

Forgotten Books

— www.forgottenbooks.com —

Copyright © 2016 FB &c Ltd.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

(ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΑ

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.)

ORIGENIS)

OPERA OMNIA

QUAE

GRAECE VEL LATINE TANTUM EXSTANT

ET

EJUS NOMINE CIRCUMFERUNTUR.

Ex variis Editionibus et Codicibus manu exaratis, Gallicanis, Italicis, Germanicis et Anglicis collecta, recensita atque annotationibus illustrata, cum vita Auctoris et multis Dissertationibus

Ediderunt

CAROLUS ET CAROL. VINCENT. DE LA RUE

Presbyteri et Monachi Benedictini e Congregatione S. Mauri.

Denuo Recensuit Emendavit Castigavit

Carol. Henric. Eduard. Lommatszsch

Philos. Dr. Theolog. Licent. ejusdemq. in Seminar. Viteberg.
Professor.

TOMUS XIII.

Berolini 1842.

Sumtibus Haude et Spener.

(S. J. Josephy.)

ORIGENIS

Selectorum in Psalmos

Pars III.

Selecta in Threnos,

Fragmenta ex Commentariis in Proverbia
Salomonis atque in Isaiam,

item

Homiliae in Isaiam et fragmentum graecum
ex ejusdem Commentariis in Oseam.

Ex

Nova Editionum Parisiensium

Recognitione

Edidit

Carol. Henric. Eduard. Lommatszsch

Philos. Dr. Theolog. Licent. ejusdemq. in Seminar. Viteberg.
Professor.

27

Berolini 1842.

Sumtibus Haude et Spener.

(S. J. Josephy.)

Handwritten marks or scribbles in the top right corner.

Handwritten marks or scribbles in the bottom left corner.

PROLEGOMENA.

Quum in Tomis quoque XI. XII. et XIII. Origenis operum edendis eandem, quam superius, secutus sim normam, et quum praeter omnem expectationem Tomi XII. moles in tantum accreverit, ut quae hic illic in eodem promisimus, et quae dici solent prolegomena, vix ac ne vix quidem eidem praefigi potuerint, monita Ruaei ad Tomos XI. XII. et XIII. spectantia in hujus demum Tomi fronte collocasse, indicem vero locorum ex V. et N. T. desumtorum, eorumdemque in iisdem tribus Tomis laudatorum, in fine Tomi apposuisse sufficiat.

I.

MONITUM AD ORIGENIS *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN LIBRUM JESU NAVE.

RUFINUS in peroratione ad interpretationem Commentariorum Origenis in epistolam ad Romanos, ait, se vertendis ejus *ἐξηγητικοῖς* in librum Jesu Nave nihil a fide textus graeci recessisse. „Illa, inquit, quae in Jesu Nave scripsimus, simpliciter expressimus ut invenimus, et non multo cum labore transtulimus.“ Hodie ex ejus interpretatione exstant in hunc librum XXVI. homiliae. Triginta commemorat Cassiodorus

institutt. cap. I. Initium vigesimae repraesentatur Philocaliae capite XII., hincque obstruitur os aliquot heterodoxis, qui absque ulla ratione has homilias Origeni abjudicarunt.

Post homilias in Jeremiam scriptae sunt, uti patet ex homilia XIII., adeoque ex illarum sunt numero, quas sexagenario major ad populum habuit, videnturque pronuntiatae circa finem anni 249., vel sub initium anni 250., quandoquidem homilia IX. gravissimam memorat persecutionem, quae tunc ecclesiam affligebat.

Fragmenta graeca, quae homiliarum fronti praefixa sunt, e Catenis manuscriptis sunt depromta.

II.

MONITUM AD *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN LIBRUM JUDICUM.

Rufinus in peroratione subjuncta commentariis Origenis in epistolam ad Romanos testatur, se, qua fide transtulit homilias in Jesum Nave, eadem latine vertisse *ἐξηγητικά* in librum Judicum: „nam et illa, inquit, quae in Jesu Nave et in Judicum librum scripsimus, simpliciter expressimus, ut invenimus.“ Novem in hunc librum homilias Origenis commemorat Cassiodorus institutt. cap. I. Novem hodie habemus, quarum sexta Canticum Deborahae explanat, uti promiserat ipse Origenes in prologo commentariorum in Canticum Canticorum, his verbis: „verum et de his plenius in illis oratiunculis, quas de libello Judicum edidimus, disserta reperies.“ Verisimile ergo est, has ipsas homilias designari ab Origene, proindeque ante annum 240. fuisse ab ipso editas. Verum haud scio, an, — quemadmodum opinatur Huetius Origenian. lib. III.

sect. 2. n. 2. — pariter inde concludi possit, ipsas non fuisse ex tempore conceptas et recitatas. Certe homilia I. n. 2. locus est, quem ipse Origenes testatur sibi solum in mentem venisse, cum concionaretur: „sed et illud, inquit, quod dicentibus nobis occurrit, et utinam dominó suggerente occurrerit, praetereundum non est,“ et cetera. Ilias, postquam pronuntiatae sunt, potuit literis mandare aut recognoscere.

Praeter homilias, an aliud quidpiam data opera in librum Judicum scripserit Origenes, incertum est. Verumtamen Catenae manuscriptae aliquot sub ejus nomine fragmenta graeca exhibent, quae nos homiliarum fronti praefigimus.

III.

MONITUM AD ORIGENIS *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN LIBROS REGUM.

Unica tantum hodie superest latine Origenis homilia in initium libri primi Regum. Interpretem suspicatur Huetius Rufinum, auctorem vero Origenem prorsus negavit Rivetus Critic. Sacr. lib. II., propterea quod in illa mentio est Alexandri Papae. „Quis, inquit, ille Alexander Papa? Si primus episcopus Romanus ejus nominis, multo antiquior est; sin vero episcopus Alexandrinus, multo recentior.“ Quasi vero ea aetate non floruerit sanctus Alexander episcopus Jerosolymitanus, de quo Eusebius Historiae Ecclesasticae lib. VI. cap. XI. et alibi.

Alteram in ejusdem primi libri caput XXVIII. de Engastrimytho e Codice manuscripto graeco vaticano eruit, latine vertit, et Lugduni ann. 1629. graece simul et latine in lucem primus edidit Leo Allatius. Citatus

ab Eustathio locus in ea reperitur, nec ex stilo dubitandi locus est, quin Origenis sit genuinus foetus.

Praeter duas hasce oratiunculas, quae solae hodie supersunt, Cassiodorus institutt. cap. II. quatuor commemorat Adamantii nostri homilias in librum primum Regum, unam in secundum, item alteram prolixam in librum secundum Paralipomenon, et ibidem cap. VI. ait „se in Esdrae libris duobus graeco sermone singulas homilias expositas Origenis invenisse, quae Bellatoris labore translatae sunt.“ Ipsemet Origenes homilia tertia in Jesum Nave monet, se „aliquando in quadam ecclesia disputasse de duabus meretricibus, de quibus scriptum est in tertio libro Regum.“ Verum injuria temporum haec omnia perierunt, nisi forte illorum pars fuerint paucula illa fragmenta, quae e Catenis Graecis Regiis eruit Combefisius, in cujus schedis asservantur, unde ea nos in hanc editionem nostram transferimus.

IV.

MONITUM AD ORIGENIS *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN JOB.

Sua ipse Origenes *ἐξηγητικά* in Job citat homilia sexta in Ezechielem. „Scriptum est, inquit, in libro Job de dracone: virtus ejus in umbilico, et fortitudo ejus super umbilicum ventris. Scio ex his, quae mihi gratia divina largita est, cum praesentem locum exponerem, me dixisse, quod draco sit fortitudo contraria.“ Homilias ipsum edidisse testatur Hieronymus epist. 36. ad Vigilantium, ubi ait, confessorem Hilarium „homilias in Job ex libris ejus, id est, ex graeco in latinum transtulisse.“ Praeter homilias sunt qui putant *τόμους* seu prolixos tractatus in Job ipsum

scripsisse, quia idem Hieronymus ibidem Vigilantio exprobrat, quod „tractatus ejus in Job descriptos habuerit, in quibus contra diabolum et de stellis coelorum disputans, quaedam locutus est, quae ecclesia non recipit;“ et lib. I. contra Rufinum pag. 351. docet, Hilarium „quadraginta ferme millia versuum Origenis in Job et Psalmos transtulisse;“ item epist. 41. ad Pammachium: „nec sumus, inquit, disertiores Hilario, nec fideliores Victorino, qui Origenis tractatus . . . transtulerunt.“ Verum tractatum nomine Hieronymum homilias designasse liquet ex altero ejusdem doctoris loco, ubi de Origene ait: „quis nostrum tanta potest legere, quanta ille conscripsit? Nulle et eo amplius tractatus, quos in ecclesia locutus est, edidit, innumerae praeterea Commentarios, quos ipse appellat *τόμους*.“ Ut ut est, hi tractatus seu homiliae in Job nonnullis erroribus scatebant, teste Hieronymo in citata superius epistola ad Vigilantium, magnoque contemptui erant Eustathio, qui in oratione de Engastri-mytho contra Origenem pag. 391. ait: *περὶ δέ γε τοῦ πολύτλα προσομιλήσας Ἰὼβ, ἀντὶ τοῦ θαυμάσαι τὴν ὑπομονὴν, ἐπαινέσαι τοὺς πόνοους, εὐφημῆσαι τὴν ἀριστείαν, ἀποδέξασθαι τὴν πίστιν, ἐκφράσαι τὰ τῆς καρτεροψυχίας ὑποδείγματα, προτρέψασθαι διὰ τούτου τοὺς νεολέκτους εἰς ἀρετὴν εὐψυχία καὶ ῥώμῃ φρονήσεως, ὀπλίσαι τοὺς ἀγωνιστὰς ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀθλεῖν, ἀφέμενος ἐκείνου μετεώρως εἰς τὰ τῶν θυγατέρων ὀρμήσας ὀνόματα, κατετριβὴ γραῶδως. Ἄλλ' οἷα μὲν ἐφλυάρησεν εἰς τὸ τῆς ἡμέρας ὀρμήσας, καὶ κασσίας ἦτοι καὶ τὸ τῆς ἀμαλθίας κέρως, οὐδὲ λέγειν οἴοντε. Χλεύης γάρ ἐστι παντοίας ἀνάπλευα.*

Ex his homiliis nihil hodie superest, nisi forte particula illa homiliae in Job, quam ex Hilario refert Augustinus lib. II. contra Julianum tom. X. pag. 543.

Alia insuper sub Origenis nomine fragmenta Graeca in Job exhibent Catenae manuscriptae Regiae, nec non illa, quam ex duobus Mss. Bibliothecae Bodleianae Codicibus in lucem edidit et latine vertit Patricius Junius; sed an ex homiliis in Job, an ex aliis Origenis operibus excerpta fuerint, imo an ipsummet Origenem, cui in Catenis adscribuntur, parentem habeant, certis argumentis adfirmari nequit.

V.

MONITUM AD ORIGENIS *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN
PSALMOS.

Ex epistola 74. beati Hieronymi ad sanctum Augustinum discimus, Origenem multis voluminibus cunctorum Psalmorum explanationem reliquisse. „Si obscura, inquit, quomodo tu ausus es post eos disse- rere, quod illi explanare non potuerunt? Si mani- festa, superfluum est te disserere, quod illos latere non potuit, maxime in explanatione Psalmorum, quos apud Graecos interpretati sunt multis voluminibus primus Origenes, Eusebius Caesariensis, et ceteri.“ Revera ante suum ex urbe Alexandria discessum, id est, ante annum 231. Commentarios in primos quin- que et viginti psalmos jam ediderat teste Eusebio Histor. Eccles. lib. VI. cap. 24. Philocaliae auctores cap. 2, Eusebius lib. VI. cap. 25., Pamphilus martyr in Apologia pro Origene, Methodius apud Epiphanium, et Epiphanius ipse haeres. 64. varia e tomo in psal- mum primum exhibent fragmenta, quae suo quaeque loco in hac editione repraesentantur. Suum ipse Ori- genes Commentarium in psalmum secundum citat lib. IV. Comment. in epistolam ad Romanos, his ver-

bis: „Ira Dei quomodo intelligi debeat, in secundi a nobis psalmi expositione plenius dictum est, et quomodo possit impleri, quod scriptum est, ut salvi efficiamur fugientes ab ira ventura, et iram quidem fugientes, ita ut non nos comprehendat, sectantes vero justitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem, et cetera his similia.“ Item lib. II. de Principiis cap. 4. „De quibus, inquit, secundum parvitatem sensus nostri, cum secundi psalmi exponeremus illum versiculum:“ „,,tunc loquetur ad eos in ira sua, et in furore suo conturbabit eos:““ „prout potuimus, qualiter hoc intelligi deberet, ostendimus.“ E Commentario in psalmum sextum locus exstat in Apologia Pamphili pro Origene, ubi et alter profertur e Commentario in psalmum decimum quintum, nec non alius in XVIII. Viderat quoque Hieronymus Origemis in XV. psalmum expositionem, cujus unum locum carpit epist. 43. ad Ctesiphontem: „In XV., inquit, psalmo, ubi scriptum est: insuper usque ad noctem erudierunt me renes mei: asserit virum sanctum, cum ad virtutum venerit summitatem, ne in nocte quidem ea pati, quae hominum sunt, nec cogitatione vitiorum aliqua titillari.“ Suam in psalmum trigesimum primum et alios per ordinem psalmos enarrationem memorat ipse Origenes lib. IV. Comment. in epistolam ad Romanos: „Propterea puto, inquit, et David trigesimo psalmo, quem superscripsit: intellectus David: dedisse istud initium, admonens per ipsam superscriptionem, altiorem debere requiri intellectum in his, quae dicturus erat:“ „,,quia beati, quorum remittuntur iniquitates:““ de quibus, prout potuimus, diximus, cum de psalmis per ordinem dictarem. Expositio Psalmorum XLV. et XLVII. citatur lib. VII. contra Celsum sub finem num. 31. his verbis: τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ

ἡμεῖς τὰ περὶ τῆς ἁγίας καὶ ἀγαθῆς γῆς, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ πόλεως τοῦ θεοῦ, οὐ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν νομίζοντες εἶναι πραγματείαν σαφηνίσει, ὑπεριθέμεθα εἰς τὰ ἐξηγητικά τῶν προφητῶν, ἀπὸ μέρους, κατὰ τὸ δυνατόν ἡμῖν, διηγησάμενοι περὶ πόλεως θεοῦ ἐν τοῖς πραγματευθεῖσιν ἡμῖν εἰς τὸν τεσσαρακοστὸν πέμπτον ψαλμὸν, καὶ τὸν τεσσαρακοστὸν ἑβδομον ψαλμὸν.

Hieronymus lib. I. adversus Rufinum ait Origenem „octogesimum nonum psalmum, qui scribitur: Oratio Moysis hominis Dei: et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli Judaeorum Patriarchae expositionem, ejusdem Moysis putasse, nec dedignatum esse Hebraeam scripturam interpretantem per singula loca, quid Hebraeis videatur inserere:“ Origenes hom. XV. in Jesum Nave, suam centesimi psalmi expositionem commemorat. „Memini me, inquit, similia dixisse etiam in iis locis, in quibus exponebamus versiculum psalmi, in quo scriptum est: *in matutinis interficiebam omnes peccatores terrae, ut disperdam de civitate Domini omnes, qui operantur iniquitatem.*“

Benique enarratio in psalmum CXVIII. aperte citatur homilia XIII. in Leviticum his verbis: „Memini, dudum nos, cum centesimi decimi octavi psalmi exponeremus illum versiculum, in quo scriptum est: *lucerna pedibus meis lex tua, Domine, et lumen semitis meis:* diversitatem lucernae et lucis pro viribus ostendisse. Dicebamus enim, quod lucernam quidem pedibus, id est, inferioribus corporis partibus deputarit, lumen vero semitis dederit; quae semitae in alio loco semitae aeternae nominantur. Qui ergo secundum quandam mysticam rationem inferiores partes creaturae mundus hic intelligitur, ideo lucerna legis his, qui in hoc mundo tanquam totius creaturae partes sunt, accensa memoratur. Lux autem aeterna erit illis semi-

tis, per quas in futuro saeculo unusquisque pro meritis incedit. Sed de his in suo loco sufficienter pro nostris viribus dictum est.“ Nullus ergo dubitandi locus est, quin Origenes tomis seu prolixis Commentariis universum Psalmorum corpus illustrarit, praesertim si ad Hieronymi epistolam 18. alias 141. attendatur, ubi ait: „Beatus Pamphilus martyr centesimi vigesimi sexti psalmi Commentarium confessus est non repertum; non quod talis tantusque vir (Adamantium dicimus) aliquid praeterierit, sed quod negligentia posterorum ad nostram usque memoriam non durarit.“

Praeter tomos, enchiridion, id est scholia, seu strictas brevesque in psalterium adnotationes reliquerat, uti docet auctor breviarii in Psalter. tom. II. oper. Hieronym. pag. 121. „Proxime, inquit, cum Origenis Psalterium, quod enchiridion ille vocabat, strictis et necessariis interpretationibus adnotatum in commune legeremus, simul uterque deprehendimus, nonnulla eum vel perstrinxisse leviter, vel intacta penitus reliquisse.“

Homilias insuper ipsum in psalterium edidisse testatur idem auctor, cum ait ibidem: „Non quod putem a me posse dici, quae ille praeteriit; sed quod ea, quae in tomis vel homiliis ipse disseruit, vel ego digna arbitror lectione, in hunc angustum commentariolum referam.“ Nec aliud quam homilias ejus indicare videtur Basilius libro de Spiritu sancto cap. 29. his verbis: ἤδη δὲ καὶ Ὁριγένην ἐν πολλαῖς τῶν εἰς τοὺς ψαλμοὺς διαλέξεων εὕρομεν θεῷ σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὴν δόξαν ἀποδιδόντα, ἄνδρα οὐδὲ πάνυ τι ὑγιεῖς περὶ τοῦ πνεύματος τὰς ὑπολήψεις ἐν ἅπασιν ἔχοντα. Πλὴν ἀλλὰ πολλαχοῦ καὶ αὐτὸς τῆς συνηθείας τὸ ἰσχυρὸν δυσωπούμενος, εὐσεβεῖς φωνὰς ἀφῆκε περὶ

τοῦ πνεύματος. Trithemius de auctor. ecclesiast. num. 30. memorat Origenis in Psalterium tractatus centum et quinquaginta. Tomos ejus seu prolixos Commentarios non fuisse, inde suspicandi locus est, quod jam Hieronymi aetate centesimi vigesimi sexti psalmi Commentarius non reperiretur. Quamobrem centum hi et quinquaginta tractatus, de quibus Trithemius quasi *αὐτόπτης* loquitur, si vere Origenis fuerunt, inter homilias recensendi sunt. Ut ut est, fragmentum genuinae Origenis homiliae ad populum, qua psalmum octogesimum secundum exponebat, refertur ab Eusebio Historiae Ecclesiast. lib. VI. c. 38. de haeresi Helcesaitarum. E numero quoque Homiliarum fuisse videntur Psalmorum XXI., CXXXIV. et CXL. explicationes, quas citat in homilia de Engastrimytho, et homilia VIII. et XVIII. in Jeremiam. Benique ex interpretatione Rufini habemus hodie quinque homilias in psalmum trigesimum sextum, duas in psalmum trigesimum septimum, et item duas in psalmum trigesimum octavum. Origenis eas esse, nullus erit dubitandi locus, si prologus iis ab interprete Rufino praefixus conferatur cum his, quae ab eodem scripta sunt in peroratione Comment. in epistolam ad Romanos: „Nam illa, inquit, quae in Jesu Nave, et in Judicum librum, et in trigesimum sextum et in trigesimum septimum, et in trigesimum octavum psalmum scripsimus, simpliciter expressimus, ut invenimus.“ Huc adde, quod patrum manuscriptae in hos psalmos catenae nonnulla sub nomine Origenis exhibent fragmenta graeca, quae proximam habent cum nonnullis Rufiniana interpretationis locis affinitatem: uti videre est in notis nostris. Erasmus ergo in censura super his homiliis criticae suae nimium permittit, earumque auctorem, et interpretem perperam dubios facit. Vide

quemadmodum confutatur ab Huetio Origenianorum lib. III. sect. 3. n. 6. De Psalmorum illorum expositione ita Rufinus in prologo: „Idcirco tibi eam, Aproniane fili carissime, in novem oratiunculas, quas Graeci homilias vocant, velut in uno corpore digestam in latinum transtuli.“ Ubi eam in novem homilias digestam se transtulisse dicit, non in novem homilias digessisse; contra quam Erasmo et Sixto Senensi visum est. Certe ex multis earum locis manifestum est, Origenem explicare, quae ad populum lecta erant, et coram auditoribus loqui. Benique haec expositio, ut ipse adnotavit Rufinus, tota moralis est, cujusmodi sunt omnes aliae Origenis homiliae. Homilia prima in psalmum XXXVI. de imperatore loquitur, qui ante triginta annos magno splendore regnaverat: „Vide quis imperavit ante hos triginta annos: quomodo imperium ejus effloruit; continuo autem sicut flos foeni emarcuit.“ Unde probabilis est conjectura, hanc homiliam habitam fuisse anno 241. triginta annis post Severi interitum. Homilia prima in psalmum XXXVII. quidpiam citat ex eo, quod dixerat explicando Matthaei locum. „Memini me, inquit, aliquando de illo capitulo Evangelii disputantem, in quo scriptum est: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma*: tale aliquid sensisse,“ et cetera. At Commentarii in Matthaem scripti sunt circa annum 245. Non ergo istae novem homiliae eodem anno editae sunt. Homilia sexta, quae est prima in psalmum XXXVII., aperte se inter senes numerat. „Quod si, inquit, eruditio puerorum hujuscemodi est, quid sentire debemus de nobis senibus? Homilia quinta in psalmum trigesimum sextum loquitur de pace, qua tunc ecclesia fruebatur. „Sed ne securum, inquit, reddat pacis tempore ista talis expositio.“ Optime quadrat ista pax cum anno

247., qui erat imperii Philippi quartus et vitae Origenis sexagesimus secundus.

Catena Graecorum in Psalmos, tum manuscriptae, tum editae innumera propemodum sub Origenis nomine exhibent fragmenta, quae nec omnia respuenda, nec omnia in hanc editionem admittenda esse censuimus. Illa omnia relinquenda duximus, vel quae non unanimis Catenarum consensus Origeni adscribit, vel quae alios scriptores ecclesiasticos, Eusebium puta, Theodoretum, aut alios quoslibet, parentes habere deprehendimus; cetera vero admittenda visa sunt, non ut certi atque indubitati Origenis foetus, nec ut quae vel e tomis, vel ex Enchiridio, aut ex homiliis, si pauca admodum excipias, excerpta esse constet, sed ut quae certis argumentis Adamantio nostro prorsus abjudicare non potuimus. Ea partim e Catenis editis a Balthasare Corderio et Daniele Barbaro, partim e schedis Grabii, qui Codices Anglicanos, et Combefisii, qui Codices Regios exscripsit, partim denique e Codd. Mss. Bibliothecae Coislinianae, nec non ex aliis locis, quae suo loco indicantur, depromta sunt.

VI.

MONITUM AD ORIGENIS *ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ* IN LAMENTATIONES JEREMIAE.

Commentarios in Jeremiae Lamentationes ab Origene fuisse elaboratos Alexandriae ante annum 231. discimus ex Eusebii Hist. lib. VI. cap. 24. Quinque ait Eusebius ad suam usque aetatem pervenisse Tomos, novem commemorat Nicephorus lib. V. cap. 15. In his Tomis mentionem faciebat Origenes librorum,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Triginta adhuc supererant aetate Eusebii, qui, postquam Hist. lib. VI. cap. 32. docuit, eos ab Origene sub Gordiano fuisse elaboratos, addit: „ex quibus in tertiam partem Isaiae, usque ad visionem quadrupedum in solitudine, XXX. ad nos volumina pervenerunt.“ Vicesimus Tomus jam Hieronymi tempore perierat, uti patet ex ejus praefat. Commentar. in Isaiam. Nunc omnes eandem sortem habuerunt, nihilque ex illis superest praeter duo fragmenta, citata in Apologia Pamphili pro Origene, alterum e primo Tomo, alterum e vicesimo volumine. Hosce Commentarios non multi aestimasse videtur Hieronymus, quippe qui prologo in lib. V. Commentar. in Isaiam ita loquitur: „Quid igitur faciam? Subeamne opus, in quo viri eruditissimi sudaverunt? Origenem loquor et Eusebium Pamphili; quorum alter liberis allegoriae campis evagatur, et interpretatis nominibus singulorum, ingenium suum facit ecclesiae sacramenta.“ Idem in cap. VI. Isaiae citat locum e Tomo VIII., ubi dicebat Origenes, si scripturarum sacrarum textus hebraicus a Judaeis falsatus fuisset, nunquam futurum fuisse, ut „Dominus et Apostoli, qui cetera crimina arguunt in scribis et Phariseis, de hoc crimine, quod erat maximum, reticuisissent.“ Observat praeterea Hieronymus lib. I. in Rufinum, tricesimum Tomum desuisse explicatione, quam didicerat Origenes ab Huilo Judaeorum patriarcha.

Praeter hosce Tomos ferebantur aetate Hieronymi, ut ipse ait praefat. Commentar. in Isaiam, et „alii sub nomine ejus de visione quadrupedum duo ad Gratam libri, qui pseudographi putabantur, et XXV. homiliae, et annotationes, quas excerpta possumus appellare.“ Libri ad Gratam perierunt, nec non excerpta seu scholia. E XXV. homiliis supersunt tan-

tummodo latine IX., quas interpretatus est beatus Hieronymus. Observat Rufinus lib. II. in Hieronymum, interpretem nimia libertate usum fuisse, atque ex omnibus erroribus, quibus scatebant, eos dumtaxat, qui catholicae de Trinitate fidei adversabantur, sustulisse, aut ad clementiorem sensum quibusdam additis; quibusdam detractis revocasse. In exemplum adducit locum ex homilia I., ubi, postquam vertit Hieronymus: „Qui sunt ista duo Seraphim? Dominus meus Jesus Christus, et Spiritus sanctus:“ de suo addidit: „Ne putes Trinitatis dissidere naturam, si nominum servantur officia.“ In his homiliis, ac praesertim IV. et VI., sermonem ad Catechumenos et ad populum dirigit. Unde nullus dubitandi locus est, quin verae homiliae sint, licet constrictiori et obscuriori enuntientur stylo, quam vulgo exprimuntur aliae Origenis homiliae. Nona imperfecta est, eique perperam insertus est finis homiliae IX. in Jeremiam. Quo tempore pronuntiatae fuerint, incertum est. Id unum statui potest, pronuntiatas fuisse ab Origene presbytero. Ergo collocandae sunt post annum 228.

IX.

**MONITUM AD ORIGENIS FRAGMENTUM E
COMMENTARIIS IN OSEAM.**

Eusebius Hist. Eccles. lib. VI. cap. 36. ait se expositionum Origenis in duodecim prophetas minores quinque dumtaxat et viginti libros reperisse: quae loquendi ratio, plures adhuc ab Origene editos fuisse, suspicandi locum praebet. Propria manu eos descripserat Pamphilus martyr, cujus exemplar postea incidit in manus Hieronymi, ut ipse testatur in catalogo cap. 7.

E tot libris unicum hodie superest fragmentum, quod exhibet Philocaliae caput octavum tanquam excerptum e Commentario in Oseam: qui Commentarius, teste Hieronymo in prologo in Oseam, parvo constabat libello, cui titulum fecerat: „quare appellatur in Osee Ephraim?“ et alio volumine, quod et capite et fine carebat.

Atque haec quidem Ruaeus.

Scribebam Vitebergae die XXIV. mens. Octobr.
a. MDCCCXLI.

Eduardus Lommatzsch.

ΕΚ ΤΩΝ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΙΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς πρῶτος.

„Εἰς¹⁾ Σαλομών,“ κ. τ. ε. Εἰς²⁾ Σαλομών τὸν υἱὸν Δαβίδ· „βίβλος³⁾ γὰρ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ.“ Σαλομών γὰρ ἐρμηνεύεται εἰρηνικός· αὐτὸς γὰρ ἔστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν.

„Ὁ⁴⁾ θεὸς τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς, καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως,“ κ. τ. ε. Βασιλεύς⁵⁾ Χριστὸς βασιλέως θεοῦ υἱός. Διὸ δὴ αὐτὸς βασιλεύει, ἕως πάντες οἱ ἐχθροὶ ὑποταγῶσιν αὐτῷ. Εἶτα παραδώσει τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ.

„Κρίνειν⁶⁾ τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχοὺς σου ἐν κρίσει,“ κ. τ. ε. Οὐ⁷⁾ πάντες οἱ πτωχοὶ, τοῦ θεοῦ εἰσιν· ἀλλ’ οἱ διὰ τὸ παρεῖναι τῷ Ἰησοῦ, μακαριζόμενοι ὑπ’ αὐτοῦ.

„Ἀναλαβέτω⁸⁾ τὰ ὄρη εἰρήνην,“ κ. τ. ε. „Μακάριοι⁹⁾ γὰρ οἱ εἰρηνοποιοί.“

1) Psalm. LXXII. (LXXI.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

3) Matth. I, 1. 4) Psalm. LXXII, 1. (LXXI.)

5) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

6) Psalm. LXXII, 2. (LXXI.)

7) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

8) Psalm. LXXII, 3. (LXXI.)

9) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grahii.
— Cfr. Matth. V, 9.

„Κρίνει¹⁾ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων, καὶ ταπεινώσει συκοφάντην,“ κ. τ. ε. *Εἰ*²⁾ ὁ πιστεύων οὐ κρίνεται, μήποτε ὁ μὲν ἐν παντὶ πλουτῶν λόγῳ καὶ γνώσει· καὶ πλουτῶν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, καὶ θησαυρίσας· οὐ λύτρον³⁾ ἐστὶ τῆς ψυχῆς· ὁ ἴδιος πλοῦτος, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ πτωχεύων τὸ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, κρίνεται· οὔτε κατορθώσας ἐπὶ τοσοῦτον τὴν πίστιν, ὡς τυχεῖν τοῦ· „ὅτι⁴⁾ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ κρίνεται.“ οὔτε ὡς ἀποπεσῶν, ὡς ἐν ἐκείνοις εἶναι, περὶ ὧν εἴρηται· „ὁ⁵⁾ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται.“ Ἀκούω δὲ τοῦ· „ὁ μὴ πιστεύων.“ ἀντὶ τοῦ· „ὁ ἀπιστῶν.“

„Καταβήσεται⁶⁾ ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόρον, καὶ ὡσεὶ σταγῶν ἢ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν,“ κ. τ. ε. Ὡς⁷⁾ ὑετὸς μὲν ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὡς σταγόνες ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

„Ἀνατελεῖ⁸⁾ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῆ ἢ σελήνη,“ κ. τ. ε. Ἀντὶ⁹⁾ τοῦ· „μέχρι τῆς συντελείας.“ Σελήνης γὰρ ἀναιρουμένης ἀναιρεῖται χρόνος· χρόνου δὲ ἀναιρεθέντος τέλος ἔξει ὁ αἰσθητὸς κόσμος. Δύναται δὲ σελήνην λέγειν καὶ τὴν ἀντικειμένην δύναμιν, ὡς ἄρχουσαν τῆς νυκτός.

„Ἐνώπιον¹⁰⁾ αὐτοῦ προσπεσοῦνται Αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ γούν λείξουσι. Βασιλεῖς Θαρσίς καὶ αἰ νῆσοι,“ κ. τ. ε. Διαφορὰν¹¹⁾ οἶμαι δηλοῦσθαι ἐν τούτοις τῶν τῷ Χριστῷ προσιόντων.

1) Psalm. LXXII, 4. (LXXI.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

3) Cfr. Prov. XIII, 8. 4) Cfr. ev. Joann. III, 18.

5) Ev. Joann. III, 18.

6) Cfr. Psalm. LXXII, 6. (LXXI.)

7) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grahii.

8) Psalm. LXXII, 7. (LXXI.)

9) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

10) Psalm. LXXII, 9. 10. (LXXI.)

11) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ *Θαρσεῖς*¹⁾ ἔθνος *Αἰθιοπικόν* ἐστίν.
 Ἐπι τὸ *Θαρσεῖς* σημαίνει τὸ χροῶμα τὸ ὑακίνθινον, ὡς
 παρὰ τῷ προφήτῃ ἔχομεν· „ὁμοίωμα αὐτῶν ὡς *Θαρ-*
σεῖς.“ Σημαίνει δὲ παρὰ τῷ Ἰωνᾶ καὶ *Ταρσὸν* τὴν
 πόλιν. „*Σαβὰ*“ δὲ πόλις τῆς Ἰνδίας, ἀφ’ ἧς ἦλθεν ἡ
 βασίλισσα νότου πρὸς *Σαλομών*. *Θαρσεῖς* δὲ ἐρμηνεύε-
 ται· „κατάσκοποι, κατασκοπὴ εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς.“

„*Πάντα*²⁾ τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ,“ κ. τ. ε.
*Εἰ*³⁾ δουλεύσουσιν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη, δουλεύσουσι
 πάντως καὶ τὰ τοὺς πολέμους ἔχοντα. *Εἰ* δὲ τοῦτο,
 πᾶσα ἄρα φύσις λογικὴ δουλεύσει τῷ Χριστῷ. Καὶ
 τοῦτό ἐστι τὸ παρὰ τῷ Παύλῳ εἰρημένον· „ὅτι⁴⁾ αὐτῷ
 κάμψει πᾶν γόνυ.“

„*Καὶ*⁵⁾ ζήσεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυ-
 σίου τῆς Ἀραβίας,“ κ. τ. ε. *Ζῆ*⁶⁾ Χριστὸς ἐν τοῖς δεχο-
 μένοις αὐτόν· „*ζῶ*⁷⁾ γὰρ, φησὶν, οὐκέτι ἐγὼ, *ζῆ* δὲ ἐν
 ἔμοι Χριστός. Ἐτερος δὲ φησι περὶ *Σολομῶντος* ὅτι καὶ
 Ἀραβες καὶ οἱ προσεχεῖς ἐπιχώριοι φόρον αὐτῷ τελοῦσιν.

„*Καὶ*⁸⁾ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διαπαντός· ὅλην
 τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν,“ κ. τ. ε. *Λέγοντες*⁹⁾
 „τὸν¹⁰⁾ ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν τὸ
 καθ’ ἡμέραν.“

„*Τοῦ αὐτοῦ*.“ *Μαθόντες*¹¹⁾ οἱ ἅγιοι, ὡς οὐδεὶς
 τῶν γεννητῶν λυτρώσεται τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς κα-

1) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

2) Psalm. LXXII, 11. (LXXI.)

3) Ruaeus: Cod. Coislinian. secundus, et schedae Grahii.

4) Cfr. Philipp. II, 10.

5) Psalm. LXXII, 15. (LXXI.)

6) Ruaeus: Cod. Coislinian. secundus, et schedae Grabii.

7) Gal. II, 20   8) Psalm. LXXII, 15. (LXXI.)

9) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

10) Cfr. Luc. XI, 3.

11) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

τεχούσης κακοπραγίας, περὶ τοῦ δυναμένου ῥύσασθαι ἐκ χειρὸς δυνάστου, συνεχῶς εὐχὴν τῷ πατρὶ ἀνέπεμπον.

„Υπεραρθῆσεται¹⁾ ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Λίβανον²⁾ λέγει πολλαχοῦ τὸ ὄρος καὶ τὸν ναὸν, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Καρπὸς³⁾ Χριστοῦ, τὰ πιστεύσαντα ἔθνη καὶ ὑψωθέντα ἐπὶ θεοσεβείᾳ ὑπὲρ τὸν Ἰσραήλ, ὃν τροπικῶς Λίβανον καλεῖ.

„Πάντα⁴⁾ τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν,“ κ. τ. ε. Ὁ⁵⁾ Παῦλός φησιν· „ὁ⁶⁾ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης.“

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς δεύτερος.

„Ὡς⁷⁾ ἀγαθὸς ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ τοῖς εὐθέσι καρδία,“ κ. τ. ε. Εἰς⁸⁾ τὸ ἐφ’ ἑαυτῷ πᾶσιν ἀγαθός ἐστιν ὁ θεός· „σωτήρ⁹⁾ γάρ ἐστι πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.“ Μήποτε δὲ τὸ γεγραμμένον ἴσον δύναται τῷ θεωρεῖται τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ, ἢ ἀγαθός ἐστιν ὁ θεός. Πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσιν ἀγαθός ἐστιν ὁ ἰατρός, οὗ χρῆζουσιν;

„Ὅτι¹⁰⁾ ἐζήλωσα ἐν τοῖς ἀνόμοις, εἰρήνην ἀμαρτωλῶν θεωρῶν,“ κ. τ. ε. Εἰρήνην¹¹⁾ νῦν, τὴν εὐροίαν τοῦ αἰσθητοῦ βίου ὠνόμασε.

---

1) Psalm. LXXII, 16. (LXXI.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

3) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

4) Psalm. LXXII, 17. (LXXI.)

5) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

6) I Tim. VI, 15.

7) Cfr. Psalm. LXXIII, 1. (LXXII.)

8) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

9) I Tim. IV, 10.

10) Psalm. LXXIII, 3. (LXXII.)

11) Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

„εἶπατε, ¹⁾ ὅτι μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ· καὶ τί πλέον, ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ;“ Ταῦτα κατελάλησαν οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ.

„Καὶ ²⁾ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι τοῦτο, κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου,“ κ. τ. ε. Κόπος ³⁾ ἐστὶ τοῦ γνῶναι τὸν λόγον τὸν περὶ προνοίας.

„Ἔως ⁴⁾ οὐ εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν,“ κ. τ. ε. “Ὅταν ⁵⁾ εἰσελθῶμεν εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ, τὸ τηνικαῦτα τὸν λόγον τὸν περὶ προνοίας γνωσόμεθα.

„Κύριε, ⁶⁾ ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις,“ κ. τ. ε. Εἰκὼν ⁷⁾ ἐστὶ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ὁ φθειρόμενος κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ὃν ἐξουδενεῖ διὰ τῆς αὐτοῦ γνώσεως.

„Ὅτι ⁸⁾ ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν,“ κ. τ. ε. Καρδίαν ⁹⁾ μὲν λέγει τὸ διανοητικόν, νεφροὺς δὲ τὸ παθητικόν, ἀφ’ οὗ τίκτεται τό τε ἐπιθυμητικόν, καὶ τὸ θυμικόν.

„Τί ¹⁰⁾ γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἐθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς;“ κ. τ. ε. Οἱ ¹¹⁾ τῶν ἐπουρανίων προτιμῶντες τὰ ἐπίγεια, τοῦτο λεγέτωσαν· ἐνταῦθα γὰρ εἶ καὶ μὴ τῷ λόγῳ τοῦτο ὁμολογοῦμεν, ἀλλὰ γοῦν διὰ τῶν ἔργων τοῦτο δεικνύομεν.

¹⁾ Malach. III, 14.

²⁾ Psalm. LXXIII, 16. (LXXII.)

³⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

⁴⁾ Psalm. LXXIII, 17. (LXXII.)

⁵⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

⁶⁾ Psalm. LXXIII, 20. (LXXII.)

⁷⁾ Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

⁸⁾ Cfr. Psalm. LXXIII, 21. (LXXII.)

⁹⁾ Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

¹⁰⁾ Psalm. LXXIII, 25. (LXXII.)

¹¹⁾ Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

„Ἐξέλιπεν ¹⁾ ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου,“ κ. τ. ε.
 Ἀπὸ ²⁾ τῶν βιωτικῶν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνων πράξεων.
 Ὅταν γὰρ ἐκείθεν ἐκλίπη· τουτέστιν ἀπάντων ἀναχω-
 ρήσῃ, τότε μερίδα τὸν θεὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἔξει.

„Καὶ ³⁾ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα,“ κ. τ. ε.
 Μερίς ⁴⁾ τοῦ δικαίου ἐστὶν ἡ γνῶσις ἡ τοῦ θεοῦ.

„Ἐξωλόθρευσας ⁵⁾ πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ,“
 κ. τ. ε. Οὗτος ⁶⁾ πορνεύει ἀπὸ θεοῦ, ὁ ἐπιδεδωκῶς
 ἑαυτὸν τῇ τῶν δαιμόνων λατρείᾳ.

„Ἐμοὶ ⁷⁾ δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν
 ἐστι, τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου,“ κ. τ. ε.
 Ὅμοιον ⁸⁾ τό· „τῷ αὐτῷ κολληθήσῃ.“ καὶ τό· „ὁ ⁹⁾
 κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἐν πνεῦμά ἐστιν.“ Ἄμα δὲ καὶ
 μανθάνομεν διὰ τούτων τὴν τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ οὐσίαν.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς τρίτος.

„Ἰνα ¹⁰⁾ τί ὁ θεὸς ἀπόσω εἰς τέλος;“ κ. τ. ε.
 Ὡς ¹¹⁾ πρὸς τὸ ῥητὸν ταῦτά φασιν οἱ ἐν τῇ αἰχμαλω-
 σίᾳ. Ἀπωθεῖται δὲ οὗς ἀπωθεῖται κύριος κατὰ τὸ πλῆ-
 θος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν· καὶ τινὰς ἀπωθεῖται, ὡς γέ-
 γραπται, ἕως σφύδρα· οὗς δὲ „εἰς τέλος,“ καὶ τὰ ἔσχατα.

„Ὠργίσθη ¹²⁾ ὁ θυμὸς σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς

¹⁾ Psalm. LXXIII, 26. (LXXII.)

²⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

³⁾ Psalm. LXXIII, 26. (LXXII.)

⁴⁾ Ruaeus: Cod. Coislinian. primus, et schedae Grabii.

⁵⁾ Psalm. LXXIII, 27. (LXXII.)

⁶⁾ R. in notis: Cod. Coislinianus primus.

⁷⁾ Psalm. LXXIII, 28. (LXXII.)

⁸⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

⁹⁾ I Cor. VI, 17.

¹⁰⁾ Psalm. LXXIV, 1. (LXXIII.)

¹¹⁾ Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

¹²⁾ Psalm. LXXIV, 1. (LXXIII.)

σου,“ κ. τ. ε. Τό¹⁾ „εἰσελεύσεται²⁾ καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.“ τούτῳ χρήσιμον.

„Μνήσθητι³⁾ τῆς συναγωγῆς σου, ἧς ἐκτίσω ἀπ’ ἀρχῆς,“ κ. τ. ε. Ζητήσεις,⁴⁾ ἀπὸ ποίας ἀρχῆς ἐκτίσατο τὴν συναγωγὴν ἑαυτοῦ ὁ θεὸς, καὶ τὸ πότερον προγνώσει, ἢ ἄλλως. Τό⁵⁾ „ἵνα“ πρὸς θεὸν λεγόμενον πευστικῶς, αἰτητικόν ἐστὶν ἀποκρίσεως διδασκούσης τὴν αἰτίαν τῆς ἀπίστεως καὶ τῆς ὀργῆς· τὸ δέ⁶⁾ „ὠργίσθης⁶⁾ ἐπὶ πρόβατα.“ διὰ ἱλασμὸν τοῦ ὀργιζομένου λέγεται· τοῖς γὰρ ὡς πρόβατα ἀνοήτοις συγγνώμην ἐπὶ τοῖς εἰς διάνοιαν ἡμαρτημένοις αἰτεῖ. Ἀλλὰ καὶ ἐπιλαθόμενος διὰ τὰ ἁμαρτήματα τῆς συναγωγῆς, μνήσθητι αὐτῆς γενομένης ἀπ’ ἀρχῆς κτήματος. Πῶς δέ⁷⁾ „ἀπ’ ἀρχῆς“ οὐκ ἐμφαίνεται, οὐδ’ ἂν ἐξ Αἰγύπτου νοῆς αὐτὴν κτήσιν γεγονέναι θεοῦ.

„Ἐλυτρώσω⁸⁾ δάβδον κληρονομίας σου· ὄρος Σιών τοῦτο ὃ κατεσχῆνωσας ἐν αὐτῷ,“ κ. τ. ε. Ζητήσεις,⁹⁾ εἴτε ἐκτίσατο ὁ θεὸς ὄρος Σιών, εἴτε ἐλυτρώσατο αὐτὸ, πῶς „ἀπ’ ἀρχῆς“ ἐκτίσατο, ἢ ἐλυτρώσατο. Ζήτει μυστικῶς.

„Ὅσα¹⁰⁾ ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἐορτῆς σου,“ κ. τ. ε. Οὐ¹¹⁾ τόπου, ἀλλ’ ἀρετῆς ὁ θεός· ἡ δὲ τοῦ τόπου μνήμη διὰ φιλανθρωπίας ἐλπίδα, ὥστε τοὺς

1) Ruaeus: Ex eodem Cod. Coisliniano secundo.

2) Ev. Joann. X, 9.

3) Psalm. LXXIV, 2. (LXXIII.)

4) Ruaeus: Ex eodem Cod. Coisliniano secundo.

5) Psalm. LXXIV, 1. (LXXIII.)

6) Cfr. Psalm. LXXIV, 1. (LXXIII.)

7) Psalm. LXXIV, 2. (LXXIII.)

8) Psalm. LXXIV, 2. (LXXIII.)

9) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

10) Cfr. Psalm. LXXIV, 3. 4. (LXXIII.)

11) Ruaeus: Ex eodem Cod., Coisliniano secundo.

ἐπιβάντας τοῖς ἀφιερωθεῖσι θεῶ χωρίοις ἀμείβεσθαι φησι τοῦτο, ὅτι ὁ λόγος ὁ πονηρὸς ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἁγίοις ἐστί. Καὶ νῦν πονηρεύεται ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ, τουτέστιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Καὶ ἐὰν ἐκπέσῃ τις τῶν ἑορτῶν τοῦ θεοῦ, ἐγκαυχῶνται οἱ μισοῦντες τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναιροῦντες αὐτὸν, εἴτε ὁ λαὸς, εἴτε αἱ ἀντικείμεναι δυνάμεις.

„Ὡς ¹⁾ ἐν δρυμῶ ξύλων ἀξίναίς ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς,“ κ. τ. ε. Ταῦτα ²⁾ πάντα πεπλήρωται ἐν τῇ τῶν Ἱεροσολύμων ἀλώσει, ὥσπερ Ἰώσηπος ἱστορεῖ καθένα διηγούμενος τῶν πεπραγμένων.

„Ἐνεπύρισαν ³⁾ ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκῆνωμα τοῦ ὀνόματός σου,“ κ. τ. ε. Σκῆνωμα ⁴⁾ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ νοῦς, ὅστις βεβηλοῦται, γήϊνος ἀντὶ ἐπουρανίου γενόμενος.

„Ἴνα ⁵⁾ τί ἀποστρέφεις τὴν χειρὰ σου, καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος;“ κ. τ. ε. Εἰ ⁶⁾ διαφέρει ἡ χεὶρ καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ θεοῦ, ἐφίστημι, μήποτε ἡ μὲν χεὶρ τὰ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ ποιεῖ, ἡ δεξιὰ δὲ τὰ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀγαθὰ· οἷον ἡ χεὶρ, ὅτε θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν Αἰγυπτίοις ὑπὲρ Ἑβραίων ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἐκ μέσου τοῦ κόλπου· ὡς πάλαι μὲν δεδομένων ἐκ μέσου τοῦ κόλπου ἀγαθῶν, ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θεοῦ· ὕστερον δὲ ἀποστραφείσης τῆς θείας χειρὸς ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν ἐκ μέσου τοῦ κόλπου ἀγαθὰ, καὶ διδόναι τῷ λαῷ. Ἄμα δὲ ζητήσεις, εἰ δύο εἰσὶν ἡ χεὶρ καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ θεοῦ.

¹⁾ Psalm. LXXIV, 5. 6. (LXXIII.)

²⁾ Ruaeus: E Cod. Coislin. primo, et schedis Grabii.

³⁾ Psalm. LXXIV, 7. (LXXIII.)

⁴⁾ Ruaeus: E Cod. Coislin. primo, et schedis Grabii.

⁵⁾ Psalm. LXXIV, 11. (LXXIII.)

⁶⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

„Ὁ¹⁾ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος, εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς,“ κ. τ. ε. Ὅτε²⁾ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐποίησεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Τάχα δὲ τὸ μέσον τῆς γῆς, τὸ κέντρον αὐτῆς λέγει σφαιροειδοῦς οὔσης.

„Σὺ³⁾ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος,“ κ. τ. ε. Ἴνα⁴⁾ μηκέτι ἐναντίος ᾗ ὁ ἄνεμος τοῖς πλέουσι μαθηταῖς, καὶ γενομένης αὐτοῖς γαλήνης γένωνται εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑπῆγον.

„Θέρος⁵⁾ καὶ ἔαρ σὺ ἐποίησας,“ κ. τ. ε. Διὰ⁶⁾ τί παρῆκε τὸ μετόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα; Φασὶ τοίνυν ἀντικεῖσθαι τὸ μὲν θέρος τῷ μετοπώρῳ, τὸν δὲ χειμῶνα τῷ ἔαρι. Καὶ τὸ μὲν ἔαρ ἐστὶ καιρὸς γενέσεως· τὸ δὲ θέρος καιρὸς τελειώσεως.

„Μνήσθητι⁷⁾ ταύτης,“ κ. τ. ε. „Μνήσθητι⁸⁾ ταύτης,“ τῆς κτίσεως δηλονότι. Εἰ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, φησὶ, τὴν κτίσιν πεποίηκας, παράσχου τὴν ἐπιουρίαν αὐτοῖς, δι’ οὓς ἡ κτίσις γεγένηται. Ἡ καὶ οὕτως· ταύτης τῆς συναγωγῆς, ἧς ἐκτήσω ἀπ’ ἀρχῆς. Καὶ πρὸς ἐκεῖνο γὰρ ἀποδίδοται.

„Μὴ⁹⁾ παραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογούμενην σοι,“ κ. τ. ε. Εἰ¹⁰⁾ θηρία λέγεται τὰ δαιμόνια, ἐν δὲ τοῖς θηρίοις ἐπικρατεῖ ὁ θυμὸς, ἐν τοῖς δαίμοσιν

1) Psalm. LXXIV, 12. (LXXIII.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

3) Psalm. LXXIV, 13. (LXXIII.)

4) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

5) Psalm. LXXIV, 17. (LXXIII.)

6) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

7) Psalm. LXXIV, 18. (LXXIII.)

8) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

9) Psalm. LXXIV, 19. (LXXIII.)

10) Ruaeus: E Cod. Coisliniano primo.

ἄρα ἐπικρατεῖ ὁ θυμός. Καὶ ἐν τῷ Ἰωβ λέγει „θῆρες¹⁾
ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι.“

„Ἐπίβλεψον²⁾ εἰς τὴν διαθήκην σου,“ κ. τ. ε.
Μνήσθητι³⁾ τῶν ἐπαγγελιῶν σου, ὧν ἐπηγγείλω τῷ
Ἀβραάμ, δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτοῦ γῆν ῥέουσαν γάλα
καὶ μέλι.

„Ὅτι⁴⁾ ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων
ἀνομιῶν,“ κ. τ. ε. Ἐσκοτισμένος⁵⁾ νοῦς πληροῦται
ἀνομιῶν· σκότος γὰρ περὶ γνῶσιν, καὶ ἀνομία περὶ
προᾶξιν νοεῖται.

„Ἀνάστα⁶⁾ ὁ θεός, δίκασον τὴν δίκην σου, μνή-
σθητι τῶν ὄνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὄλην τὴν
ἡμέραν,“ κ. τ. ε. „Ἀνάστα⁷⁾ ὁ θεός.“ ἕως „ὄλην
τὴν ἡμέραν.“ Οὐκ εἶπε „τὴν⁸⁾ δίκην μου.“ ἀλλὰ
„τὴν δίκην σου.“ Ἐγὼ μὲν γὰρ, φησὶ, ἐνδίκως ὑπο-
μείνω ταῦτα· ἐκεῖνοι δὲ πολλὰς ἐτόλμησαν κατὰ σοῦ
βλασφημίας. Εἰς τὴν τῶν ἀπατησάντων τὸν λαὸν τι-
μωρίαν διανίστησι τὸν θεόν. Ἡ καὶ οὕτως· μνήσθητι
τῆς συνθήκης σου αὐτοῖς διὰ τοῦ Χριστοῦ δεδωρημένης.
Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα γεγόνασιν τινες ἐσκοτισμένοι τὴν
διάνοιαν, καὶ οἴκων ἀνομιῶν πεπληρωμένοι οἱ μὴ κατα-
δεξάμενοι τὸν Χριστόν σου, ἀλλὰ σύ γε ὡς θεός τῶν
σῶν πτωχῶν μὴ ἀποστραφῆς τὰς ἰκεσίας. Ἐπειδὴ οὐχ
ἡμεῖς ἠδικήμεθα, ἀλλὰ σύ· — σὲ γὰρ ὠνείδισεν ὁ
ἐχθρός, καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνε· — τούτου χάριν
„ἀνάστηθι,⁹⁾ καὶ δίκασον τὴν δίκην σου.“

1) Job. V, 23.

2) Psalm. LXXIV, 20. (LXXIII.)

3) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

4) Psalm. LXXIV, 20. (LXXIII.)

5) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

6) Psalm. LXXIV, 22. (LXXIII.)

7) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

8) Psalm. LXXIV, 22. (LXXIII.)

9) Psalm. LXXIV, 22. (LXXIII.)

„Τοῦ αὐτοῦ.“ *Nūn*¹⁾ ἄφρονα τὸν διάβολον ὀνομάζει.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς τέταρτος.

„Εἰς²⁾ τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Ἀσάφ,³⁾ κ. τ. ε. Γέγραπται³⁾ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν· „καὶ⁴⁾ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσαΐ· μὴ διαφθείρης αὐτόν.“ δηλονότι τὸν Σαούλ. Ἄπερ ὄρα εἰ χρήσιμά ἐστι πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν.

„Ἐξομολογησόμεθα⁵⁾ σοι ὁ θεὸς, ἔξομολογησόμεθα, καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου,⁶⁾ κ. τ. ε. Ἡ⁶⁾ ἐν Χριστῷ ἐκκλησία τοὺς δύο στίχους λέγει.

„Διηγῆσομαι⁷⁾ πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Ὅταν λάβω καιρόν,⁸⁾ κ. τ. ε. Ὁ⁸⁾ Σύμμαχος· „ὅταν λάβω τὴν συναγωγὴν.“ Ὅταν, φησὶν, ἐπανέλθωμεν, καὶ εἰς τὸν ἱερόν σου συναθροίσθωμεν ναόν, τότε σε ἐννόμως ὑμνήσομεν, καὶ τὰς σὰς εὐεργεσίας τοὺς ἀγνοοῦντας διδάξομεν· ἐκεῖνος γὰρ ἡμῖν ὁ καιρὸς τοῦτο ποιεῖν ἐπιτρέψει. Οὕτως ἂν ἐχρῆν τοῦς ἐν Βαβυλῶνι δορυαλώτους⁹⁾ διδάξας, ὑποδείκνυσι τὸν θεὸν πρὸς τὰς γεγεννημένας ἐπαγγελίας ἀποκρουόμενον καὶ λέγοντα· „ἐγὼ¹⁰⁾ εὐθύτητας κρινῶ.“ Ὅρα τοίνυν, εἰ μὴ διὰ τούτων ὁ σωτὴρ τὰς οἰκείας ἐνεργείας διδάσκει, τὴν

1) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

2) Psalm. LXXV. (LXXIV.)

3) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

4) I Sam. XXVI, 9. (I Regg.)

5) Psalm. LXXV, 1. (LXXIV.)

6) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

7) Psalm. LXXV, 1. 2. (LXXIV.)

8) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

9) Ed. Ruaei: δορυαλώτους.

10) Psalm. LXXV, 2. (LXXIV.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

πιέζων, καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῖς πονηροῖς ἀνακιρονῶν, πλήρες αὐτὸ ἀποτελεῖ· εἶτα ὧν οὐκ ἐκχεῖται ὁ τρυγίας, τουτέστιν ὧν ἐναπομένουσιν αἱ ἁμαρτίαι, οὗτοι αὐτὸ ἐκπίονται, καὶ τοῖς ἰδίοις κακοῖς μεθύσθησονται· ὡσπερ καὶ οἱ ἅγιοι πάντες τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μετ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς πέμπτος.

„Γνωστὸς ¹⁾ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ θεὸς, ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ὁ ²⁾ φύσει τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν τόπος, οὐκ ὧν πρότερον ἐν εἰρήνῃ, γέγονεν εἰρήνη. Ἐν τῇ Χριστοῦ οὖν ἐπιδημία ἐγνώσθη ὁ θεὸς, ἀποκαλύψαντος αὐτὸν τοῦ υἱοῦ ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλήμ. Ἡ ἐν τῇ ἄνω Ἰουδαίᾳ γνωστὸς ὁ θεὸς, ἔνθα ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἐστὶν αὐτοῦ, καὶ οὐ τυπικὴ δόξα αὐτοῦ· νῦν γὰρ δι' ἐσόπτρου καὶ ἐν αἰνίγματι γνωστός ἐστὶν ὁ θεός. Ἀλλὰ καὶ οὐκ ἐν τῷ κατὰ σάρκα, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. „Τόπος“ ³⁾ δὲ θεοῦ, ὃν διδόασιν ἐν ἑαυτοῖς αὐτῷ, ἐν τῇ ἄνω ἐστὶν Ἰουδαία, ἐν ἣ ἔγενήθη ⁴⁾ ἐν εἰρήνῃ“ ᾧ ἀνάλογόν ἐστι „τὸ“ ⁵⁾ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν Σιών,“ περὶ ἧς εἴρηται· „ἀλλὰ“ ⁶⁾ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ.“ ἔνθα διὰ τοῦτο ἐστὶν εἰρήνη,

¹⁾ Psalm. LXXVI, 1. 2. (LXXV.)

²⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

³⁾ Cfr. Psalm. LXXVI, 2. (LXXV.)

⁴⁾ Cfr. Psalm. LXXVI, 2. (LXXV.)

⁵⁾ Cfr. Psalm. LXXVI, 2. (LXXV.)

⁶⁾ Hebr. XII, 22.

ἐπεὶ συνετρίβη¹⁾ ἐν αὐτῇ τὰ κράτη τῶν τόξων, ὄπλον καὶ ῥομφαία, καὶ πόλεμος.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Τόπος²⁾ θεοῦ, ψυχὴ καθαρὰ· κατοικητήριον δὲ θεοῦ, νοῦς θεωρητικός.

„Ἐκεῖ³⁾ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων, ὄπλον, καὶ ῥομφαίαν, καὶ πόλεμον,“ κ. τ. ε. Τόξα⁴⁾ νῦν τοὺς δαίμονας ὀνομάζει, ἀφ' ὧν τὰ πεπυρωμένα βέλη ἐκπέμπονται. Βέλος δὲ πεπυρωμένον ἐστὶν ὁ ἐμπαθῆς λογισμός. Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὄπλον καὶ ῥομφαία καλεῖται.

„Φωτίζεις⁵⁾ σὺ θαυμασιῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων,“ κ. τ. ε. Τουτέστι·⁶⁾ διδάσκεις ἡμᾶς διὰ τῶν ἁγίων δυνάμεων.

„Ἐταράχθησαν⁷⁾ πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ,“ κ. τ. ε. Τὸ⁸⁾ ταράττεσθαι ἀσυνέτων ἐστὶ· συνετοὶ γὰρ οὐ ταράσσονται.

„Ἐπνωσαν⁹⁾ ὑπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὔρον οὐδὲν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλοῦτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Δι' ¹⁰⁾ ὃ καλῶς παρεγγυᾷ ὁ σοφὸς Σολομών· „μὴ¹¹⁾ δῶς ὑπνον, λέγων, σοῖς ὄμμασι, μηδ' ἐπινυστάξης σοῖς βλεφάροις, ἵνα σώζη ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Οὕτως¹²⁾ ἄνδρες πλούτου, ὡς

¹⁾ Cfr. Psalm. LXXVI, 3. (LXXV.)

²⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus. — Cfr. Psalm. LXXVI, 2. (LXXV.)

³⁾ Psalm. LXXVI, 3. (LXXV.)

⁴⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

⁵⁾ Psalm. LXXVI, 4. (LXXV.)

⁶⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

⁷⁾ Psalm. LXXVI, 5. (LXXV.)

⁸⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

⁹⁾ Psalm. LXXVI, 5. (LXXV.)

¹⁰⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

¹¹⁾ Prov. VI, 4. 5.

¹²⁾ Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

ἄνδρες αἱμάτων· οἱ γὰρ ἔχοντες τὰ πάθη, ἄνδρες τούτων τῶν παθῶν ὀνομάζονται.

„*Ενύσταξαν*¹⁾ οἱ ἐπιβεβηκότες τοὺς ἵππους,“ κ. τ. ε. *Οἱ*²⁾ δαίμονες ἐπικαθέζονται ἵπποις καὶ ἡμιόνοις, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις, ἀναγκάζοντες αὐτοὺς τὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐνεργεῖν. Ἴπποι δὲ καὶ ἡμίονοι, ἀνθρώποί εἰσιν ἔμπαθεις, ἐφ’ ἃ μὴ δεῖ, ἀλόγως φερόμενοι, καὶ χρεμετίζοντες ἐπὶ ταῖς γυναῖξι τῶν πλησίον.

„*Πάντες*³⁾ οἱ κύκλω αὐτοῦ οἴσουσι δῶρα τῷ φοβερῷ, καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρχόντων, φοβεροῦ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς,“ κ. τ. ε. *Ἀφαιρεῖται*⁴⁾ πνεύματα ἀρχόντων ὁ φοβερός τῶν βασιλέων τῆς γῆς. Πνεῦμα δὲ ἀρχόντων ἔστιν ἐν τοῖς ἀρχομένοις ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου. Πνεῦμα δὲ τοῦ ἀρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου ἦν καὶ ἐν Ἰούδα τῷ προδιδόντι τὸν Ἰησοῦν. Φοβερός δὲ τούτοις τοῖς πνεύμασι γενόμενος ὁ σωτὴρ, ἀφαιρεῖ αὐτὰ ἀπὸ ἐνεργούντων ᾧ αὐτὸς οἶδε καιρῷ, ἵνα μετανοήσωσιν. Οὕτω δὲ καὶ φοβερός ἔστι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς, περὶ ὧν εἴρηται „*παρέστησαν*⁵⁾ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς.“

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς ἕκτος.

„*Φωνῆ*⁶⁾ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, καὶ ἡ φωνή μου πρὸς τὸν θεόν, καὶ προσέσχε μοι,“ κ. τ. ε. *Ὅτε*⁷⁾ πᾶσα φωνὴ ἡμῶν κατὰ θεόν ἔστι, τότε ἐπὶ γένηται

---

1) Psalm. LXXVI, 6. (LXXV.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

3) Psalm. LXXVI, 11. 12. (LXXV.)

4) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

5) Psalm. II, 2.

6) Psalm. LXXVII, 1. (LXXVI.)

7) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

πρὸς αὐτὸν ἢ φωνὴ ἡμῶν, προσέχει ἡμῖν ἀμίαντον ἔχουσι τὴν φωνήν.

„*Ἐν*¹⁾ ἡμέρα θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα,“
*κ. τ. ε. Διὰ*²⁾ τῆς πρακτικῆς ἐν τῷ νῦν αἰῶνι τὸν θεὸν ἐκζητοῦμεν.

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ *Ἁγίου*³⁾ τὸ ἐν περιστάσεσι μὴ θο-
 λοῦσθαι, ἀλλ' ἐκζητεῖν τὸν θεόν.

„*Ἀπηνήνατο*⁴⁾ παρακληθῆναι ἡ ψυχὴ μου· ἐμνή-
 σθην τοῦ θεοῦ,“ *κ. τ. ε. Ἡ*⁵⁾ μηδὲ τὴν ἀρχὴν λυπου-
 μένη ψυχὴ ἐπὶ τοῖς πειρασμοῖς, ὡς μὴ δεομένη παρα-
 κλήσεως, ἀπαναίνεται παρακληθῆναι.

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ *Οὐδὲν*⁶⁾ οὕτω παρακαλεῖ ψυχὴν ὡς μνήμη θεοῦ.

„*Προκατελάβοντο*⁷⁾ φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου,“
*κ. τ. ε. Τοῦτο*⁸⁾ γνώρισμά ἐστι πολλῆς ἀγρυπνίας.

„*Ἐταράχθην*⁹⁾ καὶ οὐκ ἐλάλησα,“ *κ. τ. ε. Ὁ*¹⁰⁾
 κινήθεις μὲν ὑπὸ ὀργῆς, ἢ λύπης, ἢ τῶν λοιπῶν· ἐγ-
 κρατευσάμενος δὲ μηδὲν ἀπὸ ὀργῆς, ἢ λύπης, ἢ τινος
 τῶν παθῶν, εἶποι ἄν· „*Ἐταράχθην*¹¹⁾ καὶ οὐκ ἐλά-
 λησα.“

„*Διελογισάμην*¹²⁾ ἡμέρας ἀρχαίας, καὶ ἔτη αἰώνια
 ἐμνήσθην,“ *κ. τ. ε. Ὁ*¹³⁾ τὰ ἀδηλα καὶ τὰ κρύφια

1) Psalm. LXXVII, 2. (LXXVI.)

2) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

3) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

4) Psalm. LXXVII, 2. 3. (LXXVI.)

5) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

6) R. in notis: E Cod. Coisliniano primo.

7) Cfr. Psalm. LXXVII, 4. (LXXVI.)

8) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

9) Psalm. LXXVII, 4. (LXXVI.)

10) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

11) Psalm. LXXVII, 4. (LXXVI.)

12) Psalm. LXXVII, 5. (LXXVI.)

13) Ruaeus: E Cod. Coisliniano primo.

τοῦ θεοῦ ἐγνωκῶς, οὗτος καὶ τὰς μνήμας ἔχει τῶν παρελθόντων αἰώνων, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἔτων, καὶ τὰς, ἐξ ὧν ταῦτα συνέστηκεν, ἀρχαίας ἡμέρας.

„*Νυκτὸς*¹⁾ μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν, καὶ ἔσκαλλον τὸ πνεῦμά μου,“ κ. τ. ε. Ὡσεὶ²⁾ ἔλεγε· νοῖ καὶ τῷ πνεύματι ἠδολέσχουν.

„*Ἡ*³⁾ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει;“ κ. τ. ε. Ὡς⁴⁾ κόπτοντος αὐτοῦ τὸ ἔλεος ἐπί τισιν, εἴρηται ἀλλαγῶ τό· „*παράτεινον*⁵⁾ τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσί σε.“

„*Καὶ*⁶⁾ εἶπα· νῦν ἠρξάμην, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου,“ κ. τ. ε. Οὐδέποτε⁷⁾ ἠρξάτο κεραιῶς πρὸς θεόν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ζητήσας αὐτόν, καὶ μὴ ἀπατηθεὶς, καὶ ἐπὶ τῷ μεμνηῆσθαι τοῦ θεοῦ εὐφρανθεὶς, προκαταλαβόντων φυλακὰς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Δεξιὰ δὲ τοῦ ὑψίστου ὁ σωτήρ, ὃς ἠλλοίωσεν ἑαυτὸν, μορφήν δούλου λαβὼν, δι' ὃν ἠρξάμεθα ἐν τῇ καινῇ προευτρεπισάμενοι εἰς τὸ ἀρξασθαι τοὺς τύπους παύεσθαι, ἀρχεσθαι δὲ τὴν ἀλήθειαν.

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ Ἀλλοίωσιν⁸⁾ λέγει ἐνταῦθα τὴν ἀποκακίας καὶ ἀγνωσίας ἐπ' ἀρετὴν καὶ γνῶσιν ἐπάνοδον.

„*Ὁ*⁹⁾ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου· τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν;“ κ. τ. ε. Ἡτοι¹⁰⁾ ἐν παντὶ ἁγίῳ ἡ ὁδὸς τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τῷ Χριστῷ ὁ λόγος αὐτοῦ· ὁ γὰρ εἰπὼν· „*ἐγώ*¹¹⁾ εἰμι ἡ ὁδός.“ ἐν τῷ ἁγίῳ ἐστίν.

1) Psalm. LXXVII, 6. (LXXVI.)

2) R. in notis: Cod. Coislinianus primus.

3) Psalm. LXXVII, 8. (LXXVI.)

4) Ruaeus: E Cod. Coisliniano primo.

5) Psalm. XXXVI, 10. (XXXV.)

6) Psalm. LXXVII, 10. (LXXVI.)

7) Ruaeus: E Cod. Coisliniano secundo.

8) Ruaeus: Cod. Coislinianus primus.

9) Psalm. LXXVII, 13. (LXXVI.)

10) R. in notis: Cod. Coislinianus secundus.

11) Ev. Joann. XIV, 6.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὅρα¹⁾ εἰ διὰ τούτων εὐφραίνεται, ὅτι εἰσὶ μὲν τινες θεοὶ, οὐδεὶς δὲ μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ εἰ συγχρόσασθαι εἰς ταῦτά ἐστι τῶ· „ὥσπερ²⁾ εἰσὶ θεοὶ πολλοί,“ κ. τ. ε.

„Ἐγνώρισας³⁾ ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύνάμιν σου,“ κ. τ. ε. Τουτέστι⁴⁾ τὸν Χριστόν· Χριστὸς γὰρ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία.

„Ἐταράχθησαν⁵⁾ ἄβυσσοι,“ κ. τ. ε. Αἱ⁶⁾ ἄβυσσοι τὰς καταχθονίους δυνάμεις δηλοῦσιν, αἵτινες ἐν τῇ παρουσίᾳ Χριστοῦ ἐταράχθησαν.

„Φωνή⁷⁾ τῆς βροντῆς σου ἐν τροχῶ,“ κ. τ. ε. Ὁ⁸⁾ τροχὸς ἢ τὸν αἰῶνα σημαίνει τοῦτον, ἢ τὸν κόσμον τὸν αἰσθητὸν, ἢ τὴν καθαρὰν καὶ αἰώνιον ψυχὴν, εἴπερ ἡ κακία παρὰ γωνίαν παρεδρεύει.

„Ἐφανα⁹⁾ αἱ ἀστραπαὶ σου τῇ οἰκουμένῃ,“ κ. τ. ε. Πρώτη¹⁰⁾ μὲν ἡ βροντὴ τῆς ἀστραπῆς, ἡ δ' ἀστραπὴ ὁρᾶται πρώτη.

„Ἐν¹¹⁾ τῇ θαλάσῃ ἡ ὁδὸς σου, καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἔχνη σου οὐ γνωσθήσεται,“ κ. τ. ε. Ἀνωτέρω¹²⁾ εἴρηται· „ὁ¹³⁾ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδὸς σου.“ Ἡ μὲν ὁδὸς τοῦ θεοῦ ἐν θαλάσῃ γέγονεν ἐρυθρᾶ· αἱ δὲ τρίβοι αὐτοῦ, ἐν ὕδασι πολλοῖς

1) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

2) I Cor. VIII, 5.

3) Psalm. LXXVII, 14. (LXXVI.)

4) Ruaeus: E Cod. Coisliniano primo.

5) Psalm. LXXVII, 16. (LXXVI.)

6) Ruaeus: E Cod. Coisliniano primo.

7) Psalm. LXXVII, 18. (LXXVI.)

8) R. in notis: Cod. Coislinianus primus.

9) Psalm. LXXVII, 18. (LXXVI.)

10) Ruaeus: Cod. Coislinianus secundus.

11) Psalm. LXXVII, 19. (LXXVI.)

12) R. in notis: E Cod. Coisliniano secundo.

13) Psalm. LXXVII, 13. (LXXVI.)

ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου, ἐπὶ Ἰησοῦ καὶ Ἡλίου. Ἀλλὰ καὶ „ἀνεξιχνίαστοι¹⁾ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.“ Διὸ καὶ „τὰ²⁾ ἴχνη αὐτοῦ οὐ γνωσθήσεται“ ὁδεύοντος ἐν θαλάσῃ, καὶ τρίβους ἐν ἕδασι πολλοῖς ἔχοντος, ἐν οἷς ὠδήγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ θαλάσσης ἐρυθρᾶς.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς ἑβδομος.

„Καὶ³⁾ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσι,“ κ. τ. ε. Οἱ⁴⁾ τὰς ἐντολὰς ἐκζητοῦντες τοῦ θεοῦ, οὐ γίνονται ψεκτοὶ ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν.

„Ἐστράφησαν⁵⁾ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου,“ κ. τ. ε. Οὗτος νῶτα δίδωσι τοῖς ἐχθροῖς, ὁ μὴ φυλάσσων τὸν νόμον τοῦ θεοῦ.

„Καὶ⁶⁾ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ,“ κ. τ. ε. Ὡς χαλεπὸν τὸ μετὰ τὴν γνῶσιν ἁμαρτάνειν.

„Μὴ⁷⁾ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;“ κ. τ. ε. Ἐρημον οὔσαν τὸ πρότερον τὴν ψυχὴν Ματθαίου τοῦ τελώνου, ὁ σωτὴρ ἡμῶν πεποίηκε τράπεζαν τρέφουσαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

„Καὶ⁸⁾ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ἰακώβ, καὶ ὄργη ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ,“ κ. τ. ε. Πῦρ μὲν ἀνάπτειται ἐπὶ τὸν πρακτικόν, ὄργη δὲ ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν θεωρητικόν.

¹⁾ Rom. XI, 33.

²⁾ Psalm. LXXVII, 19. (LXXVI.)

³⁾ Psalm. LXXVIII, 7. (LXXVII.)

⁴⁾ R. in notis: Ab hoc Psalmo usque ad finem Psalmi CXIX. (CXVIII.) omnia scholia graeca vel e Cod. Coisliniano primo, vel e schedis Grabii deprompta sunt.

⁵⁾ Psalm. LXXVIII, 9. (LXXVII.)

⁶⁾ Psalm. LXXVIII, 17. (LXXVII.)

⁷⁾ Psalm. LXXVIII, 19. (LXXVII.)

⁸⁾ Psalm. LXXVIII, 21. (LXXVII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ,“ κ. τ. ε. „Ἐνοικῆσω ¹⁾ γὰρ, φησὶν, ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.

„Καὶ ²⁾ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὑψιστον,“ κ. τ. ε. Ἀμαρτάνουσα ψυχὴ παραπικραίνει γνῶσιν, ἢ δὲ κατορθοῦσα γλυκαίνει αὐτήν.

„Μετεστράφησαν ³⁾ εἰς τόξον στρεβλόν,“ κ. τ. ε. Τόξον στρεβλόν ψυχὴ διεστραμμένη, βέλη δὲ αὐτῆς λογισμοὶ πονηροί.

„Καὶ ⁴⁾ ἀπόσατο τὴν σκηνὴν Σηλώμ,“ κ. τ. ε. Τὴν ἐν Σηλώμ ἐστῶσαν.

„Καὶ ⁵⁾ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδεν,“ κ. τ. ε. Κληρονομίαν ἐνταῦθα τὸ κληρονομοῦν εἶρηκεν. Ἄλλως κληρονομία θεοῦ ψυχὰι λογικαί.

„Τοὺς ⁶⁾ νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ,“ κ. τ. ε. Τάχα πῦρ ἐστὶ τὰ πεπυρωμένα βέλη τοῦ πονηροῦ.

„Καὶ ⁷⁾ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ἰούδα,“ κ. τ. ε. „Πρόδηλον ⁸⁾ γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν,“ φησὶν ὁ ἀπόστολος.

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς ὄγδοος.

„Οἱ ⁹⁾ ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα,“ κ. τ. ε. Στερηθέντες τοῦ πλούτου τῆς γνώσεως ἐπτωχεύσαμεν.

---

¹⁾ II Cor. VI, 16. coll. Levit. XXVI, 12. et Ezech. XXXVI, 28.

²⁾ Psalm. LXXVIII, 56. (LXXVII.)

³⁾ Psalm. LXXVIII, 57. (LXXVII.)

⁴⁾ Psalm. LXXVIII, 60. (LXXVII.)

⁵⁾ Psalm. LXXVIII, 62. (LXXVII.)

⁶⁾ Psalm. LXXVIII, 63. (LXXVII.)

⁷⁾ Psalm. LXXVIII, 68. (LXXVII.)

⁸⁾ Hebr. VII, 14.

⁹⁾ Psalm. LXXIX, 8. (LXXVIII.)

Ψαλμὸς ἑβδομηκοστὸς ἔννατος.

„Εξέγειρον¹⁾ τὴν δυναστείαν σου,“ κ. τ. ε. Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία.

„Ψωμιεῖς²⁾ ἡμᾶς ἄρτον δακρύων,“ κ. τ. ε. Διὰ τούτων τῶν ῥητῶν παρίστησι πικροτάτην μετάνοιαν.

„Καὶ³⁾ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα,“ κ. τ. ε. Πρόσωπον ἐνταῦθα τὸν Χριστὸν ὠνόμασεν· „εἰκὼν⁴⁾ γάρ ἐστι τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως.“

„Ἀμπελον⁵⁾ ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας,“ κ. τ. ε. Ἀμπελον λέγει νῦν τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

„Καὶ⁶⁾ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ,“ κ. τ. ε. Ἀναδενδράδες εἰσὶν οἱ θεωρητικοί.

„Γενηθήτω⁷⁾ ἡ χεὶρ σου ἐπ’ ἄνδρα δεξιᾶς σου,“ κ. τ. ε. Ἀνδρα δεξιὸν λέγει τὸν Χριστὸν, ὅστις ἐστὶ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου.

„Ζωώσεις⁸⁾ ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα,“ κ. τ. ε. Οὐδεὶς δύναται ζωοποιῆσαι ἡμᾶς, εἰ μὴ ὁ εἰπών· „ἐγώ⁹⁾ εἰμι ἡ ζωή.“

¹⁾ Psalm. LXXX, 2. (LXXIX.)

²⁾ Psalm. LXXX, 5. (LXXIX.)

³⁾ Psalm. LXXX, 7. (LXXIX.)

⁴⁾ Coloss. I, 15.

⁵⁾ Psalm. LXXX, 8. (LXXIX.)

⁶⁾ Psalm. LXXX, 10. (LXXIX.)

⁷⁾ Psalm. LXXX, 17. (LXXIX.)

⁸⁾ Psalm. LXXX, 18. (LXXIX.)

⁹⁾ Ev. Joann. XIV, 6.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστίος.

„Γλῶσσαν,¹⁾ ἦν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν,“ κ. τ. ε.
 Νόμον ὃν οὐκ ἠπίστατο, ἤκουσεν.

„Οὐκ²⁾ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος,“ κ. τ. ε.
 Πρόσφατός ἐστι θεὸς ὁ μηδὲν οὐσιῶσαι δυνάμενος, ἢ
 ὁ τῇ κακίᾳ πεποιωμένος.

„Πλάτυνον³⁾ τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτό,“
 κ. τ. ε. Στόμα νῦν τὸν νοῦν λέγει, ὅστις λαμπρύνεται
 διὰ πολιτείας ὀρθῆς καὶ δογμάτων ἀληθῶν.

„Καὶ⁴⁾ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα
 τῶν καρδιῶν αὐτῶν,“ κ. τ. ε. „Διὰ⁵⁾ τοῦτο, φησὶν ὁ
 Παῦλος, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας.“

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστίος πρῶτος.

„Ὑμεῖς⁶⁾ δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς
 εἰς τῶν ἀρχόντων πίπτετε,“ κ. τ. ε. „Ἐγὼ,⁷⁾ φησὶν,
 ἐφύτευσα ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινήν· πῶς
 ἐστράφη εἰς πιχρίαν ἢ ἄμπελος ἢ ἀλλοτρία;“

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστίος δεύτερος.

„Εἶπον·⁸⁾ δεῦτε, καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ
 ἔθνους, καὶ οὐ μὴ μνησθῆ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι,“ κ. τ. ε.

¹⁾ Psalm. LXXXI, 5. (LXXX.)

²⁾ Psalm. LXXXI, 9. (LXXX.)

³⁾ Psalm. LXXXI, 10. (LXXX.)

⁴⁾ Psalm. LXXXI, 12. (LXXX.)

⁵⁾ Rom. I, 26.

⁶⁾ Psalm. LXXXII, 7. (LXXXI.)

⁷⁾ Jerem. II, 21.

⁸⁾ Psalm. LXXXIII, 4. (LXXXII.)

Ἐντεῦθεν γινώσκομεν, ὅτι προκαλοῦνται ἀλλήλους οἱ δαίμονες ἐπ' ἀπωλείᾳ ψυχῆς.

„Οἵτινες¹⁾ εἶπον· κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὸ ἅγιο-
στήριον τοῦ θεοῦ,“ κ. τ. ε. Ψυχὴ ἀκάθαρτος κληρὸς
δαιμόνων· ψυχὴ δὲ καθαρὰ κληρὸς θεοῦ.

„Ὁ²⁾ θεός μου· θεοῦ αὐτοῦς ὡς τροχόν,“ κ. τ. ε.
Ὁ τροχὸς ὀλίγον ἐφάπτεται τῆς γῆς.

„Πλήρωσον³⁾ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας,“ κ. τ. ε.
Τοῦτο τὸ πρόσωπόν ἐστι τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου τοῦ
φθειρομένου κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· οὗ φθα-
ρέντος ὁ νοῦς ἐκζητεῖ τὸ ὄνομα κυρίου.

„Αἰσχυνθήτωσαν⁴⁾ καὶ ταραχθήτωσαν εἰς τὸν
αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐντραπήτωσαν καὶ ἀπολέσθω-
σαν,“ κ. τ. ε. Αὕτη ἡ ἀπώλεια σημαίνει φθορὰν κα-
κίας καὶ ἀγνωσίας.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς τρίτος.

„Μακάριοι⁵⁾ οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου,“
κ. τ. ε. Αὐτὸς μὲν ὁ Δαυιδ ἐπιθυμεῖ εἰσελθεῖν εἰς
τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου, μακαρίζει δὲ τοὺς κατοικοῦντας
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς τέταρτος.

„Αφῆκας⁶⁾ τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου, ἐκάλυψας
πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Διὰ μὲν τοῦ

¹⁾ Psalm. LXXXIII, 12. (LXXXII.)

²⁾ Psalm. LXXXIII, 13. (LXXXII.)

³⁾ Psalm. LXXXIII, 16. (LXXXII.)

⁴⁾ Psalm. LXXXIII, 17. (LXXXII.)

⁵⁾ Psalm. LXXXIV, 4. (LXXXIII.)

⁶⁾ Psalm. LXXXV, 2. (LXXXIV.)

ἁγίου βαπτίσματος ὁ κύριος τὰς ἁμαρτίας ἀφίστησι, διὰ δὲ τῆς πικρᾶς μετανοίας τὰς ἁμαρτίας ἐπικαλύπτει.

„Ἐλεος¹⁾ καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν,“ κ. τ. ε. Ἀδύνατόν ἐστιν εἰρήνην συναφθῆναι δικαιοσύνη, μὴ ἀληθείας ἔλεω συναντησάσης. Τὸ μὲν γὰρ ἔλεος τὴν δικαιοσύνην γεννᾷ, ἡ δὲ ἀλήθεια τὴν εἰρήνην. Δικαιοσύνη δὲ καὶ εἰρήνη περὶ πράξιν καὶ θεωρίαν λαμβάνεται.

„Δικαιοσύνη²⁾ ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύεται,“ κ. τ. ε. Ἡ ἄρχουσα τῶν πρακτικῶν ἀρετῶν ἡ δικαιοσύνη ἐστίν, ἀφ' ἧς καὶ οἱ ἄνθρωποι δίκαιοι ὀνομάζονται.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς πέμπτος.

„Σῶσον³⁾ τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ,“ κ. τ. ε. Ἡ γνῶσις ἡ τοῦ θεοῦ σωτηρία ἐστὶ ψυχῆς.

„Καὶ⁴⁾ συναγωγή κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Τὸ τάγμα τῶν δαιμόνων συναγωγὴν ὠνόμασε κραταιῶν.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς ἕκτος.

„Μήτηρ⁵⁾ Σιών ἐρεῖ· ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ,“ κ. τ. ε. Τὸ μὲν παιδίον Ἰησοῦς γεννᾶται ἐν Βηθλεὲμ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐν Σιών, διὰ τὸ πράξιν μὲν τίκτεσθαι ἐν τῇ ψυχῇ, σοφίαν δὲ γεννᾶσθαι ἐν τῷ νῷ.

---

¹⁾ Psalm. LXXXV, 10. (LXXXIV.)

²⁾ Psalm. LXXXV, 13. (LXXXIV.)

³⁾ Psalm. LXXXVI, 2. (LXXXV.)

⁴⁾ Psalm. LXXXVI, 14. (LXXXV.)

⁵⁾ Psalm. LXXXVII, 5. (LXXXVI.)

„Ὡς¹⁾ εὐφραινόμενων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί,²⁾
 κ. τ. ε. Πάντες οἱ εὐφραινόμενοι ἐπὶ γνώσει, κατοικου-
 οῦσιν ἐν τῇ σοφίᾳ· καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ
 σοφίᾳ, ὡς σοφία εὐφραίνονται ἐπὶ γνώσει.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς ἕβδομος.

„Καὶ²⁾ ἡ ζωὴ μου τῷ ἄδῃ προσήγγισεν,³⁾ κ. τ. ε.
 Ἐὰν μεταλάβῃς τὸν ἄδῃν εἰς τὸν θάνατον, γνώσῃ πῶς
 ὁ θάνατος διαφθείρει ζωὴν ἀνθρώπου. Αἰδῆν δὲ νῦν
 ὀνομάζει τὸν διάβολον, ζωὴν δὲ ἑαυτόν.

„Ὡσεὶ³⁾ τραυματῖαι καθεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ
 ἐμνήσθῃς ἔτι,⁴⁾ κ. τ. ε. Ἐκείνου μνημονεύει ὁ κύριος
 τοῦ ἐν ᾧ γίνεται· καὶ κείνου οὐ μνημονεύει· τοῦ ἐν ᾧ οὐ
 γίνεται.

„Καὶ⁴⁾ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν,⁵⁾
 κ. τ. ε. Χεῖρα νῦν λέγει τὴν γνώσιν τὴν τοῦ θεοῦ,
 ἣτις πέφυκε βοηθεῖν τοῖς πολемуμένοις.

„Ἐπ’⁵⁾ ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμὸς σου,⁶⁾ κ. τ. ε.
 Τὸν θυμὸν τοῦ θεοῦ ἔστησεν ὁ Χριστὸς κατὰ πάντων
 ὀρμήσαντα τῶν ἀνθρώπων. Διότι „πάντες⁶⁾ ἐξέκλιναν,
 ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρησιμότητα.“

„Μὴ⁷⁾ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια;⁸⁾ κ. τ. ε.
 Οἱ ἐστερημένοι τῆς ζωῆς οὐ δύνανται ἰδεῖν τὰ θαυμάσια
 τῆς ζωῆς τῆς εἰπούσης· „ἐγώ⁸⁾ εἰμι ἡ ζωή.“

1.) Psalm. LXXXVII, 7. (LXXXVI.)

2.) Cfr. Psalm. LXXXVIII, 3. (LXXXVII.)

3.) Cfr. Psalm. LXXXVIII, 5. (LXXXVII.)

4.) Psalm. LXXXVIII, 5. (LXXXVII.)

5.) Psalm. LXXXVIII, 7. (LXXXVII.)

6.) Psalm. XIV, 3. (XIII.)

7.) Psalm. LXXXVIII, 10. (LXXXVII.)

8.) Ev. Joann. XIV, 6.

„Μὴ¹⁾ διηγῆσεταιί τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;“ κ. τ. ε. Ὡσπερ ἐν τοῖς ἀπολωλόσιν οὐκ ἔστιν ἀλήθεια, οὕτως ἐν τοῖς ἐσκοτισμένοις οὐκ ἔστι θαυμάσια.

„Καὶ²⁾ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῆ ἐπιλελησμένη;“ κ. τ. ε. Γῆ ἐπιλελησμένη ἐστὶ ψυχὴ λογικὴ, τῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐστερημένη καρπῶν.

„Οἱ³⁾ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με,“ κ. τ. ε. Φοβερισμοὺς λέγει δυνάμεις τινὰς ἀκαθάρτους καὶ ταραχώδεις.

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς ὀγδοος.

„Τὰ⁴⁾ ἔλέη σου, κύριε, εἰς αἰῶνα ἄσομαι. Εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου,“ κ. τ. ε. Τὸ μὲν ἔλεος τοὺς ἀνθρώπους οἰκοδομεῖ, ἡ δὲ ἀλήθεια ἐτοιμάζει τὰς ἁγίας δυνάμεις.

„Ἐξομολογήσονται⁵⁾ οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου,“ κ. τ. ε. „Ἐξομολογήσονται.“ ἀντὶ τοῦ „δοξάσουσι.“

„Θαβὼρ⁶⁾ καὶ Ἑρμών ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται,“ κ. τ. ε. Θαβὼρ ἐκλεκτόν. Θαβὼρ δέ ἐστι τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας, ἐφ' οὗ μεμορφώθη Χριστός. Ἑρμωνιεὶμ δέ ἐστι τὸ ὄρος, ἐφ' οὗ κεῖται ἡ πόλις Ναῖμ, ἐν ἧ ἠγείρε τὸν τῆς χήρας υἱὸν ὁ Χριστός.

„Καὶ⁷⁾ ἐν τῇ εὐδοσίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν,“ κ. τ. ε. Κέρας νῦν τὸν νοῦν ὀνομάζει· ὑψοῦται δὲ νοῦς διὰ γνώσεως θεοῦ.

---

1) Psalm. LXXXVIII, 11. (LXXXVII.)

2) Psalm. LXXXVIII, 12. (LXXXVII.)

3) Psalm. LXXXVIII, 16. (LXXXVII.)

4) Psalm. LXXXIX, 1. (LXXXVIII.)

5) Psalm. LXXXIX, 5. (LXXXVIII.)

6) Psalm. LXXXIX, 12. (LXXXVIII.)

7) Psalm. LXXXIX, 17. (LXXXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κ. τ. ε. „Ὁν¹⁾ γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται.“

„Τὸν²⁾ θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέβησας,³⁾
κ. τ. ε. Εἰς γῆν ἀπ’ οὐρανοῦ καταράσσειται νοῦς, ἀντὶ ἐπουρανίου χοϊκὸς γεγονώς.

„Ἐσμίκρυνας³⁾ τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ,⁴⁾
κ. τ. ε. Ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως μειοῦνται αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ γνώσεις ἡμῶν· αὐταὶ γάρ εἰσιν αἱ ἡμέραι τῆς φύσεως τῆς λογικῆς.

„Τίς⁴⁾ ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὕψεται θάνατον; ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ἄδου;⁵⁾
κ. τ. ε. Ἡ ἀύξησις τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως ἐκ τῆς κατὰ μικρὸν μειώσεως πασῶν τῶν κακιῶν καὶ τῆς ἀγνοίας ἐπισυμβαίνει· κακία δὲ καὶ ἀγνωσία θάνατος ψυχῆς λογικῆς· ζωὴ δὲ ἀρετὴ καὶ γνῶσις.

„Οὗ⁵⁾ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν,⁶⁾
κ. τ. ε. Κόλπον νῦν τὴν ψυχὴν ὀνομάζει, διὰ τε καὶ τὴν γνῶσιν τὴν τοῦ θεοῦ ἀγαθὰ ὀνομάζεσθαι· ἀγαθὰ δὲ τὰ ἐν κόλποις πέφυκε βάλλεσθαι· „Πιστεύω⁶⁾ γὰρ, φησὶ, τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῆ ζώντων.“

„Τὸ⁷⁾ ἀντάλλαγμα τοῦ Χριστοῦ,⁷⁾ κ. τ. ε. Τάχα ὁ κυριακὸς ἄνθρωπος.

1) Prov. III, 12. coll. Hebr. XII, 6.

2) Psalm. LXXXIX, 44. (LXXXVIIII.)

3) Psalm. LXXXIX, 45. (LXXXVIII.)

4) Psalm. LXXXIX, 48. (LXXXVIII.)

5) Psalm. LXXXIX, 50. (LXXXVIII.)

6) Psalm. XXVII, 13. (XXVI.)

7) Psalm. LXXXIX, 51. (LXXXVIII.)

Ψαλμὸς ὀγδοηκοστὸς ἔννατος.

„Τὰ¹⁾ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται,“ κ. τ. ε.
Ἐξουδενωθήσεται ἡ ζωὴ αὐτῶν.

„Τὰ²⁾ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων,“ κ. τ. ε.

„Σκιά³⁾ γὰρ ἡμῶν, φησὶν Ἰὼβ, ἐστὶν ὁ βίος ἐπὶ τῆς γῆς.“

„Καὶ⁴⁾ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος,“ κ. τ. ε.
Τὸ πλεῖον τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἐν κόποις καὶ πόνοις γινόμεθα.

„Τὴν⁵⁾ δεξιάν σου οὕτως γνώρισόν μοι,“ κ. τ. ε.
Μὴ ἐπὶ κολάσει, ἀλλ' ἐπὶ φιλανθρωπία γνώρισάσθω σου ἡ δεξιὰ.

„Καὶ⁶⁾ ἐστὶ ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς,“ κ. τ. ε. Λαμπρότης ἐστὶ γνῶσις θεοῦ· καὶ γὰρ οἱ μετέχοντες αὐτῆς καλοῦνται λαμπρότητες· „ἐν⁷⁾ ταῖς λαμπρότησι, φησὶ, τῶν ἁγίων, ἐκ γαστροῦ προῦ ἐωσφόρου ἐγέννησά σε.“

„Καὶ⁸⁾ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον,“ κ. τ. ε.
Ἔργα μὲν χειρῶν ἐστὶν ἡ καθ' ἕκαστα προᾶξις· ἔργον δὲ χειρῶν ἡ ἐκ τούτων ἐπισυμβαίνουσα γνῶσις.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστός.

„Ἐν⁹⁾ τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι,“ κ. τ. ε.
Τὸ μετάφρενον σύμβολόν ἐστὶ καρδίας.

¹⁾ Psalm. XC, 5. (LXXXIX.)

²⁾ Psalm. XC, 9. (LXXXIX.)

³⁾ Job. VIII, 9.

⁴⁾ Psalm. XC, 10. (LXXXIX.)

⁵⁾ Psalm. XC, 12. (LXXXIX.)

⁶⁾ Psalm. XC, 17. (LXXXIX.)

⁷⁾ Psalm. CX, 3. (CIX.)

⁸⁾ Cfr. Psalm. XC, 17. (LXXXIX.)

⁹⁾ Psalm. XCI, 4. (XC.)

„Ὅπλῳ¹⁾ κυκλώσει σε ἢ ἀλήθεια αὐτοῦ· οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ,“ κ. τ. ε. Ὅπλον Χριστοῦ, γνῶσις ἀληθείας, καὶ ὁ κυκλούμενος ὑπ’ αὐτῆς οὐ πτοηθήσεται.

„Ἀπὸ²⁾ βέλους πετομένου ἡμέρας,“ κ. τ. ε. Ἀκάρτατον τινα δύναμιν νῦν βέλος ὠνόμασε.

„Ἀπὸ³⁾ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ,“ κ. τ. ε. Τὸν μεσημβρινὸν δαίμονά φασιν εἶναι τὸν τῆς ἀκηδίας.

„Καὶ⁴⁾ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ τῷ σκηνώματί σου,“ κ. τ. ε. Εἰ βούλοιτό τις μὴ περιπεσεῖν μάστιγι, γενέσθω οἶκος θεοῦ.

„Τοῦ⁵⁾ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου,“ κ. τ. ε. Ὁ ἐν μηδενὶ πταίων, οὗτος διαφυλάσσεται ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

„Μήποτε⁶⁾ προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου,“ κ. τ. ε. Ὁ πούς μὲν τὴν ψυχὴν σημαίνει, ὁ δὲ λίθος τὴν ἁμαρτίαν.

„Καὶ⁷⁾ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου,“ κ. τ. ε. Σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ Χριστός.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς πρῶτος.

„Ἐν⁸⁾ δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ’ ᾠδῆς ἐν κιθάρα,“ κ. τ. ε. Ψαλτήριόν ἐστι νοῦς καθαρὸς ὑπὸ πνευματικῆς κινούμενος γνώσεως· κιθάρα δὲ ἐστὶ ψυχὴ πρακτικὴ ὑπὸ τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ κινουμένη.

---

¹⁾ Psalm. XCI, 4. 5. (XC.)

²⁾ Psalm. XCI, 5. (XC.)

³⁾ Psalm. XCI, 6. (XC.)

⁴⁾ Psalm. XCI, 10. (XC.)

⁵⁾ Psalm. XCI, 11. (XC.)

⁶⁾ Psalm. XCI, 12. (XC.)

⁷⁾ Psalm. XCI, 16. (XC.)

⁸⁾ Psalm. XCII, 3. (XCI.)

„*Ἀνὴρ*¹⁾ ἄφρων οὐ γινώσεται,“ κ. τ. ε. Ἐργονος ἀφροσύνης κακία, κακίας δὲ ἀγνωσία.

„*Ὅτι*²⁾ ἰδοὺ, οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται,“ κ. τ. ε. Ἐχθρὸς ἀπολλύμενος γίνεται φίλος· τὴν γὰρ ἐχθρὰν αὐτοῦ ἠφάνισεν ὁ θεός.

„*Καὶ*³⁾ τὸ γῆρας μου ἐν ἐλαίῳ πίονι,“ κ. τ. ε. Γῆρας δικαίου γινώσις ἀληθείας· καὶ νεότης αὐτοῦ ἀπάθεια ψυχῆς.

„*Πεφυτευμένοι*⁴⁾ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου,“ κ. τ. ε. Οἱ δίκαιοι φυτευθέντες ἐν τῇ γνώσει τῇ τοῦ κυρίου, πολλοὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐξανθήσουσιν ἀνθρώπους, διὰ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας καρποφοροῦντες αὐτούς.

„*Καὶ*⁵⁾ οὐκ ἔστιν ἀδικία παρ’ αὐτῷ,“ κ. τ. ε. Ἀδικία οὐκ ἔστι παρὰ θεῷ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν κακίας ἀνεπίδεκτον.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς δεύτερος.

„*Ἐπήρασαν*⁶⁾ οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Φύσεις λογικὰς ἀγίας ποταμοὺς ὀνομάζει, διὰ τὸ ρεῖν ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν ποταμοὺς ὕδατος ζῶντος.

„*Θαυμαστοὶ*⁷⁾ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης,“ κ. τ. ε. Θαυμαστὴ γίνεται ψυχὴ ἀρθεῖσα μετάρσιος, καὶ χωρισθεῖσα τῶν τοῦ βίου τούτου κυμάτων.

---

1) Psalm. XCII, 6. (XCI.)

2) Psalm. XCII, 9. (XCI.)

3) Cfr. Psalm. XCII, 10. (XCI.)

4) Psalm. XCII, 13. (XCI.)

5) Psalm. XCII, 15. (XCI.)

6) Psalm. XCIII, 3. (XCII.)

7) Psalm. XCIII, 4. (XCII.)

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς τρίτος.

„*Ἀπόδος*¹⁾ ἀνταπόδοσιν ὑπερηφάνοις,“ *κ. τ. ε.*
 Ὑπερηφανία ἐστὶ καταφρόνησις κλήσεως ἀγαθῆς.

„*Τὸν*²⁾ λαόν σου, κύριε, ἐταπείνωσαν,“ *κ. τ. ε.*

„*Ὀν*³⁾ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει.“ *φησὶν ὁ ἀπόστολος.*
 Εἰ δὲ ὄν παιδεύει, μακαρίζει, πᾶς ὁ παιδευόμενος ὑπ’ αὐτοῦ, ἀπαθὴς γενήσεται· τοῦτον γὰρ ἀγαπᾷ κύριος. Παιδεία γάρ ἐστι μετριοπόθεια παθῶν.

„*Τοῦ*⁴⁾ προῦναι αὐτὸν ἀφ’ ἡμερῶν πονηρῶν,“
κ. τ. ε. Ἡμέρας πονηρὰς τὰς ἡμέρας τῆς κρίσεως λέγει, ἐν αἷς ὁ παιδευόμενος ὑπ’ αὐτοῦ, καθαρὸς γενόμενος ἀπὸ παθῶν, ἀπολαύσει τῆς γνώσεως, ἀτάραχος διαμένων.

„*Ἔως*⁵⁾ οὗ ὄρουγῃ τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος,“ *κ. τ. ε.*
 Βόθρον τὴν γέενναν ὠνόμασεν.

„*Ἔως*⁶⁾ οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει εἰς κρίσιν,“ *κ. τ. ε.*
 Ἔως οὗ ὁ Χριστὸς κρίνει τὴν οἰκουμένην· αὐτὸς γὰρ „*ἡμῶν*⁷⁾ ἐγενήθη σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις.“ καὶ⁸⁾ „τὴν κρίσιν δὲ πᾶσαν αὐτῷ δέδωκεν ὁ πατήρ.“

„*Τὸ*⁹⁾ ἔλεός σου, κύριε, ἐβοήθει μοι,“ *κ. τ. ε.*
 Ἐνταῦθα τὸ ἔλεος τοῦ Χριστοῦ τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ σημαίνει, δι’ ἣν ἄνθρωπος βοηθεῖται, ἥτοι ἐγκαταλείπεται. Ἀλλὰ βοηθεῖται μὲν ἐνεργούσης αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος, ἐγκαταλείπεται δὲ ὑποχωρησάσης αὐτῆς.

1) Psalm. XCIV, 2. (XCIII.)

2) Psalm. XCIV, 5. (XCIII.)

3) Hebr. XII, 6. coll. Prov. III, 12.

4) Cfr. Psalm. XCIV, 13. (XCIII.)

5) Psalm. XCIV, 13. (XCIII.)

6) Cfr. Psalm. XCIV, 15. (XCIII.)

7) I Cor. I, 30. 8) Cfr. ev. Joann. V, 22.

9) Psalm. XCIV, 18. (XCIII.)

„Αἰ¹⁾ παρακλήσεις σου εὐφραναν τὴν ψυχὴν μου,“
κ. τ. ε. Παράκλησίς ἐστιν ἀνάκτισις ψυχῆς ἀπὸ πόνων.

„Μὴ²⁾ συμπροσέστω σοι θρόνος ἀνομίας,“ κ. τ. ε.
Θρόνον ἀνομίας ὠνόμασε τὸν διάβολον, ἐπειδὴ καὶ
θρόνος δικαιοσύνης ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ὅστις ἀντίκειται
τῷ διαβόλῳ.

„Καὶ³⁾ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφανιεῖ αὐτοὺς
κύριος ὁ θεός,“ κ. τ. ε. Ἀφανιεῖ αὐτοὺς κακοὺς ὄντας,
δηλονότι καλοὺς ποιῶν.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς τέταρτος.

„Οὐ⁴⁾ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς,“
κ. τ. ε. Χεῖρα νῦν τὴν πρόνοιαν λέγει τοῦ θεοῦ.

„Δεῦτε,⁵⁾ προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐ-
τῷ,“ κ. τ. ε. Οὗτος προσπίπτει τῷ κυρίῳ ὁ τὴν ἔπαρσιν
ὑπερηφανίας ἀπολιπών.

„Σήμερον⁶⁾ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,“
κ. τ. ε. Τὸ σήμερον τὸν βίον τοῦτον σημαίνει· „Ἰη-
σοῦς⁷⁾ γὰρ, φησὶ, Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον, καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας· καὶ πάλιν· „ἄχρις⁸⁾ οὗ τὸ σήμερον κα-
λεῖται.“

„Αὐτοὶ⁹⁾ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου,“ κ. τ. ε.
Ὅδοί εἰσι τοῦ κυρίου αἱ πρακτικαὶ ἀρεταὶ αἱ ἀπάγου-
σαι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

---

¹⁾ Cfr. Psalm. XCIV, 19. (XCIII.)

²⁾ Cfr. Psalm. XCIV, 20. (XCIII.)

³⁾ Cfr. Psalm. XCIV, 23. (XCIII.)

⁴⁾ Psalm. XCV, 4. (XCIV.)

⁵⁾ Psalm. XCV, 6. (XCIV.)

⁶⁾ Psalm. XCV, 7. (XCIV.)

⁷⁾ Hebr. XIII, 8.   ⁸⁾ Hebr. III, 13.

⁹⁾ Psalm. XCV, 10. (XCIV.)

„Ὡς¹⁾ ὡμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου,“ κ. τ. ε. Κατάπαυσις κυρίου, γνῶσις αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἰσελθὼν εἰς αὐτὴν, ἀναπαύσεται ἐπ’ αὐτῆς.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς πέμπτος.

„Αἰσατε²⁾ τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν,“ κ. τ. ε. Ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, ὁ φθειρόμενος κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, οὐ δύναται ἄσαι ἄσμα καινόν· τοῦ γὰρ καινοῦ ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ ἄσμα τὸ καινόν, τοῦ γενομένου καὶ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν.

„Φοβερός³⁾ ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς,“ κ. τ. ε. Εἰ φοβερός ἐστιν ὁ κύριος ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, πάντες οἱ θεοὶ φοβοῦνται τὸν κύριον.

„Εἶπατε⁴⁾ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος ἐβασίλευσε,“ κ. τ. ε. Εἶπατε τοῖς ἀδίκοις, ὅτι δικαιοσύνη ἐβασίλευσε· καὶ τοῖς ἄγροσιν, ὅτι κυριεύει φρόνησις· καὶ τοῖς ψεύσταις, ὅτι δεσπόζει ἡ ἀλήθεια· καὶ τοῖς ἀγνοοῦσιν, ὅτι κεκράτηκεν ἡ γνῶσις.

„Εὐφραινέσθωσαν⁵⁾ οἱ οὐρανοί,“ κ. τ. ε. Τουτέστιν, οἱ κατοικοῦντες ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

„Τότε⁶⁾ ἀγαλλιάσονται πάντα ξύλα τοῦ δρυμοῦ,“ κ. τ. ε. Ποῖα ἀγαλλιάσονται ξύλα; Λεγέτωσαν οἱ τὴν ἀλληγορίαν παραιτούμενοι.

---

¹⁾ Psalm. XCV, 11. (XCIV.)

²⁾ Psalm. XCVI, 1. (XCV.)

³⁾ Psalm. XCVI, 4. (XCV.)

⁴⁾ Psalm. XCVI, 10. (XCV.)

⁵⁾ Psalm. XCVI, 11. (XCV.)

⁶⁾ Psalm. XCVI, 12. (XCV.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

τέον δὲ καὶ τὸ „ἐπὶ τὸ αὐτὸ“ εἶναι τοὺς ποταμοὺς, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγωσι πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν αὐτοῖς σχίσματα.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς ὄγδοος.

„Σὺ ¹⁾ ἠτοίμασας εὐθύτητας,“ κ. τ. ε. Εὐθύτητας, ἦτοι τοὺς εὐθεῖς, ἦτοι τὰς ἀρετείας.

„Καὶ ²⁾ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν εἶπὸν τινες εἶναι τὴν σάρκα τὴν τοῦ Χριστοῦ, ἣτις διὰ τὸν Χριστὸν ἐστι προσκυνητὴ· ὁ δὲ Χριστὸς προσκυνητὸς διὰ τὸν ἐν αὐτῷ λόγον Θεοῦ.

„Καὶ ³⁾ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Οὗτος ἐπικαλεῖται τὴν δικαιοσύνην ὁ δικαιοπραγῶν, καὶ τὴν ἀλήθειαν ὁ μὴ ψευδόμενος, καὶ τὴν ἀγάπην ὁ μὴ μισῶν.

„Ἐν ⁴⁾ στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς,“ κ. τ. ε. Ὁ στύλος καὶ ἡ νεφέλη λογικαὶ φύσεις εἰσὶ, δι' ὧν ἐλάλει πρὸς τοὺς ἀγίους ὁ κύριος.

„Ὑψοῦτε ⁵⁾ κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν,“ κ. τ. ε. Ὑπὸ καθαροῦ νοῦ πέφυκεν ὑψοῦσθαι Θεός.

Ψαλμὸς ἐνενηκοστὸς ἑνναίος.

„Ἐἰσέλθετε ⁶⁾ εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Πύλαι σοφίας ἀρεταί· διὰ γὰρ αὐτῶν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

---

¹⁾ Psalm. XCIX, 4. (XCVIII.)

²⁾ Psalm. XCIX, 5. (XCVIII.)

³⁾ Psalm. XCIX, 6. (XCVIII.)

⁴⁾ Psalm. XCIX, 7. (XCVIII.)

⁵⁾ Psalm. XCIX, 9. (XCVIII.)

⁶⁾ Psalm. C, 4. (XCIX.)

Ψαλμὸς ἑκατοστός.

„Ἐλεον¹⁾ καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, κύριε,“ κ. ι. ε. Τὸν περὶ προνοίας καὶ κρίσεως ἄσαι θέλει λόγον.

„Τὸν²⁾ καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον,“ κ. τ. ε. Χρήσιμον τὸ ῥητὸν πρὸς τοὺς καταλαλοῦντας.

„Πορευόμενος³⁾ ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλιτούργει,“ κ. τ. ε. Χρησιτέον τὸ ῥητὸν πρὸς τοὺς ἱερατικούς ὑπηρετουμένους ὑπὸ δούλων πονηροτάτων.

„Τοῦ⁴⁾ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ πόλεως,“ κ. τ. ε. Νῦν πόλιν κυρίου λέγει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἐν ἧ πάντας ἀπέκτεινε λογισμοὺς παρανόμους.

Ψαλμὸς ἑκατοστός πρῶτος.

„Ἠγρύπνησα,⁵⁾ καὶ ἐγενόμην ὡς στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματι,“ κ. τ. ε. Οὐδὲν ἄλλο τὸν νοῦν οὕτως ἀπεργάζεται κοῦφον ὡς ἀγρυπνία.

„Οἱ⁶⁾ σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρων,“ κ. τ. ε. Χρήσιμον τὸ ῥητὸν πρὸς τοὺς παρὰ τὸν καιρὸν τοῦ πότου αὐλοῖς καὶ ᾠδαῖς τερπομένους.

„Καὶ γὰρ⁷⁾ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθη· σὺ δὲ, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα μένεις,“ κ. τ. ε. Ἐγὼ μὲν πρόσκαιρος καὶ θνητός, σὺ δὲ αἰδῖος καὶ ἀθάνατος.

„Μὴ⁸⁾ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου,“ κ. τ. ε. Τῶν γινομένων ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης.

¹⁾ Psalm. CI, 1. (C.)

²⁾ Psalm. CI, 5. (C.)

³⁾ Psalm. CI, 6. (C.)

⁴⁾ Psalm. CI, 8. (C.)

⁵⁾ Psalm. CII, 7. (CI.)

⁶⁾ Psalm. CII, 9. (CI.)

⁷⁾ Psalm. CII, 11. 12. (CI.)

⁸⁾ Psalm. CII, 24. (CI.)

„Αὐτοὶ¹⁾ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις,“ κ. τ. ε.
 Ἀπολοῦνται οἱ οὐρανοὶ οὐ κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ
 σχῆμα· „παράγει²⁾ γὰρ, φησὶν ὁ ἀπόστολος, τὸ σχῆμα
 τοῦ κόσμου τούτου.“

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς δεύτερος.

„Εὐλόγει³⁾ ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ πάντα
 τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Τὰ
 ἐντὸς τοῦ ἔσω ἀνθρώπου ἐστὶν ἡ νοητικὴ δύναμις, καὶ
 διανοητικὴ, καὶ ἐπιβλεπτικὴ, καὶ ἐρμηνευτικὴ, καὶ ἡ
 φανταστικὴ, καὶ ἡ μνημονευτικὴ.

„Ανακαινισθήσεται⁴⁾ ὡς ἄετοῦ ἡ νεότης σου,“
 κ. τ. ε. Τὸ γῆρας ἀποδύεται ὁ ἀετὸς, ὡς καὶ ὁ ἄν-
 θρωπος τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀποδύεται τὸν φθιρό-
 μενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης.

„Οὐ⁵⁾ κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς,
 ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους
 αὐτόν,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ ὕψωσε τοὺς ἐν οὐρανοῖς, οὕτως
 ἐλέησε τοὺς ἐπὶ γῆς φοβουμένους αὐτόν.

„Ἄνθρωπος,⁶⁾ ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὡσεὶ
 ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει,“ κ. τ. ε. Ἐνταῦθα
 ὁ ἄνθρωπος τὴν καθόλου φύσιν δηλοῖ· πᾶς γὰρ ἄν-
 θρωπος πρόσκαιρος καὶ θνητὸς, εὐμάραντος καὶ πρόσ-
 καιρος.

„Οὐ⁷⁾ πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει,“
 κ. τ. ε. Μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ οὐχ ὑπάρχει ἐν τῷ
 βίῳ τούτῳ.

¹⁾ Psalm. CII, 26. (CI.)

²⁾ I Cor. VII, 31.

³⁾ Psalm. CIII, 1. (CII.)

⁴⁾ Psalm. CIII, 5. (CII.)

⁵⁾ Psalm. CIII, 11. (CII.)

⁶⁾ Psalm. CIII, 15. (CII.)

⁷⁾ Psalm. CIII, 16. (CII.)

„Τὸ ¹⁾ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος εἰς τοὺς φοβουμένους αὐτόν,“ κ. τ. ε. Ἡ μὲν αἰσθητὴ ζωὴ οὐκ αἶδιος, τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου αἶδιον.

„Καὶ ²⁾ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν,“ κ. τ. ε. Υἱοὶ υἱῶν εἰσιν οἱ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος τῆς υἰοθεσίας ἠξιωμένοι.

„Καὶ ³⁾ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Οὗτος μέμνηται τῶν ἐντολῶν, ὁ ζῶν κατ' αὐτάς.

„Καὶ ⁴⁾ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει,“ κ. τ. ε. Ἡ μὲν δημιουργικὴ αὐτοῦ βασιλεία πάντων δεσπόζει· ἡ δὲ κατὰ γνῶσιν βασιλεία οὐ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς, πάντων δὲ τῶν ἐν οὐρανοῖς δεσπόζει.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τρίτος.

„Ἀναβαλλόμενος ⁵⁾ φῶς ὡς ἱμάτιον,“ κ. τ. ε. Ἰμάτιον κυρίου γνῶσις ἀληθῆς, ὁ δὲ ἐνδυόμενος αὐτὸ, φωτισθήσεται ὑπ' αὐτοῦ.

„Ἐκτείνων ⁶⁾ τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέξῃν,“ κ. τ. ε. Διὰ τί οὐκ εἶπεν· „ἐκτείνας·“ ἀλλ'· „ἐκτείνων;“ Ἡ ἅπαξ μὲν αὐτὸν κατ' οὐσίαν ἐξέτεινεν, αἰὲν δὲ αὐτὸν ἐκτείνει κατὰ τὴν πρόνοιαν; Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ Ἰὼβ εἰρημένον· „ὁ ⁷⁾ ποιῶν Πλειάδα, καὶ Ἑσπερον, καὶ Ἀρκτοῦρον, καὶ ταμεῖα Νότου.“

„Ὁ ⁸⁾ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ

---

¹⁾ Psalm. CIII, 17. (CII.)

²⁾ Cfr. Psalm. CIII, 17. (CII.)

³⁾ Psalm. CIII, 18. (CII.)

⁴⁾ Psalm. CIII, 19. (CII.)

⁵⁾ Psalm. CIV, 2. (CIII.)

⁶⁾ Psalm. CIV, 2. (CIII.)   ⁷⁾ Job. IX, 9.

⁸⁾ Cfr. Psalm. CIV, 4. (CIII.)

τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα,¹ κ. τ. ε. Τῷ μὲν Ἀβραάμ οἱ ἄγγελοι ὡς πνεύματα ἐφάνησαν· τοῖς δὲ Σοδομίταις ὡσπερ πῦρ φλέγον.

„Ὁ¹) θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς· οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,² κ. τ. ε. Ὁ μὲν Ἰὼβ εἶπε· „κρεμάσας²) τὴν γῆν ἐπὶ μηδενός·“ ὁ δὲ Δαυίδ· „ἐπὶ³) τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς.“ Ἐκείτεροι δὲ ἀναιροῦσι τὸ εἶναι σώματι ἕτερον βασιάζον αὐτὴν ὑποκάτω· ἢ γὰρ ἀσφάλεια οὐκ ἔστιν οὐσία, ἀλλὰ τέχνη θεοῦ, ἀκίνητον τὴν γῆν ἐν τῇ σφαίρᾳ διαφυλάττουσα.

„Ἀβυσσος⁴) ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ,⁵ κ. τ. ε. Τὸ ἀκατάληπτον τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ διὰ τῆς ἀβύσσου παρίστησι.

„Ἀναβαίνουσιν⁵) ὄρη, καὶ καταβαίνουσι πεδία εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς,⁶ κ. τ. ε. Λογικὰς τινὰς διὰ τῶν λόγων τούτων ἀνίτιται φύσεις.

„Ὅριον⁶) ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσονται,⁷ κ. τ. ε. Περὶ τῶν καταχθονίων δαιμόνων ταῦτα λέγεσθαί φασι.

„Ποτίζων⁷) ὄρη ἐκ τῶν ὑπερώων αὐτοῦ,⁸ κ. τ. ε. Ὑπερῶα θεοῦ φύσεις καθαρὰ ποτίζουσαι τοὺς ὑψηλοτέρους τῇ καρδίᾳ.

„Χορτιασθήσεται⁸) τὰ ξύλα τοῦ πεδίου,⁹ κ. τ. ε. Ὁ δὲ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ „τοῦ κυρίου“⁹ τεθείκασιν. Διεξελθὼν τὰ κάρπιμα, ἀναγκαίως μνημονεύει καὶ τῶν ἀκάρπων, ὡς ἀναγκαῖον τοῖς ἀνθρώποις καὶ αὐτὰ παρεχόντων χρείαν. Διὰ τοῦτο καὶ „κυρίου“ αὐτὰ προσηγόρευσεν, ὡς αὐτοφυῆ⁹) καὶ οὐ χειρόκμητα, ἀλλὰ τῷ

¹) Psalm. CIV, 5. (CIII.)

²) Cfr. Job. XXVI, 7.

³) Psalm. CIV, 5. (CIII.)

⁴) Psalm. CIV, 6. (CIII.)

⁵) Psalm. CIV, 8. (CIII.)

⁶) Psalm. CIV, 9. (CIII.)

⁷) Psalm. CIV, 13. (CIII.)

⁸) Psalm. CIV, 16. (CIII.)

⁹) Ed. Ruaei: αὐτοφυᾶ.

θείῳ λόγῳ βλαστήσαντα. Διὸ καὶ ἐπήγαγεν· „αἱ¹⁾ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ἃς ἐφύτευσας.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὡσπερ ἐστὶ τινα ξύλα τοῦ παραδείσου, οὕτω καὶ ξύλα πεδίου.

„Πέτρα²⁾ καταφυγὴ τοῖς χοιρογρουλλίοις,“ κ. τ. ε. Ὁ χοιρογρουλλίου ἔχων κατάστασιν, προσφυγέτω τῇ πνευματικῇ πέτρᾳ τῇ ἀκολουθούσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ποτιζούσῃ τὸν Ἰσραήλ.

„Ὁ³⁾ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἔγνω νῦν τοὺς ἐν οἷς ἔδυσ ποτιέ.

„Ἀνέτειλεν⁴⁾ ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν,“ κ. τ. ε. Ἐν οἷς ἀνατέλλει ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ἐν τούτοις καὶ αἱ κακίαι κατὰ δύναμιν ὑπάρχουσιν.

„Ἐξελεύσεται⁵⁾ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἐσπέρας,“ κ. τ. ε. Ἐργον νῦν λέγει αὐτὴν τὴν ὕλην, περὶ ἣν ἡ ἐργασία· ἐργασίαν δὲ αὐτὴν τὴν τέχνην τὴν περὶ τὴν ὕλην γινομένην.

„Ἐκεῖ⁶⁾ ἔρπειτὰ, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς,“ κ. τ. ε. Τῶν ἐρπειτῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν κακίαν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς· „ὁ⁷⁾ γὰρ ἀριθμῶν, φησὶ, πλήθη ἀστρῶν, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν.“

„Ἀντανελεῖς⁸⁾ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπισιτρέψουσιν,“ κ. τ. ε. Οἱ ἐκπίπτοντες τοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ δοθέντος αὐτοῖς πνεύματος, γίνονται χοῖκοί.

„Ἐξαποστελεῖς⁹⁾ τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται

1) Psalm. CIV, 16. (CIII.)

2) Psalm. CIV, 18. (CIII.)

3) Psalm. CIV, 19. (CIII.)

4) Cfr. Psalm. CIV, 22. (CIII.)

5) Psalm. CIV, 23. (CIII.)

6) Psalm. CIV, 25. (CIII.)

7) Psalm. CXLVII, 4. (CXLVI.)

8) Psalm. CIV, 29. (CIII.)

9) Psalm. CIV, 30. (CIII.)

ται, καὶ ἀνακαινεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς,“ κ. τ. ε.
 “Ἦν Παῦλος ὁ ἅγιος ἐξανάστασιν εἴρηκε, ταύτην Δαυὶδ
 ἀνακαινισμόν προσηγόρευσεν.

„Ὁ ¹⁾ ἀπτόμενος τῶν ὀρέων, καὶ καπνίζονται,“
 κ. τ. ε. Τὰ καπνιζόμενα ὄρη ἀποβάλλει τὴν κακίαν,
 ἀπτομένου αὐτῶν τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς τοῦ βληθέντος
 ἐπὶ τὴν γῆν.

„Ἐκλείποισαν ²⁾ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς,“ κ. τ. ε.
 Οὐχί· μὴ ὑπάρχειν αὐτοὺς· ἀλλά· μὴ ὑπάρχειν αὐτοὺς
 ἁμαρτωλοὺς.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τέταρτος.

„Διηγῆσασθε ³⁾ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ,“ κ. τ. ε.
 Ὁ κτησάμενος πᾶσαν τὴν γνῶσιν τὴν τοῦ θεοῦ, οὗτος
 δύναται διηγεῖσθαι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.

„Ζητήσατε ⁴⁾ τὸν κύριον,“ κ. τ. ε. Ὁ τὰς ἐντολὰς
 ποιῶν τοῦ θεοῦ, οὗτος ζητεῖ αὐτόν.

„Ζητήσατε ⁵⁾ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός,“ κ. τ. ε.
 Τοῦτο λέγει τὸ πρόσωπον ζητεῖν ἡμᾶς, ὅπερ οἱ ἄγγελοι
 βλέπουσι διαπαντός.

„Σπέρμα ⁶⁾ Ἀβραάμ δοῦλοι αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Οἱ τοῦ
 σπέρματος ὄντες τοῦ Ἀβραάμ, δυνάμει εἰσὶν ἐκλεκτοί.

„Ἐμνήσθη ⁷⁾ εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, λόγου
 οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,“ κ. τ. ε. Τὰς χιλίας
 γενεὰς οἱ μὲν τὰς πολλὰς αὐτὸν λέγειν γενεὰς ἐνόμισαν,
 οἱ δὲ τὰς ὑπὸ τούτου τοῦ ἀριθμοῦ περιγραφόμενας.

„Λέγων ⁸⁾ σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν, σχοίνισμα
 κληρονομίας ὑμῶν,“ κ. τ. ε. Πρὸ τῆς ἐπιδημίας Χριστοῦ

---

¹⁾ Psalm. CIV, 32. (CIII.)

²⁾ Psalm. CIV, 35. (CIII.)

³⁾ Psalm. CV, 2. (C V.)

⁴⁾ Psalm. CV, 4. (C V.)

⁵⁾ Psalm. CV, 4. (C V.)

⁶⁾ Psalm. CV, 6. (C V.)

⁷⁾ Psalm. CV, 8. (C V.)

⁸⁾ Psalm. CV, 11. (CIV.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς πέμπτος.

„Καὶ ¹⁾ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Διὰ τοῦτο σώζει ἡμᾶς ὁ κύριος, ἵνα γνῶσιν ἡμῖν τῆς δυναστείας αὐτοῦ χαρίσῃται.

„Εἰς ²⁾ ἕξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη,“ κ. τ. ε. Μακάριος οὗτος, ᾧ μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν ὑπολείπεται.

„Οὐχ ³⁾ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ,“ κ. τ. ε. Οὐκ ἀνέμειναν τὴν χάριν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν κακὴν.

„Καὶ ⁴⁾ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἐσθίουτος χόρτον,“ κ. τ. ε. Οἱ δοξάζοντες κτίσμα παρὰ τὸν κτίσαντα, οὗτοι ἀλλάσσουν τὴν δόξαν αὐτῶν. „Καὶ ⁵⁾ ἠλλαξαν, φησὶν ὁ Παῦλος, αὐτὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.“

„Καὶ ⁶⁾ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς,“ κ. τ. ε. Ἡ ἐξολόθρευσις νῦν τὴν μετάθεσιν τὴν ἐκ τοῦ βίου τούτου σημαίνει.

„Εἰ ⁷⁾ μὴ Μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔσται ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς,“ κ. τ. ε. Σημειωτέον, ὅτι καὶ εἷς ἅγιος ὡς ὁ Μωυσῆς δυνατὸς ἐστὶν ἀποστρέψαι ὄργην φερομένην ἐπ' ἔθνος ὅλον.

„Καὶ ⁸⁾ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητὴν,“ κ. τ. ε. Ἡ γῆ ἐπιθυμητὴ, ἡ βασιλεία ἐστὶ τῶν οὐρανῶν.

¹⁾ Psalm. CVI, 8. (CV.)

²⁾ Psalm. CVI, 11. (CV.)

³⁾ Psalm. CVI, 13. 14. (CV.)

⁴⁾ Psalm. CVI, 20. (CV.)   ⁵⁾ Rom. I, 23.

⁶⁾ Psalm. CVI, 23. (CV.)

⁷⁾ Psalm. CVI, 23. (CV.)

⁸⁾ Psalm. CVI, 24. (CV.)

„Καὶ ¹⁾ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς,“ κ. τ. ε. Χεῖρα λέγει τὰς κολαστικὰς αὐτοῦ δυνάμεις.

„Καὶ ²⁾ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγῶρ,“ κ. τ. ε. Βεελφεγῶρ, εἶδωλον τοῦ Βὴλ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Φεγῶρ.

„Καὶ ³⁾ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν,“ κ. τ. ε. Τελετὰς ἤγαγον τῷ Βεελφεγῶρ, μνησθέντες ἐν τοῖς μυστηρίοις αὐτοῦ.

„Καὶ ⁴⁾ ἔστη Φινεὲς καὶ ἐξιλιάσατο,“ κ. τ. ε. Ἄνωτέρω μὲν λέγει, ὅτι ἔστη Μωυσῆς, καὶ ἀπέστρεψε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ· ἐνταῦθα δὲ, ὅτι ἔστη Φινεὲς, καὶ οὐχὶ ἀπέστρεψε τὴν θραῦσιν, ἀλλ' ἐκόπασεν ἡ θραῦσις.

„Καὶ ⁵⁾ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι,“ κ. τ. ε. Μίγνυται τις τοῖς ἔθνεσι δουλεύων γλυπτοῖς.

„Καὶ ⁶⁾ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Πορνεύει ψυχὴ σπέρματα λαμβάνουσα τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως, καὶ τίκτους τέκνα πονηρά.

„Καὶ ⁷⁾ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Κληρονομία κυρίου ψυχὰ καὶ λογικαί.

„Καὶ ⁸⁾ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦντες αὐτούς,“ κ. τ. ε. Δαίμονές εἰσιν οἱ μισοῦντες ἡμᾶς, καὶ θλίβοντες τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

„Καὶ ⁹⁾ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς οἰκιζμοὺς ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς,“ κ. τ. ε. Ἐντεῦθεν μανθάνομεν, ὅτι καὶ τοῦ ἐλεεῖσθαι ἡμᾶς ὁ κύριος ἀξίους ποιεῖ.

1) Psalm. CVI, 26. (CV.)

2) Psalm. CVI, 28. (CV.)

3) Psalm. CVI, 28. (CV.)

4) Psalm. CVI, 30. (CV.)

5) Psalm. CVI, 35. (CV.)

6) Psalm. CVI, 39. (CV.)

7) Psalm. CVI; 40. (CV.)

8) Psalm. CVI, 41. (CV.)

9) Psalm. CVI, 46. (CV.)

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς ἕκτος.

„Οἱ ¹⁾ ἐχόρτασε ψυχὴν κενήν,“ κ. τ. ε. Ψυχὴ κενή ἐστὶν ἡ ἀρετῶν καὶ γνώσεως ἐστερημένη.

„Καὶ ²⁾ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου,“ κ. τ. ε. Καθὸ φῶς ἐστὶν ὁ κύριος, ἐξάγει ἡμᾶς ἐκ τοῦ σκότους· καθὸ δὲ ζωὴ, ἐκ θανάτου· καὶ πάλιν ὡς δυνατὸς διαρρήσσει δεσμούς.

„Πᾶν ³⁾ βρῶμα ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ οἱ νοσοῦντες πᾶν βρῶμα βδελύσσονται· οὕτως οἱ ἀκάθαρτοι πᾶσαν γνῶσιν ἀπωθοῦνται.

„Αὐτοὶ ⁴⁾ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ,“ κ. τ. ε. Ὅσοι περισπασμοῖς πολλοῖς καὶ ποικίλοις διὰ τὴν τῆς ἀρετῆς ἐργασίαν περιπίπτουσιν, οὗτοι ὁρῶσι τὰ ἔργα κυρίου, τουτέστι τοὺς λόγους τῶν γεγονότων καὶ γινομένων.

„Καὶ ⁵⁾ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη,“ κ. τ. ε. Σοφίαν θεοῦ καταπίνει κακία· δικαιοσύνη δὲ κυρίου διαφθείρει κακίαν.

„Καὶ ⁶⁾ ἐσίγησε τὰ κύματα αὐτῆς,“ κ. τ. ε. Σιγὴν τῶν κυμάτων τὴν φθορὰν ὠνόμασε τῶν πειρασμῶν.

„Καὶ ⁷⁾ ἐπλιάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ,“ κ. τ. ε. Ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς πλανωμένους, καὶ οὐκ ἀντελάβετο αὐτῶν διὰ τὴν κακίαν αὐτῶν.

---

¹⁾ Psalm. CVII, 9. (CVI.)

²⁾ Psalm. CVII, 14. (CVI.)

³⁾ Psalm. CVII, 18. (CVI.)

⁴⁾ Psalm. CVII, 24. (CVI.)

⁵⁾ Psalm. CVII, 27. (CVI.)

⁶⁾ Psalm. CVII, 29. (CVI.)

⁷⁾ Psalm. CVII, 40. (CVI.)

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ἕβδομος.

„Ἐτοίμη¹⁾ ἡ καρδία μου,“ κ. τ. ε. Ὁ ἀποθέμενος τὰ πάθη, οὗτος ἠτοίμασε τὴν καρδίαν τῷ θεῷ.

„Μωὰβ²⁾ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,“ κ. τ. ε. Λέβης ἐστὶν ὁ τῷ πνεύματι ζέων, καὶ ἐλπίζων ἐπὶ τὸν κύριον· ἡτις ἐλπίς οὐ καταισχύνει τὸν ἐλπίζοντα.

„Ἐπὶ³⁾ τὴν Ἰδουμαίαν ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου,“ κ. τ. ε. Ἡ σὰρξ ἐστὶ τὸ ὑπόδημα τοῦ Χριστοῦ, ἣ χρησάμενος ὁ κύριος ἐπεδήμησε τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων.

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ὄγδοος.

„Καὶ⁴⁾ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ὡν ἐκκόπτει ὁ Σατανᾶς τὰ ἔργα τὰ δεξιὰ, τούτων ἔστηκεν ἐκ δεξιῶν. Ἐν δὲ τῷ Ζαχαρία φησί· „καὶ⁵⁾ ἔδειξέ μοι κύριος Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἐσιῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου, καὶ ὁ διάβολος εἰστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.“ οὐχ ἀπλῶς δὲ, ἀλλὰ· „τῷ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ.“ Οὐχ ἀντίκειται δὲ τῷ Ἰούδα.

„Γεννηθήτωσαν⁶⁾ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοὶ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα,“ κ. τ. ε. Οὐχ ἐπαρᾶσθαι ὁ δίκαιος, ἀλλὰ προσεύχεσθαι μοι δοκεῖ. „Εὐλογεῖτε⁷⁾ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, φησὶν ὁ ἀπόστολος· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.“ Ὀρφανοὶ τοίνυν εἰσὶν λογισμοὶ πονηροὶ τὸν ἑαυτῶν θάψαντες πατέρα, τὸν Σατανᾶν· χήρα δὲ ψυχὴ, ἣ μὴ ἐπιλαβοῦσα σπέρματα παρὰ τοῦ διαβόλου. Εὐ δὲ καὶ

¹⁾ Psalm. CVIII, 1. (CVII.)

²⁾ Psalm. CVIII, 9. (CVII.)

³⁾ Psalm. CVIII, 9. (CVII.)

⁴⁾ Psalm. CIX, 6. (CVIII.)

⁵⁾ Zachar. III, 1. 2.

⁶⁾ Psalm. CIX, 9. (CVIII.)

⁷⁾ Cfr. Rom. XII, 14.

ἡ τάξις ἔχει. Πρῶτερον μὲν γὰρ περιαιρεῖ τὰς καὶ ἐνεργειαν ἁμαρτίας· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ τούτων φαῦλα νοήματα.

„Γενηθήτω ¹⁾ αὐτῷ ὡς ἱμάτιον, ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη, ἣν διὰ παντὸς περιζώννυται,“ κ. τ. ε. Αὕτη ἡ ζώνη σημαίνει τὴν τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἄλογον πύρωσιν.

„Τὰ ²⁾ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας,“ κ. τ. ε. Χρησιέων τῷ ῥητῷ πρὸς τοὺς καταφρονοῦντας τῆς ἐγκρατείας.

„Καταράσσονται ³⁾ αὐτοὶ, καὶ σὺ εὐλογήσεις,“ κ. τ. ε. Τοῦτον εὐλογεῖ κύριος, ὃν ἀντικείμενοι καταρῶνται.

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ἔννατος.

„Μετὰ ⁴⁾ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων,“ κ. τ. ε. Εἰ ἀρχὴ τοῦ υἱοῦ ὁ πατήρ, ἡ δὲ ἀρχὴ ἦν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καλῶς λέγει ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τό· „οὐκ ⁵⁾ εἰμι μόνος, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.“ Ἡμέραν δὲ δυνάμεως εἶπεν τὴν ἡμέραν τοῦ σταυροῦ, ἢ τῆς ἐνανθρωπήσεως.

„Ἐκ ⁶⁾ γαστρὸς πρὸ Ἑωσφόρου ἐγέννησά σε,“ κ. τ. ε. Ἀντὶ τοῦ· πρὸ πάσης λογικῆς φύσεως ἐγέννησά σε. Τὸ γὰρ βαθύτερον περιεργάζεσθαι τὴν γένεσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἑωσφόρου, οὐ τῆς ἡμετέρας ἐστὶ δυνάμεως. Πολὺς γὰρ ὁ περὶ τούτου λόγος καὶ δυσθεώρητος.

„Κρινεῖ ⁷⁾ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα,“ κ. τ. ε.

---

¹⁾ Psalm. CIX, 19. (CVIII.)

²⁾ Psalm. CIX, 24. (CVIII.)

³⁾ Psalm. CIX. 28. (CVIII.)

⁴⁾ Psalm. CX, 3. (CIX.)

⁵⁾ Cfr. ev. Joann. XVI, 32.

⁶⁾ Psalm. CX, 3. (CIX.)   ⁷⁾ Psalm. CX, 6. (CIX.)

Πληροῖ πτώματα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου τοῦ φθειρομένου κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς δέκατος.

„Ἐν ¹⁾ βουλῇ εὐθέων καὶ συναγωγῇ μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου,“ κ. τ. ε. Μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου διὰ τὴν ἀποκειμένην ἐν αὐτοῖς σοφίαν ὠνόμασε.

„Τροφὴν ²⁾ ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτόν,“ κ. τ. ε. Ἡ τροφὴ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον ἢ σοφία ἐστὶ τοῦ θεοῦ. „ἀρχὴ ³⁾ γὰρ σοφίας φόβος κυρίου.“

„Ἰσχὺν ⁴⁾ ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Τὴν θεωρίαν τῶν γεγονότων ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ὀνομάζει. ἰσχὺς δὲ εἴρηται ἢ γνῶσις, διὰ τὸ ἰσχὺν ἐντιθέναί τῃ φύσει τῇ λογικῇ.

„Ἔργα ⁵⁾ χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις,“ κ. τ. ε. Ἡ μὲν ἀλήθεια ἐν τοῖς ὀρθοῖς δόγμασι θεωρεῖται, ἡ δὲ κρίσις ἐν τῇ πρακτικῇ. „Πιστὰ ⁶⁾ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ, ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.“ Πιστὰς εἶπε τὰς ἐντολάς ἀντὶ τοῦ πίστεως ἀξίας. Ὁ γὰρ ὑπισχνοῦνται, τοῦτο καὶ ποιοῦσιν. ὑπισχνοῦνται δὲ κάθαρσιν ψυχῆς λογικῆς τοῖς γνησίως φυλάττουσιν αὐτάς.

¹⁾ Psalm. CXI, 1. 2. (CX.)

²⁾ Psalm. CXI, 5. (CX.)

³⁾ Psalm. CXI, 10. (CX.)

⁴⁾ Psalm. CXI, 6. (CX.)

⁵⁾ Psalm. CXI, 7. (CX.)

⁶⁾ Psalm. CXI, 7. 8. (CX.)

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ἑνδέκατος.

„Ἐν¹⁾ ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα,“ κ. τ. ε.
Οὗτος θέλει ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ σφόδρα, ὁ μετὰ
πάσης ἀκριβείας φυλάσσων αὐτάς.

„Δόξα²⁾ καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,“ κ. τ. ε.
Ἡ σοφία τοῦ θεοῦ καθὸ μὲν ἀφθονίαν παρέχει θεω-
ρημάτων, πλοῦτος καλεῖται, καθὸ δὲ παρασκευάζει τοὺς
ἀνθρώπους δοξάζειν τὸν κεκτημένον αὐτήν, ὀνομά-
ζεται δόξα.

„Ἐξανέτειλεν³⁾ ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν,“ κ. τ. ε.
Ὁ σωτὴρ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φησὶ πρὸς τοὺς μαθητάς·
„ὁ⁴⁾ ἤκούσατε ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπετε ἐν τῷ φωτί.“

„Οἰκονομήσει⁵⁾ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει,“
κ. τ. ε. Χρησιτέον τῷ ῥητῷ πρὸς τοὺς ἀπερισκέπτως
ἐκφέροντας τὰ θεῖα μυστήρια τῆς θείας γραφῆς, καὶ
ἀδιακρίτως· καὶ γὰρ ὁ Παῦλός φησιν· „οὕτως⁶⁾ ἡμᾶς
λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκο-
νόμους τῶν μυστηρίων θεοῦ.“

„Ἀπὸ⁷⁾ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται,“ κ. τ. ε.
„Ἀκοῆς“ ἀντὶ τοῦ „φήμης“ ὡς καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
γέγραπται· „ἐξῆλθεν⁸⁾ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συ-
ρίαν.“ Καὶ πάλιν· „μέλλετε⁹⁾ ἀκούειν πολέμους, καὶ
ἀκοὰς πολέμων.“

„Τὸ¹⁰⁾ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δύξῃ,“ κ. τ. ε.
Οὐδὲν οὕτω φοβεῖται ὁ Σατανᾶς, ὡς νοῦν ὑψωθέντα
ἐν γνώσει θεοῦ.

¹⁾ Psalm. CXII, 1. (CXI.)

²⁾ Psalm. CXII, 3. (CXI.)

³⁾ Psalm. CXII, 4. (CXI.)

⁴⁾ Cfr. Matth. X, 27.

⁵⁾ Psalm. CXII, 5. (CXI.)

⁶⁾ I Cor. IV, 1.

⁷⁾ Psalm. CXII, 7. (CXI.)

⁸⁾ Cfr. Matth. IV, 24.

⁹⁾ Cfr. Matth. XXIV, 6.

¹⁰⁾ Psalm. CXII, 9. (CXI.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς τρισκαιδέκατος.

„Ἐν¹⁾ ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οἴκου Ἰακώβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου, ἐγενήθη Ἰουδαία ἀγίασμα αὐτοῦ,“
 κ. τ. ε. Εἰ ἀγίασμα τοῦ Θεοῦ ἡ Ἰουδαία ἐστίν, ἡ δὲ Ἰουδαία ἐξομολογούμενος ἐρμηνεύεται, πᾶσα ἐξομολο-
 γουμένη ψυχὴ ἀγίασμα τοῦ Θεοῦ ἐστι.

„Τὰ²⁾ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοὶ, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἄρνια προβάτων,“ κ. τ. ε. Τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ νοερὰὶ φύσεις εἰσὶ, χαίρουσαι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ Ἰσραήλ. Εἰ γὰρ χαίρουσιν οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐπὶ ἐνὶ μετα-
 νοοῦντι, πόσῳ μᾶλλον ἐπὶ τσαύταις μυριάσιν ὀδευού-
 σαις ἀπὸ κακίας πρὸς ἀρετὴν, καὶ ἀπὸ ἀγνωσίας ἐπὶ
 γνῶσιν Θεοῦ.

„Τοῦ³⁾ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων,“ κ. τ. ε. Ὡς μὲν πρὸς τὴν ἱστορίαν, ἅπαξ ἐν τῇ ἐρήμῳ στρέψας τὴν πέτραν, ἐπότισε τὸν Ἰσραήλ· ὡς δὲ πρὸς τὸ πνεῦμα, αἰεὶ στρέφει τὴν πέτραν, ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστὸς, καὶ ποτίζει τὸν πνευματικὸν Ἰσραήλ.

„Εὐλόγησε⁴⁾ τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων,“ κ. τ. ε. Οὐχ οἱ μεγάλοι μετὰ τῶν μικρῶν εὐλογοῦνται, ἀλλ' οἱ μικροὶ μετὰ τῶν μεγάλων, ἵνα καὶ αὐτοὶ γένωνται μεγάλοι. Τὸ δὲ μικρὸν ἐνταῦθα καὶ τὸ μέγα οὐκ ἐπὶ τοῦ ἐκτιὸς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐντιὸς νοητέον.

„Οὐχ⁵⁾ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε, κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾄδου. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐ-
 λογήσομεν τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶ-

¹⁾ Psalm. CXIV, 1. 2. (CXIII.)

²⁾ Psalm. CXIV, 4. (CXIII.)

³⁾ Psalm. CXIV, 8. (CXIII.)

⁴⁾ Psalm. CXV, 13. (CXIII, 21.)

⁵⁾ Psalm. CXV, 17. 18. (CXIII, 25. 26.)

νος,“ κ. τ. ε. Οὐ δύναται νεκρὸς αἰνέσαι τὴν ζωὴν τὴν εἰποῦσαν· „ἐγὼ¹⁾ εἰμι ἡ ζωή.“ „Οὐδὲ²⁾ πάντες.“ Οὐκ εἶπεν· „οἱ καταβάντες.“ ἀλλ’ „οἱ καταβαίνοντες.“ „Ἀλλ’³⁾ ἡμεῖς οἱ ζῶντες.“ ὡς καὶ Παῦλος· „ἔπειτα⁴⁾ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι.“

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς τεσσαρακαιδέκατος.

„Οἱ⁵⁾ ἔκλινε τὸ οὖς αὐτοῦ ἔμοι, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι,“ κ. τ. ε. Ἐπεὶ μὴ δυνάμεθα ἑαυτοὺς ἐκτείνειν πρὸς θεὸν εὐχόμενοι, αὐτὸς τὸ οὖς αὐτοῦ κλίνει πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐγγίζει ἡμῖν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁ τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐπικαλούμενος, ἐν ταῖς ἡμέραις τούτου τοῦ ἡλίου διάγων ἐπικαλείσθω.

„Περιέσχον⁶⁾ με ὠδῖνες θανάτου,“ κ. τ. ε. Ὁ ἐν βαρυτέροις γενόμενος πειρασμοῖς, καὶ βάσανον ἐν αὐτοῖς διδοὺς τῆς προαιρέσεως ἑαυτοῦ, ὡς καὶ ἐν κινδύνῳ τοῦ νικηθῆναι γενέσθαι, ἀλλὰ μὴ νικηθεὶς, λέγει ἄντό· „περιέσχον⁷⁾ με ὠδῖνες θανάτου· κίνδυνοι ἔδου εὐροσάν με.“ Οὐ ταῦτὸν δέ ἐστι τό· „ἔδης εὐρέ με.“ τῷ· „κίνδυνοι ἔδου εὐροσάν με.“ Ὁ ἔδης μὲν γὰρ εὐρίσκει τοῦτον, οὗ κατισχύουσιν αἱ πύλαι αὐτοῦ· κίνδυνοι δὲ ἔδου μόνον εὐρίσκουσι τὸν διὰ τὸ μέγεθος τῶν πειρασμῶν κινδυνεύσαντα μὲν κρατηθῆναι ὑπὸ τῶν τοῦ ἔδου πυλῶν, οὐ μὲν καὶ κρατηθέντα ὑπ’ αὐτῶν.

„Θλίψιν⁸⁾ καὶ ὀδύνην εὐρον,“ κ. τ. ε. Εὐρημά ἐστιν ἡ θλίψις τῷ ὑπομένοντι αὐτήν, καὶ καυχωμένῳ

¹⁾ Ev. Joann. XIV, 6.

²⁾ Cfr. pag. 54. not. 5.

³⁾ Cfr. pag. 54. not. 5.

⁴⁾ I Thess. IV, 17.

⁵⁾ Psalm. CXVI, 2. (CXIV.)

⁶⁾ Psalm. CXVI, 3. (CXIV.)

⁷⁾ Psalm. CXVI, 3. (CXIV.)

⁸⁾ Psalm. CXVI, 3. (CXIV.)

ἐν ταῖς θλίψεσι, καὶ ὀδεύοντι τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ζωὴν, οὗσαν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδόν. Οὕτω καλὸν δὴ εὔρημα καὶ ὀδύνη, ὅτε δι' ἀγάπην τις ὀδυνᾶται ὡς ὁ εἰπὼν Παῦλος· „λύπη¹⁾ μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιάληπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου,“ καὶ τὰ ἑξῆς.

„Καὶ²⁾ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην,“ κ. τ. ε. „Πᾶς³⁾ γὰρ, φησὶν, ὅς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. Τοιγαροῦν ὁ ἐλεήμων ἐπικαλείσθω τὸν ἐλεήμονα, καὶ τὴν δικαιοσύνην ὁ δίκαιος. Ἦγὼ γὰρ ὡσπερ τις ἢ ἐν ἡμῖν δικαιοσύνη τῆς πρώτης δικαιοσύνης κατὰ ἀνάγκασιν ἡμῖν ἐπισυμβαίνει.

„Ἐλεήμων⁴⁾ ὁ κύριος καὶ δίκαιος, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἔλεεῖ,“ κ. τ. ε. Ἐπεὶ μετὰ δικαιοσύνης ἔλεεῖ ὁ κύριος, ἐλεήμων ἐστὶ καὶ δίκαιος. Οὐ δίκαιος δὲ ἐν τῷ ἔλεειν ἦν ὁ Σαοὺλ, ἐλεῶν τὸν Ἀγαγ. Καὶ εἰ ἦν δὲ πᾶν τὸ ἔλεειν δίκαιον, οὐκ ἂν περὶ τινῶν εἶπεν ὁ νόμος τό· „οὐκ⁵⁾ ἐλεήσεις αὐτόν.“ Ἔστι δὲ καὶ τό· „ὁ⁶⁾ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι“ μετὰ δικαιοσύνης ἔλεεῖ.

„Ἐπίστρεψον⁷⁾ ψυχὴ μου εἰς τὴν ἀνάπαυσιν,“ κ. τ. ε. Ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς ἢ τῶν ἁμαρτημάτων ἀποκοπή· κατατείνει γὰρ αὐτὴν ἢ ἁμαρτία, καὶ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις συντρίβει. Ὅθεν καὶ τὸ βάπτισμα, ὡς ἀπαλλαγὴν ἁμαρτημάτων ἔχον, ὕδωρ ἀναπαύσεως ὁ Δαυὶδ προσηγόρευσε. Τὴν ψυχὴν τοίνυν ὡς ἐν ἁμαρτίαις πλανηθεῖσαν ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν ἢ διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἢ διὰ τῶν δακρῶν καὶ τῆς μετανοίας προτρέπεται.

„Ὅτι⁸⁾ ἐξείλετο τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Τοῦ

¹⁾ Rom. IX, 2.   ²⁾ Psalm. CXVI, 4. (CXIV.)

³⁾ Rom. X, 13. coll. Joel. II, 32. (III, 5.)

⁴⁾ Psalm. CXVI, 5. (CXIV.)

⁵⁾ Cfr. Deut. XIX, 13.   ⁶⁾ Rom. XII, 8.

⁷⁾ Psalm. CXVI, 7. (CXIV.)

⁸⁾ Psalm. CXVI, 8. (CXIV.)

μηκέτι ἁμαρτάνοντος δηλονότι. „Ψυχὴ¹⁾ γὰρ ἁμαρτάνουσα ἀποθανεῖται.“ Ὁ δὲ ἄλυπίαν ἀναλαβὼν ἔρει, ὅτι κύριος ἐξείλετο τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρῶν. Ἐρεῖ δὲ αὐτὸ καὶ ὁ τὸ μακαριζόμενον πένθος πενθήσας, ὅταν τυγχάνῃ τοῦ „γελάσονται,“ καὶ τοῦ „παρηκληθήσονται.“ Ὁ δὲ ἀκούσας τοῦ „σὺ δὲ αὐτὸς στηθι μετ' ἐμοῦ.“ ἔρει. „ἐξείλετο²⁾ κύριος τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς πεντεκαίδεκατος.

„Ἐπίστευσα,³⁾ διὸ ἐλάλησα,“ κ. τ. ε. Εἰ μὴ βεβαίως τις καὶ ἀπερισπάστως ἐπίστευσε, μὴ διδασκέτω· γνησίου γὰρ διδασκάλου φωνὴ τό· „ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.“ Αὐτοῦ δὲ τούτου τῆς ἀτυφίας καὶ ταπεινοφροσύνης δεῖγμα, μηδαμῶς ἐπὶ τῷ διδάσκειν φυσιουμένου ἐκ τοῦ „ἐγὼ⁴⁾ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Πίστις ἐστὶ ψυχῆς αὐτεξουσίου λογικῆ συγκατάθεσις.

„Ἐγὼ⁵⁾ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου· „πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης,“ κ. τ. ε. Εἰ ἄνθρωπος καὶ ὁ Δαυὶδ, ψεύστης ἐστίν· εἰ δὲ ψεύστης ἐστὶ, λέγων σεαυτὸν ψεύστην, οὐκ ἐστὶ ψεύστης, ἀλλ' ἀληθὴς ἐστίν. Εἰ δὲ ἀληθὴς ἐστὶ, λέγων ἑαυτὸν ψεύστην, ἄνθρωπος ὢν οὐκ ἐστὶ ψεύστης. Περιστρέφει ἄρα ὁ λόγος εἰς ἀμφοτέρα, καὶ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν ἀληθευτὴν, εἰ ἄνθρωπος ἦ, καὶ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν ψεύστην. Καὶ καλεῖται ὁ λόγος οὗτος παρὰ τοῖς διαλεκτικοῖς ἄπορος.

¹⁾ Ezech. XVIII, 4.

²⁾ Cfr. Psalm. CXVI, 8. (CXIV.)

³⁾ Psalm. CXVI, 10. (CXV, 1.)

⁴⁾ Psalm. CXVI, 10. (CXV, 1.)

⁵⁾ Psalm. CXVI, 11. (CXV, 2.)

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἐφ’ ὅσον ἄνθρωπός τις ἔστι, ψεύ-
στης ἐστίν· ἐὰν δὲ ἀπόθῃται τὸ εἶναι ἄνθρωπος, ἀλη-
θευτῆς ἔστι. Τὸ γὰρ „ἄνθρωπος“ ὄνομα, ποτὲ μὲν
οὐσίαν δηλοῖ, ὡς τό· „ἄνθρωπός¹⁾ τις ἦν ἐν χώρᾳ τῆ
Αὐσίτιδι.“ ποτὲ δὲ χειρίστην κατὰστασιν, κατὰ τό·
„ὕμεῖς²⁾ δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσχετε, καὶ ὡς εἷς τῶν
ἀρχόντων πίπιετε.“ Τὸ μὲν γὰρ οὐσίαν, τὸ δὲ κακί-
στην ἕξιν δηλοῖ.

„Τί³⁾ ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ;“ κ. τ. ε. Ὡς μέγα
οὖν ἐν τούτοις ἀπὸ κυρίου εὐεργετηθεῖς, καὶ βουλόμενος
ἀμείψασθαι τὸν εὐεργέτην, ἀπορῶν περὶ τοῦ τρόπου
τῆς ἀμοιβῆς φησι· „τί⁴⁾ ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ
πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι;“ Εἰς αἴσθησιν γὰρ ἔλ-
θὼν τῶν μυρίων παρὰ θεοῦ δωρεῶν· ὅτι ἐκ τοῦ μὴ
ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήχθη· ὅτι ἀπὸ γῆς διαπλασθεῖς,
λόγῳ τετίμηται, ἐν ᾧ καὶ τὴν εἰκόνα φορεῖν δύναται
τοῦ ἐπουρανίου· ἔπειτα καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τοῦ γένους
τῶν ἀνθρώπων οἰκονομίαν ἀπιδὼν, ὅτι ἑαυτὸν ὁ κύριος
ἔδωκε λύτρον ἀντὶ πολλῶν ἡμῶν, ἐπαπορεῖ καὶ ζητεῖ
ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, τί ἄξιον ἐξεύροι
δῶρον τῷ δεσπότῃ· οὐ θυσίας, οὐδὲ ὀλοκαυτώσεις,
ἀλλ’ αὐτὴν πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν.

„Διέξῳξας⁵⁾ τοὺς δεσμούς μου,“ κ. τ. ε. Πρὸς
τό· „τί⁶⁾ ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ;“ δοκεῖ μοι ἀποδίδο-
σθαι πρῶτον μὲν· „ποιτήριον⁷⁾ σωτηρίου λήψομαι.“
δεύτερον δὲ τό· „τὰς⁸⁾ εὐχάς μου ἀποδώσω.“ τρίτον

1) Job. I, 1.

2) Psalm. LXXVII, 7. (LXXVI.)

3) Psalm. CXVI, 12. (CXV, 3.)

4) Psalm. CXVI, 12. (CXV, 3.)

5) Psalm. CXVI, 16. (CXV, 7.)

6) Psalm. CXVI, 12. (CXV, 3.)

7) Psalm. CXVI, 13. (CXV, 4.)

8) Psalm. CXVI, 14. (CXV, 5.)

τό· „σοὶ¹⁾ θύσω θυσίαν αἰνέσεως·“ τέταρτον τό· „τάς²⁾ εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω·“ Ἀλλὰ τὸ μὲν πρότερον· „τάς³⁾ εὐχάς μου ἀποδώσω·“ μόνον ἔχει τό· „ἐναντίον⁴⁾ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ·“ τὸ δὲ δεύτερον καὶ τό· „ἐν⁵⁾ αὐλαῖς οἴκου κυρίου·“ καὶ τό· „ἐν⁶⁾ μέσῳ σου Ἱερουσαλήμ·“ Καὶ τὸ μὲν πρότερον· „τάς⁷⁾ εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω·“ ἐπιφέρεται τῷ ποιηρίῳ⁸⁾ τοῦ σωτηρίου· τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ πᾶσι καὶ συνημμένως τῷ· „διεῖρῃξας⁹⁾ τοὺς δεσμούς μου·“ καὶ τῷ· „σοὶ¹⁰⁾ θύσω θυσίαν αἰνέσεως·“ τὸ δέ· „σὺ¹¹⁾ διεῖρῃξας τοὺς δεσμούς μου·“ τῷ τιμίῳ¹²⁾ ἐναντίον κυρίου¹³⁾ θανάτῳ· ὃ δοξάσας τοῦ μαρτυρίου τὸν θεὸν λέγει ἐπὶ τῷ διὰ μαρτυρίου τὰς προγενομένας σειρὰς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ διεῖρῃχθαι ἀπὸ θεοῦ, ὡς μηκέτι αὐτὸν ἔχειν δεσμούς ἁμαρτίας. Ἡ εἰ δεσμοὶ τῆς ψυχῆς οἱ σωματικοὶ τῶν διαφόρων μελῶν εἰσιν ὄγκοι, καλῶς ἂν καὶ οὕτως λέγοιτο ἐν μαρτυρίῳ ἀπολυθεὶς τῶν δεσμῶν ἐν εἰρήνῃ εἶναι, οὐδενὸς ἢ τοῦ θεοῦ διεῖρῃξαντος αὐτούς. Οὐ γὰρ καὶ τῶν δι' ἣν δήποτε αἰτίαν ἀπαλλακτομένων τοῦ σώματος βιαίως ὁ θεὸς διεῖρῃγγυστοὺς δεσμούς. Ποτὲ μὲν οὖν ἀποκτείνει ὁ θεὸς, οὐ διεῖρῃγγνὺς αὐτοῦ τοὺς δεσμούς· τὸν δὲ μάρτυρα οὐκ

¹⁾ Psalm. CXVI, 17. (CXV, 8.)

²⁾ Psalm. CXVI, 18. (CXV, 9.)

³⁾ Psalm. CXVI, 14. (CXV, 5.)

⁴⁾ Psalm. CXVI, 14. (CXV, 5.)

⁵⁾ Psalm. CXVI, 19. (CXV, 10.)

⁶⁾ Psalm. CXVI, 19. (CXV, 10.)

⁷⁾ Psalm. CXVI, 14. (CXV, 5.)

⁸⁾ Cfr. Psalm. CXVI, 13. (CXV, 4.)

⁹⁾ Psalm. CXVI, 16. (CXV, 7.)

¹⁰⁾ Psalm. CXVI, 17. (CXV, 8.)

¹¹⁾ Psalm. CXVI, 16. (CXV, 7.)

¹²⁾ Cfr. Psalm. CXVI, 15. (CXV, 6.)

¹³⁾ Ed. Ruaei: κυρίῳ.

ἀποκτείνει, μόνον δὲ τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦ διαῤῥήγνυσι. Καὶ γὰρ διὰ τὸ μνηστῆριον ὁ ἕκαστος μαρτύρων ἑαυτὸν προσφέρει ἄμωμον θυσίαν τῷ θεῷ, Χριστὸν μιμούμενος· λέγει τε τὸ „σοὶ¹⁾ θύσω θυσίαν ἀνέσεως.“ Ἐν Ἱερουσαλήμ γὰρ ἐπουρανίῳ, τῇ ἄνω μητρὶ ἡμῶν, ἀποδώσει ὁ δίκαιος τὰς εὐχὰς τῷ κυρίῳ ἐπὶ παντὸς μάρτυρος τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν τόπῳ ἐκλεκτῷ· οὗτος δὲ ἐστὶν „ἐν²⁾ αὐλαῖς οἴκου κυρίου, ἐν μέσῳ τῆς Ἱερουσαλήμ.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ „Διέῤῥηξας³⁾ τοὺς δεσμοὺς μου.“ Οὐκ εἶπεν „ἔλυσας“ ἀλλὰ „διέῤῥηξας“ ὡς ἀχρήστους γενέσθαι. Δεσμοὺς ἐνταῦθα τὰς θλίψεις λέγει. Ἔστι γὰρ καὶ δεσμὸς καλὸς, ὡς ὅταν λέγῃ „ἐν⁴⁾ τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης.“ Δεσμοὶ δὲ καὶ αἱ προσγινώμεναι σειραὶ τῶν ἁμαρτημάτων· οἵτινες οὐ διὰ τοῦ θείου μόνον βαπτίσματος διαῤῥήσσονται, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίου, καὶ διὰ δακρύων τῶν ἐκ μετανοίας.

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ἐπτακαιδέκατος.

„Εἰπάτω⁵⁾ δὴ οἶκος Ἰσραήλ,“ κ. τ. ε. Τὸ „εἰπάτω δὴ Ἰσραήλ“ ἐν τούτῳ εἴρηται, καὶ ἐν τῷ „εἰ⁶⁾ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ Ἰσραήλ.“ ὄντι ἑκατοσιτῷ εἰκοσιτῷ ἕκτῳ,⁷⁾ ὄντι τῶν ἀναβαθμῶν πέμπτῳ, καὶ ἐν τῷ ἑκατοσιτῷ εἰκοσιτῷ ὀγδόῳ, ὄντι τῶν ἀνα-

---

¹⁾ Psalm. CXVI, 17. (CXV, 8.)

²⁾ Psalm. CXVI, 19. (CXV, 10.)

³⁾ Psalm. CXVI, 16. (CXV, 7.)

⁴⁾ Cfr. Hos. XI, 4.

⁵⁾ Psalm. CXVIII, 2. (CXVII.)

⁶⁾ Psalm. CXXIV, 1. (CXXIII.)

⁷⁾ Cfr. pag. huj. not. 6.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ἐπικαλεῖται τὸν κύριον· ὁ δὲ τὴν πλατεῖαν, οὐδὲ ἐπικαλεῖται. „Πᾶς¹⁾ γὰρ, ὅς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται.“

„Οὐ²⁾ φοβηθήσομαι, τί ποιήσῃ μοι ἄνθρωπος,“ κ. τ. ε. Ἄνθρωπον λέγει ἡ γραφή τὸν διάβολον, ὡς τό· „ἐχθρὸς³⁾ ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησε.“ τὴν τῶν ζιζανίων σποράν.

„Πάντα⁴⁾ τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς,“ κ. τ. ε. Τῶν δαιμόνων οἱ μὲν ὡς πρακτικόν, οἱ δὲ ὡς θεωρητικόν ἐπολέμουν αὐτόν· καὶ τοὺς μὲν προτέρους τῇ δικαιοσύνῃ, τοὺς δὲ δευτέρους τῇ σοφίᾳ ἠμύνατο.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Χριστιῷ μᾶλλον ὑπὸ πάντων ἔθνῶν πολемуμένῳ ἀρμόζει ταῦτα λέγειν. Πολλὰ ἔστι δογμάτων εἶδη, ἅτινα ὁ ἅγιος τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ ἀμύνεται, ἀνατρέπων ὑγιεῖ λόγῳ.

„Ἐκύκλωσάν⁵⁾ με ὡσεὶ μέλισσαι,“ κ. τ. ε. Ποιεῖτι γλυκὺ ἕκαστον τῶν δογμάτων τῶν ἔθνῶν, γλυκάζον καὶ τέρπον τὸν ἀκροατήν· διόπερ οἱ πρεσβεύοντες αὐτὰ ὡς μέλισσαι εἰσιν, ἀλλ' οὐ μέλισσαι. Καὶ κατὰ τὸν Σολομῶντα δὲ „μέλι⁶⁾ ἀποσιάζει ἀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνῃς“ ἥτις ἔστι ψευδώνυμος γνῶσις. Ὁ κολλώμενος πρὸς αὐτήν, ἐν σώμα ἔστιν αὐτῇ, ὡς ὁ τῷ κυρίῳ καὶ ἀληθεῖ λόγῳ ἐν πνεῦμα.

„Ἰσχύς⁷⁾ μου καὶ ὑμνησίς μου ὁ κύριος,“ κ. τ. ε. Ἰσχύς ὁ λόγος ἀναλαβόντις αὐτόν, δι' ὃν „πάντα⁸⁾

1) Rom. X, 13. coll. Joel. II, 32. (III, 5.)

2) Psalm. CXVIII, 6. (CXVII.)

3) Matth. XIII, 28.

4) Psalm. CXVIII, 10. (CXVII.)

5) Psalm. CXVIII, 12. (CXVII.)

6) Prov. V, 3.

7) Psalm. CXVIII, 14. (CXVII.)

8) Philipp. IV, 13.

ἰσχύω, φησὶν ὁ Παῦλος, ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ Ἰησοῦ.“ Οὗτος ὁ λόγος καὶ ὑμνησίς ἐστιν, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ θεολογία. Καὶ θαρσύνωντος δὲ μάρτυρος εἶη ἡ φωνή· „ἰσχύς¹⁾ μου καὶ ὑμνησίς μου ὁ κύριος.“

„Οὐκ²⁾ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, καὶ διηγῆσομαι τὰ ἔργα κυρίου,“ κ. τ. ε. Τῶν ζώντων ἐστὶ διηγεῖσθαι τὰ ἔργα κυρίου.

„Ἀνοίξατέ³⁾ μοι πύλας δικαιοσύνης,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ δικαιοσύνης, μιᾶς τῶν ἀρετῶν, εἰσὶ πύλαι αἱ κατ' αὐτὴν πράξεις, οὕτως εἶεν ἂν καὶ φρονήσεως πύλαι, καὶ σωφροσύνης, καὶ ἀνδρείας, καὶ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν, ἀνεωγμέναι μὲν ἐν τῷ σπουδαίῳ, κεκλεισμέναι δὲ ἐν τῷ φαύλῳ. Εἰσὶ μέντοι γε καὶ τῶν κακιῶν πύλαι, ἠνοιγμέναι μὲν τῷ φαύλῳ διὰ τῶν κατὰ κακίαν πράξεων, ἀποκεκλεισμέναι δὲ ἐν τῷ ἀστείῳ. Μήποτε δὲ καὶ ἄλλως διὰ τό· „ἄρατε⁴⁾ πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάραθῃτε πύλαι αἰώνιοι.“ εἰσὶ πύλαι εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, ἐκάστη τῶν ἀρετῶν αἰώνιοι, δι' ὧν καταλλήλως εἰσελεύσονται ταῖς πράξεσιν ἑαυτῶν οἱ σπουδαῖοι. Τὸν δὲ σωτῆρα ἐχοῦν διὰ πασῶν ἐξελθεῖν, ἐπαιρομένων καὶ μεγεθυνομένων ἀξίως τοῦ μεγέθους Χριστοῦ. Πάσας γὰρ ἀνέλαβε κατ' ἀξίαν τῆς ὑποστάσεως πρωτοτόκου πάσης κτίσεως. Καὶ σκόπει, εἰ ὥσπερ τῷ σωτῆρι αἴρονται καὶ ἐπαίρονται, οὕτω κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ ἢ αἴρονται καὶ ἐπαίρονται, ἢ τίθενται, καὶ οὐκ ἐπαίρονται. Εἰσὶ δὲ καὶ ἔμψυχοι καὶ ζῶσαι αὐταὶ αἱ πύλαι· διὸ λέγεται αὐταῖς τό· „ἐπάραθῃτε.“⁵⁾ Καὶ τάχα οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ πύλαι θανόμεναί φασι τό· „τίς⁶⁾ ἐστιν οὗτος

1) Psalm. CXVIII, 14. (CXVII.)

2) Psalm. CXVIII, 17. (CXVII.)

3) Psalm. CXVIII, 19. (CXVII.)

4) Psalm. XXIV, 7. 9. (XXIII.)

5) Psalm. XXIV, 7. 9. (XXIII.)

6) Psalm. XXIV, 8. 10. (XXIII.)

ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;“ *Εἰσὶ μέντοι γε αἱ μὲν ὑπὸ πολλοὺς πύλαι δικαιοσύνης, ἡ δὲ τίς μόνου τοῦ κυρίου πύλη; Πύλας οὖν δικαιοσύνης τὰς διαφόρους τῆς ἀρετῆς ἰδέας καλεῖ· δι' ἐκείνων γὰρ δυνατόν ἀξίως ὑμνῆσαι τὸν τῶν ὄλων θεόν. Καὶ τοῦτο σαφέστερον διὰ τῶν ἐπιφερομένων ἐδήλωσεν· οἷον γὰρ τινὰ ἀπόκρισιν δίδωσι λεγών· „αὕτη¹⁾ ἡ πύλη τοῦ κυρίου.“*

„Τοῦ αὐτοῦ.“ *Ὡς ἀνοίγονται πύλαι δικαιοσύνης, οὕτω καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ ἀγάπης. Διὰ γὰρ τούτων τῶν πυλῶν εἰσέρχεται νοῦς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.*

„Αὕτη²⁾ ἡ πύλη τοῦ κυρίου,“ *κ. τ. ε. Μετὰ τὸ εἰσελθεῖν διὰ τῶν πρακτικῶν ἀρετῶν εὐρήσομεν τὴν πύλην τῆς γνώσεως, ἣτις ἐστὶν ἡ θεωρία τῶν γεγονότων, σωμάτων καὶ ἀσωμάτων.*

„Λίθον³⁾ ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,“ *κ. τ. ε. Τοῦτο τὸ ῥητὸν εἰς Χριστὸν ἀναφέρεται· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ταύτην παράγει τὴν προφητείαν, λέγων· „οἷδέποτε⁴⁾ ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;“ Οἰκοδομοῦντας δὲ τοὺς Ἰουδαίους λέγει, τοὺς γραμματεῖς, τοὺς Φαρισαίους, ὅτι ἀπεδοκίμαζον αὐτὸν λέγοντες· „Σαμαρείτης⁵⁾ εἶ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις.“ Καὶ πάλιν· „οὗτος⁶⁾ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.“*

„Παρά⁷⁾ κυρίου ἐγένετο αὕτη,“ *κ. τ. ε. Οὐκ ἦν ἀνθρώπινον τὸ γινόμενον, οὐκ ἦν ἐνὸς τῶν πολλῶν·*

¹⁾ Psalm. CXVIII, 20. (CXVII.)

²⁾ Psalm. CXVIII, 20. (CXVII.)

³⁾ Psalm. CXVIII, 22. (CXVII.)

⁴⁾ Matth. XXI, 42.

⁵⁾ Cfr. ev. Joann. VIII, 48.

⁶⁾ Cfr. ev. Joann. VII, 12.

⁷⁾ Psalm. CXVIII, 23. (CXVII.)

οὐκ ἦν ἀγγέλων, οὐκ ἦν ἀρχαγγέλων τὸ τοιαύτην πλέξαι γωνίαν. Οὐδεὶς γὰρ ἴσχυεν, οὐ δίκαιος, οὐ προφήτης, οὐκ ἄγγελος, οὐκ ἀρχάγγελος, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ τὸ κατορθώμα. Τοῦτο ἦν αὐτοῦ ἰδικῶς τὸ ἔργον.

„Αὕτη¹⁾ ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος,“ κ. τ. ε. Ταύτην τὴν ἡμέραν οὐ νομοθέται, οὐ προφήται πεποιήκασιν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος. Ἡμέραν δὲ λέγει τὴν γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἡμέραν ἐνταῦθα οὐχὶ τὸν δρόμον λέγει τὸν ἡλιακόν, ἀλλὰ τὰ κατορθώματα τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα. Ὡσπερ γὰρ ἡμέραν πονηρὰν λέγει, οὐ τὸν δρόμον τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ τὰ ἐν αὐτῇ κακά· οὕτως καὶ ἡμέραν ἀγαθὴν, τὰ ἐν αὐτῇ κατορθώματα. Ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· πάντα τὰ κατορθώματα τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα ὁ θεὸς ἐποίησε· τῆς γὰρ χειρὸς ἐκείνης μόνης ἦν τὰ γινόμενα. Τί γὰρ τῆς ἡμέρας ταύτης ἴσον γένοιτο ἄν, ἐν ἣ καταλλαγὴ θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐγένετο, καὶ ὁ χρόνιος κατελύθη πόλεμος, καὶ οὐρανὸς ἀπεδείχθη ἡ γῆ, καὶ οἱ τῆς γῆς ἀνάξιοι ἄνθρωποι τῆς βασιλείας ἐφάνησαν ἄξιοι, καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἀνηνέχθη, καὶ παράδεισος ἠνοιγή, καὶ τὴν ἀρχαίαν ἀπελάβομεν πατρίδα, καὶ κἀτάρα ἠφανίσθη, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐλύθη; Εἰ γὰρ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκείνην ἐξαιρέτως, ἐπειδὴ τὰ μέγιστα ἐν αὐτῇ τῶν οἰκείων μυστηρίων ἐπλήρωσε. Διόπερ καὶ ἡμεῖς ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ διπλῆν τινα χαρὰν πανήγυριν ἄγοντες· μίαν μὲν, ὅτι τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ διαβόλου ἐρρύσθημεν· δευτέραν δὲ, ὅτι καὶ πρὸς βασιλείαν οὐρανῶν ἀναγόμεθα.

„Εὐλογημένος²⁾ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,“ κ. τ. ε. Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν οἱ εὐαγγελισταὶ περὶ

¹⁾ Psalm. CXVIII, 24. (CXVII.)

²⁾ Psalm. CXVIII, 26. (CXVII.)

Χριστοῦ προφητείαν εἶναι ἐξειλήφασιν· αὐτὸς γὰρ ἀληθῶς ἐστὶν ὁ ἀνθεντικῶς καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἐρχόμενος, πάντων τῶν παρ' αὐτοῦ ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ ἀγγέλων ἐλληλυθότων ὡς κυρίου δούλων. Ἀμέλει τὰδε λέγει κύριος, ἕκαστος ἔφη· καὶ ἕκαστος τῶν ἀγγέλων φησὶ πρὸς ὃν ἔρχεται· ὁ κύριος ἀπέστειλέ με. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἐν ὀνόματι κυρίου ἐρχόμενος εὐλογημένος ἐστί.

„Θεὸς ¹⁾ κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν,“ κ. τ. ε. Τὸ γὰρ ἐλθεῖν αὐτὸν, οὐ τόπον ἐστὶν ἀμεῖψαι, ἀλλ' ἐπιφανῆναι, πρότερον οὐχ ὁρώμενον· ὑπάρχων γὰρ ἀόρατος, τῷ εἶναι εἰκὼν θεοῦ ἀοράτου, μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ γενόμενος ὁ λόγος σὰρξ ὤφθη, ἔν' οὕτω φανεῖς, χειραγωγήσῃ ἡμᾶς διὰ ταύτης τῆς κατανοήσεως εἰς τὸ καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ θεάσασθαι, δόξαν ²⁾ „ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.“

„Συστήσατε ³⁾ ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν,“ κ. τ. ε. Οὗτοι πυκάζουσιν, οἱ φύλλοις καὶ καρποῖς κομῶντες· φύλλοις μὲν τοῖς καθήκουσι, καρποῖς δὲ ταῖς ἀρεταῖς. Καὶ γὰρ τὸ φύλλον ⁴⁾ αὐτῶν οὐκ ἀπορῥυήσεται· καὶ τὸν καρπὸν αὐτῶν δώσουσιν ἐν καιρῷ αὐτῶν, διὰ τὸ γεγενῆσθαι αὐτοὺς ξύλα πεφυτευμένα παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Πυκάζοντα δὲ τὰ Χερουβὶμ φησι, τὰ ἐπισκιάζοντα τὸ ἰλαστήριον· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τό· „πυκάζουσι.“ ⁵⁾ Πυκάζειν γὰρ τὸ σκέπειν. Τὰ Χερουβὶμ δὲ ἔσκεπον ταῖς πτέρυξι τὸ ἰλαστήριον.

„Θεός ⁶⁾ μου εἶ σὺ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι,“ κ. τ. ε. Ἐνταῦθα δείκνυσιν, ὅτι καὶ χωρὶς τῶν εὐερ-

¹⁾ Psalm. CXVIII, 27. (CXVII.)

²⁾ Ev. Joann. I, 14.

³⁾ Cfr. Psalm. CXVIII, 27. (CXVII.)

⁴⁾ Psalm. I, 3.

⁵⁾ Psalm. CXVIII, 27. (CXVII.)

⁶⁾ Psalm. CXVIII, 28. (CXVII.)

γεσιῶν δεῖ εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν δοξάζειν, διὰ τὴν μεγαλοσύνην αὐτοῦ τῆς οὐσίας, διὰ τὴν ἀπόρρητον δόξαν. Τοῦτο γοῦν καὶ ἐνταῦθα αἰνίττειται, εἰπὼν τὰς εὐεργεσίας, αἷς εὐεργετήθη· καὶ χωρὶς τούτων, φησὶ, καὶ εὐχαριστήσω καὶ ἑξομολογήσομαι, ὅτι τοιοῦτον ἔχω δεσπότην, οὕτως ὑψηλὸν, οὕτω μέγαν, οὕτως ἀόρατον ἀκατάληπτον. Τὸ δέ· „ὑψώσω.“¹⁾ „δοξάσω“ ἔστι.

„Ἐξομολογεῖσθε²⁾ τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,“ κ. τ. ε. Οὐ μάτην ἐκ δευτέρου κατὰ τὸν παρόντα ψαλμὸν τὸν στίχον ὁ ψαλμωδὸς ἐνέταξεν· ἡμᾶς δὲ πολλάκις τὴν αὐτὴν ὁδὴν μελετᾶν ἄρα βουλόμενος, ἵνα μεμνημένοι, τίς ἡμῶν ἢ σωτηρία ἐγένετο, μηκέτι πρὸς τὸν ἐχθρὸν παλινδρομήσωμεν, ὅσπερ ἡμῖν εἰς ἀπώλειαν γέγονεν.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς ὀκτωκαιδέκατος.

„Μακάριοι³⁾ οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ,“ κ. τ. ε. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λόγων τοῦ θεοῦ ὁ θεῖός ἐστι τόπος· περὶ ᾧ καὶ διαλαμβάνει ὁ ἑκατοστὸς ὀκτωκαιδέκατος ψαλμὸς, κατὰ Ἑβραίων στοιχεῖα γεγραμμένος, ὥστε τοὺς μὲν πρώτους αὐτοῦ στίχους εἶναι ὀκτὼ ἀπὸ τοῦ Ἄλεφ· — ὁ ἔστιν ἀρχὴ τῶν παρ' αὐτοῖς στοιχείων· — τοὺς δὲ δευτέρους ὀκτὼ ἀπὸ Βῆθ, καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ περιέχει γε ὁ ψαλμὸς οὗτος ὅλον τὸν τόπον τὸν ἠθικὸν μετὰ πάσης θεωρίας τῆς περὶ τῶν διαφόρων ἐν τοῖς ἠθικοῖς τόποις ὀνομάτων ἐν ταῖς γραφαῖς. Ἰστέον δὲ, ὡς ἄλλο μὲν νόμος, ἄλλο δὲ δικαίωμα, ἄλλο πρόσταγμα, ἄλλο μαρτύριον, ἄλλο κρίμα. Διὰ τοῦτο δὲ ἐνταῦθα τὰ στοιχεῖα προτέτακται, ἵνα δηλωθῇ τοῖς ἐν-

¹⁾ Psalm. CXVIII, 28. (CXVII.)

²⁾ Psalm. CXVIII, 29. (CXVII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 1. (CXVIII.)

τυγχάνουσιν, ὅτι τὰ στοιχεῖά ἐστιν ἡ γνῶσις τοῦ ἠθικοῦ τύπου. Οὕτω καὶ οἱ ἑκατοστὸς ἑνδέκατος καὶ ἑκατοστὸς δωδέκατος ψαλμοὶ, τινὰ τρόπον κἀκεῖνοι ἠθικοὶ ὄντες, εἶχον τὴν ἀρχὴν τῶν στίχων ἀπὸ τῶν παρ' Ἑβραίοις στοιχείων. Ἐκεῖ μὲν οὖν ἡ στοιχείωσις οὐκ ἐκτέταται, ἀλλὰ διὰ βραχέων παραδέδοται. Ἰστέον τοίνυν ὥσπερ ἄλλα, οὕτω καὶ ταῦτα ἐν πνεύματι ἁγίῳ γεγράφθαι, λόγον τε ἔχειν οὐκ εὐκαταφρόνητον. Καὶ ἡ αἰτία τοῦ ἕκαστον τῶν στοιχείων ὀκτάκις παρ' Ἑβραίοις εἰρησθαι ἐν τούτῳ τῷ ψαλμῷ. Ἐλθὲ τοίνυν ἐπὶ τὸν ὀκτῶ ἀριθμὸν, καὶ εἴ που ὠνομάσθη ἐν τῇ γραφῇ, παραλάβανε αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τίνι εἴρηται, καὶ ἔσται σοι χρήσιμος ὁ λόγος πρὸς τὸ ἰδεῖν, ὅτι ἕκαστον στοιχεῖον τελειώσις ἐστιν ἅμα τῷ ἀριθμῷ. Ὅταν δὲ τελειώμεθα ἐν τοῖς στοιχείοις, ὁ ἐπὶ τὰ ἀριθμὸς προτιμητέος ἡμῖν, ὅτι δὴ καὶ τῇ ὕλῃ ἀνεῖται οὗτος· εἶπερ ἐστὶν ὁ ἐπὶ τὰ σημεῖον ὑλικῆς παχύτητος· ὁ δὲ ὀκτῶ ἀρχὴ τῆς ἀύλο-τέρας καὶ μείζονος καταστάσεως. Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα φάμεν καὶ τὸν ἕξ τὴν κοσμικὴν σχετικῶς ὕλην ὑποδηλοῦν, ἀλλ' οὖν γε τὸν μὲν εἰς τὴν κατὰ ποσὸν ὀλότητα ἀναφέρομεν, τὸν δὲ εἰς τὴν καθ' ἕξιν τελειώ-σιν, καθ' ἣν τις ἀποσμήχεται τὰ ῥυπάσματα τῆς ψυχῆς, καὶ καθαίρεται. Πρὶν γὰρ ἔλθῃ ἡ ὀγδόη τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέρα, ὅλος ὁ κόσμος ἀπερικάθατος ἦν καὶ ἀκρόβυστος· ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὀγδόη τῆς ἀναστάσεως Χριστοῦ ἡμέρα, ἀθρόως πάντες ἀκαθαρίσθημεν ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες¹⁾ καὶ συναναστάν-τες, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος. Ἐπεὶ οὖν διὰ τῆς στοι-χειώσεως καθαίρεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ, μανθανόντων τὸν ἠθικὸν τρόπον, καὶ τελειουμένων ἐν τῇ γνώσει αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὁ ὀκτῶ ἀριθμὸς παρελήφθη, καθ' ἕκαστον τῶν στοιχείων ἐν τῷ προκειμένῳ. Ἐν τούτῳ γοῦν τῷ ψαλμῷ τὴν τῶν ἁγίων διαγράφει πολιτείαν, τοὺς ἀγῶ-

¹⁾ Cfr. Rom. VI, 4. coll. Coloss. III, 1.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου,“ κ. τ. ε. Οὐ γὰρ ἄλλως τὰ δικαιώματά σου φυλάξω, ἐὰν μὴ κατευθυνθῶσιν ὑπὸ σοῦ αἱ ὁδοί μου. Τίνα οὖν τὰ δικαιώματα ταῦτα, ἃ παραδέσεις ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ; „Ἐὰν¹⁾ κτήσῃ παιῖδα ἑβραῖον, ἐξ ἔτη δουλεύσει σοι, τῷ ἑβδόμῳ ἔξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον,“ καὶ τὰ ἑξῆς. „Ὀφελον²⁾ οὖν, φησὶ, κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου,“ ἵνα ὅσα ἐδικαίωσας, ταῦτα ἑκάστω κατὰ τὸ πρέπον ἀποδῶ.

„Τότε³⁾ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου,“ κ. τ. ε. Οὐκ „ἐπὶ τινος,“ ἀλλ’ „ἐπὶ πάσας.“ κατ’ ἐκείνας γὰρ τὰς ἐντολάς, ἃς μὴ βλέπω, αἰσχυνθήσομαι. Ἡμῖν δὲ πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον ἀφορῶσιν ἔσται τὸ μὴ αἰσχύνεσθαι, ἐπειδὴν συνηροσμένους αὐτῷ θεωρῶμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπανταχῇ, καὶ μηδαμῇ μετατιθεμένους πρὸς τὴν σάρκα, μηδὲ οἷον ἐκ μειεώρου πτώσεως κατενεχθέντας.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ ὁ πάσας ποιήσας τὰς ἐντολάς, πταίσας⁴⁾ δὲ ἐν μιᾷ, γίνεται πάντων ἔνοχος, καλῶς γέγραπται. „τότε⁵⁾ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου.“ Οἶδε γὰρ καὶ μία παραμεληθεῖσα ἐντολὴ αἰσχύνῃς ἡμῖν γίνεσθαι πρόξενος.

„Ἐξομολογήσομαί⁶⁾ σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας,“ κ. τ. ε. Ὁ μηδέποτε εὐθύτητα καρδίας ἀνειληφώς, ἀλλ’ ἔτι αὐτὴν ἔχων σχολιὰν, οὐκ ἐξομολογήσατο οὐδέπω, εἰς τὸ παραδεχθῆναι τῷ θεῷ τὴν ἐξομολόγησιν αὐτοῦ. Πῶς οὖν τοῦτο γίνεται, δηλοῖ τὰ ἑξῆς.

„Μή⁷⁾ με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφύδρα,“ κ. τ. ε. Μέ-

¹⁾ Cfr. Deut. XV, 12.

²⁾ Psalm. CXIX, 5. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 6. (CXVIII.)

⁴⁾ Cfr. Jacob. II, 10.

⁵⁾ Psalm. CXIX, 6. (CXVIII.)

⁶⁾ Psalm. CXIX, 7. (CXVIII.)

⁷⁾ Psalm. CXIX, 8. (CXVIII.)

τρα ἔχει ἢ δύνάμις μου ἐν τῷ πειράζεσθαι· μή με, φησὶ, τοῖς ὑπὲρ δύναμιν πειρασμοῖς ὑποβάλης, μηδὲ σφόδρα ἐγκαταλίπης με. „Πιστὸς¹⁾ δὲ ὁ θεὸς, ὅς οὐκ ἐάσει ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα,“ καὶ τὰ ἐξῆς.

„Ἐν²⁾ τῇ καρδίᾳ μου ἔκρουσα τὰ λόγια σου, ὅπως ἂν μὴ ἀμάρτω σοι,“ κ. τ. ε. Ἀμαρτάνει τῷ θεῷ ὁ ἀξιωθεὶς λογίων ἀπόρρητοτέρων, καὶ κρύπτεσθαι ἀπο πολλῶν κελευθεὶς, καὶ μὴ κρύπτων αὐτὰ ἀφ' ὧν δεῖ. Κίνδυνος γὰρ οὐ μόνον τὸ τὰ ψευδῆ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τ' ἀληθῆ, ἐπὰν ὅλως μὴ δεῖ ἀπαγγέλλειν. Οὐ γὰρ δεῖ τοὺς μαργαρίτας³⁾ βάλλεσθαι ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, οὐδὲ διδόναι τὰ ἅγια τοῖς κυσί.

„Εὐλογητὸς⁴⁾ εἶ, κύριε,“ κ. τ. ε. Ὁ αἰσθόμενος τῆς αὐτοῦ προκοπῆς, ἀπὸ τοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητῆσαι τὸν θεόν, εὐλογεῖ αὐτὸν εὐχαριστιῶν ἤδη ἐφ' οἷς ἠξιώθη. Ἐχων γὰρ λόγια ἀπόρρητα καὶ κρύψεως ἄξια, εὐλογεῖ ἐπὶ τούτοις τὸν κύριον.

„Ἐν⁵⁾ τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ,“ κ. τ. ε. Ὁ ὡς ἐν τῷ παντὶ πλούτῳ χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ ἱματισμοῦ, καὶ οἰκοπέδων, καὶ χωρίων, καὶ κτηνῶν, καὶ οἰκετῶν εὐφραινόμενος ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων τοῦ θεοῦ, μακάριος.

„Ἐν⁶⁾ τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω,“ κ. τ. ε. Ἐν τοῖς δικαιώμασί τις μελετᾷ τοῦ θεοῦ οὐ ῥηματίοις καὶ λεξειδίοις, ἀλλὰ τῷ νενοηκέναι καὶ ποιεῖν αὐτά. Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τῶν δικαιομάτων τοῦ θεοῦ δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ αὐτῶν, καὶ μελετῶντες αὐτὰ τοῖς ἔργοις· οἵτινες ἐκ τοῦ ὡσαύτως αὐτὰ μελετᾷν, οὐδέποτε τῶν λόγων τοῦ θεοῦ ἐπιλήσονται.

¹⁾ Cfr. I Cor. X, 13.

²⁾ Psalm. CXIX, 11. (CXVIII.)

³⁾ Cfr. Matth. VII, 6.

⁴⁾ Psalm. CXIX, 12. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 14. (CXVIII.)

⁶⁾ Psalm. CXIX, 16. (CXVIII.)

„*Ἀνταπόδος*¹⁾ τῷ δούλῳ σου, ζήσομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου,“ κ. τ. ε. Ὁ ποιήσας πάντα τὰ συντελοῦντα πρὸς τὴν γνῶσιν τὴν τοῦ θεοῦ, οὗτος λεγέτω καὶ τῷ κυρίῳ „*ἀνταπόδος*²⁾ τῷ δούλῳ σου.“

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ Διδόντι ἀνταποδίδωσιν, ὡς τῷ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ, καὶ τῷ προσαγαγόντι τὰς δέκα μνᾶς ὁ χαρισάμενος αὐτὰς αὐτῷ δεσπότης.

„*Ἀποκάλυψον*³⁾ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου,“ κ. τ. ε. Ὁ νόμος ἀποκαλύψεως δεῖται· ἡ γὰρ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγῆς ἐστίν. Νόμον δὲ ἐνταῦθα ὠνόμασε τὴν πνευματικῶς ἀλληγορουμένην τῆς γραφῆς ἱστορίαν· ὅπερ καὶ Παῦλος πεποίηκεν, ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ γράφων· „*λέγετέ*⁴⁾ μοι, φησὶν, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀναγινώσκετε; Γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρου.“ Καὶ ἀνάγει πᾶσιν τὴν ἱστορίαν πνευματικῶς ἀλληγορῶν ἐπὶ τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

„*Ἐπεπόθησεν*⁵⁾ ἡ ψυχὴ μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ κριματὰ σου ἐν παντὶ καιρῷ.“ κ. τ. ε. Οὐκ ἐπεθύμησεν, ἀλλ’ ἐπεπόθησεν ἐπιθυμῆσαι, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ ἐπιθυμῆσαι.

„*Ἐπειμήσας*⁶⁾ ὑπερηφάνοις ἑπικατάρωτοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου,“ κ. τ. ε. Ὁ ἀντιπασσόμενος τοῖς ὑπερηφάνοις, οὗτος καὶ ὑπερηφάνοις ἐπιτιμᾶ. Κύριος δὲ ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται· κύριος ἄρα καὶ τοῖς ὑπερηφάνοις ἐπιτιμᾶ.

¹⁾ Psalm. CXIX, 17. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 17. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 18. (CXVIII.)

⁴⁾ Cfr. Gal. IV, 21. 22. coll. Gen. XXI.

⁵⁾ Psalm. CXIX, 20. (CXVIII.)

⁶⁾ Psalm. CXIX, 21. (CXVIII.)

„Καὶ¹⁾ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες καὶ κατ' ἐμοῦ κατελάλουν· ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιομασί σου,“ κ. τ. ε. Οὕτως συνέρχονται κατὰ τοῦ δικαίου, σκοποῦντες ὅπως ἐπιβουλεύσωσιν αὐτῷ. Ἄλλ' αὐτὸς οὐ παύεται λαλῶν ἐν τοῖς δικαιομασί τοῦ θεοῦ· οὐδὲν γὰρ ἀνθρώπινον φθέγγεται.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἡ περὶ τι συνεχῆς ὁμιλία καὶ διατριβὴ ἀδολεσχία καλεῖται.

„Ἐκολλήθη²⁾ τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου,“ κ. τ. ε. Τῶν ἁμαρτωλῶν αἱ ψυχαὶ τῷ ἐδάφει κολλῶνται τὰ ἐπίγεια φρονοῦσαι· τῶν δὲ δικαίων ἦτοι συνδεσμούμεναι σώμασιν, ἢ χρονίζουσαι δι' οἰκονομίαν ἐν αὐτοῖς.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Νῦν μὲν ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ, καὶ γέγονε σὰρξ· ἐν δὲ τῇ ἀναστάσει κολληθήσεται ἡ σὰρξ τῇ ψυχῇ, καὶ ἔσται ψυχὴ, ἣτις κολληθεῖσα τῷ κυρίῳ ἐν τῇ καθολικῇ ἀναστάσει γίνεται ἐν πνεῦμα, καὶ γίνεται τὸ σῶμα πνευματικόν. Ὅμοιον τοῦτο τῷ·

„εἰς³⁾ χοῦν θανάτου κατήγαγές με“ καὶ τῷ· „ἐταπεινώθη⁴⁾ εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν.“ καὶ τῷ· „τὸ⁵⁾ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν.“ καὶ τῷ· „τίς⁶⁾ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;“ Τὴν ὑπερβολὴν τῆς ταπεινώσεως διὰ τούτων ἐδήλωσεν. Οὕτω γὰρ ἐν τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ψαλμῷ· „ὅτι⁷⁾ ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστήρ ἡμῶν.“

„Ὅδόν⁸⁾ δικαιομάτων σου συνέτισόν με, καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου,“ κ. τ. ε. Σύνεσιν

1) Psalm. CXIX, 23. (CXVIII.)

2) Psalm. CXIX, 25. (CXVIII.)

3) Psalm. XXII, 15. (XXI.)

4) Psalm. XLIV, 25. (XLIII.)

5) Philipp. III, 21. 6) Rom. VII, 24.

7) Psalm. XLIV, 25. (XLIII.)

8) Psalm. CXIX, 27. (CXVIII.)

γὰρ τῶν ἐν αὐτοῖς μυστηρίων λαβὼν, ὡς καὶ ταύτην ὀδεύσας, δυνήσομαι περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς θαυμασίων ὁμιλεῖν τε καὶ λόγον ποιεῖσθαι.

„Ἐνύσταξεν¹⁾ ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας· βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου,“ κ. τ. ε. Ἀκηδία ἐστὶ κίνησις ἐν τῷ αὐτῷ πολυχρόνιος θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας, τοῦ μὲν τοῖς παροῦσιν ὀργιζομένου· τῆς δὲ ἐφιεμένης τῶν μὴ παρόντων. Νυσταγμός ἐστι ψυχῆς λογικῆς ἀμέλεια τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς γνώσεως τῆς τοῦ θεοῦ· ὕπνος ἐστὶ ψυχῆς λογικῆς χωρισμὸς ἐκούσιος ἀπὸ τῆς ὄντως ζωῆς. Διὸ καὶ ὁ σοφὸς Σολομῶν παραινεῖ,²⁾ μὴ δοῦναι ὕπνον τοῖς ὄμμασι, μηδ' ἐπινυστάξαι τοῖς βλεφάροις.

„Ὀδὸν³⁾ ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με,“ κ. τ. ε. Οὐκ ἐμὲ, φησὶν, ἀπόστησον ἀπὸ ὁδοῦ ἀδικίας, ἀλλ' αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ὡς ἐνυπάρχουσαν ἤδη, καὶ δεομένην μὲν ἡμῶν πρὸς ἐξέλασιν, μάλιστα δὲ τῆς ἐκ θεοῦ βοηθείας, ὡς ἂν ἐλεηθῶμεν νόμῳ θεοῦ· ὅμοιον δὲ τῷ λέγειν ἰατροῦ· ἰατρικῆς λόγῳ πρὸς ὑγίειάν με κόμισον, καὶ τὴν τομῆς δέη καὶ καύσεως, καὶ ἑτέρου τινὸς τῶν ἐπισταμένων λυπεῖν. Τούτου δὲ τοῦ νόμου οὐδὲ ἀρχὴ ἐστὶ τοῖς μηδέπω ἐπισκοπούμενοις, ἀλλ' ἔτι παραδιδόμενοις πάθεσιν ἀτιμίας, ἢ ἀδοκίμου, ἢ τινι τῶν οὐπὼ τὴν διόρθωσιν καὶ θεραπείαν περιποιούντων. Ἐφ' ὅσον γὰρ ἡμῶν ἢ τῆς ἀδικίας ὁδὸς οὐκ ἀφίσταται, ἐπὶ τοσοῦτον οὐδὲ ἀρχὴν ἔχομεν τοῦ ἐλεεῖσθαι νόμῳ θεοῦ.

„Ὀδὸν⁴⁾ ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου,“ κ. τ. ε. Οἱ λόγοι τῶν ἐντολῶν πλατύνοντες τὴν καρδίαν, εὐκόλον αὐτῇ παρασκευάζουσι τῆς πρακτικῆς τὴν ὁδόν.

1) Psalm. CXIX, 28. (CXVIII.)

2) Cfr. Prov. VI, 4.

3) Psalm. CXIX, 29. (CXVIII.)

4) Psalm. CXIX, 32. (CXVIII.)

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁδὸς ¹⁾) μὲν στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν· καρδία δὲ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ὑπὸ τοῦ λόγου εὐρυνομένη ἢ ἁγία, καὶ θεὸν ὁψομένη, καὶ τὸν καλὸν δρόμον τρέχουσα τῆς ὁδοῦ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ. Οὕτω μὲν ἡ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ὁδὸς ἀπάγει ἐπὶ τὴν ἀπώλειαν, ἡ δὲ στενὴ καρδία, καὶ μὴ χωροῦσα ἐν ἑαυτῇ μονὴν πατρὸς καὶ υἱοῦ, χωρίζει ἀπὸ θεοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν τὸν τοιαύτην τῇ ἑαυτοῦ κακίᾳ πεποιηκότα.

„Νομοθέτησόν ²⁾) με, κύριε, τὴν ὁδὸν τῶν δικαιομάτων σου, καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διὰ παντός,“ κ. τ. ε. Τὸ μὲν γὰρ παρὰ τοῦ θεοῦ αἰτεῖται· τὸ δὲ ἐπαγγέλλεται ἐξ ἑαυτοῦ συνεισφέρειν. Σὺ μὲν γὰρ, φησὶν, ὦ κύριε, νομοθέτησόν μοι τὴν ὁδὸν τῶν δικαιομάτων σου· ἐγὼ δὲ τὸν τῆς ζωῆς μου ἅπαντα χρόνον ἐπιδώσω εἰς ἀναζήτησιν αὐτῆς.

„Συνέτισόν ³⁾) με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,“ κ. τ. ε. Συνέσεως χρῆζομεν πρὸς τὸ νοῆσαι τὸν νόμον· οὐκ ἔστι γὰρ σαφὴς ἢ εὐκαταφρόνητος· δεῖται δὲ θεοῦ συνεργείας καὶ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς, ὡς ἐξ αὐτοῦ λαβεῖν τὴν τε χρῆσιν καὶ τὴν κατάληψιν τῶν τε πρακτικῶν καὶ θεωρητικῶν. Οὕτω γὰρ μηδὲν ἐνδοιάζων, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ φυλάξω αὐτόν· εἰ δὲ ἡ ἔρευνα δεῖται συνέσεως, πόσῳ μᾶλλον ἵνα τις εὕρῃ τὸ τέλος.

„Ἰδοῦ, ⁴⁾) ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με,“ κ. τ. ε. Ἀμοιβὴν αἰτεῖ τὴν δικαίαν ζωὴν καὶ κατ' ὄρετὴν, οὐ μόνον ὡς φυλάξας τὰς ἐντολάς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρωτικῶς περὶ αὐτὰς διακείμενος· καὶ οὐκ ἄλλου χάριν, ἀλλ' αὐτὰς καὶ δι' αὐτὰς

¹⁾ Cfr. Matth. VII, 14.

²⁾ Psalm. CXIX, 33. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 34. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 40. (CXVIII.)

ἐκτελῶν. Καὶ ἐπεὶ δικαιοσύνη τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς, ὁ ἐν υἱῷ ζῆσαι βουλόμενος τοῦτό φησι.

„Καὶ¹⁾ ἀποκριθήσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί με λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοὺς λόγους σου,“ κ. τ. ε. Ἐρῶ γὰρ, ὡς οὐκ ἄξιον, ὀνειδίξεσθαι τὸν τοιαῦτα δόγματα ἔχοντα. Ἄτινα γελῶσιν οἱ τῆς πίστεως ἀλλότριοι ὡς μωρὰ, συνέσεως δὲ ἐγὼ ἀποδείξω καὶ σοφίας πεπληρωμένα. Ἀποκριθήσομαι δὲ λόγον, ἐπεὶ εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.

„Καὶ²⁾ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας,“ κ. τ. ε. Καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τῆς καρδίας μου γνῶσιν ἀληθῆ.

„Καὶ³⁾ ἐπορευόμην ἐν πλατυσμῷ, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα,“ κ. τ. ε. Πορεύεται ἐν πλατυσμῷ, καὶ θλίβηται ὁ λέγων. „ἐν⁴⁾ θλίψει ἐπλάτυνάς μοι.“ καὶ πάλιν. „ἐν⁵⁾ παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι. Ἔχει γὰρ τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου γενομένην εὐρυχωρίαν, ἣν τις ἁμαρτάνων οὐκ ἔχει. Διὸ φησι Κορινθίοις ὁ Παῦλος, περὶ μὲν ἑαυτοῦ. „ὅτι⁶⁾ οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν.“ περὶ δὲ ἐκείνων. „ὅτι⁷⁾ στενοχωρεῖσθε ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.“ Τὰ γὰρ κατὰ κακίαν ἔργα τὸν φαῦλον στενοχωρεῖ αὐτὸν ἐν αὐτῷ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἡ πρὸς θεὸν ἀγάπη ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων εὐρυχωρίαν ἐργάζεται. ἡ ἀγάπη γὰρ, φησὶν, οὐ στενοχωρεῖται. Ἡ ἀγάπη δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἢ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ζήτησις καὶ κατόρθωσις. φησὶ γὰρ ὁ κύριος. „ἐὰν⁸⁾ ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς μου τηρήσατε.“ ὥστε δικαίως ὁ τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ ζητῶν ἐν

¹⁾ Psalm. CXIX, 42. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 43. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 45. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. IV, 1.   ⁵⁾ II Cor. IV, 8.

⁶⁾ Cfr. II Cor. VI, 12.   ⁷⁾ Cfr. II Cor. VI, 12.

⁸⁾ Cfr. ev. Joann. XIV, 15.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κακώσεσι παραμυθεῖσθαι, τὸ ζωῆς ἀληθινῆς ἔχειν ἐπαγγελίαν. Ταῦτ' οὖν ἡμῖν ἐπιτέλεσον. Εἰ γὰρ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ μόνον ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμέν, ἔλεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν, ὅτι κακούμεθα νῦν καὶ οὐκ ἐπ' ἐλπίδι μελλούσης ζωῆς. Ζωὴ δὲ ἢ μέλλουσα ἐστὶν ἀναζώωσις, καθὸ τὴν ψυχὴν ἰδίαν ζωὴν, οὐδὲ ἀληθῆ εἶναι μανθάνομεν· εἴπερ οὐκ ἄνθρωπος ἢ ψυχὴ. Εἰ γὰρ ἐν τῇ καθ' ἑαυτὴν ζωῇ τὸ ἀληθὲς εἶχε τοῦ ζῆν, οὐκ ἂν ἀναζώωσεως ὁ τεθνηκὼς ἐδειῖτο. Διὸ καὶ ὁ κύριος τοὺς τεθνεῶτας θεῶ ζῆν εἶπεν, ὡς οὐπω τὸ ζῆν ἔχοντας, πλὴν ὅσον ἐν δυνάμει θεοῦ τοῦ ζωοποιήσαντος, καὶ ἀπολωλέναι φησὶν αὐτοὺς, εἰ μὴ τῆς ἀναστάσεως τύχοιεν.

„Υπερήφανοι¹⁾ παρηνόμουν ἕως σφόδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλινα,“ κ. τ. ε. Ἐν αὐτῷ γὰρ ἐπολιτευόμεν τῆρῶν τὸ ἡγεμονικόν μου, ἵνα μὴ γένηται ῥῆμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀνόμημα· ἐκείνων γὰρ λίαν παρανομούντων, οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἐγὼ τὸν νόμον παρέβαινον.

„Αθυμία²⁾ κατέσχε με ἀπὸ ἀμαρτωλῶν τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου,“ κ. τ. ε. Ἐπὶ τῶν ἀμαρτωλῶν οἱ μὲν ἀνόμως ἀμαρτάνουσι, τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν πειραθῆναι νόμων· οἱ δὲ ἐν νόμῳ, τῷ παραβαίνειν αὐτόν.

„Ψαλτὰ³⁾ ἤσάν μοι τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ παροικίας μου,“ κ. τ. ε. Τόπον παροικίας τὸν παρόντα βίον φησὶ, κατὰ τό· „ὁμολογήσαντες,⁴⁾ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.“ Ψάλλων οὖν τὰ δικαιώματά σου ἠὺφραινόμεν, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐντολῆς οὐδὲ τῷ ὕπνῳ χώραν ἐδίδου.

¹⁾ Psalm. CXIX, 51. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 53. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 54. (CXVIII.)

⁴⁾ Hebr. XI, 13.

„Ἐμνήσθην¹⁾ ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου,“ κ. τ. ε. Παντὶ μὲν καιρῷ χρῆζομεν τῆς μνήμης τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, μάλιστα δὲ, ὅτε σκότος κύκλω μου, καὶ οἱ τοῖχοί με καλύπτουσιν, ὅτε εἰσέρχεται ἡ ἀκάθαρτος ἐπιθυμία, καὶ ταράσσει τὸ ἡγεμονικόν. Τότε γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστι μεμνήσθαι τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, ἵνα φυλάξωμεν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ τὸν περὶ σωφροσύνης.

„Αὕτη²⁾ ἐγενήθη μοι,“ κ. τ. ε. Τὴν γραφὴν λέγει τὴν θεόπνευστον. Αὕτη γὰρ τῷ δικαίῳ οὐ λέγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ γίνεται, ἐπειδὴ τῇ μελέτῃ προστίθῃσι τὴν κατόρθωσιν· ὅθεν αὐτοῦ καὶ ἐκζητεῖν τὰ δικαιώματα λέγεται, ὡς μὴ παρέργως αὐτὰ μελετῶν. Τοιγαροῦν οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ „ἐξεζήτησα“³⁾ „διετήρησα“ γράφουσιν.

„Μερίς⁴⁾ μου εἶ, κύριε, εἶπα τοῦ φυλάξασθαι τὸν νόμον σου,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ ἐστὶ μερίς ἡ ἀφροσύνη τοῦ ἀφρονος, οὕτω καὶ τοῦ φρονίμου ἡ φρόνησις, καὶ τοῦ δικαίου ἡ δικαιοσύνη.

„Ἐδεήθην⁵⁾ τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου,“ κ. τ. ε. Πρόσωπον θεοῦ ὁ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἴρηται. Ὁ τοίνυν ὅλη τῇ καρδίᾳ ἐφιέμενος τοῦ κυρίου, ὅπως καθαρᾶ αὐτῇ γενομένη θεωροίῃ αὐτὸν, καὶ ἐκ τοῦ ἀτενίζειν αὐτοῦ ἐλεηθῆ, κατὰ τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας εἶποι ἂν τὰ συγκείμενα ρητά. Ὅρα δὲ, πηλίκος ἐστὶν ὁ ὀψόμενος τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. Ἰησοῦς σε διδάξάτω λέγων· „μακάριοι⁶⁾ οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.“

¹⁾ Psalm. CXIX, 55. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 56. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 56. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 57. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 58. (CXVIII.)

⁶⁾ Matth. V, 8.

„Διελογισάμην¹⁾ τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου,“ κ. τ. ε. Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐδέποτε προπειῶς ἐλάλησα, μὴ λογισάμενος πρῶτον, εἰ λαλητέον μοί ἐστιν, ἢ σιωπητέον. Οὐδέποτε προπειῶς τι ἔπραξα, μὴ λογισάμενος, εἰ καθήκουσά ἐστιν ἢ πράξις· αἱ γὰρ ὁδοὶ ἡμῶν ἐν διαλογισμοῖς εἰσι καὶ ἐν πράξεσι. Φησὶν οὖν· πάντα περιεσκεμμένως ἐποίησα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέστρεψα ὁδεύων τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου, ἵνα μη ἔξωθεν τῶν μαρτυρίων τοῦ Θεοῦ ὁδεύω, πᾶσαν τὴν ἐμὴν γνώμην εἰς τὰς σὰς ἀναθεῖς ἐντολάς.

„Ἡτοιμάσθην²⁾ καὶ οὐκ ἐταράχθην, τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου,“ κ. τ. ε. Ἡ ἀπάθεια πέφυκε τὴν καρδίαν ἀτάραχον διαφυλάττειν, ἣτις ἡμῖν προσγίνεται ἐκ πολιτείας ὀρθῆς καὶ δογμάτων ἀληθινῶν.

„Σχοινία³⁾ ἁμαρτωλῶν περιεπλάκησάν μοι, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην,“ κ. τ. ε. Σχοινία τὰ ἐπάλληλα καὶ τὰ συμπεπλεγμένα ἁμαρτήματα λέγεται. Οἱ γὰρ ἁμαρτίαν προθέμενοι, πλέκειν δι' αὐτὴν καὶ ἄλλην ἀναγκάζονται· ὡσπερ ὁ Δαυὶδ διὰ τὴν πορνείαν καὶ τὸν φόνον προσέθηκεν· ὁ Κάϊν διὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν ἐπισυνῆψε τὸ ψεῦδος. Ἀλλ' οὐδὲ τούτων περιπλακέντων αὐτῷ τοῦ Θεοῦ νόμου φησὶν ἐπιλανθάνεσθαι πάντως· ὅτι πρὸς μετάνοιαν ἰδὼν καὶ ἐπιστρέψας, τὸ σχοινίον τῆς ἁμαρτίας ἔρῳηξεν.

„Μεσονύκτιον⁴⁾ ἐξεγειρόμην, τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου,“ κ. τ. ε. Δεκτέον τοῦτο πρὸς τοὺς ἀμελοῦντας νύκτωρ τῶν προσευχῶν.

„Ἐτυρώθη⁵⁾ ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν· ἐγὼ⁶⁾ δὲ

¹⁾ Psalm. CXIX, 59. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 60. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 61. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 62. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 70. (CXVIII.)

⁶⁾ Ed. Ruaei: ἐγὼ τὸν νόμον σου κτλ.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

„Ὅτι ¹⁾ ἐγενήθην ὡς ἄσχος ἐν πάγνη,“ κ. τ. ε. Εὐρήσεις πολλαχοῦ τῆς γραφῆς τροπολογούμενον το σῶμα εἰς ἄσχόν. Ὁ οὖν λέγει ὁ δίκαιος, τοιοῦτόν ἐστιν ἐνέκρωσά μου τὰ μέλη ἐπὶ τῆς γῆς· τὴν θερμότητα τοῦ σώματος ἔψυξα τῷ θείῳ λόγῳ· οὐκέτι εἰμι θερμὸς πρὸς ὄρεξιν τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν ἢ πρὸς τὰ σωματικά· ἐνέκρωσα καὶ ἔψυξα τὰ μέλη ἐπὶ τῆς γῆς.

„Πόσαι ²⁾ εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου; Πότε ποιήσεις μοι ἐκ τῶν διωκόντων με κρίσιν;“ κ. τ. ε. Ὀλίγαι γὰρ αἱ τῶν ἀνθρώπων ἡμέραι ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αἷς εὐχεται ταχέως συντριβῆναι τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοῖς πόδας αὐτοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Πᾶσαι ἀνθρώπων ἡμέραι ὀλίγαι εἰσὶν. Ἐπεὶ οὖν ὀλίγον χρόνον ζῶ ἐπὶ γῆς, βούλομαι ἰδεῖν τοὺς καταδιώκοντάς με κρινομένους, καὶ παρακαλῶ σε μὴ ὑπερθέσθαι. Τίνες δέ εἰσιν οἱ περὶ ἃν εὐχεται, ἵνα γένηται ἐπ’ αὐτοὺς κρίσις; Οἱ καταδιώκοντες ἡμᾶς Σατανᾶς τε καὶ τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας. Ὅταν δὲ ἡμᾶς καὶ ἄνθρωπος δοκῇ καταδιώκειν, τῷ πρώτῳ καταδιώκειν οὐκ ἀνθρωπὸς ἐστιν, ἀλλὰ διάβολος, οὗ μιμητὴς ἐστι.

„Διηγῆσαντό ³⁾ μοι παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ’ οὐχ ὡς ὁ νόμος σου,“ κ. τ. ε. Ἡ τοὺς γραφίδεις μύθους τῶν Ἰουδαίων φησὶ τὰς διδασκαλίας, ἢ καὶ τὰ ἐντάλλματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰς φλυαρίας τῶν σοφῶν τοῦ αἰῶνος τούτου. Πολλοὶ γὰρ ἐρμηνεύειν ἐπιχειροῦσι τὰς θείας γραφὰς καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἔξω ταύτης αἵρετικῶν τε καὶ Ἰουδαίων, ἢ καὶ Σαμαρειτῶν, ἀλλ’ οὐ πάντες λέγουσι καλῶς. Σπάνιος γὰρ ὁ ἔχων ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς τοῦτο χάριν, πολλῶν μὲν ἐπαγγελιομένων λέγειν, οὐ καλῶς δὲ ἢ καὶ παθανόμως βιούντων.

¹⁾ Psalm. CXIX, 83. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 84. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 85. (CXVIII.)

Εἴ τι οὖν λέγουσιν, ἀδολεσχία καὶ φλυαρία. Οὐ γὰρ δύναται λόγος εὐτονος καὶ ἐρῶμένος καὶ σωτήριος εἶναι ἐν τῇ ψυχῇ παρ' αὐτοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Χρησιέον τούτῳ τῷ ῥητιῷ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἔξωθεν σοφίας περὶ γνώσεως θεοῦ ἐπαγγελλομένους διδάσκειν.

„Παρά ¹⁾ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῆ, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου,“ κ. τ. ε. Ἐντὶ τοῦ παρ' ὀλίγον ἐγενόμην γῆϊνος, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πειραζόμενος.

„Κατὰ ²⁾ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με, καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου,“ κ. τ. ε. Μὴ ἐκδοθῆναι ταῖς τῶν ἐπιβουλεύοντων χερσὶν εἰς θάνατον ἀξιοῖ, ζωὴν αἰτῶν οὐπω τὴν αἰώνιον, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν· οὐχ ὡς τέλος δὲ αὐτὴν αἰτεῖ, ἀλλ' ὡς ἀγαθοῦ τέλους συναίτιον ἔσομένην. Ὅτι ζήσας, φησὶ, φυλάξω τὰ τοῦ θεοῦ προστάγματα, δι' ὧν καὶ τὴν αἰώνιον ἔστι περιποιήσασθαι ζωὴν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Στόμα θεοῦ οἱ διακονήσαντες προφητῶναι τοῖς μαρτυρίοις, ταῖς ἐντολαῖς, τοῖς δικαιώμασιν αὐτοῦ.

„Εἰς ¹⁾ τὸν αἰῶνα, κύριε, ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ,“ κ. τ. ε. „Ἐν τῷ οὐρανῷ,“ ἐντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἀγίαις αὐτοῦ δυνάμεσιν. Πάντων γὰρ ἐκεῖ τεταγμένων, οὐδεμία λόγου παράβασις· „οὐρανῷ“ δὲ, οὐ τῷ παρερχομένῳ, εἰ καὶ ἐν αὐτῷ πάντα τεταγμένως κινεῖται· ἀλλ' ὅστις εἴρηται θρόνος εἶναι τοῦ θεοῦ. Ἐν δὲ τῇ γῆ οὐδὲ μένει ὁ λόγος· οὐδὲ γὰρ ἔχει χώραν, ὅπου πορνεία καὶ ἀκαθαρσία καὶ τὰ λοιπὰ πάθη. Τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; Οὐκ εἶπε δὲ „τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἢ τοῦ αἰῶνος· — μετὰ γὰρ τὸν αἰῶνα ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· — ἐν ᾧ δὲ

¹⁾ Psalm. CXIX, 87. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 88. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 89. (CXVIII.)

ἔστιν ὁ λόγος¹⁾ διαμένων. Δυνατὸν γὰρ τέλειον εἶναι δοκοῦντα μὲν ἐπὶ γῆς τυγχάνειν, τὸ πολίτευμα δὲ ἔχοντα ἐν τῷ οὐρανῷ. Οὕτως ἔστιν ἐν αὐτῷ καὶ αἰὲς ἡ ἀλήθεια.

„Εἰς²⁾ γενεὰν καὶ γενεὰν ἡ ἀλήθειά σου. Ἐθεμελίωσας τὴν γῆν, καὶ διαμένει,“ κ. τ. ε. Ταύτη δὲ τῆ ἀληθείᾳ ἡ γῆ τεθεμελίωται. Ἐπὶ τούτῳ γὰρ τῷ ἀκρογωνιαίῳ λίθῳ καταβεβλημένῳ θεμελίῳ οἰκοδομοῦνται πάντες οἱ ἐκ γῆς σωζόμενοι· ὅθεν καὶ διαμένει ἡ γῆ, ἀσάβη καὶ ἀσφαλῆ κρηπίδα καὶ θεμέλιον ἔχουσα. Ἀλλὰ καὶ φωτίσασα ἡ ἀλήθεια ἡμέραν, ἣν ἐποίησε, θεοῦ ἐπιλάμπαντος αὐτῇ, ἐν τῇ αὐτῇ διατάξει μένει, οὐκ ἀλλασσομένη.

„Οτι³⁾ τὰ σύμπαντα δοῦλα σά,“ κ. τ. ε. Εἰ τὰ σύμπαντα δοῦλα τοῦ θεοῦ, πῶς ἐν ταῖς Παροιμίαις Σολομῶν περὶ τοῦ μύρμηκος φησιν· „ἐκείνος⁴⁾ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος, μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων, μηδὲ ὑπὸ δεσποτείαν ὄν, ἐτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν;“ Ὁ θεὸς λέγεται δεσπότης διτιπῶς, ἢ ὡς δημιουργὸς, ἢ ὡς γνωσκόμενος. Διὸ καὶ Παῦλος γράφει· „ἐξελευθερωθέντες⁵⁾ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῷ θεῷ,“ δηλονότι κατ' ἀρετὴν καὶ γνῶσιν. „Ἔχετε⁶⁾ τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. Εἰ δὲ τοιούτου τέλους ἄμοιρός ἐστιν ὁ μύρμηξ, δηλονότι καὶ ταύτης τῆς δουλείας. Καλῶς οὖν λέγεται ὁ μύρμηξ μὴ εἶναι ὑπὸ δεσποτείαν, κατὰ ταύτην τὴν δεσποτείαν.

„Εἰ⁷⁾ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μου ἐστὶ, τότε

1) Cfr. Psalm. CXIX, 89. (CXVIII.)

2) Psalm. CXIX, 90. (CXVIII.)

3) Psalm. CXIX, 91. (CXVIII.)

4) Cfr. Prov. VI, 7. 8.

5) Cfr. Rom. VI, 18. coll. 22.

6) Rom. VI, 22.

7) Psalm. CXIX, 92. (CXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ἡμέρας καὶ νυκτός· ὁ δὲ τετελειωμένος, οὐκ ἔστιν ἐν νυκτὶ, ἀλλ' ἐν ἡμέρᾳ, ὡς ὁ Παῦλός φησιν· „ἡ¹⁾ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν.“ Καὶ πάλιν· „ἄρα²⁾ οὖν οὐκέτι ἔσμεν νυκτός, οὐδὲ σκότους, ἀλλ' ἔσμεν τέκνα φωτός καὶ ἡμέρας.

„ὑπὲρ³⁾ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολὴν σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐμὴ ἔστιν,“ κ. τ. ε. Νοῦς παθῶν γυμνωθεὶς, καὶ γνώσεως μέτοχος γεγονὼς, πανουργότερος γίνεται τῶν δαιμόνων, λέγων πολλάκις τὸ τοῦ Παύλου, τό· „οὐ⁴⁾ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἐχθρούς νῦν φησὶν ἐπιδικαζομένους τῶν ἐντολῶν, καὶ μισοῦντας ἡμᾶς· οἷς ἡμεῖς οὐκ ἐχθραίνομεν. Σημαίνει τοὺς ἐκ περιτομῆς Ἰουδαίους· ὑπὲρ τούτους γὰρ ὁ χριστιανὸς ἐσοφίσθη τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, πνευματικῶς τὸν νόμον νοῶν καὶ φυλάττων. Διὰ τοῦτο δύναμαι νοῆσαι βαθυτέρον τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ κυρίου· „ἀγαπᾶτε⁵⁾ τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν.“ Ἐχθροὶ γὰρ ἡμῶν εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἱ ἔχοντες ζῆλον⁶⁾ θεοῦ, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

„ὑπὲρ⁷⁾ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἔστιν,“ κ. τ. ε. Αἱ γραφαὶ ἐκείνων ἦσαν πρῶται· ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. Ἐκεῖνοι διδάσκαλοι ἐπαγγέλλονται γεγονέναι, ὅτε πρῶτοι παραλαβόντες νόμον καὶ προφήτας. Ἡμεῖς οὖν οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν λέγομεν· „ὑπὲρ⁸⁾ πάντας τοὺς

1) Rom. XIII, 12. 13.

2) Cfr. I Thess. V, 5.

3) Psalm. CXIX, 98. (CXVIII.)

4) II Cor. II, 11. 5) Matth. V, 44.

6) Cfr. Rom. X, 2.

7) Psalm. CXIX, 99. (CXVIII.)

8) Psalm. CXIX, 99. (CXVIII.)

διδάσκοντάς με συνῆκα.“ Διὰ τί δέ; „Ὅτι¹⁾ τὰ μαρ-
τύριά σου μελέτη μου ἐστί.“ Καινὰ εὐρίσκω μαρτύρια
παρὰ τὰ πολλάκις εἰρημένα μαρτύρια. Μελέτη μου
γάρ ἐστι τὰ μαρτύρια Ἰησοῦ Χριστοῦ· παρεδεξάμην γὰρ
αὐτὰ τὰ μαρτύρια, καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ ὑπὲρ πάντας
τους διδάσκοντάς με συνῆκα. Εἶπεν αὐτοὺς ἐχθροὺς ὁ
ἐκκλησιαστικὸς, εἶπεν αὐτοὺς διδάσκοντας, νῦν λέγει
αὐτοὺς καὶ πρεσβυτέρους.

„ὑπὲρ²⁾ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς
σου ἐξεζήτησα,“ κ. τ. ε. Χρηζομαι τούτῳ τῷ ῥητῷ πρὸς
τοὺς γέροντας τοὺς μακρὸν χρόνον καὶ τὴν ἀπάθειαν
νομίζοντας εἶναι πρόξενον τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ.

„Ἐκ³⁾ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας
μου, ὅπως ἂν φυλάξω τοὺς λόγους σου,“ κ. τ. ε. Πο-
νηρᾶς ὁδοὺς ὠδεύομεν, ἀνόητοι⁴⁾ „ὄντες ποτὲ καὶ ἀπει-
θεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς
ποικίλαις,“ καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐκεῖναι μὲν ἦσαν ὁδοὶ πο-
νηραί. Τελεία ἡ φωνὴ αὕτη ἐκκλησιαστικοῦ. Ὅσον γὰρ
ἔτι ἁμαρτάνομεν, λέγειν ταῦτα οὐ δυνάμεθα· ἐκ τοῦ
γὰρ κωλύειν τοὺς πόδας ἡμῶν ἐκ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς,
φυλάξομεν τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Ποίους λόγους;
Τοὺς ἐν νόμῳ, νοήσαντες αὐτοὺς πνευματικῶς, καὶ
ἐπιγινώσκοντες τὸν δι' αὐτῶν κηρυττόμενον Ἰησοῦν
Χριστόν. Ἐμφαίνει δὲ τὸ ἐλεύθερον τῆς προαιρέσεως,
τό· „ἐκώλυσα⁵⁾ τοὺς πόδας.“ Ὡς γὰρ ἐπ' αὐτῷ ὄντος
τοῦ κινεῖν τοὺς πόδας εἰς τὸ βαδίζειν, ἢ καὶ κωλύειν
αὐτοὺς, τὸ προκείμενον εἶπεν.

„Ἀπὸ⁶⁾ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα, ὅτι σὺ

1) Psalm. CXIX, 99. (CXVIII.)

2) Psalm. CXIX, 100. (CXVIII.)

3) Psalm. CXIX, 101. (CXVIII.)

4) Cfr. Tit. III, 3.

5) Psalm. CXIX, 101. (CXVIII.)

6) Psalm. CXIX, 102. (CXVIII.)

ἐνομοθέτησάς με,“ κ. τ. ε. Τοῦ σοῦ διαπαντός ἐμνημόνημην δικαστηρίου. Ἐν ἐννάτῳ δὲ λέγει ψαλμῶ· „κατάστησον¹⁾ νομοθέτην ἐπ’ αὐτούς· γνώτωσαν ἔθνη, ὅτι ἄνθρωποι εἰσιν.“ Μωυσῆς μὲν γὰρ ἐνομοθέτησε τὰ τοῦ γράμματος τοῖς μὴ δυναμένοις χωρεῖν τὴν ἐπιδημίαν τῆς καινῆς διαθήκης· Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ἐπιδημήσας ἐνομοθέτησέ μοι τὸ εὐαγγέλιον, καὶ πνευματικόν μοι τὸν Μωυσέως ἔδειξε νόμον.

„Ὡς²⁾ γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου,“ κ. τ. ε. Ὁ ἠδόμενος καὶ τρεφόμενος ἐπὶ τῇ γνώσει νοῦς, ὀνομάζεται στόμα.

„Ἀπὸ³⁾ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα· διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας,“ κ. τ. ε. Ἐν ταῖς σαῖς συνετὸς γενόμενος ἐντολαῖς, διαιρούσαις μοι τὰ πρακτέα· καὶ μὴν οὐ μόνον ἄπειμι πάσης ὁδοῦ ἀδικίας, ἀλλὰ καὶ μεμίσηκα.

„Ὡμοσα⁴⁾ καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου,“ κ. τ. ε. Τὸ ἀμετάθετον τοῦ σκοποῦ ὄρκον ὠνόμασεν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Τί ποιεῖ ἐνθάδε τὸ „ὠμοσα,“⁵⁾ ζητητέον. Διέθετο⁶⁾ διαθήκην πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ. Καὶ ταύτην τὴν διαθήκην πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ διαθεμένου τοῦ θεοῦ, ὁ πιστεύων παρεδέξατο, καὶ οἶονεὶ ὄρκοις μεταξὺ τοῦ θεοῦ ἐποιήσατο παραδεξάμενος αὐτοῦ τὴν διαθήκην, ὥστε στηῆσαι καὶ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. Ἰστημι δὲ, φησὶν, αὐτὰ τῇ ἐμῇ ψυχῇ· καὶ ὅταν αὐτὰ στηῆσω, γίνεται ἐκεῖνο τὸ εἰρημένον παρὰ τῷ Σολομῶντι ἐν Παροι-

¹⁾ Psalm. IX, 20.

²⁾ Psalm. CXIX, 103. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 104. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 106. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 106. (CXVIII.)

⁶⁾ Cfr. Psalm. LXXXIX, 3. (LXXXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

σοὶ ἐγχειρίζω πάντοτε, σὲ φρουρὸν ποιῶμαι καὶ ὑπερασπιστὴν καὶ κυβερνήτην αὐτῆς· καὶ διὰ τοῦτο τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην, ἵνα μὴ ἀποπέσω. Πᾶς ὁ ἀναθεὶς ἑαυτὸν τῷ θεῷ, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ παρατίθεται εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπεν· „ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστὴς μου, κύριε, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου.“ Εἰ δὲ μερίζει ἑαυτὸν εἰς ἡδονὰς καὶ πάθη σωματικὰ καὶ φροντίδας βιωτικὰς, οὐ παρατίθεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς χεῖρας θεοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτω· „ψυχὴ¹⁾ μου ἐν ταρσῶ μου ἐνδεδεχῶς καὶ διηνεκῶς, καὶ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.“ Ὁ δὲ Σύμμαχος· „ἡ ψυχὴ μου μετὰ χεῖράς μου διαπαντός.“ Ἡ δὲ πέμπτη ὁμοίως τοῖς ἑβδομήκοντα.

„Ἐθεντο²⁾ ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι, καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην,“ κ. τ. ε. Παγίδας οἱ ἁμαρτωλοὶ πολλὰς τοῖς δικαίοις καὶ διαφόρους ῥάπτουσιν· οἷον τῷ Ἰωσήφ ἡ Αἴγυπτία καὶ οἱ ἀδελφοί· τῷ Δανιὴλ οἱ ἀπὸ τοῦ Δαρείου λαβόντες ἐξουσίαν· ἀλλ' οὐκ ἀπεπλανήθησαν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο τῶν παγίδων ἀνώτεροι ἐγένοντο.

„Ἐκληρονόμησα³⁾ τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσίν,“ κ. τ. ε. Ὅσοι χαίρουσι ταῖς ἐντολαῖς τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοπραγίαν ἀσπάζονται, οὗτοι διαπαντός κληρονομοῦσιν αὐτοῦ τὰ μαρτύρια, κληρὸν αὐτὰ καὶ μερίδα ἀντὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κτώμενοι· καὶ ὅπερ ἐὰν πάθωσιν ἐπ' αὐτοῖς, εὐφραίνονται.

„Ἐκλινα⁴⁾ τὴν καρδίαν μου, τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν,“ κ. τ. ε.

¹⁾ Cfr. Psalm. CXIX, 109. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 110. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 111. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 112. (CXVIII.)

Εἰδὼς ἀποκειμένην ἀμοιβὴν ἔκλινα, ἣτις ἐστὶ βασιλεία θεοῦ· „ἅ¹⁾ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἡ ἀντάμειψις τῶν δικαιωμάτων ἡ γνῶσις αὐτῶν ἐστίν.

„Παρανόμους²⁾ ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα,“ κ. τ. ε. Ὁ παράνομος καθὸ παράνομος ὑπάρχει, μισητός ἐστι· καθὸ δὲ εἰκὼν καὶ πλάσμα θεοῦ, ἀγαπητός ἐστι. Κατὰ γοῦν τὴν δευτέραν ἔννοιαν, καὶ τοῖς ἐν τῇ φυλακῇ προσβάλλειν ἡμῖν προτέτακται, καὶ εὖ ποιεῖν τοὺς κακούργους νενομοθέτηται. Δύναται δὲ ἐνταῦθα λέγειν λόγους καὶ νόμους, οὓς μεμίσηκεν ὁ Δαυίδ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Οὐκ ἐμίσει παρανόμους ἀνθρώπους· καὶ γὰρ ἔδειξεν ὁ βίος αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἀνθρώπους παρανόμους ἐμίσησεν· οὔτε γὰρ τὸν πατραλοῖαν Ἀβεσσαλώμ ἐμίσησεν, οὔτε τὸν Σαοὺλ, — περὶ οὗ εἶπεν ὁ θεός· „μεταμεμέλημαι³⁾ χρίσας τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα.“ — διαφόρως τῷ Δαυίδ ἐπιβουλεύσαντα, οὔτε ἄλλον τινὰ παράνομον. Ὅθεν „παρανόμους“⁴⁾ εἰπὼν, οὐ προσέθηκεν „ἀνθρώπους.“ ὡς γὰρ ἅγιος ἐμίσει τὰ μίσους ἄξια, τοὺς λόγους τοὺς παρανόμους, τὰ δόγματα τὰ παράνομα, τὰς τοιαύτας διδασκαλίας, τὴν διάθεσιν, καθ' ἣν ἁμαρτάνουσιν. Ὅθεν τοῖς παρανόμοις λόγοις ἀντέθηκε τὸν ἀγαπώμενον νόμον. Κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν καὶ πατέρα καὶ μητέρα μισεῖν προστειτάμεθα, τουτέστιν, ἀποστρέφεσθαι παρακαλοῦντας ἡμᾶς εἰς ἀσέβειαν, ἢ τοῦ κατὰ Χριστὸν ἀποτρέποντας μαρτυροῦν. Ἄλλως γὰρ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀγαπᾶν προστειτάγ-

¹⁾ I Cor. II, 9.

²⁾ Psalm. CXIX, 113. (CXVIII.)

³⁾ Cfr. I Sam. XV, 11. (I Regg.)

⁴⁾ Cfr. Psalm. CXIX, 113. (CXVIII.)

μεθα. Θεοῦ δὲ προκαλουμένου εἰς τὸ καὶ τὴν ἰδίαν μισῆσαι ψυχὴν, ὁμοίως καὶ ἀνθρώπους δεῖ παρανόμους μισεῖν, ὡς ἂν αὐτοὺς ἐπιστρέψωμεν βελτιούμενοι τῷ μὴ τούτοις ὁμοιωθῆναι.

„Ἐκκλίνετε¹⁾ ἀπ’ ἐμοῦ πονηρευόμενοι, καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ μου,“ κ. τ. ε. Ἐὰν μὴ ἐκκλίνωσιν ἀπ’ ἡμῶν οἱ δαίμονες, τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ποιεῖν οὐκ ἰσχύομεν. Πρὸς γὰρ ταύτας μάλιστα ἴστανται, διὰ τὸ προξένους ἡμῖν γενέσθαι τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ.

„Ἀντιλαβοῦ²⁾ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζήσομαι, καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου,“ κ. τ. ε. „Ὅτι³⁾ ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ „Κατὰ⁴⁾ τὸ λόγιόν σου.“ τουτέστι, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν σου. Ἐπηγγείλω γὰρ ἐν τῷ νόμῳ ὑπερασπίζειν τῶν φυλασσόντων αὐτόν. Τοῦτον τοίνυν ἔχοντα τὸν σκοπὸν, τῆς σῆς προνοίας ἀξιώσον, ἵνα μὴ ἐπιτυχῶν τῆς ἐλπίδος καταισχύνῃς ἀναπλησθῶ. Τὸ δὲ λόγιον ἐνταῦθα τὴν ὑπόσχεσιν δηλοῖ· ἀντὶ τοῦ· τὴν ἐπαγγελθεῖσάν μοι παράσχου σωτηρίαν.

„Βοήθησόν⁵⁾ μοι, καὶ σωθήσομαι, καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασί σου διαπαντός,“ κ. τ. ε. Εἰ γὰρ καὶ ἔφη· „βοηθός⁶⁾ μου καὶ ἀντιλήπτωρ μου εἶ σύ.“ ἀλλὰ δεῖται βοήθειας ἀδιαλείπτου. Ἐν ὅσῳ γὰρ ἔσμεν ἐνταῦθα, οὕτω τέλειον τό· „σωθήσομαι.“⁷⁾ ἀλλ’ ὅταν

1) Psalm. CXIX, 115. (CXVIII.)

2) Psalm. CXIX, 116. (CXVIII.)

3) Rom. V, 3.

4) Psalm. CXIX, 116. (CXVIII.)

5) Psalm. CXIX, 117. (CXVIII.)

6) Psalm. CXIX, 114. (CXVIII.)

7) Psalm. CXIX, 117. (CXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἤνίκα δ' ἂν ἔλθῃ ἡ τελεία ἀγάπη, καθαιρεῖται ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, θάπτεται, ἐκ νεκρῶν ἐγείρεται, ἵν' ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσῃ, οὐκέτι κατὰ φόβον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀγάπην τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

„Ἐποίησα ¹⁾ κρίμα καὶ δικαιοσύνην· μὴ παραδῶς με τοῖς ἀδικοῦσί με,“ κ. τ. ε. Πῶς οὖν Ἰὼβ ποιήσας κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ὡς αὐτὸς ὁ κύριος ἔμαρτύρησεν, παρεδόθη τοῖς ἀδικοῦσιν αὐτόν; Ἡ τὴν ψυχὴν αὐτοῖς οὐ βούλεται παραδίδοσθαι· σώματος γὰρ καὶ κτημάτων ὁ δίκαιος οἶδεν καταφρονεῖν.

„Δοῦλός ²⁾ σου εἰμὶ ἐγὼ, συνέτισόν με, καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου,“ κ. τ. ε. Οὐδεὶς δοῦλος τῆς ἀμαρτίας δοῦλός ἐστι τοῦ θεοῦ. Ὁ οὖν δουλεύων ἐν πάσῃ πράξει καὶ διανοήσει, ποιῶν πάντα κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, οὗτος λεγέτω· „δοῦλός ³⁾ σου εἰμὶ ἐγώ.“ Τοιοῦτος ὢν ὁ προφήτης, ἀξιοῖ μισθὸν λαβεῖν τῆς δουλείας τῆς· „συνέτισόν ⁴⁾ με.“ Ἔστι γὰρ σύνεσις διδομένη ἀπὸ θεοῦ, ἣ ἀπόκειται παρὰ τῷ θεῷ ὡς ἐν θησαυροφυλακίᾳ. Πνεῦμα γὰρ, φησὶ, σοφίας καὶ συνέσεως, καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἀγαθῶν χαρίσματα ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτόν.

„Καιρὸς ⁵⁾ τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ, διεσκέδασαν τὸν νόμον σου,“ κ. τ. ε. Καιρὸς ἐστι χρόνος κατορθώσεως τῷ κυρίῳ, τοῦ ποιῆσαι ἐκδίχῃσιν δηλονότι. Κατέλυσαν, ἠθέτησαν τὸν νόμον σου οἱ παράνομοι. Σύμμαχος· „καιρὸς προᾶξαι τῷ κυρίῳ, ὅτι σκεδαννύουσι τὸν νόμον σου.“ Ἀκύλας· „ἠκύρωσαν.“

¹⁾ Psalm. CXIX, 121. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 125. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 125. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 125. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 126. (CXVIII.)

„Διὰ ¹⁾ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατορθούμην, πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα,“ κ. τ. ε. Ὁ μὴ πάσας τὰς ἐντολάς κατορθώσας, οὐδὲ πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησεν. Εἰ δὲ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, μισεῖ ἀδικίαν, οὗτος δὲ οὐκ ἐμίσησεν, οὐ φοβεῖται τὸν κύριον. Ὁ δὲ μὴ φοβούμενος, οὐ μακάριος, εἶπερ „μακάριος ²⁾ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.“ Ὁ τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ ἀγαπῶν, μισεῖ πᾶσαν κακίαν, ὡς ἀντικειμένην αὐταῖς. Ἀσύμβατον γὰρ ἀρετὴ καὶ κακία, φῶς καὶ σκότος, ὑγεία καὶ νόσος.

„Θαυμαστὰ ³⁾ τὰ μαρτύριά σου, διὰ τοῦτο ἐξηρέυνησεν αὐτὰ ἡ ψυχὴ μου,“ κ. τ. ε. Ἐπεὶ μεγάλα ὄντα καὶ πολὺν ἔχοντα νοῦν τὰ μαρτύριά σου θαυμασιὰ ἐστι, τούτου χάριν οὐχ ὡς ἔτυχεν αὐτοῖς προσέγω, ἀλλ' ἐπιτεταμένως ἐξερευνᾷ αὐτὰ ἡ ψυχὴ μου. Ἐχων γὰρ τὴν αὐτῶν θεωρίαν, ὁρῶ ἐμαντὸν πολὺ τῆς ἐπιστήμης αὐτῶν ἀπολειπόμενον, καὶ δεύτερον αὐτοῖς ἐπιβάλλω. Εἶτα πάλιν ὁρῶν, ὅτι μόγις ἐν εἰσαγωγῇ αὐτῶν ὑπάρχω, ἐπιτείνω τοίνυν ἐγγωροῦσάν μοι ἔρευναν, ἕως οὗ τὴν ἀκραιφνεσιτάτην τῆς ἐπιστήμης αὐτῶν ἔξω ἀλήθειαν.

„Τὸ ⁴⁾ στόμα μου ἤνοιξα, καὶ εἴλκυσσα πνεῦμα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν,“ κ. τ. ε. Ὁ ἀνοίξας διὰ τῆς πρακτικῆς τὴν καρδίαν, εἴλκει τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ ἀποκαλύπτον αὐτῷ τὰ μυστήρια τοῦ θεοῦ. Τὸ στόμα τῆς ψυχῆς μου ἐστὶν ἡ διάνοια. Τοῦτο οὖν κλείσας τοῖς πονηροῖς λογισμοῖς, ἤνοιξα τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ εἴλκυσσα πνεῦμα συνέσεως, χάριτος, καὶ σοφίας.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Μισθὸς ἄρα τῆς χορηγίας τοῦ πνεύματος ἡ φράσις τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κατόρ-

¹⁾ Psalm. CXIX, 128. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXII, 1. (CXI.)

³⁾ Psalm. CXIX, 129. (CXVIII.)

⁴⁾ Psalm. CXIX, 131. (CXVIII.)

θωσις, ὥστε ἀνοῖξαι μόνον ἡμᾶς τὸ στόμα, καὶ παρα-
χρῆμα πνεῦμα ἐξ οὐρανῶν ἔλκειν.

„Τὰ ¹⁾ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ μὴ κατακυριεύσάτω μου πᾶσα ἀνομία,“ κ. τ. ε. Τοῦ μὲν κατὰ διάνοιαν ἁμαρτανόντος κυριεύειν λέγεται ἡ ἀνομία, τοῦ δὲ κατ' ἐνέργειαν παρανομοῦντος κατακυριεύειν. Ἡ τάχα τῶν μὲν ὀλίγα ἁμαρτανόντων κυριεύει ἡ ἀνομία, τῶν δὲ πλείονα κατακυριεύει.

„Διεξόδους ²⁾ ὑδάτων κατέδυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου,“ κ. τ. ε. Τοὺς κατὰ διάνοιαν πειρασμοὺς νῦν τροπικῶς ὑδατα ὀνομάζει, ὧν ἡμᾶς ἀποτρέπει Σολομὼν λέγων· „ἀπὸ ³⁾ ὑδατος ἀλλοτριῶν ἀπόσχου, καὶ ἀπὸ πηγῆς ἀλλοτριᾶς μὴ πίης.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Οἱ ἡμέτεροι ὀφθαλμοὶ εἰς διεξόδους ὑδάτων καταδύνουσι τὰ τοῦ βίου πράγματα ἄστατα, οἷς ἔστι χρεία λοιπὸν ἐκεῖθεν ἀναχθῆναι καὶ διαβλέψαι, ὥστε τὰ ἑστηκότα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος διαθρεῖν λοιπόν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁ Σύμμαχος οὕτω ⁴⁾ „διαιρέσεις ὑδάτων κατέδυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου περὶ τῶν μὴ φυλασσόντων τὸν νόμον σου.“

„Ἐξέτηξέ ⁵⁾ με ζῆλός σου, ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου οἱ ἐχθροί μου,“ κ. τ. ε. Οἷον ζῆλον ἀνελάμβανον, εἴποτε ἐώρων τινὰ ἐπιλελησμένον τῶν σῶν λόγων; Οὐχ ἀπλῶς ζῆλον, ἀλλὰ διάπτοντά τε καὶ ἔνθερμον, καὶ αὐτόχρομα καῦσιν, εἰ ἐθεώρουν τινὰς ἐπιλανθανομένους σου τῶν λόγων. Περὶ τούτου τοῦ ζήλου ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου

¹⁾ Psalm. CXIX, 133. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 136. (CXVIII.)

³⁾ Cfr. Prov. V, 15.

⁴⁾ Cfr. Psalm. CXIX, 136. (CXVIII.)

⁵⁾ Psalm. CXIX, 139. (CXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

„Θλίψεις¹⁾ καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με, αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ ἐκζητουσῶν ἡμᾶς τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἀναγκῶν, λέγει τό· „εὐροσάν²⁾ με.“ Ἡ τάχα θλίψεις οἱ θλίβοντες λέγονται, καὶ ἀνάγκαι οἱ τὰς ἀνάγκας ἐπάγοντες· ἔθος γὰρ ἔχει ἡ γραφή, τὰς ἕξεις ἀντὶ τῶν ἐχόντων αὐτὰς ὀνομάζειν. Οὕτω γὰρ παρὰ Παύλῳ „ἡ³⁾ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει“ καὶ παρὰ Σολομῶντι· „ἡ⁴⁾ κακὴ βουλή ἀπέλιπε τὴν διδασκαλίαν τὴν ἐκ νεότητος, καὶ τῆς θείας ἐπελάθειτο διαθήκης.“ Ποιεῖ δὲ πολλάκις καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἡ γραφή, καὶ τὸν πεφυκότα δέχεσθαι τὴν ἀρετὴν ἀντὶ τῆς ἀρετῆς ὀνομάζει. Ἐν γὰρ ταῖς Παροιμίαις φησὶν· „οἱ⁵⁾ ἀπαίδευτοι ἐμίσησαν σοφίαν“ ἀντὶ τοῦ· „ἀρετὴν.“ Καὶ ὁ Παῦλος· „μὴ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ νοῦς ἡμῶν“ τουτέστιν, ἀπὸ τῆς τοιαύτης γνώμης. Ἐν ταῖς θλίψεσιν αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου ἦσαν, παρηγοροῦσαι καὶ τὸ ἄλγος ἐπιχορηγίξουσαι. Ταῦτα γὰρ συνέζευκται τοῖς ἔργαταις τῆς ἀρετῆς· ἐκ γὰρ τῆς τούτων διδασκαλίας τὴν ἀνδρίαν μανθάνω, καὶ φέρω γενναίως τὰ λυπηρά. Οὕτω καὶ Σύμμαχος ἠομήνευσεν· „θλίψεις⁶⁾ καὶ κακώσεις κατέλαβόν με, αἱ δὲ ἐντολαί σου ἔτερόν με.“ Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτω· „θλιμῶς καὶ συνοχῇ εὐρόν με, αἱ ἐντολαί σου ἀπόλαυσίς μου.“

„Δικαιοσύνη⁷⁾ τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα, συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι,“ κ. τ. ε. Ἡ σύνεσις προτέρα ἐστὶ τῆς γνώσεως, ὡς εἶναι τὸν γνωστικὸν καὶ συνετόν· τὸν δὲ συνετὸν οὐ πάντως καὶ γνωστικόν.

¹⁾ Psalm. CXIX, 143. (CXVIII.)

²⁾ Psalm. CXIX, 143. (CXVIII.)

³⁾ I Cor. XIII, 8.

⁴⁾ Cfr. Prov. II, 16. 17.

⁵⁾ Cfr. Prov. I, 22. coll. 29.

⁶⁾ Cfr. Psalm. CXIX, 143. (CXVIII.)

⁷⁾ Psalm. CXIX, 144. (CXVIII.)

„Ἐκέκραξα¹⁾ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐπάκουσόν μου, κύριε, τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω,“ κ. τ. ε. Ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπῶν τὸν θεὸν, οὗτος ἐν ὅλῃ κράζει καρδία.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Οὐχ ἡ κραυγὴ μεγάλη ἐστὶ φωνή, ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῶν σημαινομένων ὑπ’ αὐτῆς τῷ θεῷ· ὁ γὰρ δίκαιος μεγάλην ἀποτελεῖ πρὸς τὸν θεὸν φωνήν, αἰτῶν ἐπουράνια καὶ μεγάλα. Οὕτω καὶ ὁ δίκαιος Ἄβελ ἀποθανὼν λαλεῖ· „φωνή²⁾ γὰρ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρὸς μέ ἐκ τῆς γῆς.“ ἵνα δηλωθῇ, ὅτι δίκαιος πρὸς τὸν θεὸν μεγάλην κέκραγε φωνή. Καὶ τῷ Μωυσῆ καταδιωχομένῳ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων λέγει· „τί³⁾ βοᾷς πρὸς μέ;“

„Προέφθασα⁴⁾ ἐν ἀωρίᾳ καὶ ἐκέκραξα· εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα,“ κ. τ. ε. Ἀωρία ἐστὶ νοητὴ διάθεσις ἕξεως ἐπὶ τὴν γνῶσιν σπουδάζουσα.

„Προσῆγγισαν⁵⁾ οἱ καταδιώκοντές με ἀνομία· ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν,“ κ. τ. ε. Διδασκόμεθα ἀπὸ τοῦ λεγομένου εἰδέναί, τί πάσχει ὁ καταδιώκων τὸν δίκαιον· ὅσω γὰρ ἐγγίξει εἰς τὸ διώκειν τὸν δίκαιον, τοσοῦτω μακρὰν γίνεται τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ. Ὅσον δὲ ἀπὸ τοῦ νόμου, μακρύνεται καὶ ἀπὸ τῆς ζωῆς, ὅτι αὐτὴ ζωὴ ἡμῶν.

„Ἐγγύς⁶⁾ εἶ σὺ, κύριε, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια,“ κ. τ. ε. Αὐτὸς μὲν οὖν ἐγγίξει οὕτως· ἀλλ’ ἐὰν μὴ καὶ ἡμεῖς ἐνεργήσωμεν αὐτοῦ ἐγγίζοντος τὸ ἐγγίξειν αὐτῷ, οὐκ ἀπολαύσομεν τῆς ἐγγύτητος αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο πόρρω εἰσὶν οἱ ἁμαρτωλοὶ τοῦ θεοῦ. „Ἴδου,⁷⁾

1) Psalm. CXIX, 145. (CXVIII.)

2) Gen. IV, 10.

3) Exod. XIV, 15.

4) Psalm. CXIX, 147. (CXVIII.)

5) Psalm. CXIX, 150. (CXVIII.)

6) Psalm. CXIX, 151. (CXVIII.)

7) Psalm. LXXIII, 27. (LXXII.)

οὐ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται.“ Ὁ δὲ δίκαιος ἐνεργεῖ τὸ ἐγγίξειν τῷ θεῷ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἐγγύς ἐστιν ἡ δικαιοσύνη τοῦ πεφυκότος δικαιοπραγεῖν· πολλῷ δὲ πλέον ἐστὶν ἐγγύτερον τῶν κατ' ἐνέργειαν κτησαμένων δικαιοσύνην καὶ γνῶσιν.

„Κατ' 1) ἀρχὰς ἔγνω ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά,“ κ. τ. ε. ἼΙ γνῶσίς μοι ἀρχῆθεν ἀρξάμενον τοῦ θεοσεβεῖν ἐλήλυθεν ἀπὸ τῶν σῶν μαρτυρίων· συνεργούμενος γὰρ ἀπὸ τοῦ νενοηκέναι τὰ μαρτύρια τὰ παραδεδομένα, οὕτως ἐφωτιζόμεν, καὶ ἠκοντιζόμεν ἐπὶ τὴν γνῶσιν, καὶ ἔγνω, ὅτι τὰ μαρτύρια εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας. Εἰ δὲ ἐθεμελίωσεν ὁ θεὸς τὰ μαρτύρια, οὐδέπω λήγει εἰς τὸ θεμελιοῦσθαι, ἀλλὰ ζῆ τὸ θεμελιούμενον καὶ οἰκοδομούμενον. Τί δὲ ἐποικοδομεῖ; Προστάγματα, ἐντολὰς, δικαιώματα, κρίματα, σοφίαν, γνῶσιν· καὶ οὕτως ἀπαρτίζει τὴν οἰκοδομὴν ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς ἔργοις, λόγοις σοφίας, ἐπιστήμης γνώσει· ἅτινα εἰάν κατὰ τὴν θεμελίωσιν τεθῆ, ἔχει τις ἑαυτοῦ οἰκοδόμημα τέλειον, ἄξιον τοῦ ἐνοικῆσαι ἐν αὐτῷ τὸν θεὸν καὶ ἐμπεριπατῆσαι.

„Ἰδε 2) τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με, ὅτι τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην,“ κ. τ. ε. Μακάριον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ταπεινοῦσθαι· φησὶ γὰρ Ἰάκωβος· „ταπεινώθητε 3) ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.“ Ὅταν τοίνυν οὕτως ταπεινωθῶμεν, καὶν ὑπὸ δαιμόνων ἐπιβουλευθῶμεν, καὶν ὑπὸ ἀνθρώπων μισούντων τὰς ἀρετὰς πολεμηθῶμεν, ἔχομεν τὸν θεὸν ἐξαιρούμενον, μόνον ἵνα τοῦ νόμου αὐτοῦ μὴ ἐπιλαθώμεθα, μηδὲ ἀποκἀμωμεν ἐν ταῖς θλίψεσι.

„Μακρὰν 4) ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δι-

1) Psalm. CXIX, 152. (CXVIII.)

2) Psalm. CXIX, 153. (CXVIII.)

3) Jacob. IV, 10.

4) Psalm. CXIX, 155. (CXVIII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

μαρτύρατο· „ὅτι¹⁾ διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.“

„Εἶδον²⁾ ἀσυνειτουῦντας, καὶ ἐξετηζόμενῃν, ὅτι τὰ λόγια σου οὐκ ἐφυλάξαντο,“ κ. τ. ε. „Ὁ³⁾ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με.“

„Ἴδε,⁴⁾ ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα, κύριε, ἐν τῷ ἔλέει σου ζῆσόν με,“ κ. τ. ε. Καὶ ἐπὶ τοῦτο προκαλεῖται τὸν Θεόν, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· καλῶ σου τὸ πρόσωπον. Θαυμάζω γὰρ, ὅτι τὸ πρόσωπόν σου κλίνων πρὸς μέ, ἵνα με κατανοήσης, ὅψει τίνα τρόπον τὰς ἐντολάς σου τετήρηκα· τοὺς γὰρ τύπους τῶν ἀγαθῶν ἔργων εὐρήσεις ἐν ἐμοί.

„Ἀρχόντες⁵⁾ κατεδίωξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία μου,“ κ. τ. ε. Ἐρχοῦντας λέγει τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου. „Ἐρχεται⁶⁾ γὰρ, φησὶν, ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν ἐμοὶ εὐρίσκει οὐδέν.“ Κόσμον δὲ λέγει οὐ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστημα, ἀλλὰ τοὺς κοσμικὸν βίον βιοῦντας.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἔχει μὲν καὶ τὸ ἴδιον τοῦ Δαυὶδ ὁ λόγος, ὅτι μάτην καὶ κατὰ φθόνον ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ διωκόμενος, φόβῳ τῷ πρὸς Θεὸν ἐπέσχε τὸ ἀμύνασθαι. Διήκει δὲ καὶ εἰς τὸ κοινόν, ὅτι τῶν ἀρχοντικῶν πολεμίων οὐκ ἔστιν ἑτέρως ἀβλαβεῖς ἀπαλλάττεσθαι, μὴ οὐχὶ φόβῳ Θεοῦ φρουρουμένους.

„Ἐπίτακτις⁷⁾ τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε· ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου,“ κ. τ. ε. Ὡσπερ ἡ ὀγδόη σύμβολόν ἐστι τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, δύναμιν ἀναστιάσεως

1) Act. XIV, 22.

2) Psalm. CXIX, 158. (CXVIII.)

3) Ev. Joann. II, 17. coll. Psalm. LXIX, 9. (LXVIII.)

4) Psalm. CXIX, 159. (CXVIII.)

5) Psalm. CXIX, 161. (CXVIII.)

6) Cfr. ev. Joann. XIV, 30.

7) Psalm. CXIX, 164. (CXVIII.)

περιέχουσα, οὕτω καὶ ἡ ἑβδόμη σύμβολόν ἐστι τοῦ κόσμου τούτου. Μήποτε οὖν τοὺς περὶ δικαιοκρισίας λόγους τοῦ κόσμου τούτου τοῦ αἰσθητοῦ γινώσκων ὁ Δαυὶδ, ἤνει τὸν κύριον.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Παρ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ ὁ δίκαιος φωτιζόμενος ἐν ἡμέρᾳ ἔσται τελεία, οὐ μεσολαμβανομένη ὑπὸ νυκτός· καὶ αἰνεῖ τὸν θεὸν ἐπτάκις ὑπερκόσμιος γεγονώς, τῷ ἄνω κελωρηθέναι τοῦ ἕξ ἡμέραις γενομένου κόσμου· ὅτε καὶ ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ γενόμενος, τὸν τῆς δημιουργίας καὶ προνοίας θεοῦ λόγον θεωρήσας, ἑξομολογεῖται τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης τοῦ θεοῦ· καθ' ἃ κρίματα ἕκαστον πρᾶγμα ποικίλην δημιουργίαν καὶ πρόνοιαν ἔσχευ.

„Εἰρήνη¹⁾ πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον,“ κ. τ. ε. Εἰ οἱ μικροὶ σκανδαλίζονται, οἱ μικροὶ οὐκ ἀγαπῶσι τὸν κύριον. „Ὅστις²⁾ γὰρ σκανδαλίση, φησὶν, ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.“ Οἱ δὲ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, οὐ σκανδαλίζονται. Οἱ μικροὶ οὐκ ἀγαπῶσι τὸν κύριον· διὸ καὶ ἀγνοοῦσι τοὺς λόγους τῶν γινομένων, ἐφ' οἷς καὶ σκανδαλίζονται. Εἰρήνη οὐ πρὸς τοὺς ἀοράτους ἐχθρούς, ἀλλὰ πρὸς τὸν θεόν, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πρόσκομμα. Ἐξομαλίζει γὰρ τούτοις ὁ νόμος τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, πᾶν σκῶλον τῆς ἁμαρτίας ἐξαίρων. Ἡ εἰρήνη καὶ πρὸς τοὺς τῆς αὐτῆς πίστεως, εἰ καὶ ἐκεῖνοι πολλάκις εἰρηνεύειν πρὸς τούτους οὐ βούλονται.

„Προσεδόκων³⁾ τὸ σωτήριόν σου, κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα,“ κ. τ. ε. Μακάριος ὁ προσδεχόμενος τοῦ θεοῦ τὸ σωτήριον, ἀγαπῶν δὲ αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολάς. Οὗτος γὰρ εἰς βίον τέλειον, εἰς ἀκμὴν προκόπτει μακαριότητος, ἧτις αὐτοῖς τοῖς ἀποστόλοις κελή-

¹⁾ Psalm. CXIX, 165. (CXVIII.)

²⁾ Matth. XVIII, 6.

³⁾ Psalm. CXIX, 166. (CXVIII.)

ρωτο, πρὸς οὓς ἔλεγεν· „ἔστωσαν ¹⁾ αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεξωσμένα, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον αὐτῶν.“

„Ἐγγισάτω ²⁾ ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, κύριε· κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με,“ κ. τ. ε. Κατὰ τὰ πρότερα στοιχεῖα ὠδεύει πρὸς τὸν θεὸν, οὐδέπω ἦν ἐγγὺς αὐτοῦ· ὅτε δὲ ἐπὶ τέλει γεγένηται τοῦ λόγου τοῦ προκειμένου, καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον παρ' Ἑβραίοις στοιχεῖον, τότε εὐχεται, ἵνα ἡ εὐχὴ αὐτοῦ ἐγγίση τῷ θεῷ, καὶ φθάσῃ πρὸς αὐτόν. Περὶ δὲ τοῦ θεῷ ἐγγίσει, χρὴ εἰδέναι, ὅτι διαφορὰς εὔρομεν ταύτας. Ὁ μὲν τελειότερος ἐγγίζει τῷ θεῷ· ὁ δὲ ὑποδέεστερος καὶ ἐγγὺς τούτου, αὐτὸς μὲν οὐκ ἐγγίζει τῷ θεῷ, εὐχὴν δὲ ἔχει ἐγγίζουσιν αὐτῷ· — ὅθεν περὶ Μωυσέως εὔροις ἂν τό· „ἐγγιεῖ Μωυσῆς μόνος πρὸς τὸν θεὸν, οἱ δὲ λοιποὶ οὐκ ἐγγιούσιν.“ — ἐπὶ δὲ τούτου εὐχὴν λέγουσαν· „ἐγγισάτω ³⁾ ἡ δέησίς μου,“ καὶ ἔξῃς. Τίς δὲ τούτων ἡ διαφορὰ, ἄξιον ἤδη θεωρῆσαι. Ὁ θεὸς οὐκ ἐν τόπῳ ἐστίν, ἀλλὰ δύναμις ἐστὶν ἀρρήτος καὶ ἀφθεγκτος καὶ ἀόρατος. Εἰ δ' οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ ὁ θεὸς, ἐγγίζειν δὲ ἐστί ποτε τῷ θεῷ, δηλονότι τῷ ἐν ἡμῖν ἀοράτῳ ἐγγίζομεν αὐτῷ. Τί δὲ ἐν ἡμῖν ἀόρατον; Ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ὃν ὠνόμασεν ἡ γραφὴ „ἔσω ⁴⁾ ἄνθρωπον.“ Τούτου γοῦν ἐστὶν ἐγγίσει τῷ θεῷ. Ἔστι δὲ ἐγγίσει διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ μάλιστα ἐὰν νοήσωμεν τὸν Χριστὸν, ὅτι ἐστὶ δικαιοσύνη, ὅτι ἐστὶν ἀλήθεια καὶ σοφία, καὶ ἀνάστασις, καὶ φῶς ἀληθινόν. Ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἐστὶν ἐγγίσει θεῷ, ἀλλ' οὐδέ χωρὶς εἰρήνης, τῆς φρουρούσης τὴν καρδίαν καὶ τὰ νοήματα, ἧτις ἐστὶν ὁ Χριστός. Ὅσῳ δὲ τις ἀπολείπεται

¹⁾ Cfr. Luc. XII, 35. 36.

²⁾ Psalm. CXIX, 169. (CXVIII.)

³⁾ Psalm. CXIX, 169. (CXVIII.)

⁴⁾ Cfr. Rom. VII, 22.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

διὰ τῶν εὐχῶν, ὅταν διδάξης με τὰ δικαιώματά σου. Ἐὰν γὰρ μὴ διδαχθῶ τὰ δικαιώματά σου, τοιαύτην ἐρευγὴν ἐξερεύξασθαι οὐ δύναμαι.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὡσπερ τῶν εὐθυμούντων ἐστὶ τὸ ψάλλειν· — „εὐθυμεῖ¹⁾ γὰρ τις, φησὶν, ἐν ὑμῖν, ψαλλέτω.“ — οὕτω τὸ ὑμνεῖν τῶν θεωρούντων τοὺς λόγους τῶν δικαιωμάτων ἐστίν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ψάλλειν ἀνθρώποις ἀρμόζει, τὸ δὲ ὑμνεῖν ἀγγέλοις, ἢ τοῖς ἀγγελικὸν ἔχουσι βίον. Διὸ καὶ οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες οὐκ ἤκουσαν ἀγγέλων ψαλλόντων, ἀλλ' ἀνυμνούντων καὶ λεγόντων· „δόξα²⁾ ἐν ὑψίστοις θεῷ,“ καὶ τὰ ἕξης. Ἔστι τοίνυν εὐθυμία ἀπάθεια ψυχῆς, ἀπὸ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀληθινῶν δογμαμάτων προσγινομένη, ὕμνος δὲ ἐστὶ δοξολογία.

„Ζήσεται³⁾ ἡ ψυχὴ μου, καὶ αἰνέσει σε, καὶ τὰ κριματά σου βοηθήσει μοι,“ κ. τ. ε. Εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἐνέκλειε τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς· „ἡ⁴⁾ γὰρ ζωὴ ἡμῶν κέκρουπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ.“ Τότε ὑμνήσει κυρίως τὸν θεόν.

„Ἐπλανήθην⁵⁾ ὡς πρόβατον ἀπολωλὸς, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαθόμην,“ κ. τ. ε. Πρῶτον μὲν τὴν πλανηθεῖσαν ψυχὴν ὡς δικαιοσύνη ἐπιστρέφει ὁ κύριος, ἔπειτα δὲ καὶ ὡς σοφία, εἶπερ πλάνη ἐστὶ ψυχῆς κακία καὶ ἀγνωσία.

1) Jacob. V, 13.

2) Luc. II, 14.

3) Psalm. CXIX, 175. (CXVIII.)

4) Cfr. Coloss. III, 3.

5) Psalm. CXIX, 176. (CXVIII.)

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς ἑννεακαιδέκατος.

„Ωιδῆ¹⁾ τῶν ἀναβαθμῶν,“ κ. τ. ε. Μόνοι²⁾ οἱ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ ἀναβαίνοντες οἰκειοί εἰσι τῶν ἀναβαθμῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς ᾠδαῖς αὐτῶν μυστηρίων. Στοχαζόμεθα τὴν μὲν πρώτην ᾠδὴν τῶν ἀναβαθμῶν λέγεσθαι ἐν τῷ λαῷ, εἴποτε πόλεμος προσεδοκᾶτο· τὴν δὲ δευτέραν, ὅποτε παρεσκευάζοντο, καὶ συμμάχων ἐδέοντο· τὴν δὲ τρίτην, μετὰ τὸ συμβαλόντες τοῖς πολεμίοις ὑπέρτεροί πως αὐτῶν γεγονέναι· τὴν δὲ τετάρτην, ὅτε περὶ τῆς νίκης ἐπὶ τέλει ἠλπιζον· τὴν δὲ πέμπτην, ἐπὶ τῷ κατωρθωθέναι· τὴν δὲ ἕκτην, ἐπανερχόμενοι· τὴν δὲ ἑβδόμην, ἐπανεληλυθότες· τὴν δὲ ὀγδόην, ἐπισκευάζοντες τὸν ναόν· τὴν δὲ ἑννάτην, μετὰ τὸ ἐν εἰρήνῃ γενέσθαι, διαγράφοντες τίς ὁ μακάριος, ἐπὶ τῷ τοὺς οἰκειοὺς ἀπειληθέναι, καὶ εἶναι σὺν αὐτοῖς· τὴν δὲ δεκάτην, ἐν βαθείᾳ τυγχάνοντες εἰρήνῃ, ὅτε φασὶ πολλάκις μὲν πεπολεμηῆσθαι, μηδεπώποτε δὲ δεδυνῆσθαι καὶ αὐτῶν τοὺς πολεμίους· τὴν δὲ ἑνδεκάτην, ἤδη τοῖς θείοις σχολάζοντες καὶ τὰ βάθη αὐτῶν συνιέντες· τὴν δὲ δωδεκάτην, ὡς οὐκ ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τοῖς γνωσθεῖσιν· τὴν δὲ τρεῖς καὶ δεκάτην, περὶ ἀποκαταστάσεως εὐχονται Χριστοῦ· τὴν δὲ τέσσαρες καὶ δεκάτην, περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησίας· τὴν δὲ πέντε καὶ δεκάτην, περὶ τοῦ δεῖν αὐτοὺς, φθάσαντας εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ἐστάναι ἐν αὐτῷ, καὶ εὐλογεῖν αὐτὸν, ἐπαίροντας τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἅγια, ἵνα καὶ αὐτοὶ εὐλογηθῶσιν ἀπὸ κυρίου.

„Πρὸς³⁾ κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκουσέ μου,“ κ. τ. ε. Τῶν⁴⁾ δι' ἀρετὴν καὶ γνῶσιν

¹⁾ Psalm. CXX. (CXIX.)

²⁾ R. in notis: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXX, 1. (CXIX.)

⁴⁾ Ruacus: Schedae Grabii.

θλιβομένων ἐπακούει θεὸς ἐν τῇ θλίψει τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς ἐκεῖθεν κακοπαθείας. Κραυγὴν δὲ λέγει τὴν ἐπάνοδον ψυχῆς καὶ συντετριμμένης καὶ τεταπεινωμένης πρὸς τὸν δυνάμενον ῥύσασθαι· ἧς εὐθέως ὑπακούει θεός.

„Κύριε, ¹⁾ ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας,“ κ. τ. ε. Συνεχῶς ²⁾ ἄνω καὶ κάτω τοῦτο παρακαλεῖ τὸν θεόν, τῶν τοιούτων ἐπιβουλῶν ἀπαλλάττεσθαι. Εἰ δὲ τοὺς δολεροὺς δεῖ φεύγειν καὶ ὑπούλους, πολλῶ μᾶλλον τοὺς ἀπατεῶνας, καὶ πονηρὰ δόγματα ἐνιέντας. Μάλιστα δὲ ἄδικα εἴποι τις ἂν χεῖλη ἐκεῖνα τὰ περὶ τὴν ἀρετὴν βλάπτοντα, τὰ πρὸς κακίαν ἐπάγοντα. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης οὗτος καὶ ψυχὴν αὐτοῦ ἀξιοῖ ῥυσθῆναι.

„Τὰ ³⁾ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα σὺν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἐρημικοῖς,“ κ. τ. ε. Οὐδὲν ⁴⁾ οὕτως ἀρμόζει πρὸς τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις, ὡς τὰ βέλη τοῦ Χριστοῦ τὰ ἀντικείμενα τοῖς πεπυρωμένοις βέλεσι τοῦ πονηροῦ, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ καταναλίσκοντες ξύλα, γόρτον, καλάμην. Εἰ δέ ἐστι βέλος ἀγάπης κατὰ τὴν ἐν τοῖς ἄσμασι νύμφην· „τετρωμένη ⁵⁾ γὰρ, φησὶν, ἀγάπη ἐγώ.“ ἔστι βέλος δικαιοσύνης καὶ ἀνδρίας καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν, οἷς βέλεσι τιτρωσκόμενοι ὑποκάτω τοῦ θεοῦ πίπτουσι οἱ λαοί.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁ λέγων· „ἔθνηκός ⁶⁾ με βέλος ἐκλεκτόν.“ οὗτός ἐστιν ἐν πολλοῖς βέλεσι βέλος ἐκλεκτόν, ὡς ἐν πολλοῖς υἱοῖς καὶ υἱὸς ἐκλελεγμένος. Οὐκ ἂν δὲ φαρέτρα ἦν τῷ θεῷ δι' ἐν βέλος, περὶ ἧς φησὶ· „καὶ ⁷⁾

¹⁾ Psalm. CXX, 2. (CXIX.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXX, 4. (CXIX.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Cfr. Cantic. II, 5.

⁶⁾ Cfr. Jesai. XLIX, 2.

⁷⁾ Cfr. Jesai. XLIX, 2.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ὄφθαλμούς μου εἰς τὰ ὕρη, τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, ὡς μέλλων ὑπό τινος αὐτῶν βοηθεῖσθαι· ἦλθε δέ μοι ἡ βοήθεια παρὰ κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Οὐ γὰρ ἀπλῶς προσέθηκε· „τοῦ ¹⁾ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.“ Εἰ γὰρ καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν αὐτὸς, φησὶν, ἐποίησεν, πανταχοῦ δύναται καὶ ἐν ἀλλοτριᾷ βοηθεῖσθαι, καὶ ἐν βαρβάροις χεῖρα ὀρέξει.

„Μὴ ²⁾ δώης εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μηδὲ νυστιάξῃ ὁ φυλάσσων σε,“ κ. τ. ε. Μὴ ³⁾ περιτραπῆς, φησὶ, μηδὲ σκανδαλισθῆς· καὶ τότε ἔξεις τὸν θεὸν χεῖρα ὀρέγοντα· ὥστε παρ’ ἡμῶν δεῖ εἶναι τὰς ἀρχάς, καὶ ὁ θεὸς τοῦ ὀρέξει χεῖρα ἕτοιμος.

„Ἡμέρας ⁴⁾ ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα,“ κ. τ. ε. Οὗτος, ⁵⁾ οἶμαι, ὁ ἥλιος, ὃς ἀνατέλλει ἐπὶ τὴν σπαρεῖσαν γῆν, καὶ ξηραίνων αὐτήν, καθ’ ἣν „ὁ ⁶⁾ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται.“

„Κύριος ⁷⁾ φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος,“ κ. τ. ε. Ἐξοδον ⁸⁾ τὴν ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετὴν, εἴσοδον τὴν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ θεοῦ.

¹⁾ Psalm. CXXI, 2. (CXX.)

²⁾ Psalm. CXXI, 3. (CXX.)

³⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁴⁾ Psalm. CXXI, 6. (CXX.)

⁵⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁶⁾ Sap. Sirac. XXVII, 11. (Ecclesiastic.)

⁷⁾ Psalm. CXXI, 8. (CXX.)

⁸⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς εἰκοστὸς πρῶτος.

„Εὐφράνθην¹⁾ ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα. Ἐστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς ἀνταῖς σου, Ἱερουσαλήμ,“ κ. τ. ε. Δύνανται²⁾ οἱ εἰρηκότες τῷ δικαίῳ· „εἰς³⁾ οἶκον κυρίου πορευσόμεθα.“ αὐτοὶ λέγειν καὶ τό· „ἔστῶτες⁴⁾ ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν.“ τοῖς εἰρηκόσιν υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι, ἢ καὶ ἀγγέλοις ἀγίοις, ἢ ἀνθρώποις, τοῖς διὰ τοῦ βίου καλῶς τὴν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ πορείαν ποιουμένοις.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ „Ἐστῶτες⁵⁾ ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν.“ Τὸ μέλλον ὡς παρεληλυθὸς λέγεται, ὡς καὶ ἐν τῷ· „διεμερίσαντο⁶⁾ τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς·“ καὶ ἐν τῷ· „ἔδωκαν⁷⁾ εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν.“

„Ἱερουσαλήμ⁸⁾ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό,“ κ. τ. ε. Ὅταν⁹⁾ ἡ τῶν πιστευόντων καρδιά καὶ ψυχὴ μία ἦ, καὶ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη, Ἱερουσαλήμ εἰσι, καὶ „ὡς¹⁰⁾ πόλις, ἧς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό.“

„Ἐξεῖ¹¹⁾ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί,“ κ. τ. ε. Προφητεύει¹²⁾ ἐπὶ τῶν μελλουσῶν φυλῶν ἀναβαίνειν ἐπὶ

1) Psalm. CXXII, 1. 2. (CXXI.)

2) Ruaeus: Catena Corderii.

3) Psalm. CXXII, 1. (CXXI.)

4) Psalm. CXXII, 2. (CXXI.)

5) Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXXII, 2. (CXXI.)

6) Psalm. XXII, 18. (XXI.)

7) Psalm. LXIX, 21. (LXVIII.)

8) Psalm. CXXII, 3. (CXXI.)

9) Ruaeus: Catena Corderii.

10) Psalm. CXXII, 3. (CXXI.)

11) Psalm. CXXII, 4. (CXXI.)

12) Ruaeus: Schedae Grabii.

τὴν ἀρετὴν καὶ γνῶσιν τοῦ Θεοῦ· πᾶσαι γὰρ αἱ φυλαὶ τετυγήκασιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ.

„Ὅτι¹⁾ ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι,“ κ. τ. ε. Περὶ²⁾ τῶν θρόνων τούτων καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ εἴρηται τό· „καθήσεσθε³⁾ ἐπὶ θρόνους δώδεκα, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ θρόνων ὁ Ἱερεμίας οὕτως φησί· „καὶ⁴⁾ εἶπε κύριος πρὸς μέ· ἀπὸ προσώπου τοῦ Βορρᾶ ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντα τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Διότι ἰδοὺ, ἐγὼ καλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ Βορρᾶ, λέγει κύριος· καὶ ἤξουσι καὶ θήσουσιν ἕκαστος τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τεῖχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰούδα. Καὶ λαλήσω μετὰ κρίσεως πρὸς αὐτοὺς περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ἧς ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἄλλοτρίοις, καὶ προσεκύνησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.“

Ψαλμὸς ἑκατοσὶὸς εἰκοστὸς δεύτερος.

„Πρὸς⁵⁾ σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ,“ κ. τ. ε. Ὁ⁶⁾ θεὸς ἐν μὲν τοῖς σωματικοῖς οὐρανοῖς ὡς δημιουργὸς κατοικεῖ διὰ τῆς πολυποικίλου σοφίας αὐτοῦ· ἐν δὲ τοῖς νοητοῖς ὡς δικαιοσύνη, καὶ γνώσει, καὶ σοφίᾳ.

„Ἰδοὺ,⁷⁾ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς

¹⁾ Psalm. CXXII, 5. (CXXI.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Matth. XIX, 28.   ⁴⁾ Cfr. Jerem. I, 14—16.

⁵⁾ Psalm. CXXIII, 1. (CXXII.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁷⁾ Psalm. CXXIII, 2. (CXXII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ἡ ψυχὴ ἡμῶν τοῦ μυχθισμοῦ τῶν ὄνειδιζόντων, τοῦ
ἐξουθενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς εἰκοστὸς τρίτος.

„Εἰ¹⁾ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ
Ἰσραήλ,“ κ. τ. ε. Εἰκὸς²⁾ τῶν ἱερέων τινὰ ἐστῶτα
ἐπὶ τινος τῶν ἀναβαθμῶν λέγειν ἐλθόντι τῷ λαῷ ἐπὶ
τὸν ναὸν ἔωθεν τοιοῦτόν τι. „εἰπάτω³⁾ δὴ Ἰσραήλ· εἰ
μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν.“ εἶτα ποιῶντα τὸ προς-
ταχθὲν τὸν Ἰσραήλ, ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τοῦ. „κύριος⁴⁾
ἦν ἐν ἡμῖν.“ συνάπτειν δὲ τὰ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ. Λε-
γέτω δὴ τό. „εἰ⁵⁾ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν.“ οὐχ ὁ
τυχῶν, ἀλλ' ὁ ἀληθινὸς Ἰσραήλ, ᾧ κύριός ἐστιν εἰπόντι
„ἡμῖν⁶⁾ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα,
καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.“ ὅπερ καὶ Παῦλος εἶπε. „καὶ⁷⁾
γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί.“ Καὶ τό. „Ἰσραηλίται⁸⁾ εἰσὶ,
καὶ ἐγώ.“ Καὶ τοῦτόν γε εἰκὸς ὑπὸ τοῦ λαοῦ λέγεσθαι
τὸν ψαλμὸν ἐκ προστάξεως ἱερέως, εἶποτε κινδυνεύσας
ὁ λαὸς ἐν πολέμῳ, ἢ τινι ἀπὸ τῶν ἔθνῶν ἐπιβουλῇ
διεσώθη, νικήσας τοὺς πολεμίους· μάλιστα εἰ μετὰ τινος
παραδόξου ἐπιφανείας ἀνδραγαθήσαντες ἐπανήεσαν.
Εἰπάτω δὲ ὁ Ἰσραήλ καὶ τό. „πλεονάκισ⁹⁾ ἐπολέμησάν
με ἐκ νεότητός μου.“ ὡς ἐν ἑκατοστῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ
ψαλμῷ λέγεται.

1) Psalm. CXXIV, 1. (CXXIII.)

2) Ruaeus: Catena Corderii.

3) Cfr. Psalm. CXXIV, 1. 2. (CXXIII.)

4) Psalm. CXXIV, 2. (CXXIII.)

5) Psalm. CXXIV, 1. 2. (CXXIII.)

6) I Cor. VIII, 6. 7) Rom. XI, 1.

8) Cfr. II Cor. XI, 22.

9) Psalm. CXXIX, 1. (CXXVIII.)

„*Αρα*¹⁾ ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς,“ κ. τ. ε. Τὸν²⁾ προδότην Ἰούδαν ζῶντα κατέπιον· εἶχε γὰρ πρὸ τῆς παραδόσεως τὴν ζωὴν τὴν εἰποῦσαν· „*ἐγώ*³⁾ εἰμι ἡ ζωή·“ τοὺς δὲ ἀπ’ ἀρχῆς τῇ κακίᾳ ἐντρεφομένους νεκροὺς καταπίνουσιν.

„*Αρα*⁴⁾ τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντισεν ἡμᾶς,“ κ. τ. ε. Ὑδωρ⁵⁾ τροπικῶς λέγει τοὺς πειρασμοὺς τοὺς καταποντίζοντας τὴν ψυχὴν· οἱ δὲ αὐτοὶ πειρασμοὶ καὶ λογισμοὶ καλοῦνται.

„*Χεῖμαρῶρον*⁶⁾ διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,“ κ. τ. ε. *Χεῖμαρῶρον*⁷⁾ δὲ πάλιν λέγει τοὺς λογισμοὺς, διὰ τὸ μὴ χρονίζειν, αὐτοὺς, ἀλλὰ ἀθρόως ἐπιπηδᾶν εἰς τὸν νοῦν, καὶ πάλιν ξηραίνεσθαι.

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ „*Καὶ*⁸⁾ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἡλιοῦ· πορεύου ἐντεῦθεν κατὰ ἀνατολὰς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρῳ Χορῶθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἔσται, ἐκ τοῦ χειμάρῳ πίεσαι ὕδωρ· καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ. Καὶ ἐποίησεν Ἡλιὸς κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρῳ Χορῶθ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους πρῶτῃ, καὶ κρέα τὸ δείλης, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρῳ ἔπινεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο μεθ’ ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρῳ, ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς.“

„*Ἡ*⁹⁾ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρῶσθη ἐκ τῆς

1) Psalm. CXXIV, 3. (CXXIII.)

2) Ruaeus: Schedae Grabii.

3) Ev. Joann. XIV, 6.

4) Psalm. CXXIV, 4. (CXXIII.)

5) Ruaeus: Schedae Grabii.

6) Psalm. CXXIV, 4. (CXXIII.)

7) Ruaeus: Schedae Grabii.

8) Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. I Regg. XVII, 2—7. (III Regg.)

9) Psalm. CXXIV, 7. (CXXIII.)

παγίδος τῶν θηρευόντων,“ κ. τ. ε. Ἐρξύσθημεν¹⁾ τῶν θηρευτῶν δαιμόνων τῆς παγίδος, συντριψάντος Χριστοῦ τὸν διάβολον, δόντος τε πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ὡς πρὸς μόνους αὐτὴν ἰσχύουσαν τοὺς ῥαθυμοῦντας· πνεύματος γάρ τε ἐλάβομεν χεῖριν, καὶ τρεφόμεθα τῷ τοῦ Χριστοῦ αἵματι τε καὶ σώματι.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Θηρεύουσιν²⁾ ἐπὶ ψυχὴν δικαίου αἱ ἀντικείμεναι δυνάμεις, ὧν παγίδες οἱ ὑπ’ αὐτῶν ἐνεργούμενοι, καὶ ἐρεθίζοντες προσκαλούμενοι ἡμᾶς εἰς τὸ ἁμαρτεῖν, καὶ πᾶσα ὕλη ἐπὶ τὸ ἁμαρτάνειν προκαλουμένη. Οὐ πίπτει δὲ στρουθίον εἰς παγίδα ἄνευ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

„Ἡ³⁾ παγὶς συντριβή, καὶ ἡμεῖς ἐρξύσθημεν,“ κ. τ. ε. Ἡ⁴⁾ μὲν παλαιὰ διαθήκη τὰς κατ’ ἐνέργειαν συντριβὴ παγίδας, νομοθετοῦσα τό· „οὐ⁵⁾ μοιχεύσεις.“ ἡ δὲ καινὴ τὰς κατὰ διάνοιαν φθείρει παγίδας, παραγγέλλουσα τό· „οὐκ⁶⁾ ἐπιθυμήσεις.“ Πλὴν ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀβιμέλεχ τῶν Γεραῶν τὴν κατ’ ἐνέργειαν παγίδα διέφθειρε, μὴ συγχωρήσας τῆς ἀλλοτρίας αὐτὸν ἄψασθαι γυναικός· ἐπὶ δὲ Ἰωσήφ τὴν κατὰ διάνοιαν. Οὐ γὰρ εἰσάγει ἡ γραφὴ ἐπιθυμήσαντα τῆς ἀλλοτρίας αὐτὸν γυναικός. Καὶ μακάριος μὲν, οὗ συνέτριψε κύριος τὴν κατ’ ἐνέργειαν παγίδα, μακαριώτερος δὲ, οὗ τὴν κατὰ διάνοιαν παγίδα διέφθειρεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.

1) Ruaeus: Schedae Grabii; simile autem quidpiam anonymo tribuit Catena Corderii.

2) Ruaeus: Catena Corderii.

3) Psalm. CXXIV, 7. (CXXIII.)

4) Ruaeus: Schedae Grabii.

5) Exod. XX, 13. 6) Rom. XIII, 9.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κυρίου κύκλω ὄντος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὸ μὴ ἀφιέναι τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κληρὸν φθάναι τῶν δικαίων. Δίκαιος δὲ ὁ λαὸς κυρίου.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ¹⁾ κληρὸς δικαίων ἐστὶν ἡ γνῶσις τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀφήσει τοὺς δικαίους ἐν ἀγνωσίᾳ, ἵνα μὴ γένηται αὐτοῖς πρόξενος ἀγνωσίας.

„Ὅπως²⁾ ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Τήρει³⁾ τὸ „ἐκτείνωσιν,“ ὅτι ἐν ἀνομίᾳ γίνεται. Πλὴν εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἀφεθείη ἡ ῥάβδος ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κληρὸν τῶν δικαίων, ἐκτενοῦσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίᾳ χεῖρας αὐτῶν. Χρησόμεθα δὲ τοῖς ῥητοῖς, ἔαν ἐν διωγμῶ πολλοὶ τὸν θεὸν ἀρνῶνται, καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐπιθύωσι, λέγοντες, ὅτι, ἐπεὶ μὴ ἦσαν δίκαιοι οἱ ἀρνούμενοι, ἀφῆκε κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κληρὸν αὐτῶν, ὅπως ἐκτείνωσιν ἐν ἀνομίᾳ χεῖρας ἑαυτῶν. ἀπὸ⁴⁾ γὰρ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθθήσεται.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς εἰκοστὸς πέμπτος.

„Ἐν⁵⁾ τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών, ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι,“ κ. τ. ε. Οἱ⁶⁾ ἀπόστολοι ταῦτα προφητεύονται λέξιν περὶ ἑαυτῶν, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀποφαίνεται περὶ σπόρου καὶ θερισμοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Αἰχμαλωσία⁷⁾ ἐστὶ φύσεως λογικῆς

1) Ruaeus: Schedae Grabii.

2) Psalm. CXXV, 3. (CXXIV.)

3) Ruaeus: Catena Corderii.

4) Cfr. Matth. XIII, 12.

5) Psalm. CXXVI, 1. (CXXV.)

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) Ruaeus: Schedae Grabii.

ἀπὸ ἀρετῆς καὶ γνώσεως ἐπὶ κακίαν καὶ ἀνόσια μετά-
βασις.

„Τότε ¹⁾ ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ
γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιᾶσεως,“ κ. τ. ε. Τὸ ²⁾ μὲν στόμα
ἐπλήσθη χαρᾶς, ἡ δὲ γλῶσσα ἀγαλλιᾶσεως· ἀφ’ ὧν ρεῖ
χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις. Τούτων δὲ γενομένων, οἱ ἀπὸ
τῶν ἔθνῶν διδασκόμενοι λέγουσιν· „ἐμεγάλυνε ³⁾ κύ-
ριος τοῦ ποιῆσαι μετὰ τούτων.“ Καὶ περὶ ἑαυτῶν δέ
φασιν εὐχαριστοῦντες· „ἐμεγάλυνε ⁴⁾ κύριος ποιῆσαι
μεθ’ ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.“ „Ἐπὶ ⁵⁾ μὲν
τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ ἐκλαύ-
σαμεν.“ „ἐν ⁶⁾ δὲ τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν ἀλχμα-
λωσίαν Σιών, ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν.“ Ἐπὶ
ποιήσωμεν τό· „ἐθέμην ⁷⁾ τῷ στόματί μου φυλακὴν.“
καὶ τό· „στόμα ⁸⁾ δικαίου μελετᾷ σοφίαν.“ καὶ τό·
„ἄνοιγε ⁹⁾ σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ.“ καὶ ὅμοια τῷ·
„τὸ ¹⁰⁾ στόμα ἡμῶν ἀνέφερε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι.“
τότε ἀληθεύοντες φήσομεν καὶ τό· „ἐπλήσθη ¹¹⁾ χαρᾶς
τὸ στόμα ἡμῶν.“

„Τότε ¹²⁾ ἔροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἐμεγάλυνε κύ-
ριος τοῦ ποιῆσαι μετ’ αὐτῶν,“ κ. τ. ε. „Μετὰ ¹³⁾ ταῦτα
γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανε-
στράφη.“

¹⁾ Psalm. CXXVI, 2. (CXXV.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Cfr. Psalm. CXXVI, 2. (CXXV.)

⁴⁾ Psalm. CXXVI, 3. (CXXV.)

⁵⁾ Psalm. CXXVII, 1. (CXXVI.)

⁶⁾ Cfr. Psalm. CXXVI, 1. 2. (CXXV.)

⁷⁾ Psalm. XXXIX, 1. (XXXVIII.)

⁸⁾ Cfr. Psalm. XXXVII, 30. (XXXVI.)

⁹⁾ Prov. XXI, 8. (XXIV.) ¹⁰⁾ II Cor. VI, 11.

¹¹⁾ Psalm. CXXVI, 2. (CXXV.)

¹²⁾ Psalm. CXXVI, 2. (CXXV.)

¹³⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Baruch. III, 37.

„Ἐπίστρεψον, ¹⁾ κύριε, την αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ Νότῳ,“ κ. τ. ε. Ἄνωτέρω ²⁾ μὲν ὡς ἤδη ἐπιστροφῆς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας γενομένης εἴρηνται οἱ δύο στίχοι· νῦν δὲ ὡσεὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ὦν, ταῦτά γησιν ὁ προφήτης· τὸ μὲν πρότερον προφητεύων, οἶμαι, περὶ τῶν ἀποστόλων· τὸ δὲ δεύτερον ἐκ προσώπου λέγων ἔθνῶν. Τῶν γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔστι τὰ ἀπὸ τοῦ· „ἐμεγάλυνε ³⁾ κύριος τοῦ ποιῆσαι μετὰ τούτων·“ ἕως τοῦ· „ὡς ⁴⁾ χειμάρρους ἐν τῷ Νότῳ.“

„Οἱ ⁵⁾ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν,“ κ. τ. ε. Οἱ ⁶⁾ μὲν τὴν πρακτικὴν μετὰ πόνου καὶ δακρύων κατεργαζόμενοι, ἐν δάκρυσιν σπείρουσιν· οἱ δὲ τῆς γνώσεως ἀπόνως μεταλαμβάνοντες, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι.

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς εἰκοσιτὸς ἕκτος.

„Ἐὰν ⁷⁾ μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες· ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων,“ κ. τ. ε. Χρηστέον ⁸⁾ τῷ ῥητῷ πρὸς τοὺς τῆς ὑπερηφανίας λογισμοῦς. Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ διὰ συνεργείας τῆς παρ' αὐτοῦ, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες. „Τοῦ αὐτοῦ.“ Πρῶτον ⁹⁾ „ὠκοδόμησε ¹⁰⁾ κύριος

¹⁾ Psalm. CXXVI, 4. (CXXV.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXXVI, 2. (CXXV.)

⁴⁾ Psalm. CXXVI, 4. (CXXV.)

⁵⁾ Psalm. CXXVI, 5. (CXXV.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁷⁾ psalm. CXXVII, 1. (CXXVI.)

⁸⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁹⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXXVII, 1. (CXXVI.)

¹⁰⁾ Gen. II, 22.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον,“ κ. τ. ε. “Ὡσπερ¹⁾ ὁ ὕπνος ἀφίστησιν ἡμᾶς τῶν αἰσθητῶν, οὕτω καὶ ἡ τοῦ θεοῦ θεωρία τῶν αὐτῶν ἀφίστησι.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ “Ὡσπερ²⁾ ὕπνουῦντες οὐδ’ αὐτὸ τοῦτο γινώσκομεν, ὅτι ὕπνουῦμεν, οὕτω καὶ θεωροῦντες μηδ’ αὐτὸ τοῦτο γινώσκομεν, ὅτι ἐν θεωρίᾳ γεγόναμεν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ³⁾ ἡ πρακτικὴ ἄρτου λόγον ἐπέχει, ὁ δὲ ὕπνος τῆς γνώσεως, καλῶς μετὰ τὴν βρωσιν τοῦ ἄρτου τῆς ὀδύνης δίδοται ἡμῖν ὁ ὕπνος· μόνη γὰρ ἡ γνῶσις τοῦ θεοῦ πέφυκε λύειν τὸν κάματον τῆς πρακτικῆς.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ⁴⁾ ὁ ὕπνος εἴωθε σῶμα θερμαίνειν, καλῶς ἡ γνῶσις λέγεται ὕπνος· πάντας γὰρ τοὺς κεκτημένους αὐτὴν ποιεῖ τῷ πνεύματι ζέοντας.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ “Ὡσπερ⁵⁾ ὁ ὕπνος πέπτων τὰς τροφὰς, διὰ τῶν χυμῶν τρέφει τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἡ γνῶσις τρέφει τὴν ψυχὴν, τοὺς τῆς πρακτικῆς αὐτὴν λόγους διδάσκουσα.

„Ἴδου,⁶⁾ ἡ κληρονομία κυρίου, υἱοὶ, ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρὸς,“ κ. τ. ε. ‘Η⁷⁾ κληρονομία κυρίου οὐ θυγατέρες, ἀλλ’ υἱοὶ, οἵτινές εἰσι μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρὸς. Τοιοῦτοι δὲ οἱ δίκαιοι υἱοί. Διὸ τρεῖς ὀφθήσονται τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ. Οὐδεὶς δὲ ἄδικος υἱὸς μισθός ἐστιν ἢ κληρονομία κυρίου.

¹⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVII, 2. (CXXVI.)

³⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVII, 2. (CXXVI.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVII, 2. (CXXVI.)

⁵⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVII, 2. (CXXVI.)

⁶⁾ Psalm. CXXVII, 3. (CXXVI.)

⁷⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς εἰκοστὸς ἕβδομος.

„Μακάριοι ¹⁾ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Πολλὰ ²⁾ ὁδοὶ κυρίου ἐν αἷς οἱ πορευόμενοι μακάριοι, ἀφ' ὧν ἔστιν ὀδεῦσαι ἐπὶ τὸν εἰπόντα· „ἐγώ ³⁾ εἶμι ἡ ὁδός.“ ὡς ἀπὸ τῶν πολλῶν μαργαριτῶν ἐπὶ τὸν πολύτιμον ἕνα. Εἰ μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, οἱ μὴ φοβούμενοι τὸν κύριον οὐ μακάριοι· ἐπεὶ μὴ οὕτως μακάριοι οἱ ἔξω βαλόντες τὸν φόβον. Οἱ δὲ φοβούμενοι τὸν κύριον, πορεύονται ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Εἰ δέ τις μὴ πορεύεται, οὐ φοβεῖται.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ ⁴⁾ φόβος κυρίου προστίθῃσιν ἡμέρας, μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ ⁵⁾ ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖται τὸν κύριον, μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον.

„Τοὺς ⁶⁾ πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι,“ κ. τ. ε. Ὁσῶ ⁷⁾ πλείους οἱ πόνου τῶν καρπῶν, τοσοῦτω πλείους αἱ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι τροφαί. Πόνους δὲ λέγει τῶν ἐν ταῖς χερσὶ μελῶν, αἱ καρποὶ ὀνομάζονται. Ἀγαθοὶ οὖν οἱ πόνου τῶν καρπῶν καὶ τρόφιμοι, ἀφ' ὧν ἀναβαίνομεν ἐπὶ τὸν ζῶντα ἄρτον.

„Ἡ ⁸⁾ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου· οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν

¹⁾ Psalm. CXXVIII, 1. (CXXVII.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Ev. Joann. XIV, 6.

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVIII, 1. (CXXVII.)

⁵⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVIII, 1. (CXXVII.)

⁶⁾ Psalm. CXXVIII, 2. (CXXVII.)

⁷⁾ Ruaeus: Catena Corderii, quae et alia plura sub-
jicit tanquam Origenis, licet Theodoretis sint.

⁸⁾ Psalm. CXXVIII, 3. (CXXVII.)

κύκλω τῆς τραπέζης σου,“ κ. τ. ε. Οὐδεὶς¹⁾ ἀλλότριος τοῦ θεοῦ τούτων τεύξεται· οὐ γάρ ἐστι σωματικὰ, ἀλλὰ πνευματικὰ, περὶ ὧν ταῦτα λέλεχται. Ὅτε ἀμπελῶνες καὶ ἔλαιῶνες εὐλογοῦνται τῶν δικαίων, τροπολογητέον εἰς γυναῖκα καὶ υἱοὺς τὸν λόγον, ἥτοι αὐτολέξει. Ἡ ὄντι σοφία μὲν ἡ γυνή, πράξεις δὲ οἱ υἱοί· γυνή δὲ, ἡ οὖσα μερὶς ἀγαθῆ, ἢ ἡ παρὰ τῷ Σολομῶντι ἀνδρεία, ἀμπελός ἐστιν εὐθηνούσα, καὶ μάλιστα, ὅτε οἰκουρός ἐστιν ἀγαθῆ. Ἡ δὲ μὴ τοιαύτη γυνή, ἐξ ἀμπέλου ἐστὶ Σοδόμων. Καὶ λέγοιτο δ’ ἂν πρὸς μεταβάλλουσαν εἰς τὸ χειρόν γυναῖκα· „πῶς²⁾ ἐστράφη εἰς πικρίαν ἢ ἀμπελος ἢ ἀλλοτρία;“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Γυνή³⁾ τοῦ νοῦ ἡ σοφία ἐστίν. „Ἐράσθητι⁴⁾ γάρ, φησὶν, αὐτῆς, καὶ τηρήσει σε.“ „Τίμησον⁵⁾ αὐτήν, ἵνα σὲ περιλάβῃ, καὶ κτήσῃ ἀπ’ αὐτῆς λόγους σοφούς.“ „Εἶπὸν⁶⁾ τὴν σοφίαν ἀδελφὴν σὴν εἶναι.“ Ἀδελφὴν δὲ αὐτὴν ὀνομάζει, διότι καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ πατρὸς πάντων ἐστὶ. Μνημονευτέον δὲ καὶ τοῦ Ἀβραάμ, πῶς τὴν ἰδίαν γυναῖκα ὠνόμασεν ἀδελφὴν, πάντως τοῦ βουλομένου τὴν σοφίαν εἶναι διδάσκων.

„Ἴδου,⁷⁾ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,“ κ. τ. ε. Ὁ⁸⁾ λεγόμενος ἄνθρωπος, διὰ τὸ φοβεῖσθαι τὸν κύριον, ἀγρὸν ἔχει· ἀμπελον δὲ ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας αὐτοῦ τὴν γυναῖκα· νεόφυτα δὲ ἔλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης ἑαυτοῦ τοὺς υἱούς.

1) Ruaeus: Catena Corderii.

2) Jerem. II, 21.

3) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXVIII, 3. (CXXVII.)

4) Prov. IV, 6.

5) Cfr. Prov. IV, 8.

6) Prov. VII, 4.

7) Psalm. CXXVIII, 4. (CXXVII.)

8) Ruaeus: Catena Corderii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

οἱ παράγοντες ὁμοίως τῷ εἰπόντι· „παρελθὼν¹⁾ ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο.“

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς εἰκοστὸς ἔννατος.

„Ἐκ²⁾ βαθέων ἐκέκραξά σοι, κύριε,“ κ. τ. ε. Οὐκ³⁾ ἐξ ἐπιπολῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐν ἑαυτῷ βαθέων κέκραγε πρὸς κύριον. Τὸ δέ· „ἐκέκραξά σοι“ ἕτερον τυγχάνον τοῦ· „ἐκέκραξα πρὸς σέ· δύναται σημαίνειν, ὅτι μέγας καὶ μεγάλη φωνῆ, νοητῶς δὴ μεγάλη, ἐθεολόγησα. Ὁ μὲν οὖν φαῦλος τοῖς χείλεσι τιμᾶ κύριον, πόρρω ἀπέχων ἀπ' αὐτοῦ τῆ καρδία· ὁ δὲ μακάριος τῷ τὸ πνεῦμα κράζειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἐκ βαθέων ἐκέκραγε πρὸς τὸν κύριον.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁ⁴⁾ τὰ βάθη ἐρευνῶν τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐκ βαθέων κράζει πρὸς κύριον.

„Γενηθήτω⁵⁾ τὰ ὦτά σου προσέχοντα,“ κ. τ. ε. Τὰ⁶⁾ ὦτα κυρίου καλεῖ τὴν ἐπακουστικὴν εὐχῶν δύναμιν αὐτοῦ.

„Ἐὰν⁷⁾ ἀνομίας παρατηρήσης κύριε, κύριε, τίς ὑποστήσεται;“ κ. τ. ε. Ἐὰν⁸⁾ αἱ κατὰ διάνοιαν ἀμαρτίαι, τὸν νοῦν ἀκάθαρτον ποιοῦσαι, τῆς τοῦ θεοῦ γνώσεως αὐτὸν ἀφιστιῶσιν, οὐδεὶς ἀνθρώπων καταξιωθήσεται γνώσεως. „Τίς⁹⁾ γὰρ καυχῆσεται ἀγνήν ἔχειν καρ-

1) Exod. III, 3.

2) Psalm. CXXX, 1. (CXXIX.)

3) Ruaeus: Catena Corderii.

4) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXX, 1. (CXXIX.)

5) Psalm. CXXX, 2. (CXXIX.)

6) Ruaeus: Schedae Grabii.

7) Psalm. CXXX, 3. (CXXIX.)

8) Ruaeus: Schedae Grabii.

9) Prov. XX, 9.

δίαν;“ Ἡ τίς παρῶσησιάζεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; „Καὶ¹⁾ οὐδεὶς, φησὶ, καθαρὸς ἀπο ῥύπου, οὐδ’ ἂν ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἢ ζωῇ αὐτοῦ.“

„Ὅτι²⁾ παρὰ σοὶ ὁ ἰλασμός ἐστι,“ κ. τ. ε. Ὅ³⁾ παρὰ τῷ κυρίῳ ἰλασμός τῶν ἁνομιῶν ὁ Χριστός ἐστιν. „αὐτὸς⁴⁾ γὰρ ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.“

„Ἐνεκεν⁵⁾ τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε, κύριε,“ κ. τ. ε. Ἡ⁶⁾ διὰ τοῦ θεοῦ ὄνομα ὑπομονή, κρείττων τῆς δι’ ἄλλο τι. Καὶ εἰς λόγον τοῦ κυρίου γενομένη ἢ ψυχῇ, ἐπαινετῶς ὑπομένει.

„ὑπέμεινεν⁷⁾ ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου. ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν κύριον,“ κ. τ. ε. Ἡ⁸⁾ ἐλπίς ἐκ δοκιμῆς πέφυκε γίνεσθαι, ἢ δὲ δοκιμὴ ἐκ τῆς ὑπομονῆς, ἢ δὲ ὑπομονὴ ἐκ τῆς θλίψεως, ἢ δὲ θλίψις ἐκ τῆς ἐγκρατείας καὶ τῶν πειρασμῶν. Τούτων δὲ αἷτιος ὁ φόβος τοῦ θεοῦ, ὅστις τῇ ὀρθῇ πίστει συνέζευκται. Πίστις δὲ ἐστὶν ἢ πρὸς τὰ μὴ κατειλημμένα συγκατάθεσις.

„Καὶ⁹⁾ αὐτὸς λυτρῶσεται τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἁνομιῶν αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Τοτηνικαῦτα¹⁰⁾ ὁ νοῦς ἀπαλλάσσεται τῶν κατὰ διάνοιαν ἁμαρτιῶν, ἢ ἁνομιῶν, ὀπηνίκα ἂν γνώσεως καταξιωθῇ. ἢ γὰρ πρακτικὴ οὐ τὰ νοήματα τῆς καρδίας περιαιρεῖ, ἀλλὰ τὰ ξεπαθῆ νοήματα.

1) Cfr. Job. XIV, 4. 5.

2) Psalm. CXXX, 4. (CXXIX.)

3) Ruaeus: Catena Corderii.

4) I Joann. II, 2.

5) Psalm. CXXX, 4. 5. (CXXIX.)

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) Psalm. CXXX, 5. 6. (CXXIX.)

8) Ruaeus: Schedae Grabii.

9) Psalm. CXXX, 8. (CXXIX.)

10) Ruaeus: Schedae Grabii.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοστὸς.

„Κύριε, ¹⁾ οὐχ ὑψώθη ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμε-
τεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,“ κ. τ. ε. *Αὐται* ²⁾
φωναὶ δικαίου ἐν χαρίσμασι μεγάλοις καὶ θαυμασίοις
μὴ τετυφουμένου, μηδὲ ὑπεραιρομένου, μηδὲ φυσιου-
μένου, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις ταπεινοφρονοῦντος.

„Εἰ ³⁾ μὴ ἐταπεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὑψωσα τὴν ψυχὴν
μου· ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
ὡς ἀνταποδώσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Ὡς ⁴⁾
ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Σαμουὴλ ἀπεγαλακτίσθησαν, οὕτως καὶ
οὗτος ἐκείνους καὶ τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς μιμησάμενος.
Οὐχ ὑψοῦται δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀπογαλακτισθέντος τινὸς
ὑψοῦντος αὐτήν, ἀλλ' ὑψοῦται ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα·
περὶ ἧς εἴρηται· „ἡ ⁵⁾ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα
ἐστίν, ἣτις ἐστὶ μήτηρ ἡμῶν,“ καὶ τὰ ἐξῆς.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ *Τῆ* ⁶⁾ τοῦ ἀπογεγαλακτισμένου ψυχῆ
ἀποδίδωσιν ὁ κύριος μισθὸν τῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀναβάσεως.

„Ἐλπισάτω ⁷⁾ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν
καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος,“ κ. τ. ε. Ἐν ⁸⁾ μὲν τῇ πρὸ ταύ-
της ᾠδῆς λέλεκται· „ἀπὸ ⁹⁾ φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω
Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον.“ ἐν δὲ ταύτῃ καὶ ἕως πότε;
Διὰ τό· „ἀπὸ ¹⁰⁾ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.“
Μετ' ἐκεῖνον γάρ τις ἀπολαύει τὰ ἐλπίζόμενα.

¹⁾ Psalm. CXXXI, 1. (CXXX.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXXXI, 2. (CXXX.)

⁴⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁵⁾ Galat. IV, 26.

⁶⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXXXI,
2. (CXXX.)

⁷⁾ Psalm. CXXXI, 3. (CXXX.)

⁸⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁹⁾ Cfr. Psalm. CXXX, 6. 7. (CXXIX.)

¹⁰⁾ Psalm. CXXXI, 3. (CXXX.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοστὸς δεύτερος.

„Ὡς¹⁾ μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν Ἀαρὼν,“ κ. τ. ε. Μύρον²⁾ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, κεφαλὴ δὲ ὁ νοῦς, πώγων δὲ ὁ λόγος· ἐμπεριέχει δὲ τὴν καρδίαν ὁ λόγος. Πώγων δὲ τοῦ Ἀαρὼν ὁ λόγος ὁ καταφράπτων τὰ πάθη, καὶ ἱερουργῶν τῷ θεῷ τὰς ἀρετὰς. Καταβαίνει δὲ ἡ τοῦ πνεύματος χάρις καὶ ἐπὶ τὴν ᾠαν³⁾ τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ, τουτέστι, διαδίδοται διὰ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας. Ἡ γὰρ ᾠα τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ ἐστὶ τὸ πέρας.

„Ὡς⁴⁾ δρόσος Ἀερμών ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών,“ κ. τ. ε. Ἐν⁵⁾ τῷ Δευτερονομίῳ Μωϋσῆς μὲν τὸ ὄρος τοῦτο ὀνομάζει Ἀερμών· οἱ Φοίνικες δὲ καλοῦσιν αὐτὸ Σανιὼρ, οἱ δὲ Ἀμορρῶνιοι Σανείρ. Ἔστι δὲ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Λόγος δὲ, τοὺς ἀποστιατήσαντας τῶν ἀγγέλων ἐπὶ τοῦτο τὸ ὄρος ἐσκέφθαι περὶ τῆς ἀποστιασίας αὐτῶν, καὶ συνθήκας πεποιηθέναι.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὁρη⁶⁾ Σιών οἱ τὰ ὑψηλὰ σκοπεύοντες ἅγιοι, ἐφ' οὓς καταβαίνει ἡ δρόσος. Ἀερμών δὲ ἐρμηνεύεται ἀποστροφὴ θηρίων. Φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἰορδάνην ποτὲ ἐκεῖ γεννᾶσθαι. Σημαίνει δὲ καὶ τοῦτο τὴν τοῦ ἁγίου βάπτισματος χάριν· αὕτη γὰρ αἰεὶ καταβαίνει ἐπὶ τοὺς ἁγίους, καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἡ ἀποστροφὴ τῶν νοητῶν θηρίων.

¹⁾ Psalm. CXXXIII, 2. (CXXXII.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Ed. R. constanter: μῦρον.

³⁾ Ed. Ruaci: ᾠαν et ᾠα.

⁴⁾ Psalm. CXXXIII, 3. (CXXXII.)

⁵⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁶⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXXXIII, 3. (CXXXII.)

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοστὸς τρίτος.

„Ἰδοὺ¹⁾ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου, οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν,“ κ. τ. ε. „Οἱ²⁾ ἐστῶτες, φησὶν, ἐν οἴκῳ κυρίου,“ καὶ μὴ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτοντες, ἀλλὰ καὶ βλέποντες, μὴ πέσητε, εὐλογεῖτε „τὸν κύριον.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Οἱ³⁾ μὲν θεωρητικοὶ ἐν οἴκῳ θεοῦ εἰσιν, οἱ δὲ πρακτικοὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.

„Ἐν⁴⁾ ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον,“ κ. τ. ε. Ἀντὶ⁵⁾ τοῦ „εἰς τὰ ἅγια“ ἕτερος „ἀγίως“ ἕτερος „ἡγιασμένως.“ Διὰ δὲ τοῦ „ἐν οἴκῳ κυρίου.“ ἔδειξεν, ὡς πανταχοῦ μὲν αἶρειν ὁσίους χεῖράς τις οὐκ ἐκώλυται· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς ἀφιερωμένοις τοῦτο προσήκει χωροῖσι ποιεῖν.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοστὸς τέταρτος.

„Αἰνεῖτε⁶⁾ τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον· οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν,“ κ. τ. ε. Αἰνεῖτε⁷⁾ οὐκ ἄλλοι ἢ ἐστῶτες, καὶ οὐκ ἀλλαγῶ ἢ ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Σημειώση δὲ, ὅτι οἶκος μὲν κυρίου λέγεται, αὐλαὶ δὲ τοῦ θεοῦ ἡμῶν· καὶ ἀνωτέρω μὲν εἰρησθαι· „εὐλογεῖτε.“⁸⁾ νῦν

¹⁾ Psalm. CXXXIV, 1. (CXXXIII.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXXXIV, 1. (CXXXIII.)

³⁾ Ruaeus: Schedae Grahii. — Cfr. Psalm. CXXXIV, 1. (CXXXIII.)

⁴⁾ Psalm. CXXXIV, 2. (CXXXIII.)

⁵⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁶⁾ Psalm. CXXXV, 1. 2. (CXXXIV.)

⁷⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁸⁾ Cfr. Psalm. CXXXIV, 1. 2. (CXXXIII.)

δέ· „αἰνεῖτε·“¹⁾ καὶ ἐκεῖ μὲν μόνον τό· „οἱ²⁾ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου·“ ὡς ἐν τῷ ἑβραϊκῷ· νῦν δὲ μετὰ τοῦ· „ἐν³⁾ αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν·“

„Ὅτι⁴⁾ ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι μέγας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς,“ κ. τ. ε. Ὁ⁵⁾ μὲν Ἰοθὼρ φησι· „νῦν⁶⁾ ἔγνω, ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς·“ ὁ δὲ προφήτης· „ὅτι⁷⁾ ἐγὼ ἔγνω“ πρῶτον, ὅτι „μέγας ὁ κύριος·“ εἶτα· „καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς·“

„Πάντα⁸⁾ ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ, ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις,“ κ. τ. ε. Ὅσα⁹⁾ ἐποίησεν ὁ κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῆ, ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν ταῖς ἀβύσσοις, καλὰ ἔστιν, ἅτε θελήματι γενόμενα θεοῦ. Ἐὶ δέ τις ἔστιν ἐν οὐρανῷ, ὡς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, ἢ ἐν τῇ γῆ ὡς οἱ ἀμαρτωλοὶ ἄνθρωποι, ἢ ἐν ταῖς θαλάσσαις ὡς ἡ τοῦ δράκοντος κακία, ἢ ἐν ταῖς ἀβύσσοις ὡς ἡ πονηρία τῶν προσιασσομένων ἐκεῖ ἀπελθεῖν, κακὸν τοῦτο οὐχ ὁ θεὸς ἐποίησε τῷ θελήματι αὐτοῦ· „ἐκ¹⁰⁾ γὰρ στόματος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν·“

„Τοῦ αὐτοῦ·“ Ὡσπερ¹¹⁾ ὁ οὐρανὸς ἀγίων δυνάμεων ἔστιν οἰκητήριον, οὕτω καὶ ἡ γῆ τῶν ἀνθρώπων.

1) Cfr. Psalm. CXXXV, 1. 2. (CXXXIV.)

2) Cfr. Psalm. CXXXIV, 1. (CXXXIII.)

3) Psalm. CXXXV, 2. (CXXXIV.)

4) Psalm. CXXXV, 5. (CXXXIV.)

5) Ruaeus: Catena Corderii.

6) Exod. XVIII, 11.

7) Cfr. Psalm. CXXXV, 5. (CXXXIV.)

8) Psalm. CXXXV, 6. (CXXXIV.)

9) Ruaeus: Catena Corderii.

10) Thren. III, 38.

11) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXXV, 6. (CXXXIV.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς τριακοσιτὸς πέμπτος.

„Ἐξομολογεῖσθε ¹⁾ τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Οἱ ²⁾ ταλαιπωροῦντες ἐν τῷ αἰῶνι, εἰκότως ζητήσουσι καὶ ἑλέους ἐν τῷ αἰῶνι.

„Ἐξομολογεῖσθε ³⁾ τῷ θεῷ τῶν θεῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ἡ ⁴⁾ ἔξομολόγησις τὴν εὐχαριστίαν καὶ δοξολογίαν σημαίνει. Κεῖται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἔξομολογήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ὡς ἐνταῦθα.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Θεὸς ⁵⁾ θεῶν ἔστιν ἑκείνων τῶν, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, κατὰ τὴν γραφὴν τὴν λέγουσαν· „Ἐγὼ ⁶⁾ εἶπα· θεοὶ ἔστε.“ καὶ· „Ἐγὼ ⁷⁾ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ θεὸς Ἰακώβ.“ δηλαδὴ κατὰ τὴν πολλὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην καὶ οἰκειώσιν. Τῶν δὲ δαιμόνων θεὸς ἔστι κατὰ τὴν δημιουργίαν. Φησὶ δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος· εἶπερ ⁸⁾ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ, ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλὰ τοὺς λεγομένους μετὰ τὴν τριάδα θεοὺς μετουσίᾳ θεότητος εἶναι τοιοῦτους· ὁ δὲ σωτὴρ οὐ κατὰ μετουσίαν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἔστι θεός. Τὸ δέ· „ὅτι ⁹⁾ εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.“ ἐφρυνίας τρόπῳ ἐπιλέγεται. Ἐπεὶ γὰρ αἰεὶ ἔλεεῖ, εἰκότως οἱ ἐφρυνοῦντες λέγουσιν· „ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα,“ καὶ τὰ ἑξῆς.

¹⁾ Psalm. CXXXVI, 1. (CXXXV.)

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

³⁾ Psalm. CXXXVI, 2. (CXXXV.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalmi. CXXXVI, 2. (CXXXV.)

⁶⁾ Psalm. LXXXII, 6. (LXXXI.)

⁷⁾ Cfr. Exod. III, 6.

⁸⁾ Cfr. I Cor. VIII, 5.

⁹⁾ Psalm. CXXXVI, 2. (CXXXV.)

„Τῷ¹⁾ ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ,“ *κ. τ. ε.*
*Δείκνυσιν*²⁾ αὐτὸν διηνεκῶς εὐεργετοῦντα καὶ θαυματο-
 ποιοῦντα. Καὶ δύο ταῦτα αὐτοῦ τίθησι καὶ τρία καὶ
 τέσσαρα· ὅτι τε ποιεῖ, καὶ ὅτι θαύματα, καὶ ὅτι μεγάλα
 θαύματα, καὶ ὅτι μόνος ποιεῖ. Ταῦτα δὲ οὐ πρὸς ἀθέ-
 τησιν τοῦ παιδὸς, ἀλλὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴν εἴρηται τῶν
 δαιμόνων. Καὶ τίνα ταῦτά ἐστι τὰ θαύματα, ἃ μόνος
 ποιεῖ; Καί τοί γε ἀρχόμενος τοῦ ψαλμοῦ, οὐ περὶ
 δυνάμεως ἔλεγεν, ἀλλὰ περὶ ἀγαθότητος. Πῶς οὖν νῦν
 εἰς τὸν περὶ δυνάμεως ἐμπίπτει λόγον ἐνταῦθα λοιπόν;
 Ὅτι οὐχὶ δυνάμεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγαθότητος καὶ
 φιλανθρωπίας ταῦτά ἐστι τὰ θαύματα.

„Τῷ³⁾ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,“
κ. τ. ε. *Εἰ*⁴⁾ τοῦ ὑδατός ἐστι βᾶσις ἢ γῆ, πῶς ἢ γῆ
 ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐστερέωται; Πῶς δὲ καὶ ὁ Ἰὼβ ἀλη-
 θεύει λέγων· „ὁ⁵⁾ κρεμάσας τὴν γῆν ἐπ’ οὐδενός;“
 Καὶ μήποτε ἢ μὲν ὑποκάτω γῆ τῆς ἀβύσσου κρέμαται
 ἐπ’ οὐδενός, ἢ δὲ ἐπάνω γῆ τῆς ἀβύσσου, ἐφ’ ἧς καὶ
 ἡμεῖς κατοικοῦμεν, ἐπὶ τῆς ἀβύσσου ἐστερεώθη· ὡς εἶναι
 τὴν ἀβυσσον ἐν μέσῳ τῆς γῆς περιεχομένην ὡς ἐν ἀγ-
 γείῳ. Καὶ ταῦτα μὲν, εἴ τις βούλοιτο τῇ ἱστορίᾳ συν-
 αγωνίζεσθαι· πρὸς δὲ διάνοιαν, δοξολογήσατε, φησὶ,
 τὸν στερεώσαντα τὴν φύσιν τὴν λογικὴν ἐπὶ τῆς ἀλη-
 θεοῦς γνώσεως. Ὅτι δὲ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ κύριος
 γῆν λέγει τὰς λογικὰς ψυχὰς, καὶ ὕδωρ τὴν γνῶσιν,
 ἐκ τοῦ σπόρου τοῦ πεσόντος εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν
 ἐστι καταμαθεῖν, καὶ ἐκ τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ τῆς κοι-
 λίας τοῦ πεπιστευκότος ὕδατος ζῶντος. Καὶ τὰ ἐξῆς δὲ
 τοῦ ψαλμοῦ ἀκολουθεῖ τῇ δευτέρᾳ ἐξηγήσει. Ἡ σελήνη

¹⁾ Psalm. CXXXVI, 4. (CXXXV.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXXXVI, 6. (CXXXV.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Cfr. Job. XXVI, 7.

καὶ ἀσιέρες φωτίζουσι ταύτην τὴν γῆν, ἐν ἀγνοίᾳ τέως διάγουσαν, καὶ μήπω δυναμένην φωτισθῆναι ὑπὸ τοῦ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου· καὶ πάλιν Αἴγυπτος καταλαμβάνεται σύμβολον οὕσα κακίας τῶν κατὰ διάνοιαν πρωτοτόκων φθαρέντων, καὶ κολάζεται Φαραὼ τοῖς πνευματικοῖς ἐναποπνιγόμενος ὕδασι, καὶ ὁ Ἰσραὴλ ὀδεύει τὴν ἔρημον πεινῶν καὶ διψῶν, καὶ πειραζόμενος, ἧτις ἐστὶ σύμβολον τῆς πρακτικῆς, σπεύδων ἐπὶ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἣν φασιν εἶναι τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ.

„Καὶ ¹⁾ ἐκτινάξαντι Φαραὼ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ, εἰς θάλασσαν ἐρυθράν,“ *κ. τ. ε.* Τὴν ²⁾ εὐκολίαν τοῦ κατὰποντισμοῦ βουλούμενος δηλῶσαι, τῇ λέξει ταύτη ἐχρήσατο. Κοινωνεῖ δὲ καὶ τὸ στρατόπεδον τῆς τιμωρίας, καὶ κολάζεται· ἐπειδὴ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν περὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐκοινώνησαν, καὶ τῆς διώξεως μετέσχον.

„Ὅτι ³⁾ ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν,“ *κ. τ. ε.* Ὅταν ⁴⁾ μὲν ὡς ἀκαθάρτων ἡμῶν μνημονεύει ἡμῶν ὁ κύριος, κατὰ τὴν ἐπίνοιαν τῆς δικαιοσύνης ἡμῶν μνημονεύει· ὅταν δὲ πάλιν ὡς καθαρῶν, κατὰ τὴν ἐπίνοιαν τῆς σοφίας· πλὴν τοῦτο ἰστέον, ὅτι περὶ αὐταὶ αἱ ἐπίνοιαὶ κατὰ τῆς τῶν γεγονότων θεωρίας κατηγοροῦνται, ἧτις ὡς δημιουργὸν παρίστησι τὸν Χριστόν.

„Ὁ ⁵⁾ διδοὺς τροφήν πάσῃ σαρκί,“ *κ. τ. ε.* Ἡ ⁶⁾ τρεφομένη σὰρξ παρὰ τοῦ Θεοῦ, αὕτη ὕψεται τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

¹⁾ Psalm. CXXXVI, 15. (CXXXV.)

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CXXXVI, 23. (CXXXV.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Psalm. CXXXVI, 25. (CXXXV.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ἄπερ τροπιζῶς ὠνόμασε θεμέλιον, ἀπ' ἀρχῆς καταβεβλη-
 μένον ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ, δηλονότι ἵνα παντάπασιν ὁ
 νοῦς, ἐκπεσὼν ἀρειῆς, κατὰ τὴν παροιμίαν περιπατήσῃ
 γυμνώτερος ὑπέρου, μὴ ἐνδυσάμενος τὸν Χριστὸν, μηδὲ
 ἔχων ἐνδυμα γάμου.

„Μακάριος, ¹⁾ ὅς κρατήσῃ καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά
 σου πρὸς τὴν πέτραν,“ κ. τ. ε. Ὅσοι ²⁾ κατὰ τὴν δι-
 δασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ τὰ φαῦλα νοήματα διαφθεί-
 ρουσι τῆς ψυχῆς, οὗτοι τὰ νήπια Βαβυλῶνος ἐδαφίζουσι
 πρὸς τὴν πέτραν.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοσιτὸς ὕγδους.

„Κύριε, ³⁾ ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνωσ με,“ κ. τ. ε.
 Καὶ ⁴⁾ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ, ὡς ἀναφαινομένης τῆς καρδίας
 ἐν τοῖς πειρασμοῖς, εἴρηται· „δοκίμασόν ⁵⁾ με ὁ θεὸς,
 καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου.“ Ἡ δὲ πέμπτη ἐκδοσις
 νῦν μέν· „ἐξηρεύνησας“ εἶπεν· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς· „ἐξε-
 ρεύνησον.“ Ὡς γὰρ χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ δοκιμάζεται,
 οὕτως ἄνθρωποι δεκτοὶ ἐν χαμίνῳ ταπεινώσεως. Γέ-
 γραπται, δὲ ἐν ψαλμῷ· „ἐδοκίμασας ⁶⁾ ἡμᾶς, ὡς πυ-
 ροῦται τὸ ἀργύριον.“ Νοήσας τοῦτο, γνώσῃ, ὅτι μόνος
 ὁ δίκαιος καὶ πᾶς δοκιμασθεὶς γινώσκειται, ὡς ὢν ἐν
 Χριστῷ ἀπὸ θεοῦ· ὡς δηλον καὶ ἐκ τοῦ· „δοκίμασόν ⁷⁾
 με, κύριε, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου.“

---

¹⁾ Psalm. CXXXVII, 9. (CXXXVI.)

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

³⁾ Psalm. CXXXIX, 1. (CXXXVIII.)

⁴⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁵⁾ Psalm. CXXXIX, 23. (CXXXVIII.)

⁶⁾ Cfr. Psalm. LXVI, 10. (LXV.)

⁷⁾ Psalm. CXXXIX, 23. (CXXXVIII.)

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Πάντα¹⁾ προειδῶς ὁ θεὸς, ὅμως δοκιμάζει, οὐχ ἵνα γνῶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς ὑπομένοντας δοκιμωτέρους ἐργάζεται. Ἴνα δὲ μή τις αὐτὸν ὑπολάβοι δοκιμάζοντα γινώσκειν, ἐπήγαγε τῷ λόγῳ „σὺ²⁾ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν.“ Ὁ γὰρ τοὺς διαλογισμούς εἰδῶς καὶ πρὸ τοῦ κινήθῃναι αὐτοὺς, μᾶλλον δὲ πρὸ πολλοῦ χρόνου, πῶς ἂν δεηθεῖη δοκιμασίας πρὸς ἰδίαν γνῶσιν;

„Τὴν³⁾ τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου ἐξιχνιάσας,⁴⁾ κ. τ. ε. Τῶν⁴⁾ καλῆ τρίβῳ χρωμένων ἐξιχνιάζει ὁ θεὸς τὴν σχοῖνον, καὶ πάντα τὰ μέτρα τῆς ὁδοῦ τῶν τοιούτων προεἶδεν ὁ θεός.

„Οὐ⁵⁾ οὐκ ἔστι δόλος ἐν γλώσση μου,⁶⁾ κ. τ. ε.

„Οὐκ⁶⁾ ἔστι, φησὶ, δόλος ἐν γλώσση μου.“ ἀντὶ τοῦ οὐκ ἔστιν ἐπιπόλαιός μοι λόγος, ἀλλ' ἐν βάθει καὶ καρδίᾳ. Ἐν στόματι δὲ μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Γλῶσσαν⁷⁾ τροπικῶς τὴν καρδίαν ὠνόμασεν.

„Ἰδοὺ,⁸⁾ κύριε, σὺ ἔγνως πάντα, τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα,⁹⁾ κ. τ. ε. Ἐπίσκειται,⁹⁾ διὰ τί τὰ μέσα παρασεσιώπηται. Διὰ τὸ τὴν κακίαν εἶναι ἐν τῷ μεταξὺ, οὔτε ἐν τῇ ἀρχῇ, οὔτε ἐν τῷ τέλει ὑπάρχουσαν.

„Ἐθαυμαστώθη¹⁰⁾ ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκχα-

1) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXXIX, 1. (CXXXVIII.)

2) Psalm. CXXXIX, 2. (CXXXVIII.)

3) Psalm. CXXXIX, 3. (CXXXVIII.)

4) Ruaeus: Catena Corderii.

5) Psalm. CXXXIX, 4. (CXXXVIII.)

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXXXIX, 4. (CXXXVIII.)

8) Psalm. CXXXIX, 4. 5. (CXXXVIII.)

9) Ruaeus: Catena Corderii.

10) Psalm. CXXXIX, 6. (CXXXVIII.)

ταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν," κ. τ. ε. Φωνή¹⁾ πολλοὺς ὠφελήσαντος διδασκάλου σοφοῦ, τὰ θαυμάσια τῆς γνώσεως μυστήρια οἰκονομήσαντος.

„Ἐὰν²⁾ ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἔὰν καταβῶ εἰς τὸν ἕδην, πάρει," κ. τ. ε. Ὡς³⁾ δυνάμενος πορεύεσθαι καὶ φυγεῖν εἰς οὐρανὸν καὶ εἰς ἕδην, καὶ ἵπτασθαι εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, ταῦτά φησιν· εἰκὸς δὲ κατ' ἑαυτὴν γενομένην δύνασθαι τὴν ψυχὴν. Συνεξετάσεις δὲ τούτοις τὰ ἐκ τοῦ Δευτερονομίου οὕτως ἔχοντα· „ἡ⁴⁾ ἐντολὴ αὕτη οὐκ ὑπέρογκός ἐστιν, οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐστιν. Οὐκ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω ἐστὶ, λέγων· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ λήψεται αὐτήν; Οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐστὶ, λέγων· τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λάβῃ αὐτήν ἡμῖν, καὶ ἀκούσαντες αὐτήν ποιήσομεν αὐτήν; Ἔστιν ἐγγύς σου τὸ ῥῆμα σφόδρα, ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου ποιεῖν αὐτό.“ Συγκρινεῖς δὲ καὶ ἀπὸ Ἀμὼς ταῦτα· „οὐ⁵⁾ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων· καὶ οὐ μὴ διασωθῆ ἕξ αὐτῶν ἀνασωζόμενος. Ἐὰν κατορυγῶσιν εἰς ἕδου, ἐκεῖθεν ἡ χεὶρ μου ἀνασπάσει αὐτούς· καὶ ἔὰν ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐκεῖθεν κατάξω αὐτούς. Ἐὰν κρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμὴλου, ἐκεῖθεν ἐξερευνήσω, καὶ λήψομαι αὐτούς· καὶ ἔὰν καταδύσωσιν ἐξ ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῷ δράκοντι, καὶ δήξεται αὐτούς· καὶ ἔὰν πορευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἐκεῖθεν ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.“

1) Ruaeus: Catena Corderii.

2) Psalm. CXXXIX, 8. (CXXXVIII.)

3) Ruaeus: Catena Corderii.

4) Cfr. Deut. XXX, 11—14.

5) Cfr. Amos. IX, 1—4.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

βιβλίου γινώσκειται ὁ θεὸς ὡς δημιουργὸς καὶ σοφὸς καὶ προνοητὴς καὶ κριτὴς· καὶ δημιουργὸς μὲν, διὰ τὰ γεγονότα ἀπὸ τοῦ μὴ ὕντος εἰς τὸ εἶναι· σοφὸς δὲ, διὰ τοὺς ἀποκειμένους λόγους αὐτῆς· προνοητὴς δὲ, διὰ τὰ συντελοῦντα πρὸς ἀρετὴν ἡμῖν καὶ γνῶσιν· κριτὴς δὲ πάλιν, διὰ τὰ διάφορα σώματα τῶν λογικῶν, καὶ τοὺς ποικίλους κόσμους, καὶ τοὺς περιέχοντας τοὺς αἰῶνας.

„Ἡμέραι¹⁾ πλασθήσονται, καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς,“ κ. τ. ε. Ἐν²⁾ γνώσει πλασθήσονται, καὶ οὐδεὶς ἔσται γνώσεως ἐκτός, ὅπως γένηται ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

„Ἐξηγέρθη, ³⁾ καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ,“ κ. τ. ε. Ὁ⁴⁾ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφάνσει σοι ὁ Χριστός.“ Διὸ ἔγερσίς ἐστιν ἢ ἀπὸ κακίας ἐπ’ ἀρετὴν ἐπάνοδος.

„Τέλειον⁵⁾ μῖσος ἐμίσουν αὐτούς,“ κ. τ. ε. Εἰ⁶⁾ ὁ τέλειος μισήσας τὸ πονηρὸν ἀπέχεται πάσης κακίας, ὁ μεταλαμβάνων τῆς οἰασθηποιοῦν κακίας αὐτῶν τελείως οὐ μεμίσηκε τὸ πονηρόν.

„Δοκίμασόν⁷⁾ με, ὁ θεὸς, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου,“ κ. τ. ε. Εἰ⁸⁾ ὁ θεὸς πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, διὰ τῆς ἐπινοίας δηλονότι τοῦ πυρὸς δοκιμάζει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

¹⁾ Cfr. Psalm. CXXXIX, 16. (CXXXVIII.)

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

³⁾ Psalm. CXXXIX, 18. (CXXXVIII.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Ephes. V, 14.

⁵⁾ Psalm. CXXXIX, 22. (CXXXVIII.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁷⁾ Psalm. CXXXIX, 23. (CXXXVIII.)

⁸⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τριακοστὸς ἔννατος.

„Οἵτινες ¹⁾ ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ, ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους,“ κ. τ. ε. Διὰ ²⁾ τῶν λογισμῶν ἡμῶν οἱ δαίμονες παραιτάσσονται, ποτὲ μὲν ἐπιθυμίας κινουῦντες, ποτὲ δὲ ὀργᾶς, ἄλλοτε πάλιν ἐν ταύτῳ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν, δι' ὧν γίνεται ὁ λεγόμενος πεπλεγμένος λογισμὸς· ἀλλ' οὗτος ἐν καιρῷ τῆς ἀκηδίας συμβαίνει μόνον, οἱ δ' ἄλλοι ἐκ διαλείμματος ἐπέρχονται ἀλλήλους διαδεχόμενοι. Τὸν δὲ τῆς ἀκηδίας λογισμὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν οὐδεὶς διαδέχεται διαλογισμὸς· πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ χρονίζει, ἔπειτα δὲ καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς λογισμοὺς ἔχει ἐν ἑαυτῷ.

„Ἠκόνησαν ³⁾ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως,“ κ. τ. ε. Τὸν ⁴⁾ ὀξύτατον λογισμὸν, ἠκονημένον λέγει· Τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ πρὸς βλασφημίαν τὸν νοῦν ὑφαρπάζων λογισμὸς.

„Οἵτινες ⁵⁾ διελογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου,“ κ. τ. ε. Ἀλλὰ ⁶⁾ καὶ τὰ φαῦλα νοήματα πολλάκις οἱ δαίμονες οὐ γυμνὰ ἀποτίθενται ἡμῶν, ἵνα μὴ ὁ νοῦς ἀντικρούσῃ τὸ ἀλογον αὐτῶν θεασάμενος, τοὺς λογισμοὺς ἀπορρίψῃ· ἀλλὰ μετὰ τινῶν ἄλλων χρηστοφάνων νοημάτων τὰ πονηρὰ νοήματα ἐπισπείρουσιν. Καὶ τοῦτο μόνον ἐπὶ τῶν τελείων ποιοῦσι, τῶν μὴ ἐχόντων πάθη· τοῖς γὰρ ἐμπαθέσι καὶ ἀκαθάρτοις, καὶ φανερώς ἐμβάλλουσι τοὺς λογισμοὺς, οὓς ἀπώσασθαι ἀδυνατοῦσιν.

¹⁾ Psalm. CXL, 2. (CXXXIX.)

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

³⁾ Psalm. CXL, 3. (CXXXIX.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Cfr. Psalm. CXL, 4. (CXXXIX.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

„Πεσοῦνται¹⁾ ἔπ' αὐτοὺς ἄνθρακες πυρός,“ κ. τ. ε. Τοῦτο²⁾ τὸ πῦρ καὶ οἱ ἄνθρακες κατακαίουσι ξύλα, χόρτον, καλάμην, τὰς μοχθηρὰς ἕξεις καταναλίσκοντα.

„Ἐγνων,³⁾ ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ, καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων,“ κ. τ. ε. Προφητεία⁴⁾ τοῦτο περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, καθ' ἣν τῶν ἀσεβῶν τῷ πυρὶ παραδιδομένων εἰς ἄνεσιν οἱ δίκαιοι παραληφθήσονται. Ἐντεῦθεν καὶ Σολομῶν ὠφελθεῖς εἶπεν· „ὅτι⁵⁾ πᾶν τὸ ποίημα ὁ θεὸς ἄξει εἰς κρίσιν.“ Εἰς χρηστὸν δὲ τέλος κατέληξεν, ἔπει καὶ „εἰς τέλος“ ἐπιγέγραπται, τὴν ἀποκειμένην τοῖς δικαίοις λέγων ἐλπίδα. „Κατοικήσουσιν⁶⁾ εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.“ Ἀντὶ δέ· „σὺν τῷ προσώπῳ σου.“ ὁ Σύμμαχος· „παρὰ τῷ προσώπῳ σου.“ λέγει, τὸ κεκαθαυμένην διανοίαν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ὁρᾶν τοῦ θεοῦ.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τεσσαρακοστὸς.

„Κατευθυνθήτω⁷⁾ ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου,“ κ. τ. ε. Τοῦτου⁸⁾ κατευθύνεται ἡ προσευχή ὡς θυμίαμα, τοῦ δυναμένου εἰπεῖν· „Χριστοῦ⁹⁾ εὐωδία ἔσμεν ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις.“

---

1) Psalm. CXL, 10. (CXXXIX.)

2) Ruaeus: Schedae Grabii.

3) Psalm. CXL, 12. (CXXXIX.)

4) Ruaeus: Catena Corderii.

5) Ecclesiast. XII, 14.

6) Psalm. CXL, 13. (CXXXIX.)

7) Psalm. CXLI, 2. (CXL.)

8) Ruaeus: Schedae Grabii.

9) II Cor. II, 15.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

μόνα μεγάλα καὶ ἐπουράνια αἰτῶν, καὶ προσευχόμενος πνεύματι καινῷ, θαρσύνει ἐνώπιον κυρίου ἐκχέαι τὴν δέησιν ἑαυτοῦ, οὐδὲν ταπεινὸν, οὐδὲ αἰσχρὸν τι ἐν ἑαυτῇ ἔχουσαν· ὅποιά ἐστιν ἐν ταῖς δεήσεσι τῶν βαπτολογούντων, καὶ οὐκ ἄξια θεοῦ αἰτούντων, ἢ ἀπὸ καθαρῆς καρδίας ἐκχεόντων. Ἁγίου οὖν παρρησίας ἔχεται ὁ στίχος, ὃν οὐκ εὐλόγως ἔρει ὁ ἁμαρτωλός· καὶ τὸν ἐξῆς δὲ ὁ ἐν παντὶ θλιβόμενος, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενος, καυχώμενος ἐν ταῖς ὑπομονῇν κατεργαζομέναις θλίψεσι τῷ ὀδεύειν τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ἀπάγουσαν ἐπὶ τὴν ζωὴν ὁδόν.

„Ἐν¹⁾ ὁδῷ ταύτῃ, ἣ ἐπορευόμενη, ἔχουσαν παγίδα μοι,“ κ. τ. ε. Πάσαις²⁾ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐπιβουλεύουσι ταῖς ἀρεταῖς. Καὶ ἐν μὲν τῇ ἀνδρείᾳ κρύπτουσι τὴν τῆς δειλίας παγίδα, καὶ ἐν τῇ πραότητι ἐμβάλλουσι τὴν θρασύτητα, καὶ ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ τὸ μὴ διὰ τὸν θεόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ὀρῶντας ἐλεεῖν· καὶ ἐν τῇ νηστείᾳ τὸ διὰ τοὺς ἀνθρώπους νηστεύειν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς πρακτικῆς. Τί δ' ἂν τις εἴποι καὶ ἐπὶ τῆς θεωρίας, ὅσας παγίδας οἱ ἐχθροὶ διὰ τῶν αἰρέσεων τοῖς ὀρθοδόξοις δόγμασι;

„Ἀπώλετο³⁾ φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Ὁ⁴⁾ ἀπολέσας τὴν φυγὴν ταύτην, οὐ δύναται εἰπεῖν· „ἐν⁵⁾ θλίψει ἐπιλάτυνας μοι.“

„Ἐκέκραξα⁶⁾ πρὸς σέ, κύριε· εἶπα· σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῆ ζώντων,“ κ. τ. ε. Εἶ⁷⁾ ὁ

¹⁾ Psalm. CXLII, 3. (CXLI.)

²⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

³⁾ Psalm. CXLII, 4. (CXLI.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Psalm. IV, 1.

⁶⁾ Cfr. Psalm. CXLII, 5. (CXLI.)

⁷⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

κύριος ἡμῶν σοφία ἐστὶ, καὶ μερὶς δὲ τῶν ζώντων αὐτός· ἢ μερὶς ἄρα τῶν ζώντων ἢ σοφία ἐστὶ, καθ' ἣν καὶ χρηματίζουσι ζῶντες, ἧτις ἐστὶν ὁ Χριστός.

„Ρῦσαί¹⁾ με ἐκ τῶν καταδιωζόντων με,“ κ. τ. ε. Πειρασμοὶ²⁾ συνεχεῖς καταδιώκουσι τὸν νοῦν ἀπὸ γνώσεως.

„Ἐξάγαγε³⁾ ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Οὐ⁴⁾ πάντων ἐστὶ τὸ λέγειν· „ἔκβαλε⁵⁾ ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου.“ εἰ μὴ τῶν δυναμένων διὰ καθαρότητα καὶ χωρὶς τοῦ σώματος τούτου ἐπιβαλεῖν τῇ θεωρίᾳ τῶν γεγονότων.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τεσσαρακοστὸς δεύτερος.

„Κύριε,⁶⁾ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου, ἐπάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου,“ κ. τ. ε. Ὁ⁷⁾ θαρσύνων, ὅτι ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖ τὸν θεόν, καὶ οὐκέτι ἐν τύπῳ, λέγοι ἂν τό· „ἐνώτισαι⁸⁾ τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.“

„Καὶ⁹⁾ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν,“ κ. τ. ε. Ἐπᾶν¹⁰⁾ κρίνηται μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ὁ κύ-

---

1) Psalm. CXLII, 6. (CXLI.)

2) Ruaeus: Schedae Grabii.

3) Psalm. CXLII, 7. (CXLI.)

4) Ruaeus: Schedae Grabii.

5) Cfr. Psalm. CXLII, 7. (CXLI.)

6) Psalm. CXLIII, 1. (CXLII.)

7) Ruaeus: Catena Corderii.

8) Psalm. CXLIII, 1. (CXLII.)

9) Psalm. CXLIII, 2. (CXLII.)

10) Ruaeus: Catena Corderii.

ριος, καὶ λέγει· „λαός¹⁾ μου, τί ἐποίησά σοι, ἢ τί ἐλύπησά σε;“ οὐδεὶς ζῶν δικαιωθήσεται. Ἐνώπιον μὲν γὰρ κυρίου οὐ δικαιωθήσεται πᾶς ζῶν· ἐνώπιον δὲ ἀνθρώπων οὐ μόνον ἀδίκων, ἀλλὰ καὶ ἄλλων δικαίων ἔσθ' ὅτε. Τὰ δὲ αἷτια τοῦ μὴ δικαιουῦσθαι, ἐπιφέρει συγγενῶς τῷ στίχῳ τούτῳ· „ὅπως²⁾ ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.“

„II³⁾ ψυχὴ μου ὡς γῆ ἀνυδρός σοι,“ κ. τ. ε. Γῆ⁴⁾ ἀνυδρός ἐστὶ ψυχὴ καθαρὰ, πνευματικὴν γνῶσιν ἐπιζητοῦσα.

„Ταχὺ⁵⁾ εἰσάκουσόν μου, κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου,“ κ. τ. ε. Ἐπὶ⁶⁾ πλεῖον ἀκηδιῶν ἐκλείπει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Τούτῳ δὲ ὅμοιον τό· „ἐν⁷⁾ τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου.“

„Ἀκουστὸν⁸⁾ ποίησόν μοι τὸ πρῶτ' τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Γνώρισόν μοι, κύριε, ὁδόν, ἐν ἣ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἤρα τὴν ψυχὴν μου,“ κ. τ. ε. Τὴν⁹⁾ θεωρίαν ἐπιζητεῖ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἣν καὶ βασιλείαν οὐρανῶν ἔδος ὑνομάζειν τῇ θείᾳ γραφῇ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Δύναται¹⁰⁾ τοῦτο εἰπεῖν περὶ γνωρισμοῦ ὁδοῦ φερούσης ἐπ' ἀρετὴν, ἢ τῆς, ἣν μετὰ τὴν ἔξοδον ὁδεύει τις, ἣτις ἐστὶν ὁδὸς τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ἣν φυλάσσει τὰ Χερουβὶμ καὶ φλογίνη ῥομφαία.

1) Mich. VI, 3.

2) Psalm. LI, 4. (L.)

3) Psalm. CXLIII, 6. (CXLII.)

4) Ruaeus: Schedae Grabii.

5) Psalm. CXLIII, 7. (CXLII.)

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) Psalm. CXLII, 3. (CXLI.)

8) Psalm. CXLIII, 8. (CXLII.)

9) Ruaeus: Schedae Grabii.

10) Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXLIII, 8. (CXLII.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κτῆνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς·“ „αἱ¹⁾ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παράγουσι.“ Τὰ γὰρ ἐνταῦθα παισὶν ἔοικε παίζουσιν. Ὁ σήμερον γὰρ δικάζων, ἔστηκεν αὐριον δικαζόμενος· καὶ ὁ σοβαρὸς ἐν τῷ ἄρχειν, ὑπὸ δημίου πολλάκις ἀπαγόμενος· καὶ ὁ πλούσιος ἐν πενίᾳ· καὶ ὁ ἀνέλπιστος καὶ ἀνώνυμος, πολλάκις τῶν ὄλων κρατῶν. Καὶ πυκναὶ αἰ μεταβολαὶ καὶ ἀνώμα-
λαι²⁾ αἰ μεταστάσεις.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ματαιότης³⁾ ἐστὶν ἕξις χειρίστη λογικῆς ψυχῆς, καθ' ἣν τὰς φθαρτὰς ἡδονὰς προαιρου-
μένη, τῶν αἰδίων καὶ ἀφθάρτων καταφρονεῖ.

„Κύριε,⁴⁾ κλῖνον οὐρανοὺς σου, καὶ κατάβηθι, ἄψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθῆσονται,“ κ. τ. ε. Ἄφῃ⁵⁾ ἐστι θεοῦ διδασκαλία πνευματικῆ, τὸν ἐκ τῆς κακίας ἀποκείμενον καπνὸν ταῖς ψυχαῖς ἐξελαύνουσα.

„Ἐξαπόστειλον⁶⁾ τὰ βέλη σου, καὶ συνταράξεις αὐτούς,“ κ. τ. ε. Ταῦτα⁷⁾ τὰ βέλη ἀντίκεινται τοῖς πεπυρωμένοις βέλεσι τοῦ ἐχθροῦ.

„Ἐξελοῦ⁸⁾ με καὶ ῥῦσαι με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτριῶν· ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιό-
τητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας,“ κ. τ. ε. Τῶν⁹⁾ ἑτεροδόξων διὰ μεγάλα δόγματα ἐλάλησε τὸ στόμα ματαιότητα· διὰ δὲ τὰς πράξεις πονηρὰς ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. Οἱ ἀλλότριοι δὲ υἱοὶ οἴονται τινα εἶναι

¹⁾ Psalm. CLXIV, 4. (CXLIII.)

²⁾ Ed. Ruaei: ἀνώμαλαι.

³⁾ Ruaeus: Schedae Grahii. — Cfr. Psalm. CXLIV, 4. (CXLIII.)

⁴⁾ Psalm. CXLIV, 5. (CXLIII.)

⁵⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁶⁾ Psalm. CXLIV, 6. (CXLIII.)

⁷⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁸⁾ Psalm. CXLIV, 7. 8. (CXLIII.)

⁹⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

δεξιὰ, ἅτινα ἀδικίας ἐστί. Διὸ καὶ ὁ διάβολος ἵσταται ἐκ δεξιῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τοῦ Ἰούδα·

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Καὶ ¹⁾ ὁ προφήτης φησί· „πλὴν ²⁾ κρίμα λαλήσω πρὸς σέ· τί, ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται;“ Καὶ πάλιν ὁ Δαβὶδ φησι· „παρ’ ³⁾ ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου, ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις, εἰρήνην ἀμαρτωλῶν ὁρῶν.

„Ὁ ⁴⁾ θεὸς ᾧδὴν καινὴν ἄσομαί σοι,“ κ. τ. ε. Ὁ ⁵⁾ τὴν καινὴν διαθήκην διατιθέμενος, τὴν καινὴν ᾧδὴν ἄδει τῷ θεῷ· ἢ ὁ τὸν καινὸν ἄριον τῆς καινῆς διαθήκης, καὶ τὸ ποτήριον ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ ἀναγκαίῳ λαβῶν.

„Ὡν ⁶⁾ οἱ υἱοὶ ὡς νεόφυτα ἰδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν,“ κ. τ. ε. Τοῦ ⁷⁾ μὲν διὰ τὸ φοβεῖσθαι τὸν κύριον μακαρίου „οἱ ⁸⁾ υἱοὶ ὡσεὶ νεόφυτά εἰσιν ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης αὐτοῦ.“ τῶν δὲ ἀλλοτριῶν υἱῶν „οἱ ⁹⁾ υἱοὶ ὡς νεόφυτα ἰδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν.“ Κακείνῳ μὲν οὐκ εἰσὶ θυγατέρες, τούτοις δὲ „κεκαλλωπισμένοι, ¹⁰⁾ περικεκοσμημένοι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ.“ Κακείνῳ μὲν εἰσιν υἱοὶ υἱῶν, τούτοις δὲ οὐχί. Ἐτι ἐκεῖνῳ μὲν οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· τούτων δὲ „ταμεῖα ¹¹⁾ πλήρη, ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο.“ Καὶ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον δὲ τοῖς τρεφομένοις ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ πατρὸς πειτινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, οὐκ ἔστι τα-

¹⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

²⁾ Cfr. Jerem. XII, 1.

³⁾ Cfr. Psalm. LXXIII, 2. 3. (LXXII.)

⁴⁾ Psalm. CXLIV, 9. (CXLIII.)

⁵⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁶⁾ Psalm. CXLIV, 12. (CXLIII.)

⁷⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁸⁾ Cfr. Psalm. CXXVIII, 3. (CXXVII.)

⁹⁾ Psalm. CXLIV, 12. (CXLIII.)

¹⁰⁾ Cfr. Psalm. CXLIV, 12. (CXLIII.)

¹¹⁾ Psalm. CXLIV, 13. (CXLIII.)

μειῖον, οὐδὲ ἀποθήκη. Καὶ πάλιν τούτοις ἐστὶ „πρό-
βατα ¹⁾ πολυτόκα πληθύνοντα,“ οὐκ ἐν ἄλλοις τισὶν ἢ
„ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν.“ καὶ „βόες ²⁾ παχεῖς,“ ὅποιοι οἱ
τῆς Αἰγυπτίας εὐθηνίας.

„Ἐμακάρισαν ³⁾ τὸν λαόν, ᾧ ταῦτά ἐστι,“ κ. τ. ε.
Μακαριότης ⁴⁾ ἀδίκων ἐστὶ βίος ἀπενθῆς μετὰ χρημά-
των πολλῶν· δικαίων δὲ μακαριότης ἀπάθεια ψυχῆς
μετὰ γνώσεως Θεοῦ.

Ψαλμὸς ἑκατοσιτὸς τεσσαρακοσιτὸς τέταρτος.

„Υψώσω ⁵⁾ σε ὁ Θεός μου,“ κ. τ. ε. “Υψωσις ⁶⁾
πνευματικὴ ἐστὶν εὐχαριστία νοῦ καθαροῦ ἐπὶ τοῖς συμ-
βάσιν αὐτῷ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀγαθοῖς.

„Καθ’ ⁷⁾ ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε,“ κ. τ. ε.
Καὶ ⁸⁾ ἐν περιστάσεσι καὶ πειρασμοῖς ὧν εὐλογήσω σε,
φησὶ, κύριε· τουτέστι, διηνεκῶς. Καὶ γὰρ πολλῶν ἐσμεν
ὀφειλέται αὐτῷ, ὅτι οὐκ ὄντας ἐποίησεν, ὅτι τοιοῦτους
εἰργάσατο, ὅτι γενομένους διακρατεῖ, ὅτι καθ’ ἐκάστην
προνοεῖ τὴν ἡμέραν καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, καὶ λάθρα καὶ
φανερῶς, καὶ οὐκ εἰδότων. Οὐ διὰ ταῦτα δὲ μόνον
αἶνον ἄδειν διαπαντὸς προσῆκεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μεγα-
λεῖον τῆς δόξης αὐτοῦ, διὰ τὴν ἐκῆρατον οὐσίαν. Καὶ
γὰρ διὰ ταύτην ὀφείλεται παρ’ ἡμῶν αὐτῷ αἶνος, καὶ
εὐλογία, καὶ διηνεκῆς εὐχαριστία, καὶ λατρεία, καὶ

---

¹⁾ Cfr. Psalm. CXLIV, 13. (CXLIII.)

²⁾ Cfr. Psalm. CXLIV, 14. (CXLIII.)

³⁾ Psalm. CXLIV, 15. (CXLIII.)

⁴⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁵⁾ Psalm. CXLV, 1. (CXLIV.)

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁷⁾ Psalm. CXLV, 2. (CXLIV.)

⁸⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

γενησομένων αἰώνων ἐστὶ, καλῶς εἴρηται τό· „ἡ¹⁾ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων.“

„Φυλιάσσει²⁾ κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει,“ κ. τ. ε. Ἐξολόθρευσις³⁾ ἁμαρτωλοῦ ἐστὶ λογικῆς ψυχῆς χωρισμὸς ἀπὸ τῆς συμπάσης κατὰ κακίαν ζωῆς.

„Αἰνεσιν⁴⁾ κυρίου λαλήσει τὸ σιόμα μου, καὶ εὐλογεῖτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,“ κ. τ. ε. Πᾶσα⁵⁾ σὰρξ εὐλογοῦσα τὸ ὄνομα κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἔσται δηλονότι εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ὀψομένη τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Καὶ⁶⁾ ὁ Παῦλός φησιν· „οὐκ⁷⁾ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνας.“ Πλάξ τοίνυν σαρκίνη ἐστὶ ψυχὴ λογικὴ εὐκόλως ὑποδεχομένη τὸν τοῦ θεοῦ νόμον. Ἔστι δὲ καὶ ψεκτὴ σὰρξ, ὡς τό· „οὐ⁸⁾ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας.“ Καὶ πάλιν ὁ Παῦλός φησι· „σὰρξ⁹⁾ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομησαὶ οὐ δύνανται.“ Ἐνιαῦθα γὰρ σὰρξ τὴν κακίαν σημαίνει.

¹⁾ Psalm. CXLV, 13. (CXLIV.)

²⁾ Psalm. CXLV, 20. (CXLIV.)

³⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁴⁾ Psalm. CXLV, 21. (CXLIV.)

⁵⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁶⁾ Ruaeus: Schedae Grabii.

⁷⁾ II Cor. III, 3.   ⁸⁾ Cfr. Genes. VI, 3.

⁹⁾ I Cor. XV, 50.

Ψαλμὸς ἑκατοσιὸς τεσσαρακοσιὸς πέμπτος.

„Τὸν¹⁾ φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποι-
οῦντα κρίσιν τοῖς ἀδικουμένοις, διδόντα τροφήν τοῖς
πεινῶσιν,“ κ. τ. ε. Ἀλήθειαν²⁾ εἶπε τὸν ἀληθινόν,
ἀπὸ τῆς ἕξεως ὀνομάσας τὸν μετέχοντα τῆς ἕξεως.
Οὕτω καὶ ἐλεημοσύνην ἀγαπᾷ καὶ κρίσιν, τουτέστιν,
ἐλεήμονα καὶ δικαιοκρίτον. Καὶ παρὰ Παύλῳ „ἀγάπη³⁾
οὐ περπερεύεται,“ ἀντὶ τοῦ ὁ ἔχων τὴν ἀγάπην. Κατὰ
τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν χειρόνων ἕξεων εὐρήσεις ὀνο-
μαζομένους τοὺς κεκτημένους αὐτάς.

„Κύριος⁴⁾ λύει πεπεδημένους, κύριος σοφοῦ τυφλοῦς,
κύριος ἀνορθοῦ κατερῥαγμένους,“ κ. τ. ε. Οὔτε⁵⁾ τὰ
πράγματα δεσμοῦ τὸν νοῦν, οὔτε τὰ τούτων νοήματα,
ἀλλὰ τὰ ἐμπαθῆ τῶν πραγμάτων νοήματα. Καὶ γὰρ
τὸν Ἰησοῦν ὁ κύριος ἔκτισε, καὶ αὐτὸς τὴν γυναῖκα
ἐποίησεν, οὐδὲν δὲ τῶν γεγονότων ὑπὸ θεοῦ ἐναντιοῦ-
ται τῇ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ πορνεία καὶ ἡ
πλεόνεξία δεσμοῦσι τὸν νοῦν, ἀναγκάζουσι χρονίζειν τὰ
νοήματα τῶν πραγμάτων ἐν καρδίᾳ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἐκείνους⁶⁾ δηλαδὴ λέγει τυφλοῦς,
τοὺς μήτε τὰ ἑαυτῶν κατορθώματα, μήτε τῶν ἄλλων
τὰ ἐλαπτώματα καταβλέποντας.

„Βασιλεύσει⁷⁾ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα,“ κ. τ. ε. Ὁ⁸⁾
Χριστὸς ἐβασίλευσε μὲν πρὸ τῶν αἰῶνων ἄσαρκος, ἐβα-

1) Psalm. CXLVI, 6. 7. (CXLV.)

2) Ruaeus: Schedae Grabii.

3) I Cor. XIII, 4.

4) Psalm. CXLVI, 7. 8. (CXLV.)

5) Ruaeus: Schedae Grabii.

6) Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXLVI,
8. (CXLV.)

7) Psalm. CXLVI, 10. (CXLV.)

8) Ruaeus: Schedae Grabii.

σίλευσε δὲ καὶ τῆ σαρκὶ αἰωνίως. Ταῦτα δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εὐαγγελίζεται τῆ ἐκκλησίᾳ.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τεσσαρακοστὸς ἕκτος.

„Οἰκοδομῶν ¹⁾ Ἱερουσαλήμ ὁ κύριος, καὶ τὰς διασπορὰς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισυνάξει,“ κ. τ. ε. Οὗς ²⁾ διασκορπίζει ἢ κακία, τούτους συνάγει ἢ ἀρετή. Οὕτω καὶ ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις· „καὶ ³⁾ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.“

„Ο ⁴⁾ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρον,“ κ. τ. ε. Ὁ ⁵⁾ ἀριθμὸς, ᾧ χρώμενος ὁ θεὸς ἀριθμεῖ τὰ λογικὰ, καταστάσεως ἄστρον μηνύει διαφορὰς, καὶ ἅ τίθησιν ὀνόματα αὐτοῖς, διαφορὰς πνευματικὰς γνώσεις σημαίνει. Περὶ δὲ τῶν ἔρπειῶν τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ φησὶν· „ἐκεῖ ⁶⁾ ἔρπειά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς.“ Πῶς γὰρ ἐφαρμοσθήσεται ὁ πνευματικὸς ἀριθμὸς τοῖς ἔρπουσιν ἐπὶ γαστέρα, καὶ δουλεύουσιν ἡδοναῖς, ὧν „ὁ ⁷⁾ θυμὸς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὕψους,“ καὶ „ὁ ⁸⁾ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν;“ Καὶ πάλιν ὁ Σολομὼν πολλοὺς λέγει τοὺς τετρωμένους ὑπὸ κακίας, καὶ ἀναριθμήτους τοὺς πειρονευμένους.

„Ἀναλαμβάνων ⁹⁾ πρᾶξις ὁ κύριος, ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως τῆς γῆς,“ κ. τ. ε. Ζητητέον, ¹⁰⁾ πόθεν

¹⁾ Psalm. CXLVII, 2. (CXLVI.)

²⁾ Ruacus: Schedae Grabii.

³⁾ Luc. XI, 23.

⁴⁾ Psalm. CXLVII, 4. (CXLVI.)

⁵⁾ Ruacus: Schedae Grabii.

⁶⁾ Psalm. CIV, 25. (CIII.)

⁷⁾ Cfr. Psalm. LVIII, 4. (LVII.)

⁸⁾ Psalm. CXL, 3. (CXXXIX.)

⁹⁾ Psalm. CXLVII, 6. (CXLVI.)

¹⁰⁾ Ruacus: Catena Corderii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ὀρίων αὐτῆς οὐκ ἔστιν εἰρήνη. Διὸ ὁ μὴ ἐν εἰρήνῃ, ἔξω ἐστὶ τῶν ὀρίων Ἰερουσαλήμ.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ὅρια¹⁾ τῆς εἰρήνης φασὶν εἶναι τὴν ἀπάθειαν τῆς ψυχῆς.

„Καὶ²⁾ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε,“ κ. τ. ε. Ὅμοιον³⁾ ἐν ὀγδοηχοσιῶ οὕτως· „καὶ⁴⁾ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ.“ Ὁ κόκκος τοῦ σίτου ὁ σωτήρ ἐστι· διὸ καὶ πυρός ἐστιν, οὗ ἐμπίπλησιν ὁ θεὸς τὴν Ἰερουσαλήμ.

„Ὁ⁵⁾ ἀποσιέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῆ,“ κ. τ. ε. Γῆν⁶⁾ ἐνταῦθα ἀλληγορεῖ, τάχα μὲν καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσι τὸν θησαυρὸν περιφέροντας· ἄμεινον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἐκδέχεσθαι τὸν ἐν τῇ σαρκί, ἣν χωρῆσαι ἠθέλησε τὸν τοσοῦτον κύριον.

„Τοῦ⁷⁾ διδόντος χιόνα ὡσεὶ ἔριον, ὀμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσσοντος,“ κ. τ. ε. Διπτῶς⁸⁾ λέγεται διδόναι θεὸς, ἢ συγχωρῶν, ἢ ἐνεργῶν· ὡς εἶ καὶ περὶ τοῦ ἡλίου τις ἔλεγεν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τὴν ἡμέραν ποιῶν καὶ τὴν νύκτα, ἀλλ' ἡμέραν μὲν λάμπων, νύκτα δὲ ὑποχωρῶν. Κατὰ οὖν τὸ δεύτερον σημαινόμενον τὸ διδόναι τὸν θεὸν ἐνταῦθα νομιστέον, εἴπερ ἀποσιέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τήκει αὐτά.

„Ἐξαποσιτελεῖ⁹⁾ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐτά,“ κ. τ. ε. Ἡ¹⁰⁾ χιών καὶ ὁ κρύσταλλος, καὶ ἡ ὀμίχλη,

1) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXLVII, 14.

2) Psalm. CXLVII, 14.

3) Ruaeus: Catena Corderii.

4) Psalm. LXXXI, 16. (LXXX.)

5) Psalm. CXLVII, 15.

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) Psalm. CXLVII, 16.

8) Ruaeus: Schedae Grabii.

9) Cfr. Psalm. CXLVII, 18.

10) Ruaeus: Schedae Grabii.

καὶ τὸ ψῦχος κατὰ στέρησιν τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης
ἐπισυμβαίνει τῇ φύσει τῇ λογικῇ, ἅπερ ἔτηξεν ὁ τοῦ
θεοῦ λόγος ἀποσταλείς· „πῦρ¹⁾ γὰρ, φησὶν, ἦλθον
βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.“

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τεσσαρακοστὸς ὄγδοος.

„Αἰνεῖτε²⁾ τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν,“ κ. τ. ε.
Αἶνός³⁾ ἐστὶν ὕμνος εἰς θεὸν ἐπὶ τῇ θεωρίᾳ τῶν γε-
γονότων.

„Αἰνεῖτε⁴⁾ αὐτὸν πάντα τὰ ἄστροα καὶ τὸ φῶς,“
κ. τ. ε. Τὸ φῶς νῦν συμβολικῶς λογικὴν φύσιν ση-
μαίνει· „ὕμεῖς⁵⁾ γὰρ, φησὶν, ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.“

„Αἰνεῖτε⁶⁾ αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ
ὔδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν· αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα
κυρίου,“ κ. τ. ε. Οὐρανός ἐστι νοητὸς, φύσις λογικὴ
τὸν τῆς δικαιοσύνης ἡλίον ἐν αὐτῇ περιφέρουσα.

„Τοῦ⁷⁾ αὐτοῦ.“ Ὑδωρ τὸ ἐπάνω τῶν οὐρανῶν
λογικὰς φύσεις σημαίνει, κεχωρισμένας ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς
οὐρανοῖς ὄντων ὑδάτων.

„Καὶ⁸⁾ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Κέρας
ἐστὶ νοῦς καθαρός.

„Ὑμνος⁹⁾ πᾶσι τοῖς ὀσίοις αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ὑμνος
ἐστὶν ἔμπληξιν μετὰ δοξολογίας ἐπὶ τῇ θεωρίᾳ τῶν γε-
γονότων καὶ γενομένων ὑπὸ θεοῦ.

---

1) Luc. XII, 49. 2) Psalm. CXLVIII, 1.

3) Ruaeus: Omnia in hunc Psalmum scholia e schedis
Grahii desumta sunt.

4) Psalm. CXLVIII, 3. 5) Matth. V, 14.

6) Psalm. CXLVIII, 4. 5.

7) Cfr. Psalm. CXLVIII, 4.

8) Psalm. CXLVIII, 14. 9) Psalm. CXLVIII, 14.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς τεσσαρακοστὸς ἔννατος.

„*Αἰσατε*¹⁾ τῷ κυρίῳ ἴσμα καινόν,“ *κ. τ. ε.* Οὗ-
τος²⁾ ἴδει καινὸν ἴσμα ὃ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀπο-
θέμενος, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,
καὶ ἐνδυσάμενος τὸν νέον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα.

„*Ἰ*³⁾ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων,“ *κ. τ. ε.*
Ὡς⁴⁾ „οὐχ⁵⁾ ὡραῖος αἶνος ἐν στόματι ἁμαρτωλοῦ.“
οὕτως οὐδὲ ἐν ἐκκλησίᾳ πονηρευομένων, ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ
ὁσίων· καὶ ἐν ταύτῃ μᾶλλον ἢ ἐν ἐνὶ, ἢ ἐν ὀλίγοις.

„*Εὐφρανθήτω*⁶⁾ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτὸν,
καὶ υἱοὶ Σιών ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ „αὐτῶν,“
κ. τ. ε. Ἐπεὶ⁷⁾ περὶ μὲν τοῦ κατ' εἰκόνα τό· „ἐποίη-
σεν.“ εἴρηται, περὶ δὲ τοῦ ἀπὸ τοῦ χοῦ τό· „ἐπλασε.“
καὶ ἡ ἀγία εὐφροσύνη ἐν τῷ κατ' εἰκόνα ἐστὶ, διὰ
τοῦτο Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτὸν προστάσσεται
εὐφραίνεσθαι. Υἱῶν δὲ Σιών βασιλεύει Χριστὸς, του-
τέστι, σοφία, λόγος, ἀλήθεια, ἐφ' ᾧ ἀγαλλιάσθωσαν.

„*Αἰνεσάτωσαν*⁸⁾ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,“ *κ. τ. ε.*
Ἐὰν⁹⁾ οἱ πολλοὶ ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ
ὁμοθυμαδὸν μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ καρδίᾳ αἰνῶσι τὸ ὄνομα
καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ βασιλέως, αἰνοῦσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐν χορῷ μετὰ συμφωνίας.

„*Ἐν*¹⁰⁾ τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐ-

1) Psalm. CXLIX, 1.

2) Ruaeus: Schedae Grabii.

3) Psalm. CXLIX, 1.

4) Ruaeus: Catena Corderii.

5) Sap. Sirac. XV, 9. (Ecclesiastic.)

6) Psalm. CXLIX, 2.

7) Ruaeus: Catena Corderii.

8) Psalm. CXLIX, 3.

9) Ruaeus: Catena Corderii.

10) Psalm. CXLIX, 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κ. τ. ε. Ὡν¹⁾ οὐ τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ, τούτων
 „ὑψώσεις²⁾ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ ῥομφαῖαι
 δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,“ τῶν ἐτοιμῶς ἐχόντων
 ἐκδικεῖν πᾶσαν παρακοήν, καὶ καθαιρούντων³⁾ „πᾶν
 ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ.“

„Καὶ⁴⁾ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,“
 κ. ι. ε. Ῥομφαῖαί⁵⁾ εἰσι διαλογισμοὶ καὶ πράξεις ψυχῆς
 ἐκ κακίας καὶ ἀγνωσίας.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ῥομφαῖα⁶⁾ ἐστὶ νοῦς λογικὸς ἐκ-
 κόπτων ψυχὴν ἀπὸ κακίας καὶ ἀγνωσίας.

„Τοῦ⁷⁾ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς
 ἐν τοῖς λαοῖς,“ κ. τ. ε. „Ἐκδίκησιν⁸⁾ μὲν ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν,“ ἐν τοῖς ἑτεροδόξοις. „ἐλεγμοὺς δὲ ἐν τοῖς
 λαοῖς,“ τοῖς ἁμαρτάνουσι, κατὰ τὸν βίον νομιζομένοις
 ἐκκλησιαστικοῖς.

„Τοῦ⁹⁾ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, καὶ
 τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς,“ κ. τ. ε.
 Ὁ¹⁰⁾ συμβιβάζων διδασκάλους ἑτεροδόξων, καὶ τοὺς ἐν
 ἐκείνοις δοκοῦντας διὰ νομιζομένην ἰκανότητα ἐνδόξους,
 δεῖται βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, ἵνα μὴ προβαίνωσι
 τῷ λόγῳ αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειρο-
 πέδαις σιδηραῖς, ἵνα μηκέτι κρατῶσι τὸν πάλαι διὰ τὸ
 εὐεξαπάτητον κρατούμενον.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Δεσμὸς¹¹⁾ ἐστὶ νοητὸς ἀπάθεια

1) Ruaeus: Catena Corderii.

2) Psalm. CXLIX, 6. 3) Cfr. II Cor. X, 5.

4) Psalm. CXLIX, 6.

5) Ruaeus: Schedae Grabii.

6) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXLIX, 6.

7) Psalm. CXLIX, 7.

8) Ruaeus: Catena Corderii. — Cfr. Psalm. CXLIX, 7.

9) Psalm. CXLIX, 8.

10) Ruaeus: Catena Corderii.

11) Ruacus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CXLIX, 8.

λογικῆς ψυχῆς· ἢ φόβος κυρίου ἐκκλίνων ἀπὸ κακίας· ἢ διδασκαλία πνευματικῆ, μὴ συγχωροῦσα τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν κακίαν ὀδεύειν· ἢ ἀγάπη πνευματικῆ, μηδὲν προτιμῶσα τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ.

„Τοῦ ¹⁾ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρῖμα ἔγγραπτον,“ κ. τ. ε. Ποιοῦσιν ²⁾ οἱ ὅσοι κρῖμα ἔγγραφον, καὶ γραφῆς τῆς ἐν πνεύματι ἄξιον, ἐν τοῖς προειρημένοις βασιλεῦσι καὶ ἐνδόξοις· καὶ πάντα τὰ προειρημένα δόξα ἐστὶ πᾶσι τοῖς ὄσίοις τοῦ θεοῦ, ὡς τὸν μὴ ἔχοντα ταῦτα μὴ εἶναι ὄσιον θεοῦ.

Ψαλμὸς ἑκατοστὸς πεντηκοστὸς.

„Αἰνεῖτε ³⁾ τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Μηδεὶς ⁴⁾ ἐξελθὼν τὰ ἅγια αἰνεῖτω τὸν θεόν· „πῶς ⁵⁾ γὰρ ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτριᾶς;“ Ἀλλοτρία δὲ γῆ τὰ μὴ ἅγια. Ἡ ἐπεὶ οὐ δοτέον τὰ ἅγια τοῖς κυσὶν, οὐδὲ βλητέον τὰς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ἢ δὲ αἴνεσις κυρίου ἅγια καὶ μαργαρίτης· ἐν ἁγίοις αἰνετέον τὸν θεόν, καὶ οὔτε ἐν κυσὶν, οὔτε ἐν χοίροις.

„Αἰνεῖτε ⁶⁾ αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. Ὅπου ⁷⁾ στερέωμα πίστεως καὶ οἰκοδομῆς ὁμοίας τῇ ἐπὶ πέτραν ὑπὸ ἀνδρὸς φρονίμου οἰκοδομηθείσῃ, καὶ Χριστὸς ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις, ἔκει ὡς ἐν στερεώματι δυνάμεως θεοῦ αἰνεῖσθω ὁ θεός. Καὶ ἔστω ταῦτα ἐν τῷ λέγοντι καὶ ἐν τῷ ἀκούοντι.

---

¹⁾ Psalm. CXLIX, 9.

²⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

³⁾ Psalm. CL, 1.

⁴⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

⁵⁾ Psalm. CXXXVII, 4. (CXXXVI.)

⁶⁾ Psalm. CL, 1.

⁷⁾ Ruaeus: Catena Corderii.

„*Αἰνεῖτε*¹⁾ αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ,“
 κ. τ. ε. Ὡς²⁾ ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ
 εὐλογεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ δικαίου τὸν θεόν· οὕτως καὶ αἰνε-
 τέον αὐτὸν καὶ ἐφ’ αἷς ἔστησε καὶ ἔταξε δυναστείαις·
 αἷς νοείωσαν, ἵνα καὶ μετέχωσιν αὐτῶν ὁ λέγων καὶ
 ἀκούων. Ἐξόρητα γὰρ τὰ διὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ διηνε-
 κῶς κατορθούμενα.

„*Αἰνεῖτε*³⁾ αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης
 αὐτοῦ,“ κ. τ. ε. *Νοηθείσης*⁴⁾ ἐκάστης μεγαλωσύνης τοῦ
 θεοῦ, καὶ ἕκαστον τῶν κτισμάτων νοηθήσεται, καὶ τὸ
 πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης, ἧς ἐκάστης οὐκ ἔστι πέρας.

„*Αἰνεῖτε*⁵⁾ αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος,“ κ. τ. ε.
*Κατὰ*⁶⁾ τὸν πνευματικὸν περὶ σαλπύγγων κατασκευῆς
 ἐν Ἀριθμοῖς λόγον, κατασκευασιέον σάλπιγγα, ἵνα ἐν
 ἤχῳ αὐτῆς αἰνέσωμεν τὸν θεόν. Τοιαῦτα δὲ, οἶμαι,
 σάλπιγγες δηλοῦνται καὶ ἐν τῷ· „σαλπύσει⁷⁾ γὰρ, καὶ
 οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι.“ Καὶ ἐν τῷ· „ἐν⁸⁾
 φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι τοῦ θεοῦ καταβή-
 σεται ἀπ’ οὐρανοῦ.“ Ἔστι δὲ καὶ ἑορτὴ νεομηνία
 ἑβδόμου μηνὸς μνημόσυνον σαλπύγγων· καθ’ ὃ λέγεται·
 „σαλπύσατε⁹⁾ ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, ἐν εὐσήμεῳ ἡμέρας
 ἑορτῆς ἡμῶν.“

„*Τοῦ αὐτοῦ.*“ Σάλπιγξ¹⁰⁾ ἐστὶ νοῦς θεωρητικὸς,
 ἢ νοῦς διδασκαλίαν πνευματικὴν πεπιστευμένος.

1) Psalm. CL, 2.

2) Ruaeus: Catena Corderii.

3) Psalm. CL, 2.

4) Ruaeus: Catena Corderii.

5) Psalm. CL, 3.

6) Ruaeus: Catena Corderii.

7) I Cor. XV, 52.

8) I Thess. IV, 16.

9) Psalm. LXXXI, 3. (LXXX.)

10) Ruaeus: Schedae Grabii. — Cfr. Psalm. CL, 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ΕΚ ΤΗΣ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑΣ

εἰς τὸν ψαλμὸν ὀγδοηκοστὸν δεύτερον.

„Ἐλήλυθέ¹⁾ τις ἐπὶ τοῦ παρόντος μέγα φρονῶν ἐπὶ τῷ δύνασθαι πρεσβεύειν γνώμης ἀθέου καὶ ἀσεβειστιάτης, καλουμένης Ἐλκεσαϊτῶν,²⁾ νεωστὶ ἐπανισταμένης ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐκείνη ἡ γνώμη οἷα λέγει κακὰ, παραθήσομαι ὑμῖν, ἵνα μὴ συναρπάζησθε. Ἄθειεῖ τινα ἀπὸ πάσης γραφῆς. Κέχρηται ῥητοῖς πάλιν ἀπὸ πάσης παλαιᾶς τε καὶ εὐαγγελικῆς, τὸν ἀπόστολον τέλεον ἀθειεῖ· φησὶ δὲ, ὅτι τὸ ἀρνήσασθαι ἀδιάφορόν ἐστι. Καὶ ὁ μὲν νοήσας, τῷ στόματι ἐν ἀνάγκαις ἀρνήσεται, τῇ δὲ καρδίᾳ οὐχί. Καὶ βίβλον τινὰ φέρουσιν, ἣν λέγουσιν ἐξ οὐρανοῦ καταπεπτωκέναι.³⁾ Καὶ τὸν ἀκηκοότα ἐκείνης καὶ πιστεύοντα, ἄφρσιν λήψεσθαι τῶν ἀμαρτημάτων, ἄλλην ἄφρσιν παρ' ἣν Χριστὸς Ἰησοῦς ἀφῆκε.

¹⁾ Cfr. de hoc fragmento, quod frustra desideratur in ed. Ruaei, edd. Huetii coll. Eusebii Histor. Eccles. Lib. VI. cap. 38.

²⁾ Cfr. Theodoretus in libr. II. haereticarum fabularum cap. 7., Epiphanius in haeresi Ebionaeorum, in haeresi Ossensorum, itemque in haeresi Sampsaeorum. Vide porro Augustinum de haeresibus cap. 10., nec non Methodium in lib. VIII. convivii.

³⁾ Huet. in margine: „Robert. Stephanus: πεπιωκέναι.“

ΕΚ ΤΩΝ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΑΙ¹⁾

ΕΙΣ ΘΡΗΝΟΥΣ.

Κεφάλαιον πρῶτον.

„Καὶ²⁾ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι.“ Ὁ Ἱερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, καὶ ὄντος ἐν Βαβυλῶνι, θρηνεῖ τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν, καὶ τὸν λαὸν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, καὶ θρηνεῖ περιχοπὰς τινὰς, καὶ διαστολὰς περιγραφῶν, ἀρχομένας ἐξῆς ἀπὸ τῶν παρ' Ἑβραίοις στοιχείων. Καὶ μετὰ τὸ τελέσαι τὸν ἐφ' ἐκάστου στοιχείου θρήνον, καὶ ἐπὶ πᾶσιν τὸν ἀπὸ τοῦ η ἀρχόμενον, ὅπερ ἐστὶ τελευταῖον τῶν Ἑβραίων γράμμα, ἐπανέρχεται ἐπὶ τὸ Ἄλεφ, καὶ πάλιν θρηνεῖ, καὶ τοῦτο ποιεῖ τετράκις, τὰ εἴκοσι δύο στοιχεῖα ἐπεξιῶν.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Διὰ τοῦτό φασιν Ἑβραῖοι τῆς παλαιᾶς γραφῆς ἰσαριθμούς τοῖς στοιχείοις εἶναι τὰς βίβλους, ὡς εἶναι πρὸς θεογνωσίαν πᾶσαν εἰσαγωγὴν, καθάπερ τὰ στοιχεῖα πρὸς ἅπασαν τοῖς μανθάνουσι σοφίαν. Διὰ τοῦτο τετραπλασιάζεται τάχα, διότι καὶ τῶν σωμάτων τὰ στοιχεῖα κατέστηκε τέσσαρα. Καὶ μετ' ὀλίγα· ἐκδοσις δὲ Ἀκύλα καὶ Θεοδοτίωνος ἐν τοῖς Θρήνοις οὐ φαίνεται, μόνου δὲ Συμμάχου καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα. Καὶ πάλιν· ζητήσῃε δ' ἄν τις, πῶς τῆς

¹⁾ Deprompta sunt haec fragmenta e Catena Ghislerii. — Cfr. Prolegomena coll. ed. Ruaei Tom. III.

²⁾ Thren. I, 1.

ἐπιγραφῆς τοῦ βιβλίου πληθυντικῶς ἐχούσης „θρῆναι,“ ἐνικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τὸν θρῆνον τοῦτόν φησιν. Ἀλλὰ μερικοὶ μὲν πλείους ὑπάρχουσιν, τοῖς στοιχείοις διηρημένοι, εἰς ἓνα δὲ πάντως ἀνάγονται πρὸς μίαν ὑπόθεσιν τὸν Ἰσραὴλ ἀναγόμενοι.

„Τοῦ αὐτοῦ κατὰ θεωρίαν.“ Ἐὰν ἴδωμεν ὑποχείριον γινομένην τὴν ψυχὴν τῷ διαβόλῳ, ἢ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, καὶ ἀπαξιαπλῶς ταῖς ἐχθραῖς δυνάμεσι τὴν τῆ φύσει θεωρητικὴν καὶ συνορᾶν τὰ ὄντα καὶ ἐπισιῆσαι δυναμένην, νοήσομεν πως τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὸν αἰχμαλωτεύσαντα. Ἀλλὰ καταφυγόντες ἐπὶ τὸν Χριστόν, τὸν κηρύξαντα κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, ἐλευθερωθησόμεθα ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ ἄν μέχρι τοῦ δῆσαι φθάσῃ ὁ αἰχμαλωτεύσας. Ἦλθε γὰρ Ἰησοῦς ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει.

„Ἐκάθισεν ¹⁾ Ἱερεμίας κλαίων.“ Τὸν ἐξ ἀγάπης κλαυθμὸν μακαριζόμενον. Τοῦ γὰρ ἁγίου ἐστὶν „κλαίνειν ²⁾ μετὰ κλαιόντων, καὶ χαίρειν μετὰ χαιρόντων.“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ „Ἐγγίζων ³⁾ τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ κύριος ἐκλαυσεν, καὶ εἶπεν· εἰ ἔγνωκας σὺ τὰ εἰς εἰρήνην σου!“ „Ἱερουσαλήμ, ⁴⁾ Ἱερουσαλήμ, ἢ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε!“

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Εἰ τοίνυν „μακάριοι ⁵⁾ οἱ κλαίοντες, ὅτι γελάσετε,“ ἔδει Ἱερεμίαν τὸν μυστικὸν τοῦτον κλαῦσαι κλαυθμὸν, καὶ κατὰ τό· „μακάριοι ⁶⁾ οἱ πενθοῦντες.“ πενθῆσαι τοὺς τοῦ πενθεῖσθαι ἀξίους.

¹⁾ Thren. I, 1.   ²⁾ Cfr. Rom. XII, 15.

³⁾ Cfr. Luc. XIX, 41.

⁴⁾ Cfr. Matth. XXIII, 37.

⁵⁾ Luc. VI, 21.   ⁶⁾ Matth. V, 4.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ὥστε καὶ φόρους τῷ κρατήσαντι αὐτῆς ἐχθρῷ τελεῖν κατὰ ψυχὴν τοῦ ἐκπεπωκότος τῆς ἀληθείας.

„*Ἀρχουσα*¹⁾ ἐν χώραις.“ Τί δεῖ λέγειν καὶ περὶ τοῦ, ὅτι ἄρξασα χωρῶν, ἐπὶ τοσοῦτον δουλοῦται παρὰ τοῖς ἐχθροῖς, ὥστε καὶ φόρον αἰεὶ αὐτὴν ἐπιτελεῖν τοῖς κακοῖς δεσπόταις, ἃ ἂν ἐκεῖνοι προστάτουσιν; Προσ-τάττουσι δὲ χρηστὸν οὐδέν. Καὶ τάχα καθ' ἕκαστον ὧν πταίει ἐνθάδε, φόρον τινὰ τελεῖ τῷ Ναβουχοδονόσορ, ὃς ἐρμηνεύεται ἐγκαθισμὸς καὶ ἐπίγνωσις συνοχῆς· οὐ μόνον δὲ τῷ Ναβουχοδονόσορ, ἀλλὰ καὶ σαιράπαις αὐτοῦ.

„*Κλαίουσα*²⁾ ἐκλαυσεν ἐν νυκτί.“ Ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου θρήνου τοῦ „*Ἄλειφ* ἄρξαμένου, τὴν λέξιν σῶσαι δεδυνήμεθα· ἐπὶ δὲ τούτου τί ἂν τις εἴποι, λεγομένης πόλεως κεκλαυζέναι ἐν νυκτί, ὥστε τὰ δάκρυα εἶναι ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς; Εἰ μὴ ἄρα τοὺς ἐνοικοῦντάς τις ἕρει πόλιν ὀνομαζομένους τοὺς καὶ φόρον τελοῦντας, καὶ κεκλαυζέναι ὑπομνησθέντας ἐξ οἷας εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας εἰς ὅσην δουλείαν καὶ ταπείνωσιν ἐληλύθασιν. Πῶς οὖν διηγησόμεθα καὶ τὸ „ἐν³⁾ νυκτί;“ Ἡ ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τῆς κοινῆς ἀπάντων ἀνθρώπων ἀναπαύσεως ἢ πόλις ὑπομνησχομένη τῶν συμφορῶν, τουτέστιν οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες, οὐκ ἀναπαύομενοι ἔκλαιον, κρουνηδὸν τῶν δακρύων καταρρέοντων ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῶν; Ἐπειείνετο δὲ μάλιστα αὐτοῖς ὁ κλαυθμὸς, καὶ ἐπέρρει τὰ δάκρυα οὐχ ὑπάρχοντος οὐδενὸς παραμυθουμένου αὐτοῦς ἀπὸ τοσοῦτων ἀγαπώντων, παντός τε τοῦ φιλοῦντος ἀθετοῦντος τὴν φιλίαν τὴν πρὸς αὐτὴν, καὶ μεταβεβληκότος εἰς ἐχθραν. Τίνες οὖν, ὡς πρὸς τὴν λέξιν, οἱ ἀγαπῶντες αὐτὴν πρότερον, ἀφ' ὧν οὐδεὶς ὑπῆρχεν παραμυθησόμενος αὐτὴν; Τάχα αἱ λοιπαὶ τῆς Ἰουδαίας πόλεις. Διὰ τοῦτο δὲ ἴσως

¹⁾ Thren. I, 1.   ²⁾ Thren. I, 2.

³⁾ Cfr. Thren. I, 2.

ἀγαπῶσαι τὴν μητρόπολιν, ἐν καιρῷ περιστάσεως οὐ παρεκάλουν. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸ ῥητόν. Ἐὰν δὲ ὁ λόγος, ὡς ἐν τοῖς πρὸ τούτων παρεστήσαμεν, Ἱερουσαλήμ λέγῃ τὴν τελείαν ψυχὴν, αὐτὴ ἂν κλαίειν λέγοιτο, ἐκπεσοῦσα τῆς οἰκείας χώρας ἐν συγχύσει γενομένη, καὶ κατάστασιν ἔχειν. Ἐναντίαν τῷ γέλῳ γέλωτα τὸν ἀπὸ χαρᾶς καὶ ἰλαρότητος, ὃν ὁ κύριος ἡμῶν ἐπαγγέλλεται ὑπάρξαι τοῖς τὸν μακαριζόμενον κλαύσασι φάσκων· „μακάριοι ¹⁾ οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσονται.“ Καὶ ἐν τῷ Ἰὼβ δέ· „ἀληθινόν, ²⁾ φησὶ, στόμα ἐμπλήσει γέλωτος.“ Τάχα δὲ διὰ τοῦτο καὶ εἷς τῶν πατριάρχων γέλωτος λέγεται. ³⁾ Ὁ τοίνυν στενάζων, διὰ τὸ εἶναι ἐν τῷ σκήνει, ὥσπερ ὁ ἀπόστολος δεδήλωκεν εἰπών· „καὶ ⁴⁾ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι.“ τὸν ἐν ἐπαγγελίᾳ γέλωτα ποθῶν καὶ τὴν θείαν ἰλαρότητα, κλαυθμὸν κλαίει τροφιμώτατον, καὶ ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν.

„Ἀπὸ ⁵⁾ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν.“ Οἴομεθα γὰρ τὸ μὲν ἀγαπᾶν θειότερον εἶναι, καὶ ἔν' οὕτως εἶπω, πνευματικόν· τὸ δὲ φιλεῖν σωματικόν, καὶ ἀνθρωπικώτερον. Τάχα δὲ οὐδενὸς φαῦλον παρατηρητέον ἀγαπῶντος· ὅτι περὶ μὲν τῶν κρείττονων φησὶ· „οὐχ ⁶⁾ ὑπάρχει παρακαλῶν αὐτήν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν.“ περὶ δὲ τῶν ἑλατιόνων· „πάντες ⁷⁾ οἱ φιλοῦντες αὐτήν, ἠθέτησαν αὐτήν, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς.“ Οἱ μὲν γὰρ ὑποδεέστεροι καὶ ἠθέτησαν αὐτήν, καὶ ἐγένοντο αὐτῇ ἐχθροί· οἱ δὲ κρείττονες μόνον οὐ παρεκάλεσαν.

„Μεταρκίσθη ⁸⁾ Ἰουδαία ἀπὸ ταπεινώσεως.“ Πρὸς μὲν τὸ ῥητόν τοιοῦτος ἂν εἶη ὁ νοῦς· τὸν ἴδιον τόπον

¹⁾ Cfr. Luc. VI, 21.

²⁾ Cfr. Job. VIII, 21.

³⁾ Cfr. Genes. XXI, 6.

⁴⁾ II Cor. V, 4.

⁵⁾ Thren. I, 2.

⁶⁾ Thren. I, 2.

⁷⁾ Cfr. Thren. I, 2.

⁸⁾ Thren. I, 3.

ἡ Ἰουδαία ἤμειψεν, αἰτίων τούτων γινομένων, αὐτῇ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς, ἣν τεταπείνωται ἁμαρτοῦσα, καὶ τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ ἐξηγερούμενον, ὃ πρότερον εἶχεν ἐν θεοσεβείᾳ ὑπάρχουσα, καταλιποῦσα, εἰ δὲ καὶ τῆς πολλῆς δουλείας αὐτῆς, ἣν δεδούλωτο ὑποτεταγμένη τοῖς πάθεσι. Μετοικισθεῖσα δὲ ἐν ἔθνεσιν ἰδρύνθη, ἔνθα εὐρεῖν ἀνάπαυσιν οὐ δεδύνηται, πάντων τῶν ἐχθρῶν καταδιωκόντων αὐτήν, καταλαβόντων, καὶ κατακεκρατηκότων αὐτῆς γενομένης παρὰ τοῖς ἔθνεσιν, οἱ ἔθλιβον αὐτήν.

„Ὅδοι¹⁾ Σιών πενθοῦσι, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐργομένους ἐν ἑορτῇ.“ Ὁ πρὸς τὸ ῥητὸν νοῦς οὗτός ἐστιν· Τοῦ νόμου λέγοντος· „τρὶς²⁾ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθῆσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου.“ ἔσπευδον οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, μετὰ οἰκοδομηθῆναι τὸν ναὸν ἐν Σιών ἀπὸ τοῦ χρόνου Σολομῶντος, ἐπιτελεῖν τὸ προστεταγμένον· καὶ κύκλῳ τῆς Ἱερουσαλήμ τυγγανουσῶν τῶν πόλεων τῆς Ἰουδαίας, πάντοθεν ὁδοὶ ἦσαν φέρουσαι ἐπὶ τὴν Σιών. Ταύτας οὖν ὁ προφήτης διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν φησὶ πενθεῖν σκυθρωπαζούσας, καὶ ἐν πάσῃ ἐρημίᾳ ὑπαρχούσας καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, ὅτε πολλὴ εὐφροσύνη καὶ ἰλαρότης ἦν ἐν αὐτοῖς, σπευδόντων ἐπὶ ἑορτὴν τῶν ἀπανταχόθεν Ἰουδαίων ἐπὶ τὸ Σιών ὄρος. Πολλῶν δὲ οὐσῶν τῶν πυλῶν τῶν οἰκοδομηθεισῶν ἐν Σιών ἐκ πάντων τῶν κλιμάτων, φησὶν ὁ λόγος πάσας ἠφρανίσθαι, καὶ τοὺς ἱερεῖς στενάζειν, δηλονότι τὰ ἱερατικὰ ἔργα τὰ κατὰ τὰς ἑορτὰς, καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας οὐ δυναμένους ἐπιτελεῖν, ἥτοι τῷ αἰχμαλωτεῖσθαι, ἢ τῷ μηδένα εἶναι τὸν προσιόντα αὐτοῖς, καὶ τὰς λειτουργίας τὰς ἱερατικὰς ἀπαιτοῦντα. Ἀλλὰ καὶ αἱ παρθένοι, φησὶ, τῆς Σιών ἀγόμεναί εἰσι, δῆλον δὲ οὖν ὑπὸ τῶν κεκρατηκότων πολεμίων.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Πρὸς δὲ διάνοιαν, τῆς σκοπευτικῆς

¹⁾ Thren. I, 4.

²⁾ Exod. XXIII, 17.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

αὐτὰ ἐν ἀγχιμαλωσίᾳ ἐλαυνόμενα ὑπὸ παντὸς τοῦ θλίβοντος.

„Ὅτι ¹⁾ κύριος ἐταπείνωσεν.“ Ἀρξάντων τε καὶ εὐφρανθέντων τῷ τὸν κύριον διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβημάτων εἰς ταπείνωσιν παραδεδωγένοι τοὺς τὰς ἐν τοῖς ἁγίοις λόγοις συνθήκας πρὸς αὐτὸν οὐ τειρηζότας.

„Τοῦ ²⁾ αὐτοῦ.“ „Δικαίως ³⁾ τὰ δίκαια διώξεις.“ Τίς γὰρ τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διώκει; Διαλαβόντες δὲ ἐκεῖνο, εὐχερῶς καὶ ἐπὶ τοῦτο μετελευσόμεθα, ὅτι ἔστι δικαίως τὸ ἄδικον διώκειν. Ἐξήγησις μὲν τοῦ δικαίως τὸ δίκαιον διώκειν αὕτη, ἐπὰν καὶ τὸ πραττόμενον καθῆκον ἦ, καὶ ὑγιεῖ διαθέσει ἐνεργῆται· ὡς εἴ τις σωφροσύνην δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ δι' αὐτὴν κατορθώσαι, καθάπερ Ἰωσήφ ἀναγέγραπται πεποιηθέντα· τοῦ δὲ ἀδίκως τὸ δίκαιον διώκειν, ἡ σαφήνεια ἔστι τοιαύτη, ἐπὰν τὸ καθῆκον μὲν τις ἐπιτελῆ, προθέσει δὲ μοχθηρᾷ, ὧν εἴ τις δόξαν τὴν παρὰ ἀνθρώπων θηρόμενος κοινωνήσῃ τῶν ὑπαρχόντων πένησιν· ἄπερ ἀπαγορεύων ὁ σωτὴρ φησιν· „ἐὰν ⁴⁾ ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιούσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.“ Τὸ δὲ δικαίως τὸ ἄδικον ποιεῖν, νοηθεῖη ἂν, ὅταν προθέσει τὰ χεῖριονα ποιεῖν τις προελόμενος, παρ' ἄγνοιαν τοῦ καλοῦ πράττει τὰ χεῖριονα· ὁποῖός ποτε γέγονε Παῦλος προδιδούς τὰς ἐκκλησίας κατὰ ζήλον θεοσεβείας. Ἀδίκως δὲ τὸ ἄδικον, ὅταν καὶ τὸ πραττόμενον ἄδικον ἦ, καὶ ἡ προαίρεσις κακοποιητική.

¹⁾ Thren. I, 5.

²⁾ Licet hoc fragmentum locum Deuteronomii explicet, verum tamen in Catenis Mss. dicitur depromptum e Commentariis Origenis in Threnos. Ruacus.

³⁾ Cfr. Deuteron. XVI, 20.

⁴⁾ Matth. VI, 2.

„Καὶ¹⁾ ἐξῆλθε ἐκ θυγατρὸς Σιών πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς.“ Τὰ τῆς λέξεως, ὅση δύναμις ἡμῖν σαφηνιστέον, ἐξετάζουσι τίς ἡ θυγάτηρ Σιών, καὶ ἐν τίνι ἔχουσα τὴν εὐπρέπειαν, τίς τε ἡ νομὴ, ἣν οὐκ ἔχουσιν οἱ ἄρχοντες τῆς θυγατρὸς Σιών δίκην κριῶν ἀπορούτων βροσκήσεως· καὶ πῶς οὗτοι ἐστηρημένοι ἰσχύος πορεύονται κατὰ πρόσωπον τοῦ διώκοντος. Ἡγούμεθα δὲ τὸ μὲν ὄρος Σιών μητέρα εἶναι τῆς ἐν αὐτῇ συναγωγῆς θυγατρὸς σχηματιζούσης τῆς Σιών· τὴν δὲ εὐπρέπειαν τῆς θυγατρὸς Σιών, τὴν κτῆσιν τὴν ἐν πέπλοις αὐτῆς· ἣτις κτῆσις ἐν τῷ καιρῷ τῆς προνομῆς ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐξῆλθεν ἀπὸ τούτων, ὧν ὁ κόσμος ἦν, τουτέστιν ἐξεκομίσθη· τοῦτο γὰρ ἐμφατικώτερον τῷ „ἐξῆλθεν“²⁾ ὠνόμασεν. Τοὺς δὲ ἡγουμένους τῆς συναγωγῆς, διὰ τὸ ἐκχεῖσθαι τοὺς πολεμίους καὶ ἀγχαλωτίζειν, ἀποροῦντας τῶν συνηθῶν ὠμοιωθῆναι κριοῖς οὐχ εὐρίσκουσι τροφήν. Ὡσπερ μέντοι γε κριοὶ ἐλαυνόμενοι, μὴ τραφέντες ἀσθενῶς πορεύονται, τῇ ἀνάγκῃ τῶν ἐπιδιωκόντων εἴκοντες· οὕτως καὶ οἱ ἄρχοντες ἀγχαλωτοὶ γενόμενοι, ἀπαγόμενοι εἰς τὴν χώραν τῶν ἀγχαλωτισάντων, ἐπορεύοντο οὐκ ἐν ἰσχύϊ κατ' ὄψιν τοῦ διώκοντος.

„Τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἀναγωγὴν.“ Πρὸς δὲ διάνοιαν ἡ τοιάδε ψυχὴ θυγάτηρ ἐστὶ Σιών· οἷον ὡς θυγάτηρ δικαιοσύνης ἢ δικαία, καὶ τέκνον σοφίας ἢ σοφὴ· οὕτω δὲ, ἐπεὶ Σιών ἐστὶ τὸ σκοπευτήριον, ἢ σκοπευτικὴ, καὶ θεωρητικῶς διεξοδικὴ θυγάτηρ Σιών ἂν λέγοιτο. Εὐπρέπειαν δὲ αὐτῆς καὶ ἀξίωμα τί ἂν ἄλλο δεόντως νομισαίμην ἢ τὸν πλοῦτον τῶν τῆς ἀληθείας μετὰ σοφίας τεθεωρημένων ἀγίων δογμάτων; Ἐπὰν οὖν ἀμελήσῃ τις, μετὰ τὸ κτήσασθαι ἀξίωμα καὶ εὐπρέπειαν τῆς τε τούτων συνοχῆς, καὶ τῆς τοῦ πλούτου τοῦ θεοῦ αὐξήσεως ἀπορῶεῖ, καὶ ἐξέρχεται τὰ τέως κόσμος αὐτῆς

¹⁾ Thren. I, 6.

²⁾ Cfr. Thren. I, 6.

τυγχάνοντα ἄρχοντες δὲ οἱ ἡγησάμενοι τοῦ λόγου, καὶ χειραγωγήσαντες ἐπὶ τὴν κτιῆσιν τῆς προειρημένης εὐπρεπείας, δίκην κριῶν τῶν ἡγησαμένων τῆς τῶν προβάτων ποιμνης οὐχ εὐρισκόντων νομῆν, ἐν σπάνει κατέστησαν καὶ αὐτοὶ, ἀνέντιες τὴν προσοχὴν τῶν δυναμένων αὐτούς τε καὶ τὰ πρόβατα, ἔν' οὕτως εἶπω, πιᾶναι. Διὰ τοῦτο ἀσθενήσαντες, καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ διώκοντος, ὅστις ἐστὶν ὁ ἀνιδίκος ἡμῶν διάβολος, ἔμπροσθεν αὐτοῦ πορεύονται ἐλαυνόμενοι ὅπη ἐκεῖνος ἄγειν ἐθέλοι. Ἐὰν μέντοι γε ἡ προειρημένη θυγάτηρ Σιών ἐπιμέλειαν ποιήσῃται τοῦ κάλλους αὐτῆς, καὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτῆς, καὶ πρόνοιαν τοῦ φρουρεῖσθαι τὸ ἀξίωμα, φαυλίζει καὶ μυκτηρίζει τὸν Ἀσσυρίων βασιλέα, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἡσαίου μεμαθήκαμεν λέγοντος: „ἐφάυλισέν¹⁾ σε καὶ ἐμυκτηρίσέν σε παρθένος θυγάτηρ Σιών.“

„Ἐμνήσθη²⁾ Ἱερουσαλήμ ἡμερῶν ταπεινώσεως αὐτῆς.“ Εἰς ἀνάμνησιν ἦλθεν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων, δι' ἃ γέγονεν εἰς ἀρχμαλωσίαν. Ὁ γὰρ μιμνησκόμενος ἐν τῷ τὰ δεινὰ πάσχειν, οὐ τοῦ ἐνεστηκότος μιμνήσκειται, ἀλλὰ τοῦ παρεληλυθότος. Καὶ μετ' ὀλίγα· Τοιαῦτα διαπορήσαντες ἐν τῷ τόπῳ, καὶ ζητοῦντες ὑπόμνησιν παρεληλυθυίας ταπεινώσεως αὐτῆς καὶ ἀπωσμῶν αὐτῆς, διὰ τὸ πεπτωχέναι τὸν λαὸν αὐτῆς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, καὶ τὰ ἐπιφερόμενα αὐτῇ συμβεβηκέναι, ὑποσκοποῦμεν μὴ ἄρα ἡ κυρίως ταπείνωσις οὐχ ἄλλη τίς ἐστιν ἢ τῆς ἁμαρτίας, ὥσπερ ὕψωσις ἢ κατόρθωσις, καὶ ἀπωσμός οὐδενὸς ἐνεργοῦντος γίνεται ἢ τῆς μοχθηροῦς πράξεως. Ἰκανὴ γὰρ αὐτὴ ἀπώσασθαι ἀπὸ θεοῦ, καὶ παντὸς τοῦ κατὰ φύσιν καλλίστου. Ὅτε τοίνυν μεθύουσα ἢ Ἱερουσαλήμ, τουτέστιν οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, καὶ ἐξεστηκυῖα ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐταπεινοῦτο, οὐχ ἐπησθάνετο τοῦ πταισματος· ὅτε δὲ αἱ ἀνταποδόσεις αὐτῆς ἐληλύθασιν διὰ τοῦ τὸν λαὸν αὐτῆς πεπτωχέναι

¹⁾ Jesai. XXXVII, 22.

²⁾ Thren. I, 7.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

πεσῶν καὶ τῇ κακίᾳ συμβιοῦς, ἐν σάλῳ τυγχάνειν ὑγιῶς λέγεται.

„Καὶ¹⁾ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω.“ Δηλοῖ τὴν ἀναγωγὴν τῶν ἁμαρτημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ, οὐκέτι τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινομένης τῶν πταισμάτων, οὐδὲ ἐν τῇ νομῇ τῶν ἁμαρτημάτων γινομένης, ἀλλ' ἀποστρεφομένης εἰς τὰ ὀπίσω ἐπὶ τῷ ἰδίῳ (καλῷ).

„Ἀκαθαρσία²⁾ αὐτῆς πρὸ ποδῶν αὐτῆς.“ Κατὰ μὲν τὴν σωματικὴν διήγησιν, τὸ λεγόμενον περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ νῦν τοιοῦτόν ἐστιν. Ἡ ἀκαθαρσία Ἱερουσαλήμ. Τίνος δὲ ἐμπόδιον, ἡμῖν καταλέλοιπεν νοεῖν ὁ προφήτης. Τάχα οὖν δηλοῖ, ὅτι κωλυτικὴ ἐστὶ τῆς πορείας αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία. Ἀλλὰ καὶ τοιάδε τις οὔσα δηλοῖ, ὅτι Ἱερουσαλήμ τῶν ἐσχάτων αὐτῆς οὐκ ἐμνημόνευσεν. Ταῦτα δὲ ὁ ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ὀρῶν τί διὰ τὰ ἁμαρτήματα ἀπαντήσεται, οὐχ ἁμαρτήσεται. Διὰ ταύτην τοίνυν τὴν ἀκαθαρσίαν ἐμπόδιον αὐτῇ· διὰ τὸ μὴ μνημονεύειν αὐτὴν τῶν ἐσχάτων αὐτῆς, τὰ θαυμαστά αὐτῆς τὰ μεγάλα, ἅτινα εἶχεν ὅτε ἀξία τοῦ ἐπισκοπεῖσθαι ἐτύγχανε, κατεβίβασε καὶ εἰς ταπεινότητα ἤνεγκε, πρότερον ὑπέρογκα ὄντα καὶ μείζονα παντὸς ἐπαίνου. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα πάντα οὐκ ἦν ὁ παραμυθούμενος τὴν τὰ μέγιστα αὐτῆς καταβιβάσασαν. Ἐπὶ τούτοις δὲ κατανόησον τὴν ἐμοῦ τοῦ λέγοντος ταπεινωσιν,³⁾ κύριε, ἐπειδήπερ ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ τοῖς γενομένοις τῇ πατρίδι μου μεγαλύνεται. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ζητητέον τοίνυν, κατὰ τοὺς τῆς ἀναγωγῆς νόμους, εἰ δυνατόν ἐν τινὶ τυγχάνειν ἀκαθαρσίαν οὐκ αἰτίῳ ταύτης ὄντι. Εἶδωμεν δὲ καὶ τὰ πρῶτα νοητὰ τοῦ θρήνου. Ἡ τοιάδε ψυχὴ ἐκπεσοῦσα, πάντως καὶ ἐν ἀκαθαρσίᾳ ἐστίν, ἣτις ἀκαθαρσία κωλύει τὴν ἁγίαν ὁδὸν ὁδεύειν. Καὶ ὥσπερ τὰ ὑποδήματα κελεύεται ὑπὸ θεοῦ ὑπολύσασθαι ἁγίῳ

1) Thren. I, 8.   2) Thren. I, 9.

3) Cfr. Thren. I, 9.

τόπῳ ἐπιβαίνων ὁ ἱερός Μωυσῆς, καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἰησοῦς οὐ καθηκόντως περικείται νεκρὰν δορὰν ἐν ἱερῷ τόπῳ τοὺς πόδας· οὕτως εἰ μέλλει τις ὀδεύειν ἀνεμποδίσιως, τάχα οὐ μόνον ὑπολύσασθαι, ἀλλὰ καὶ ἀποπλύνασθαι ὀφείλει τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν γενομένην ἀπὸ τοῦ γνοῦ περὶ τοὺς πόδας. Καὶ οἴομεθά γε τούτου σύμβολον εἶναι τὸ τὸν σωτῆρα βάλλοντα ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα πεπλυμέναι τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, λέγοντα τῷ μηδέπω συνιέντι τὸ μυστήριον, καὶ διὰ τοῦτο κωλύοντι Πέτρῳ· „ἐάν¹⁾ οὐ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.“ καί· „ὄ²⁾ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.“ Οὐκοῦν δεήσει περιαιροῦσαι περὶ τοὺς, ἔν' οὕτως εἶπω, πόδας τῆς ψυχῆς ἀκαθαρσίαν, καὶ δεηθῆναι τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὴν ἀποπλύνῃ, καὶ δυνηθῶμεν μέρος ἔχειν μετ' αὐτοῦ. Εἰ γὰρ παραμένοι αὐτῇ, ἐμπόδιόν ἐστιν τὴν κατὰ τὸν ὑγιῆ λόγον ἡμᾶς βαδίζειν ὁδόν, τὸν σωτῆρα, τὸν εἰπόντα· „ἐγώ³⁾ εἰμι ἡ ὁδός.“

„Οὐκ⁴⁾ ἐμνήσθη ἐσχάτων αὐτῆς.“ Δῆλον δὲ, ὅτι ἢ μὲν ὑγιαίνουσα ψυχὴ, ἢ καὶ τοιαύτη γε εἶναι βουλομένη ταῦτα πράττει, οὐ τοσοῦτον τὸ παρὸν μόνον σκοποῦσα, ὅσον προορωμένη τί καὶ εἰς τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν ἐπιτελουμένων ἀπαντηθήσεται. Καὶ ἐάν μὲν χρηστοῦ τινος νόμιζομένου ἐπὶ τοῦ παρόντος γίνεσθαι, προθεωρεῖ τὸ ἐν τῷ μέλλοντι πικρὸν, παραπεμψαμένη τὸ δοκοῦν εἶναι ἠδὺ, τὸ ἐναντίον πράττει ὑπὲρ τοῦ μὴ μετὰ ταῦτα χαλεπῷ τινι περιπεσεῖν. Ἐάν δὲ ἐπιπόνου τυγχάνοντος τοῦ παρόντος, ἀγαθαὶ ἐλπίδες διαδέχονται τὸ φαινόμενον σκληρὸν, ἐκουσίως αὐτὴν ἐπιδώσει τῇ τραχύτητι τοῦ δόξαντος ἐνεῖναι δεινοῦ παρὰ τισιν, ἐπὶ τῷ τυχεῖν τῶν διὰ τὸ ὑπομεμενηκέναι ταῦτα διαδεχομένων γλυκέων τὰ σκληρά.

1) Ev. Joann. XIII, 8.

2) Ev. Joann. XIII, 7.

3) Ev. Joann. XIV, 6.

4) Thren. I, 6.

„Οὐκ¹⁾ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν.“ Ταῦτα δὲ πάντα, φησὶ, παθοῦσα ἢ τροπικώτερον καλουμένη Ἱερουσαλήμ, οὐδὲ τοῦ παραμυθουμένου εὐπόρησεν· ἀποστραφεῖσα γὰρ τὸν ἐν αὐτῇ λόγον, καὶ ὅλη τοῦ πάθους γεγεννημένη, τὸν βοηθὸν ἀπολώλεκεν, τὸν αἰεὶ κατὰ τῶν πόνων ὀπλίζοντα καὶ τῶν νομιζομένων δεινῶν τὴν προσήκουσαν αὐτῇ διάθεσιν. Ἐπὶ τούτοις δ' ἐμοῦ τοῦ πολίτου τὴν ταπείνωσιν ἴδε· καὶ ὡσὰν λέγοι συγγενῆς ψυχῇ· τὸ τοῦ πολίτου μου πάθος, δι' ἣν ἐδιδάχθη φιλανθρωπίαν, ἐμὴ ἔστι συμφορὰ. Κατανόησον οὖν, κύριε, καὶ μὴ τέλεον καταλείπης τὴν τὰ προειρημένα πεπονθυῖαν· μὴ ὑπερίδης τὸν ἐχθρὸν αὐτῆς, λέγω δὲ τὴν κακίαν, μεγαλυνθεῖσαν καὶ κεχυμένην κατ' αὐτῆς. Δύναται δὲ τροπικώτερον λέγεσθαι τό· „ἴδε,²⁾ κύριε, τὴν ταπείνωσίν μου.“ ὑπὸ τοῦ ἐνυπάρχοντος τῇ ψυχῇ λόγου, ἀτιμασθέντος καὶ τεταπείνωμένου, καὶ, ἔν' οὕτως εἶπω, τὸ ἴδιον βασίλειον ἀπολωλεκτός.

„Χεῖρα³⁾ αὐτοῦ ἐξεπέτασεν ὁ θλίβων ἐπὶ τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς.“ Ἐπιθυμήματα τοίνυν τῆς Ἱερουσαλήμ νοητέον τὰ ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἅγια τῶν ἁγίων ἀποκειμένα, εἰς τὴν ἱερατικὴν λειτουργίαν εὐθέτα καὶ τὰ ἄλλως παρὰ τὸ ἐναποκεῖσθαι τῷ ναῷ θεῖα εἶναι πεπιστευμένα, οἷον, τὴν λυχνίαν τὴν χρυσοῆν, καὶ τὰ λοιπά. Πεπεισμένοι γὰρ ἀπὸ τοῦ λαοῦ ταῦτα εἰς δόξαν θεοῦ ἐναποκεῖσθαι τῷ ναῷ, πάντων προέκριναν αὐτὰ ἐπιθυμοῦντες αὐτοῖ τι παθεῖν μᾶλλον ὑπὸ τῶν πολεμίων χαλεπὸν ἢ τούτων ὑποχείριόν τι γενέσθαι τοῖς ἐχθροῖς. Τὸ δὲ ἁγίασμα ἔθος τοὺς ἐκ περιτομῆς τὸν ναὸν καλεῖν.

„Εἶδε⁴⁾ γὰρ ἔθνη εἰσελθόντα εἰς τὸ ἁγίασμα.“ Παρδοξότατον δέ τι πέπονθεν ἡ Ἱερουσαλήμ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωσίας. Ἐθεάσατο γὰρ ἔθνη, ἃ ἐνε-

1) Thren. I, 9.

2) Thren. I, 9.

3) Thren. I, 10.

4) Thren. I, 10.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

στρεφούσης ἐκλείπουσιν παρείχον τὰ τιμιώτατα. Πῶς δὲ τὰ προῶρηθέντα ἐπιθυμήματα παρὰ τῶν πολεμίων ἀπενεχθέντα παρείχον εἰς ὠνήν τροφῆς; Ἄλλ' ἐξέτεινε μὲν ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ πάντα τὴν χεῖρα, κορεσθεῖς δὲ τῷ λαβεῖν ἅπερ ἠθέλεν, τὰ λοιπὰ καταλέλοιπεν, ἄνθ' ὧν ἐπρίαντο τὴν τροφήν.

„Ἴδε, ¹⁾ κύριε, καὶ ἐπίβλεψον.“ Εὐχὴ παρὰ τῆς Ἱερουσαλήμ τό· „Ἴδε, ²⁾ κύριε, τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.“ ἀπολεσάσης τὸν κόσμον διὰ λιμόν. Μήποτε δὲ διάφορα τὰ ἐπιθυμήματα; Προηγουμένως μὲν τὰ προδεδηλωμένα, ἐφ' ἅπερ ὁ ἐχθρὸς ἐξέτεινε τὴν χεῖρα· δεύτερα δὲ τὰ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀπὸ τοῦ λαοῦ· καὶ τὰ μὲν κοινὰ παρείληφεν, ἀντὶ δὲ τῶν ἰδικῶν ἕκαστος ὠνεῖτο τροφήν. Πρὸς δὲ ἀναγωγὴν, ὡσπερ Ἡσαῦ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια τροφῆς, ἧς ἐπώνυμος γέγονεν· ἐρμηνεύεται δὲ ἐρυθρὰ γῆ. Καὶ γὰρ ἐγένετο γῆινος, καταφρονήσας μὲν τῶν πρωτοτοκίων, προηγούμενα δὲ ποιήσας τὰ γῆινα, ἅπερ Ἰακώβ ὡς ἀναγκαῖα μετήρχετο δευτέρῳ λόγῳ, διὰ τὸ τυγχάνειν ἐν σώματι· οὕτω καὶ Ἱερουσαλήμ. Ἄλλ' ὁ μὲν δίδωσι τῷ ἀξίῳ Ἰακώβ τυχεῖν, ἅπερ εἶχεν ἐπιθυμήματα, εἰ καὶ μὴ ταῦτα προείλετο· ὁ δὲ λαὸς Ἱερουσαλήμ δέδωκε μὲν καὶ αὐτὸς ἕνεκα βρώσεως, ἀλλ' οὐχὶ ἀγίου ταύτην κατασκευάσαντος, ἀλλὰ Βαβυλωνίων, οἵτινες ἐνυβρίζουσιν ἔμελλον τοῖς δοθεῖσιν ἐπιθυμήμασιν. Ὁ μὲν γὰρ Ἰακώβ οἶδε κοσμηῆσαι τὰ παρὰ Ἡσαῦ· οἱ δὲ Βαβυλώνιοι οὐ χροῶνται τοῖς δοθεῖσιν ἐπὶ ἰδίῳ καλῷ. Οὕτω καὶ ψυχὴ δι' ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων χρειῶν ἀπορρίπτει τὰ θεῖα μαθήματα τοῖς κατὰ περιορίαν βουλομένοις ἐπὶ διαβολῇ καὶ γλεύη μαθεῖν.

„Ἐξ ³⁾ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλε πῦρ.“ Τὸν ἐπὶ τῇ ἀλώσει δεδήλωκεν ἐμπρησμόν τῶν ἰσχυροτάτων οἰχο-

¹⁾ Thren. I, 11.

²⁾ Cfr. Thren. I, 11.

³⁾ Thren. I, 13.

δομημάτων ἀψάμενον, ἢ τὴν ἄλωσιν τῶν ὑπερεχόντων ἐν αὐτῇ πολιτῶν, ψυχῇ τε καὶ τοῖς ἐκτὸς οἰονεὶ πυρρῶν ταις συμφοραῖς. Δηλοῖ καὶ τῶν ὑποβεβηκότων τὴν σύλληψιν τὴν εἰς δουλείαν ὡσπερ ἐν ἄγρῳ δικτύων, τῶν μὴ καλῶς χρησαμένων τῇ ἐλευθερίᾳ. Οὕτω γὰρ οὗτοι ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι, τῶν ὀπίσθεν ἐπελανθάνοντο· ἀπέστρεφον δὲ ἀπὸ δόξης εἰς ἀτιμίαν, ἀπὸ ἐλευθερίας εἰς δουλείαν, καὶ γεγόνασιν ἀντὶ ἐνδόξων ἡμαυρωμένοι, καὶ ἀφανεῖς ἐξ ἀτιμίας καὶ ὕβρεως· δι' ἅπερ εἰς διηνεκῇ πέπτωκε λύπην ἡ πόλις.

„Ἐγρηγορήθη¹⁾ ἐπὶ τὰ ἀσεβήματά μου· ἐν χερσὶν αὐτοῦ συνεπλάκησαν.“ Ἡ πρόνοια, φησὶν, ἐπὶ τοῖς ἔμοις ἀσεβήμασιν οὐ κεκοίμηται· θεὸς γὰρ ὡσπερ εἰς χεῖρας λαβὼν αὐτὰ, διὰ τῆς ἐξετάσεως τοῖς διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν ἐπέπλεξεν ἔργοις· καὶ γέγονέ μοι ταῦτα καθάπερ ἐπὶ τραχήλου ζυγός, καὶ δουλείαν ἐπέθηκεν· ἦν γὰρ ἐδούλευσα τῷ Ναβουχοδονόσορ δουλείαν, τὰ ἑμέα ἔστιν ἀσεβήματα· διόπερ ἄτονος γέγονα παραδοθεῖσα τούτοις, ὧν ὑποσιῆσαι τὴν δεσποτείαν οὐ δύναμαι. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ὁ ζυγὸς αὐτοῦ κατὰ τοῦ τραχήλου μου. Δείκνυται δὲ διὰ τοῦ παρόντος ῥητοῦ τροπικώτερον δεῖν ἐκλαμβάνεσθαι τὰ ὡς περὶ παθῶν ἡμετέρων λεγόμενα περὶ τοῦ θεοῦ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως νοηθεῖται τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ ἀσεβήματα τῇ τοῦ θεοῦ συμπεπλεγμένα χειρὶ, ἢ τροπικῶς; Οὐ γὰρ ἂν τις λέγοι καὶ ταῦτα σωματικῶς. Πῶς δὲ οὐκ ἄτοπον, τῆς μὲν Ἱερουσαλήμ πόλεως οὔσης τὸν τραχήλον λαμβάνεσθαι τροπικῶς· τὰ δὲ θεοῦ λεγόμενα μέλη μὴ τὸν αὐτὸν ἀκούεσθαι τρόπον; Λεγέσθω δὲ τὰ νῦν ὡς ὑπὸ ψυχῆς εἰς ἀσέβειαν ὑπνωσάσης, ἐν τῷ ἀφηνιακῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ζυγοῦ τοῦ ὑγιοῦς λόγου, ὃν ὁ σωτὴρ ὀνομάζει χρησιτὸν, ὑποδῦναι δὲ τὸν τῶν ἀσεβημάτων, δι' ὧν ἠτόνησεν ἀφεθεῖσα τῆς θείας ἐπισκοπῆς, καὶ παραδοθεῖσα

¹⁾ Thren. I, 14.

τῇ βασιλευούσῃ τῶν κακῶν ἁμαρτία, ἧς τοῖς θελήμασι διὰ τὸ ἀπεριόριστον καὶ ἄπειρον τῆς κακίας οὐ δύναται πάντα ὑπουργῆσαι, καὶ κόρον αὐτῇ παρασχεῖν. Ταπεινοῖ δὲ ὄντως ἡ ἁμαρτία, καὶ ἄγγει καὶ κάτω βλέπειν ποιεῖ· ζυγὸς δὲ καὶ τὸ συνειδὸς ἄγχον αἰεὶ καὶ τίτρωσκον, καὶ ἀνανεύειν μὴ συγχωροῦν, καὶ πάσης ἀφαιρούμενον παρρησίας. Πάρεσιν δὲ, φησὶ, καὶ τῆς ἰσχύος, ἧ μὴ καλῶς ἐχρησάμην, ἐποίησε, καὶ λύομαι τὰ συνέχοντά με θεωροῦσα κακία.

„Ἐξῆρε ¹⁾ πάντας τοὺς ἰσχυροὺς μου κύριος ἐν μέσῳ μου.“ Οὐκ ἐκ μέσου μου ἐξῆρεν αὐτούς· εἰ γὰρ καὶ ἀπεστερήμην αὐτῶν, ἀλλ' ἐξῆν εἰς ἕτερα καταχρήσασθαι· ἀλλ' ἐν μέσῳ μου παθεῖν αὐτοὺς κατεδίκασεν, δι' ἄπερ ἠσέβησα, καὶ πεπόνθασιν οἱ ἐκλεκτοί μου τὰ χαλεπώτατα, αὐτοῦ τοῦ κυρίου τὸν οἶνον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἐν ληνῶ πατήσαντος εἰς πλησμονὴν· ἐμοὶ καὶ τῇ παρθένῳ τοῦ βασιλικωτάτου Ἰούδα. Λέγοι δ' ἂν ἰσχυροὺς μὲν τοὺς δυνατοὺς ἐν πολέμῳ, καὶ τῆς πατρίδος ὑπερασπίζοντας· ἐκλεκτοὺς δὲ τοὺς εὐγενεῖς, ἢ τοὺς σοφοὺς. Σαφηνίζει δὲ τό· „ληνὸν ²⁾ ἐπάτησεν.“ τὸ περὶ τῆς τῶν ἁμαρτωλῶν τιμωρίας ἐν ψαλμοῖς εἰρημένον· „ποτήριον ³⁾ ἐν χειρὶ κυρίου οἴνου ἀκράτου, πλήρες κεράσματος,“ κλινόμενον ἐκ τοῦδέ τινος τοῦ κολαζομένου ἐπὶ τὸν κολαζόμενον, ἕως πίωσι πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς, τῆς τρυγὸς ὑπόλειπομένης τοῖς ἁμαρτωλοτέροις ἐτι τούτων ὑπάρχουσιν, εἰς οὓς τελευταίους ὁ τρυγίας ἐκκενωθήσεται.

„Ληνὸν ⁴⁾ ἐπάτησε κύριος παρθένῳ θυγατρὶ Ἰούδα.“ Οὐ χαλεπὸν δὲ ἰδεῖν, πῶς ληνὸν ἐπάτησε κύριος παρθένῳ θυγατρὶ Ἰούδα· ἐπεὶ γὰρ ἂ σπείρει ⁵⁾ ἕκαστος, ταῦτα καὶ θερίσει. Τάχα δὲ καὶ ἂ γεωργεῖ, ταῦτα καὶ

¹⁾ Thren. I, 15.

²⁾ Thren. I, 15.

³⁾ Psalm. LXXV, 8. (LXXIV.)

⁴⁾ Thren. I, 15.

⁵⁾ Cfr. Gal. VI, 7.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

νόμενος. Ἀναλόγως γὰρ ὧν ἁμαρτάνομεν, καὶ τρέφεται καὶ δύναμιν ἴσχει· τοῦ δὲ πλημμελεῖν πεπαυμένων, οἷονεὶ λιμῶ διαφθείρεται. Ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων τὰς θείας δυνάμεις τὰ ἀγαθὰ μὲν πράττοντες ἡμῖν αὐτοῖς ἐνισχύομεν, καὶ διώκομεν ἁμαρτάνοντες. Διόπερ ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ „ἠφανισμένη“¹⁾ ἐξέδωκεν „ἐρήμη.“ Λέγοι δ' ἂν ταῦτα ψυχῇ θεωρητικῇ τυγχάνουσα τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, καὶ διὰ ῥαθυμίαν τὸν εὐφραίνοντα ταύτην ἀπολέσασα λόγον, καὶ πάντας τοὺς καρποὺς υἱοῦς αὐτῆς ζηρηματίζοντας, διὰ τὸ κατ' αὐτῆς ἐχθρὰν τὴν κακίαν δεδυναμῶσθαι.

„Διεπέτασε²⁾ Σιών χεῖρα αὐτῆς.“ Σιών φησι τὸ ὄρος, τὸν δὲ λαὸν Ἰακώβ, τὴν δὲ μητρόπολιν Ἱερουσαλήμ· ἐνετείλατο δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἰακώβ ἐντολὰς, δι' αἷς παραβαινομένας ὑπ' ἐχθρῶν ἐκυκλώθη· κατὰ δὲ Σύμμαχον, καὶ κατ' ἑτέραν ἔκδοσιν τῶν ἑβδομήκοντα „ἐνετείλατο³⁾ κύριος κύκλω αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς θλίβοντας αὐτὸν,“ δηλαδὴ ταῖς εἰς τὸ κακὸν τεταγμέναις δυνάμεσι.

„Ἐγένετο⁴⁾ Ἱερουσαλήμ εἰς ἀποκαθηνμένην.“ Τὸ τῆς Ἱερουσαλήμ δι' ἁμαρτίας ἀκάθαρτον ὡς δι' ἀφέδρου δεδήλωκεν. Ἀνὰ μέσον δὲ λέγει ἢ τῆς Σιών, καὶ τοῦ Ἰακώβ, ἢ ὅλου μὲν τοῦ ὄρους μέση· ἐν μέρει γὰρ αὐτοῦ ὠκοδόμηται· ὅλου δὲ τοῦ λαοῦ νῦν τοῦτο σημαίνοντος Ἰακώβ τὰ δύο καὶ δέκα σκῆπτρα. Διχῶς δὲ κατὰ λέξιν ἔστι λαβεῖν τὴν Σιών, καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ τοὺς τόπους, ἢ τοὺς οἰκήτορας. Ἀλλ' εἰ μὲν τόπος ἦν ἢ Σιών, χεῖρας αὐτῆς τὰ ἔργα καὶ εἴ τι χειροποίητόν φησι διαπεπετασμένας καὶ οὐ συνεστραμμένας, οὐδὲ τὸ πρότερον ἔργον χερσὶ ποιουμένας, ὡς ἐν ἀγρῶ καὶ ἐρήμῳ τῇ γῶραι. Εἰ δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας λέγει, χεῖρες ἂν εἶεν οἱ γεωργοὶ καὶ ἐργάται, μὴ συστέλλοντες εἰς ἔργα τὰς χεῖρας διὰ τὰ περιστάντα· εἰ δὲ τῆς Σιών

1) Cfr. Thren. I, 16.   2) Thren. I, 17.

3) Thren. I, 17.   4) Thren. I, 17.

χειρες τροπολογοῦνται, πόσω μάλλον τὰ κατὰ τὴν γραφὴν μέλη θεοῦ. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὄρος, ὡς εἶπεῖν, μετὰ τοῦ ἔθνους στενάζει, οὐκ ἔχον εἰς παραμυθίαν, οὐ θεὸν, οὐθ' ἅγιον ἄνδρα.

„Δίκαιός ¹⁾ ἐστι κύριος.“ Στόμα κυρίου τοὺς προφήτας ἐκληπτέον, ὧν εἷς ὑπάρχων Ἡσαΐας ἔλεγε· „τὸ ²⁾ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα.“ Ἱερουσαλήμ δὲ ὠνείδισται ὑπὸ τοῦ σωτήρος, ὡς ἀποκτείνασα τοὺς προφήτας, καθὸ παρεπίκρανε τὸ στόμα κυρίου πόνοις αὐτοὺς πικροτάτοις ἐκδοῦσα. Ὁ δὲ τὸ αἷμα τῶν προφητῶν ἐκζητῶν θεός, ἀλγηδόσι ταῖς ἐκ πολέμων, καὶ πάλιν αἰχμαλωσίαις παραδίδωσιν αὐτῆς νεανίσκους τε καὶ παρθένους. Ἄνθ' ὧν οὖν πέπονθεν, ἐξομολογεῖται τοῖς ἄλλοις ἑαυτὴν παράδειγμα τούτοις παρέχουσα, πρὸς τὸ μὴ παθεῖν παραπλήσια τὴν τοῦ θεοῦ μαθόντας δικαιοσύνην.

„Παρθένοι ³⁾ μου καὶ νεανίσκοι μου.“ Μετὰ τὸ αἰσθητὸν, παρθένους νόει τοὺς ἐν ἀφθαρσίᾳ βιοῦντας, νεανίσκους δὲ τοὺς ἐν ἀρετῇ εὐδοκιμημένους. Πολλάκις γὰρ καὶ οἱ ἅγιοι τοῖς ὑπευθύνοις συμπάσχουσι.

„Ἐκάλεσα ⁴⁾ τοὺς ἑραστὰς μου.“ Τοὺς ἑραστὰς, οἵτινές εἰσι, δεδήλωκεν Ἰεζεκιήλ λέγων πρὸς Ἱερουσαλήμ, ἣν Ὀλίβα καλεῖ· „τάδε ⁵⁾ λέγει κύριος. Ἴδου, ἐξεγείρω τοὺς ἑραστὰς σου ἐπὶ σὲ κύκλωθεν, υἱοὺς Βαβυλῶνος, καὶ πάντας τοὺς Χαλδαίους.“ Οὗτοι γὰρ πρότερον ὄντες φίλοι, κατὰ θεῖαν πρόνοιαν εἰς ἔχθραν μετέβαλον· ὃ δὴ πολλάκις ἐπὶ ἔρωτος γίνεται τροπομένου πρὸς μῖσος. Λέγει γὰρ περὶ μὲν Σαμαρείας· „καὶ ⁶⁾ ἐξεπόρνευσεν ἡ Ὀελά ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς ἑραστὰς αὐτῆς τοὺς Ἀσσυρίους.“ Καὶ μετ' ὀλίγα·

¹⁾ Thren. I, 18.   ²⁾ Jesai. I, 20.

³⁾ Thren. I, 18.   ⁴⁾ Thren. I, 19.

⁵⁾ Cfr. Ezech. XXIII, 22. 23.

⁶⁾ Ezech. XXIII, 5.

„διὰ ¹⁾ τοῦτο παρέδωκεν αὐτήν εἰς χεῖρας τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, εἰς χεῖρας υἱῶν Ἀσσυρίων.“ Λέγει δὲ καὶ περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ· „καὶ ²⁾ ἴδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Ὀλίβα· καὶ διέφθειρε τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐπέθειτο.

„Ἴδε, ³⁾ κύριε, ὅτι θλίβομαι.“ Ἐν μὲν οὖν τῇ προφητείᾳ ἀλγεῖ τὴν ψυχὴν ὡς πεισόμενος δεινότατα· ἐν δὲ τῷ παρόντι Θρήνω, ὡς ἤδη τούτων συμβεβηκότων, ἄχθεται τε, καὶ δι' ἁμαρτίας ὁμολογεῖ τὴν χρησιότητα τοῦ θεοῦ πικροτάτην ἑαυτὴν κατασιῆσαι, ὡς καὶ ἀτεκνωθῆναι τὴν πολύτεκνον· καὶ τὸ δεινότατον, πολεμίᾳ χειρὶ. Προσωποποιῖας δὲ οὔσης, οὐ δεῖ ζητεῖν πόλεως κοιλίαν τεκοῦσαν, καὶ καρδίαν λελυμένην.

„Ἀκούσατε ⁴⁾ δὴ, ὅτι στενάζω ἐγώ.“ Μερίζει τὸν λόγον Ἱερουσαλήμ πρὸς τοὺς ἐχθρούς, οὓς ἀκοῦσαι βούλεται, καὶ πρὸς τὸν θεόν. Ἀλλὰ τί παρακαλεῖ πρὸς ἀκοὴν τοὺς ἐχθρούς; Τί δέ φησι τῷ θεῷ περὶ αὐτῶν ὡς ἐχάρησαν; Μήποτε τοίνυν ἐπὶ τῷ τῆς Ἱερουσαλήμ παραπτώματι γέγονεν ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς· καὶ ὅταν τὸ πλήρωμα ⁵⁾ τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται. Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν τὰ πρῶτα λέγει προφητικῶς, πρὸς τὸν θεὸν δὲ τὰ δεύτερα. Ἐγκατελείφθην παθεῖν, ἵνα χώραν λάβητε. Καὶ γέγονα δι' ὑμᾶς ἐχθρὰ τοῦ θεοῦ, καίπερ κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητὴ διὰ τοὺς πατέρας ὑπάρχουσα. Διὸ τὸν ἑμὸν ἀκούσαντες στεναγμὸν, καὶ τὴν αἰτίαν τούτου νοήσατε. Τέλεον γὰρ ἐφ' ὑμέτερά σωτηρία ἐγκαταλέλειμμαί, μὴ ἔχουσα τὸν αἰεί με παραμυθούμενον μετὰ πειρᾶν κακῶν· νῦν γὰρ ἐξέ-

¹⁾ Ezech. XXIII, 9.

²⁾ Cfr. Ezech. XXIII, 11. 12. — Ed. Ruaci: ἴδεν.

³⁾ Thren. I, 20.   ⁴⁾ Thren. I, 21.

⁵⁾ Cfr. Rom. XI, 25.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

κατὰ τῶν ὑπηκόων οἱ ἄρχοντες. Καὶ Δανιήλ¹⁾ δὲ τὰς βασιλείας ἀπέκασε κέρασιν. Δηλοῖ δὲ καὶ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ ἡγεμονικοῦ τὸ κέρας, ὡς ἐν τῷ· „μὴ²⁾ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν.“ Ἀποστρέψας οὖν αὐτοῦ τὴν σώζουσαν χεῖρα, τοῖς πολεμίοις εὐαλώτους ἐποίησεν, οὓς δὴ καὶ φιλόγα πάντα δαπανῶσαν ἐκάλεσεν. Εἶποις δ' ἂν καὶ πᾶν ὑψηλὸν νόημα κέρας, καὶ πῦρ τὰ „πάθη³⁾ τῆς ἀτιμίας,“ οἷς ὁ πλημμελῶν παραδίδοται, πᾶσαν τὴν κυκλοῦσαν ἀπολέσας βοήθειαν κατὰ τό· „παρεμβαλεῖ⁴⁾ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν.“

„Ἐνέτεινε⁵⁾ τόξον αὐτοῦ, ὡς ἐχθρός.“ Καὶ γὰρ ἐν τῷ ναῷ τὰς σφραγῆς ἐτόλμησαν οἱ πολέμιοι, συγχωροῦντος τοῦ θεοῦ. Καλῶς δὲ τό· „ὡς⁶⁾ ἐχθρός.“ Οὐ γὰρ ἐχθραίνων κολάζει ὁ θεὸς, ἀλλ' ὠφελῆσαι βουλόμενος ἢ τοὺς πᾶσχοντας, ἢ τοὺς ὀρῶντας. Σκηνην δὲ καλεῖ τὸν ναὸν, κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἁγίασμα, καὶ τόξον τὴν τιμωρητικὴν δύναμιν, ὡς ἐν Ἀβρακούμ· „ἐντεινῶν⁷⁾ ἐντενεῖς τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα, λέγει κύριος.“ τὰς ἀντικειμένας δηλονότι ἀρχάς τε καὶ ἐξουσίας. Ὁ υἱὸς δὲ, δεξιὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων, σφόδρα κατηγωνίσαστο, καταλύσας καὶ ἅπερ ἐν ναῷ θεοῦ ἕστησαν εἰδῶλα· — ταῦτα γὰρ ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν· — ἀποκτείνας ἀντὶ τῶν εἰδώλων τοὺς ἐνοικῆσαντας δαίμονας.

„Κατεπόντισε⁸⁾ πάσας τὰς βάρεις αὐτοῦ.“ Βάρεις τὰς οἰκίας φησὶν, ἅπερ βασιλείας ἐξέδωκεν ὁ Σύμμαχος. Ἐπαναλαμβάνει δὲ τοὺς θρήνους, ὡς ἂν τις ἐπὶ πένθει περιελγῶν. Πάλιν δὲ δείκνυσιν, ὡς ταπεινὸν λογισμὸν,

1) Cfr. Dan. VIII, 3.

2) Psalm. LXXV, 5. (LXXIV.)

3) Cfr. Rom. I, 26.

4) Psalm. XXXIV, 7. (XXXIII.)

5) Thren. II, 4.

6) Thren. II, 4.

7) Cfr. Habac. III, 9.

8) Cfr. Thren. II, 5.

καὶ ταπεινὴν ἀνείληφεν ἔννοιαν, καθαιρεθέντων τῶν ὡς οἰκημάτων τε καὶ φρουρίων, καθάπερ πληρούντων τὸ ἡγεμονικόν. Ἄρεται μὲν γὰρ τὰ οἰκήματα· ὑπ' αὐτῶν γὰρ σκεπόμεθα· ὀχυρώματα δὲ οἱ ἀναντίρροτοι λογισμοί. Οὐ γὰρ ἐπὶ χειρόνων νῦν ἢ καθαίρεσις¹⁾ ὑψωμάτων, ἐπαιρομένων κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ· οὐδὲ ταπεινότης, καθ' ἣν τις μανθάνει²⁾ τὰ δικαιώματα τοῦ θεοῦ. Ταῦτα γὰρ χαρᾶς, ἀλλ' οὐ θρήνου πέφυκεν ἄξια.

„Καὶ³⁾ διεπέτασεν ὡς ἄμπελον τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.“ Σκηνὴν μὲν τὸν ναόν, ἄμπελον⁴⁾ δὲ καὶ ἄμπελῶνα λέγει τὸν Ἰσραὴλ, κατὰ τό· „ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετήρας.“ παρὰ Δαβίδ· καί· „ἄμπελῶν⁵⁾ ἐγενήθη τῷ ἠγαπημένῳ.“ παρὰ Ἡσαΐα. Καὶ Δαβὶδ μὲν εἶπε· „ἵνα⁶⁾ τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς;“ καὶ τὰ ἐξῆς· ὁ δὲ Ἡσαΐας· „ἀφείλετο⁷⁾ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ,“ καὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ. Ταῦτα καὶ ὁ παρῶν ἐδήλωσε θρήνος· συστειλάς ἑαυτοῦ τὴν φρουρὰν ὁ θεὸς, τοῖς πολεμίοις παρέδωκεν, οὐκέτι κύκλω⁸⁾ αὐτοῦ παρεμβάλλοντος ἀγγέλου, διὰ τὸ μὴ φοβεῖσθαι τὸν θεόν. Κατήργησε δὲ καὶ τοὺς κατὰ νόμον εἰς λατρείαν καιροῦς, ὡς ἐν Ἡσαΐα φησί· „νηστείαν⁹⁾ καὶ ἀργίαν καὶ τὰς ἐορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου.“ Ὅπερ λήθην ἐκάλεσεν, ἀλλ' οὐχ ὡς πάθος ἀνθρώπινον. Παρώξυνε δὲ βασιλέα καὶ ἱερέα, ἀγανακτοῦντας, ὅτι μέρος ὄντες θεοῦ, τοιαῦτα παρ' ἀσεβούντων ὑφίστανται.

1) Cfr. II Cor. X, 5.

2) Cfr. Psalm. CXIX, 71. (CXVIII.)

3) Thren. II, 6.

4) Psalm. LXX, 8. (LXXIX.)

5) Jesai. V, 1.

6) Psalm. LXX, 12. (LXXIX.)

7) Cfr. Jesai. V, 5.

8) Cfr. Psalm. XXXIV, 7. (XXXIII.)

9) Jesai. I, 14.

„Ἀπόσπαστο ¹⁾ κύριος θυσιαστήριον αὐτοῦ.“ Τὸ λειτουργικὰ παρέδωκε σκεύη, μηκέτι ταῖς παρ' ἀσεβῶν θυσίαις εὐαρεστούμενος, κατὰ τὸ „ὄλοκαυτώματα ²⁾ κριῶν, καὶ στέαρ ἀρνῶν, καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλωμαι.“ Παρέδωκε δὲ καὶ τὸ συνέχον τεῖχος τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, ἥγουν τὰ βασίλεια, καθάπερ ἐξέδωκε Σύμμαχος. Οἱ δὲ δυσμενεῖς παραλαβόντες καὶ τὸν νεῶν, ὡς ἐπὶ τελείᾳ νίκῃ λοιπὸν ἐόρταζον ἀλαλάζοντες. Ψυχῆς δὲ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἡμῖν λογικὸν, δι' οὗπερ ἱερουργεῖται τὰ πάθη νεκρούμενα.

„Ἐλογίσαστο ³⁾ κύριος τοῦ διαφθεῖραι τεῖχος θυγατρὸς Σιών.“ Πᾶσαν γὰρ αὐτῆς ἀφείλεν ἀσφάλειαν, τῆς τιμωρίας ἐκτείνας τὸ μέτρον· ὃ δὴ καὶ Ζαχαρίας τεθέεται.

„Ἐπένθησε ⁴⁾ δὲ προτείχισμα.“ Πενθεῖ δὲ τεῖχος καὶ προτείχισμα, τὰ πένθους ἄξια, τοῦ κλαίειν καὶ τοῖς ὀρῶσιν αἷτια γιγνόμενα· „τὴν ⁵⁾ γὰρ βουλὴν τίς διασκεδάσει; καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει;“ κατὰ τὸν μακάριον Ἡσαΐαν. Τὴν δὲ τοιαῦτα πενθεοῦσαν εἴτε πόλιν, εἴτε ψυχὴν, ὡς εἶναι τοῖς ἐχθροῖς καταπάτημα, πενθεῖν εἰκὸς ἀγγέλους τοὺς πρότερον αὐτὴν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις φυλάττοντας, μείζους τε καὶ ὑπερβεβηκότας. Εἰ γὰρ ἐπὶ σωθεῖσι χαίρουσιν, ἐπὶ πεσοῦσιν πῶς οὐ πενθήσουσιν;

„Ἐνεπάγησαν ⁶⁾ εἰς τὴν γῆν πύλαι αὐτῆς.“ Ὡς γὰρ ὑπὸ γῆς ἢ θαλάττης καταποθεῖσαι γεγόνασιν ἀφανεῖς. Ἀπόλοντο δὲ καὶ βασιλεὺς, καὶ ἄρχοντες, καὶ οἱ ψευδοπροφηταί, καὶ ὁ νόμος αὐτῆς ἀνάγκη δουλείας, ὃν δὴ προαιρέσει καὶ πρὶν ἀλῶναι κατέλυσαν. Πύλαι δὲ ψυχῆς αἱ αἰσθήσεις, αἵτινες ἁμαρτανούσης κατακλύζονται τε πάθεσιν, καὶ γίνονται γῆϊναι, καὶ αἱ ταύτας

¹⁾ Thren. II, 7.   ²⁾ Cfr. Jesai. I, 11.

³⁾ Cfr. Thren. II, 8.   ⁴⁾ Thren. II, 8.

⁵⁾ Cfr. Jesai. XIV, 27.   ⁶⁾ Thren. II, 9.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

τημα τοῦ μακρὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ μετὰ τὸ πλησιάζειν ἀφηνιάσαντος; „Εἰ¹⁾ γὰρ μὴ ἦλθον, φησὶ, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον.“ Διὸ καὶ „ἐν²⁾ τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι.“ ὅτι „ὁ μὴ εἰδὼς³⁾ τὸ θέλημα τοῦ κυρίου, καὶ μὴ ποιῶν αὐτὸ, δαρήσεται ὑλίγας· ὁ δὲ εἰδὼς, καὶ μὴ ποιῶν αὐτὸ, δαρήσεται πολλάς.“ Τὸ οὖν τοσοῦτον πάθος, ὃ μὴ προφητῶν θεραπεῦσαι δεδύνηνται, μόνου δεῖται θεοῦ. Διὸ καὶ σάρκα πεφόρηκεν, τῶν προφητῶν ὁμολογούντων ἀσθένειαν ἐν τῷ „κύριε,⁴⁾ τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;“ Ἐλεγε δὲ καὶ πρότερον Ἱερουσαλήμ· „ἴδετε,⁵⁾ εἰ ἔστι πάθος κατὰ τὸ πάθος μου.“ Ὁ τοίνυν παίσας, ἰάσεται. Αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν. Τὸ γὰρ „τίς“⁶⁾ λαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ σπανίου, καὶ ἐπὶ τοῦ μηδενός. Οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων ἰάσασθαι δύναται τὴν ὑπὸ θεοῦ ἐπαγομένην πληγὴν.

„Προφηταί⁷⁾ σου εἶδόν σοι τὰ μάταια.“ Προφητεία ματαία ἢ μηδεμίαν ἔχουσα ἔκβασιν, καὶ ἦν εἶδωλα παρασκευάζει τὰ μάταια. Καὶ ἀφ' ἑαυτῶν δέ τινες προεφήτευον δῆθεν ἔνεκεν⁸⁾ δρακὸς κριθῆς, καὶ κλάσματος ἄρτου, κατὰ τὸ γεγραμμένον· οἵτινες οὐκ ἴσασιν ἁμαρτίας ἐλέγχειν, καὶ τῆς ὑπὸ δαιμόνων ἀνασώζειν αἰχμαλωσίας, διὰ τῆς χρηστολογίας τὰς ψυχὰς διαστρέφοντες. Ὡς δὲ τῶν ἀληθῶν τὸ λῆμμα, καὶ ὁ λόγος, ὃν ἐκ θεοῦ λαμβάνουσιν, πέφυκεν ἀληθές, καὶ συνάπτει θεῷ, οὕτω τὸ τῶν δαιμόνων ψευδές τε, καὶ μακρὺνον θεοῦ, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ῥοπῆς ἐξωθούμενον. Ποῖα δὲ ἐξώσματα τὰ μὴ μάταια, καθάπερ ἐδείχθη, καὶ λήμματα; Δῆλον ὡς τὰ πλάνης ἐξωθούντα καὶ προσάγοντα τῷ θεῷ.

¹⁾ Ev. Joann. XV, 22.

²⁾ Levit. X, 3.

³⁾ Cfr. Luc. XII, 47. 48.

⁴⁾ Jesai. LIII, 1.

⁵⁾ Cfr. Thren. I, 12.

⁶⁾ Cfr. Thren. II, 13.

⁷⁾ Thren. II, 14.

⁸⁾ Cfr. Ezech. XIII, 19.

„Διήνοιξαν¹⁾ ἐπὶ σὲ τὸ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί σου.“ Ὁ γὰρ ἐχθρὸς ἡμῶν διάβολος περιέρχεται ὡς λέων ὠρυόμενος, ζητῶν τίνα καταπίη, καὶ ὡς ὄφις ἐφ' ἡμᾶς ἀφίησι τὰ συρίγματα. Πλὴν μὴ γένοιτο λέγειν αὐτὸν, ὡς κατέπιον· μήτε καταλαβεῖν ἐν ἡμῖν ἡμέραν, ἣν ὁ συγκαίων ἥλιος κατεργάζεται. Εἴρηται γάρ· „ἡμέρας²⁾ ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε.“ Ἡδοναῖς γὰρ καὶ θυμῷ συγκαίει, καὶ τὴν πλάνην ἡμῖν ὡς φῶς καὶ γνῶσιν παρέχεται. Ψάλλοντες οὖν ἐροῦμεν· „εἰ³⁾ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς.“ Καὶ τό· „λαμπτήρ⁴⁾ δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται.“

„Ἐποίησε⁵⁾ κύριος ἃ ἐνεθυμήθη.“ Οὐκ ἐξ ἑαυτῶν ἐποίησαν οἱ πολέμιοι· Θεῷ γὰρ ἐδόκει, καὶ γέγονε. Διόπερ ἔλεγεν καὶ Ναβουζαρδάν· „κύριος⁶⁾ ὁ θεός σου ἐλάλησε τὰ κακὰ ταῦτα εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπήγαγεν κύριος, ὅτι ἡμάρτετε αὐτῷ.“ Πᾶς οὖν ἀπιστῶν τῇ κρίσει, τῶν ῥημάτων τούτων ἀκούσεται. Πάντες οὖν οἱ προφῆται ταῦτα προύλεγον, ἐξ ἡμερῶν δὲ ἀρχαίων ὁ Μωσῆς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ταῦτα προεμήνυσεν.

„Ἐβόησε⁷⁾ καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον.“ Ἔστιν ὅτε περιπαθεῖς ἢ γραφὴ τοὺς λόγους ποιεῖ, καὶ τοῖς ἀναισθητοῖς δίδωσιν αἴσθησιν, ἀλλομένους τε βουνοὺς εἰσάγουσα, καὶ ὄρη σκιριτῶντα, καὶ βουνοὺς καὶ λίθους μαρτύρεται· ὅπερ ἐν τούτοις ἀδύνατον, τοῦ τείχους ὑπὸ τῶν πολεμίων καθηρημένου. Τεῖχος οὖν ἐνταῦθα βασιλεύς τε, καὶ ἄρχοντες, καὶ ὅσοι δυνάμει ταίτην περιτειχίζοντες, οὓς ἀξιοῖ χεεῖν μετανοίας ἀδιάλειπτα δάκρυα, ἃ τοῖς ὀρωσι διὰ παντὸς προξενεῖ πεπτωκός,

1) Thren. II, 16.

2) Psalm. CXXI, 6. (CXX.)

3) Psalm. CXXIV, 2. 3. (CXXIII.)

4) Cfr. Prov. XIII, 9.

5) Thren. II, 17.

6) Cfr. Jerem. XL, 2. 3.

7) Thren. II, 18.

ταῦτα, φησὶν, ὑπάρχει αὐτοῖς, καὶ εἰ μὴ πάλιν τὴν λύπην σημαίνει τῆς πάλαι φρουρούσης δυνάμεως, ὑπερβολικῶς τοῦτο δηλῶν. „Ἐν ¹⁾ θλίψει δὲ, λέγει, τοῦ κυρίου ἐμνήσθησαν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας.“ Τοῦτο τοίνυν ποιήσατε, φησὶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας δακρύνοντες, καὶ „ἐπὶ ²⁾ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.“ μηδὲ νῆψιν ἡγεῖσθε τὴν ἀπὸ τούτων ἀπαλλαγὴν. Μετανοίας γὰρ εἰς σωτηρίαν ἐστίν. Νήφει δὲ τις οὐκ ἀγαθῶν, ἀλλὰ χειρόνων παυόμενος. Τὸν δὲ νοῦν σύναπτον διὰ παντὸς πρὸς Χριστὸν, ὅπως ἂν σε φυλάξειεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ σοὶ τεῖχος γένηται.

„Ἀνάστα, ³⁾ ἀγαλλίασαι ἐν νυκτί.“ Προσεκτικὸν ἢ νύξ, συστρεφομένης ἐν αὐτῇ τῆς ψυχῆς ἐν τῇ τῶν αἰσθήσεων ἡρεμίᾳ. Τότε κελεύει μελετᾶν ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ θεοῦ, καὶ λέγειν μετὰ τοῦ Δαβίδ· „νυκτὸς ⁴⁾ μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν, καὶ ἔσκαλεν τὸ πνεῦμά μου.“ Τῆς δὲ νυκτὸς εἰς τέσσαρας φυλακὰς διηρημένης, λέγε μετὰ τοῦ Δαβίδ· „προκατελάβοντο ⁵⁾ φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου.“ καὶ μετὰ Ἀβρακούμ· „ἐπὶ ⁶⁾ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι, καὶ ἀποσκοπεύσω, τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός.“ Τότε γὰρ ἔρεις· „ὅτι ⁷⁾ λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.“ Ἀδολέσχησον οὖν ἐν νυκτί τοῦ παρόντος αἰῶνος· οὐ γάρ ἐστὶ σοι „ἢ ⁸⁾ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξουσίας.“ „οὐκ ⁹⁾ οἶδας γὰρ, πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὑψὲ, ἢ μεσονυκτίῳ, ἢ ἀλεκτροφωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἔλθῶν ἑξαίφνης εὐρήσῃ

¹⁾ Cfr. Hos. VI, 1.   ²⁾ Psalm. IV, 5.

³⁾ Thren. II, 19.

⁴⁾ Psalm. LXXVII, 6. (LXXVI.)

⁵⁾ Psalm. LXXVII, 4. (LXXVI.)

⁶⁾ Cfr. Habac. II, 1.

⁷⁾ Psalm. LXXXV, 8. (LXXXIV.)

⁸⁾ Cfr. Ephes. VI, 12.   ⁹⁾ Cfr. Marc. XIII, 35.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

γρηγορήσαντες, μηδὲ προσευζάμενοι, κλείσαντες δὲ πρὸς ἁμαρτίαν καὶ εὐφροσύνην τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμούς. Καὶ τίνες οὗτοι; Εἰ μὲν παιδάκια, οὐ θαυμαστὸν ἔγαν. Νυνὶ δὲ πρὸ τούτων οἱ δοκοῦντες προβεβηκέναι κατ' ἀρετὴν, καὶ πᾶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀδιάφθορος, καὶ δυνατὸς ἐν πολέμῳ, γέγονεν ἐχθροῖς ὑποχείριος. Σὺ δὲ ὡς ἀγαθὸς τὴν τοιαύτην αὐτῶν καταπαύεις ζωὴν, καὶ κατατέμνεις πᾶσαν αὐτῶν σύστασιν τὴν ἐπὶ κακῷ.

„Ἐχάλεσας¹⁾ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κύκλωθεν.“ Οἱ κύκλω μου, φησὶν, τὴν Ἰουδαίαν οἰκοῦντες, τὴν εἰς ἐμὲ ἑορτὴν ἐνόμιζον καταφυγὴν, σωτηρίαν ἐντεῦθεν ἐλπίζοντες· ὧν οὐδεὶς ὑπολέλειπται διὰ τὴν σὴν αὐτοῖς ἐπενεχθεῖσαν ὀργήν. Δι' ὧν γὰρ ἤμαρτον, πολλοὶ καὶ δυνατοὶ γέγονασιν ἐχθροί.

Κεφάλαιον τρίτον.

„Ἐγὼ²⁾ ἄνθρωπος ὁ βλέπων πτωχείαν.“ Δεινὰ συνέβη τῷ προφήτῃ καὶ πρὶν ἀλῶναι τὴν πόλιν καὶ ταύτης ἀλωκυίας. Διὸ στοιχειώσεως ἑτέρας κατάρχων, ἑαυτὸν ἀποδύρεται, πτωχείαν ὄρων καὶ ἐρημίαν τῆς πόλεως διὰ παιδείαν κυρίου. Καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἥτιον γέγονεν ἐν ἐνδείᾳ ἀγαθῶν, ἅμα μὲν ἐν περιστάσει γεγονῶς, ἡνίκα τούτους ἐξήλεγχεν, ὥστε λέγειν· „διετέλεσα³⁾ μυκτηριζόμενος πᾶσαν τὴν ἡμέραν.“ ἅμα δὲ καὶ ταῖς τῶν δεινῶν αὐτῶν κοινωνῶν συμφοραῖς, καὶ τῇ ἐκ συμπαθείας ὀδύνη. Φησὶ δὲ καὶ κατὰ τὸν Δαβίδ· „σκιά⁴⁾ θανάτου ἐπεσκίασέ με.“ Ὅταν γὰρ δοκῇ πρὸς βραχὺ δίδόναι τοῖς πόνοις ἀνακωχὴν, αὐθις παλινδρομεῖ διηνεκῇ τιμωρίαν ποιούμενος.

1) Thren. II, 22. 2) Thren. III, 1.

3) Cfr. Jerem. XX, 7.

4) Cfr. Psalm. XLIV, 19. (XLIII.)

„Ἐπέστρεψε ¹⁾ χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν.“
 Τό· „ὅλην τὴν ἡμέραν.“ δηλοῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν·
 ὡς παρὰ τῷ Δαβίδ· „ὅλην ²⁾ τὴν ἡμέραν πολεμῶν
 ἔθλιψέ με.“ Σημαῖνοι δ' ἂν τό· „ἔστρεψε ³⁾ χεῖρα αὐ-
 τοῦ.“ καὶ ὅτι πάλαι μοι τὰ ἀγαθὰ χορηγῶν, νῦν τὰς
 παιδείας ἐπάγει, καθάπερ ἀλλάξας τὴν χεῖρα.

„Ἐπαλαίωσε ⁴⁾ σάρκα μου,“ κ. τ. ε. Τὴν σαθρό-
 τητα τὴν συμβᾶσαν ἡμῖν ἐκ τῆς ἁμαρτίας σημαίνει.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Συμφορὰ γὰρ ἐπίμονος γεροντικῆν
 ἀσθένειαν ἐμποιεῖ.

„Ἀνωκοδόμησε ⁵⁾ κατ' ἐμοῦ.“ Οὐ γὰρ ἀφῆκέ με
 διαφυγεῖν τὰ δεινὰ πανταχόθεν πολιορκούμενον. Λέγοι
 δ' ἂν ἴσως καὶ τὸ περιβληθὲν τῇ πόλει τεῖχος πολέμιον.

„Ἐν ⁶⁾ σκοτεινοῖς ἐκάθισέ με.“ Τὴν αὐτὴν μετὰ
 τοῦ Δαβίδ ἀφῆκε φωνὴν εἰρηκότι· „ἐκάθισάν ⁷⁾ με ἐν
 σκοτεινοῖς ὡς νεκροῦς αἰῶνος.“ Τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἀπὸ
 τῶν πολεμίων εἰρηκτὰς, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὰς ἐκ θεοῦ
 συμφορὰς· ψυχῆς γὰρ σκότος οἱ πειρασμοί. Ἰδικῶς δὲ
 καὶ Ἱερεμίαν εἰς τὸν καταρῥάκτην ⁸⁾ ἐνέβαλεν ὁ Πασχῶρ,
 σκοτεινὸν ὄντα, καὶ ἀφεγγῆ· ὅποιον ἦν καὶ τῷ Δαβίδ
 τὸ σπήλαιον, ⁹⁾ ἐν ᾧ παρὰ Σαοὺλ ἀπεκρούπτετο. Δύ-
 ναιτο δὲ καὶ εἰς Χριστὸν οἱ δύο θρηνοὶ λαμβάνεσθαι,
 οὗ τύπος ἦν Ἱερεμίας, τосαῦτα παρὰ Ἰουδαίων πεπον-
 θότος καὶ τέλος τάφῳ παραδοθέντος.

„Ἀνωκοδόμησεν ¹⁰⁾ ὁδοὺς μου.“ Ἀφύκτοις με
 κακοῖς περιβέβληκεν, ἐπιθεῖς τῷ τραχήλῳ μου λαὸν
 ἀπηνῆ καὶ παραπικραίνοντα, καὶ μείζον ἢ κατ' ἐμέ

¹⁾ Thren. III, 3.   ²⁾ Psalm. LVI, 1. (LV.)

³⁾ Cfr. Thren. III, 3.   ⁴⁾ Thren. III, 4.

⁵⁾ Thren. III, 5.   ⁶⁾ Thren. III, 6.

⁷⁾ Cfr. Psalm. CXLIII, 3. (CXLII.)

⁸⁾ Cfr. Jerem. XX, 2.

⁹⁾ Cfr. I Sam. XXIV, 4. (I Regg.)

¹⁰⁾ Thren. III, 9.

φορτίον. Οὐκ εἰσηκούσθην δὲ κουφισθῆναι εὐξάμενος. Εἰσακουσθῆναι γὰρ τοὺς ἄγιους ἔσθ' ὅτε κωλύει τὰ πράγματα. Λέγει δὲ ζυγόν, καὶ τοὺς κλοιούς¹⁾ τοὺς σιδηροὺς, οὓς ἀντὶ ξυλίνων θεοῦ κελεύσει περιεβάλετο. Φέρεται γὰρ καὶ γραφή· „ἐβάρουνεν²⁾ γὰρ τὸν χαλκὸν τοῦ τραχήλου μου.“ Ἀπέφραξε³⁾ γὰρ τὴν προσευχὴν μου, καὶ λέξας αὐτῷ· „μὴ⁴⁾ προσεύχου περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ εἰσακούσομαί σου.“

„Ἐνέφραξε⁵⁾ τρίβους μου.“ Ὁρμησα γὰρ πολλάκις, οὐ συνεχώρησας παραιτήσασθαι τὴν διακονίαν. Ἐφρασεν γὰρ· „οὐ⁶⁾ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρίου.“ καὶ ὡσπερ ὑπὸ τινος συνελάνετο. Ἐμφράττει δὲ καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν, οὐ συγχωρῶν ἁμαρτεῖν. Ἀλλ' οὐ τοιοῦτος ὁ προφήτης, ὅς γέ φησιν· „οὐκ⁷⁾ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου παιζόντων.“

„Ἐνέτεινε⁸⁾ τόξον αὐτοῦ.“ Πᾶν αὐτοῦ, φησὶ, βέλος ἐκένωσε κατ' ἐμοῦ, τὴν ἐμὴν τιτρώσκειν ἐπιθυμίαν, καὶ μὴ συγχωρῶν μοι πράττειν ὡς βούλομαι.

„Εἰσήγαγεν⁹⁾ ἐν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς¹⁰⁾ φαρέτρας αὐτοῦ.“ Νεφροὶ δὲ ἐν τῇ γραφῇ τὸ ἐπιθυμητικόν, ἰοὶ δὲ τὰ βέλη. Καὶ μὲ λοιπὸν ὡς ψεύστην διέσυρον, ὠδὴν με ποιήσαντες. Καὶ φθάσας δὲ ἔλεγεν· „κατὰ¹¹⁾ μόνας ἐκαθήμην, ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην,“ καὶ τὰ ἐξῆς. Ὁ μὲν γὰρ ἐδειῖτο ὑπὲρ αὐτῶν, οἱ δὲ ἐπεβούλευον. Καὶ ὁμως τὴν διακονίαν οὐκ ἦν παραιτήσασθαι. Ἐπικραίνετο τοίνυν καὶ πάσχων ὑπὲρ αὐτῶν, πάσχουσι συναλγῶν, καὶ ἀσεβοῦσιν ὑπεραχθόμενος.

¹⁾ Cfr. Jerem. XXVIII, 13.

²⁾ Cfr. Thren. III, 7.   ³⁾ Cfr. Thren. III, 8.

⁴⁾ Cfr. Jerem. XIV, 11.

⁵⁾ Thren. III, 9.   ⁶⁾ Jerem. XX, 9.

⁷⁾ Cfr. Jerem. XV, 17.   ⁸⁾ Thren. III, 12.

⁹⁾ Cfr. Thren. III, 13.

¹⁰⁾ Ed. Ruaei: „τὰς φαρέτρας αὐτοῦ.“

¹¹⁾ Jerem. XV, 17.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

„Δώσει¹⁾ τῷ παίοντι αὐτὸν σιαγόνα.“ Ταπεινώσει γὰρ ἑαυτὸν φάσκων· „ἐγὼ²⁾ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός.“ εἶπερ ὄντως ἔστιν ἀνὴρ, καὶ τῆς μὴ καταισχυνούσης ἐλπίδος πεπλήρωται, ὅποιον καὶ τό· „ἐκολλήθη³⁾ τῷ ἑδάφει ἡ ψυχὴ μου.“

„Ὅτι⁴⁾ οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται κύριος.“ Οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα μηνιεῖ· ἔρει δὲ τῷ πρὸς ἀξίαν μετανοήσαντι· „διαλειπέτω⁵⁾ ἡ φωνὴ σου ἀπὸ κλαυθμοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δάκρυος.“

„Κύριος⁶⁾ οὐκ εἶπε.“ Διὰ τοῦτο μανθάνομεν, μὴ εἰρηκέναι τὸν κύριον, καὶ μηδὲ αἴτιον εἶναι τοῦ ταπεινωθῆναι τοὺς δεσμίους τῆς γῆς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, οὐδὲ τὰ ἀνθρώπινα κτίματα ἐκκλίνειν κατέναντι τοῦ θεοῦ· τὸ γὰρ δίκαιον ἀγαπᾷ καὶ εὐθύ· ἀλλ' οὐδὲ τοῦ ἀξίον γενέσθαι καταδικάσαι ἄνθρωπον· οὐ γὰρ δύναται, φησὶ, τὰ ἐναντία ἐκ στόματος κυρίου ἐξεληλυθέναι, τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὸ κακόν· οὐδὲ γὰρ δένδρον⁷⁾ ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ, οὔτε δένδρον πονηρὸν καρποὺς ἀγαθούς. Τὸ οὖν ἀδικεῖσθαι ἄνδρας ὑπὸ πονηρῶν, παρὰ τὴν θείαν κρίσιν ἔστι, γίνεται δὲ ὅμως ἐν τοῖς περιορωμένοις ὑπὸ θεοῦ, καθὰ καὶ τοῖς Ἰσραηλίταις ὑπὸ τῶν πολεμίων συνέβη, καὶ ἐν ἐπιστροφῇ θεοῦ λύεται. Διὸ χρὴ ταύτην ἀναζητεῖν τοὺς ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδοθέντας.

„Τί⁸⁾ γογγύσει ἄνθρωπος;“ Μάτην ἄρα γογγύζοντες, ἐπὶ τὸν δημιουργὸν τὴν αἰτίαν ἀνάγομεν· ὅπερ ὁ ζῶν ἄνθρωπος οὐκ ἔχει ποιεῖν· νεκρῶν γὰρ ἐν ἁμαρτίας ἢ τοιαύτη προαίρεσις, εἰ μὴ ἄρα διελέγχῃ τὸν ζῶντα κατὰ ἁμαρτίαν, καὶ θεὸν αἰτιώμενον. Ὡς οὖν ἑτέραν αἰτίαν οὐκ ἔχοντες, ἢ μόνους ἑαυτοὺς, τὰ παρ' ἑαυτῶν γενόμενα κρίναντες ἐπιστρέψωμεν.

1) Thren. III, 30.

2) Gen. XVIII, 27.

3) Psalm. CXIX, 25.

4) Thren. III, 31.

5) Jerem. XXXI, 16.

6) Thren. III, 36.

7) Cfr. Matth. VII, 17.

8) Thren. III, 39.

„Ἐξηρευνήθη¹⁾ ἡ ὁδὸς ἡμῶν.“ Οὐκ ἔστι γὰρ ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον τὸν ἑαυτὸν ἀγνοήσαντα· ἐπιγινώσκει δέ τις ἑαυτὸν, ἐπάγων ταῖς πράξεσι τὴν διάνοιαν, ἅμα μὲν ἐπισκοπῶν αὐτὰς, ἅμα δὲ καὶ νοερὰς ἐργαζόμενος. Τότε γὰρ ἀνακεκαλυμμένῳ²⁾ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμεθα, καὶ τὰ πρὶν ἐξομολογούμενοι λέξομεν, ὅτι ἠμάρτομεν,³⁾ καὶ ἠνομήσαμεν ἀποσιῆναι ἀπὸ σοῦ. Ἐπήγαγες, ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν.

„Ἀναλάβωμεν⁴⁾ καρδίας ἡμῶν.“ Τὸ ἀναλαβεῖν καρδίας ἐπὶ χειρῶν δοκεῖ δηλοῦν τό· οἶονεὶ μετὰ χειρῶν λαβόντες τὰς ἑαυτῶν ἐννοίας ἐξετάσωμεν, εἴπερ εἰσὶ καθαραί.

„Ἀπесκέπασας⁵⁾ ἐν θυμῷ.“ Καὶ ταῦτα φθασάσης ἐξομολογήσεως μέρος· ὡς γὰρ σκότος ἡμῖν ἐκ νεφέλης ἐπήγαγες τὰς τῶν δεινῶν περιστάσεις, καὶ μακρὰν ὄντας ἀπὸ σοῦ κατεδίωξας, ἀπόλεσας νεκρῶν τῇ ἁμαρτίᾳ διὰ τῆς τιμωρίας. Καὶ ἐπέπερ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν διίστων ἡμᾶς ἀπὸ σοῦ ὡσπερ διατειχιζούσης νεφέλης, οὐκ ἔφθανεν ἡμῶν ἡ προσευχὴ πρὸς σέ· οὐ γὰρ εἶχομεν πτέρυγας⁶⁾ περισσότερᾶς ὑπερίπτασθαι τε καὶ λέγειν· „ἐν⁷⁾ τῷ θεῷ ὑπερβήσομαι τεῖχος.“ Οὐ γὰρ ἦν εὐχερὲς παρελθεῖν τὴν ἁμαρτίαν, στερεάν τε οὖσαν, καὶ σκοτεινὴν, πνεύματος ἄμοιρον ἁγίου.

„Φόβος⁸⁾ καὶ θυμὸς ἐγενήθη ἡμῖν.“ Σύμμαχος· „πτώησις.“ Ὁλω στόματι κατέπιον ἡμᾶς, καὶ εἰς βάθος κακῶν ὑπηνέχθημεν, φόβου καὶ ταραχῆς ἐμπλησθέντες· ἐμπίπτει γὰρ εἰς ὃν ὠρυξε βόθρον ὁ ἁμαρτωλὸς, διδοὺς ὧν ἠμαρτε δίκας. Καὶ ἐπεὶ πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις

1) Thren. III, 40.

2) Cfr. II Cor. III, 18.

3) Cfr. Dan. IX, 5.

4) Thren. III, 41.

5) Thren. III, 43.

6) Cfr. Psalm. LV, 6. (LIV.)

7) Cfr. Psalm. XVIII, 29. (XVII.)

8) Thren. III, 47.

κατὰ τὸν Σολομῶντα, τουτέστιν ὑπερηφανία, ἐπήρθημέν τε καὶ συνετριβήμεν. Ὁθεν ὁ Δαυὶδ μελωδεῖ· „μὴ ἐλθέτω μοι πούς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρτωλοῦ μὴ σαλεύσαι με.“

„Ἀφέσεις¹⁾ ὑδάτων κατὰξει ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου.“ Καὶ τοσαῦτα παθῶν, τῶν δεδρακότων ὑπεραλγεῖ. Οὕτως „ἡ²⁾ ἀγάπη τὸ κακὸν οὐ λογίζεται.“

„Ὁ³⁾ ὀφθαλμός μου κατεπόθη.“ Ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμός μου κατεπόθη, καὶ οὐ σιγήσεται, τοῦ μὴ εἶναι ἔκνηψιν. Σύμμαχος εἶπεν· „ὁ ὀφθαλμός μου ὑπέμεινεν, καὶ οὐκ ἐπαύσατο, τοῦ μὴ εἶναι ἄνεσιν.“ Δηλοῦσι δὲ οἱ μὲν ἑβδομήκοντα, ὅτι καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκ πλήθους δακρῶν ἠθηνηκότων οὐ διέλειπον ὅλως, ἀνανῆσαι τοῦ κλαυθμοῦ μὴ δυνάμενος· ὁ δὲ Σύμμαχος, ὅτι ἐπέμεινά τε δακρῶν, καὶ οὐ διέλειπον· προσευχὴ γὰρ ἐκτενῆς καὶ δακρῶν ἐπίτασις τὸν θεὸν ἐφέλκει πρὸς ἔλεον.

„Ὁ⁴⁾ ὀφθαλμός μου ἐπιφυλλιεῖ.“ Κατακόπτει γὰρ με τὰ δάκρυα, καθάπερ ἄμπελον ἀκριβῆς τρυγητής. Κατὰ δὲ Σύμμαχον· „ὅτι κατεπόντισάν με τὰ δάκρυα,“ τῆ τῶν ἐν ὕδασι πνιγομένων μεταφορᾷ. Ὑπομένων δὲ ὑπομενῶ τὸν κύριον, μέχρι τοῦ ἀποστρέφειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν. Τὸ διακύψαι δὲ τὸν θεόν, τὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἡμᾶς ἀξιῶσαι δηλοῖ. Ἐξηγεῖται δὲ τό· „παρὰ⁵⁾ πάσας.“ „ἐπὶ πάσας“ ἐπενεγκῶν, τουτέστιν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς. Τὸ γὰρ θῆλυ γένος τοῦ τῶν ἀρσένων ἑλεεινότερον.

„Θηρεύοντες⁶⁾ ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον.“ Ἀπέπονθεν λέγει· ἐνεβλήθη γὰρ λάκκῳ, καὶ ὅσον ἤκεν εἰς ἐκείνους ἀπέθανεν· σωθεῖς δὲ παρ' ἐλπίδα ἐβόα μετὰ

1) Thren. III, 48.

2) I Cor. XIII, 5.

3) Thren. III, 49.

4) Thren. III, 51.

5) Thren. III, 51.

6) Thren. III, 52.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Κεφάλαιον τέταρτον.

„Πῶς¹⁾ ἀμαυρωθήσεται χρυσίον;“ Τῆς νῦν παρούσης τειάρτης στοιχειώσεως ἀρχόμενος, τὸν περὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐξαιρέτως ἐπανέλαβεν θρηῆνον, ἡμαυρωῶσθαι λέγων τὴν ἐπιφάνειαν, ἐκκεχυμένου τε δίκην ὕδατος ἠφανίσθαι.

„Ἐξεχύθησαν²⁾ λίθοι ἅγιοι.“ Ἄγιοι δὲ ὡς ἐκλεκτοὶ διὰ τοὺς πατέρας, ἢ διὰ τοὺς σὺν Ἰωακὴν ληφθέντας ἁγίους, οὓς ἀπείκασε³⁾ σύκοις χρηστοῖς. Καὶ μετ' ὀλίγα Ἐξόδων δὲ, τῶν ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς ἀπαγουσῶν εἰς ἀπώλειαν, καὶ εἰς τὸν νοητὸν Βαβυλώνιον, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν. Εἶποις δ' ἂν τὸν θρηῆνον καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ θεοσεβείας μεταβαλλόντων, εἶπερ εἶεν ἐπίσημοι, καὶ πλάνης ἠγοῖντο τοῖς ἄλλοις, καταλιπόντες μὲν τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος, γεγονότες δὲ λάκκοι συντριμμένοι, οἳ οὐ δύνανται στέγειν. Ὅθεν εἰκότως ἐκχέονται περὶ πλάνην ἀοριστοῦντες.

„Οἱ⁴⁾ υἱοὶ Σιών οἱ τίμιοι.“ Οἱ κομῶντες ἐπὶ πλούτῳ, φησὶν, ἢ καὶ χρυσίου τιμιώτεροι, πῶς οὕτως τοῖς εὐτελέσι καὶ συντριβομένοις ἀπαχθέντες εἰς δουλείαν εἰκάσθησαν; Ἐφη δὲ τούτοις αὐτοὺς ἀπεικάζεσθαι καὶ ἠνίκα κατελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κεραιμέως λαβὼν ἀγγεῖον⁵⁾ συνέτριψεν. Ἀπεικάζει δὲ αὐτοὺς καὶ Ἡσαΐας πόλει πεσοῦση, καὶ τὰ⁶⁾ πτώματα, λέγων, αὐτῆς ἔσται ὡς συντρίμματα ἀγγείου ὀστρακίνου.

„Καί⁷⁾ γε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστούς.“ Περὶ λιμοῦ τῶν ἐνδόξων λέγει βρεφῶν, ὡς τῆς Ἱερουσαλήμ μηδὲ τοῖς ἀγρίοις ζώοις ὁμοίως θηλὴν αὐτῆς προτεῖναι δεδυνημένης. Ἡ δὲ τοῦ πάθους ὑπερβολή, καὶ φύσεως

¹⁾ Thren IV, 1.

²⁾ Thren. IV, 1.

³⁾ Cfr. Jerem. XXIV.

⁴⁾ Thren. IV, 2.

⁵⁾ Cfr. Jerem. XIX.

⁶⁾ Cfr. Jesai. XXX, 14.

⁷⁾ Thren. IV, 3.

λήθην ἐργάζεται. Δράκοντας δὲ, ἢ καὶ τὰς κατὰ Σύμμαχον Σειρῆνας, ἀκούσεις τὰ πονηρὰ πνεύματα, τὰ τοὺς ἑαυτῶν νεογνοὺς πονηρῶ θηλάσαντα γάλακτι. Τοιοῦτοι δὲ οἱ ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἀσεβῶν εἰσαγόμενοι.

„Ἐθήλασαν¹⁾ σκύμνοι αὐτῶν θυγατέρας λαοῦ μου εἰς ἀνίατον, ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ.“ Πῶς γὰρ οὐ θυγατέρες οἱ ἐκτεθηλυμένοι; Οὓς καὶ Φαραὼ περιποιεῖται φρονεύων τοὺς ἄρῆνας· οὐ καὶ τὴν διδασκαλίαν τὴν ἐρημον θεοῦ καταβόσκονται, ἀποπιῆναι κατὰ τοὺς στρουθιοκαμήλους μὴ δυνάμενοι, ἀλλὰ τὴν γῆν αἰεὶ διαθέοντες; Τὸ γὰρ στρουθίον οὕτως ἐξέδωκεν Σύμμαχος, τοὺς δὲ τούτων διδασκάλους οὐκ ἀπεικότως Σειρῆνας ἐκάλεσεν. Κατὰ γὰρ τὸν ἔξω μῦθον αὐταὶ διὰ τῆς ἡδονῆς τοὺς προστυχόντας ἀπώλλυον, ὥσπερ οὖν τὸν υἱὸν ἐνδακόντες οἱ δράκοντες. Ὀνειδίζει τοίνυν τοῖς δῆθεν ἀγαθοῖς διδασκάλοις, ὅτι μηδὲ τούτοις ὁμοίως περὶ τοὺς φοιτῶντας ἐσπούδασαν.

„Ἐκολλήθη²⁾ ἡ γλῶσσα θηλάζοντος,“ κ. τ. ε. Ταῦτα πεπόνθασι πολιορκούμενοί τε καὶ ἀγόμενοι. Λέγοις δ' ἂν καὶ ὡς λιμὸν³⁾ ὑπέμειναν οὐκ ἄρτου, οὐχ ὕδατος, κατὰ τὸ λόγιον τὸ προφητικόν, ἀλλὰ τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου. Διὸ περὶ τῶν νεογνῶν αὐτῶν προφητεύει.

„Τοῦ αὐτοῦ.“ Ἱστορικῶς μὲν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὰ συμβάντα ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας· πρὸς δὲ διάνοιαν περὶ τοῦ λιμοῦ διδασκαλικοῦ φησιν.

„Οἱ⁴⁾ ἐσθίοντες τὰς τρυφάς.“ Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἐλεεινοὶ οἱ πένητες οἱ κακούμενοι. Τούτους δὲ θρηνεῖ καὶ Παῦλος· „ῶν⁵⁾ ἡ υἰοθεσία, λέγων, καὶ ἡ δόξα.“ Κενὰ γὰρ νῦν μελετῶντες, οὐκ ἐντρυφῶσι Μωϋσεῖ τε καὶ τοῖς προφήταις, ὡς τό· „κατατρώφησον⁶⁾ τῷ κυρίῳ.“

¹⁾ Thren. IV, 3. — Ed. Ruaei: Ἐθήλησαν.

²⁾ Thren. IV, 4.   ³⁾ Cfr. Amos. VIII, 11.

⁴⁾ Thren. IV, 5.   ⁵⁾ Rom. IX, 4.

⁶⁾ Cfr. Psalm. XXXVII, 4. (XXXVI.)

Οὐδείς γὰρ ὁ πέπιων τὸν τρώγιμον λόγον, οὐδὲ τοῦ σιτευτοῦ μεταλαμβάνουσι μύσχου, καίπερ αὐτοὶ τεθυ-
κότες. Διεξόδους δὲ καλεῖ τὰς διασποράς, ἧ καὶ τὰς
τῶν νομικῶν γραμμῶν παραιροπίας.

„Οἱ¹⁾ τιθηνοῦμενοι ἐπὶ κόκκων.“ Ἐπιθηνοῦντο τὸ
πρὶν ἐπὶ κόκκου, τὸ μέλλον ἐκχεῖσθαι τοῦ σωτήρος αἵμα
προφητικῶς προακούοντες, καὶ νῦν ἐκ τῶν γήινων νοη-
μάτων ῥακοδυτοῦντες.

„Ὡσπερ²⁾ σπουδῆ, καὶ οὐκ ἐπόνεσαν.“ Σύμμαχος
τὸ μὲν „ὥσπερ σπουδῆ“ „ἐξαπίνης“ ἐξέδωκεν· τὸ δὲ
„οὐκ ἐπόνεσαν“ „ἦν οὐκ ἔτρωσαν.“ Τί γὰρ θείου
συντομώτερον λόγου φήσαντος· „ἰδοὺ,³⁾ ἀφίεται ὑμῖν
ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος,“ καὶ μόνῃ παραδόντος τῷ βού-
λεσθαι; Ἦ ἀνομία γὰρ τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὲρ τὴν Σο-
δόμων ἐμεγαλύνθη. Οἱ μὲν τὸν φυσικὸν νόμον εἶχον
μόνον, οἱ δὲ καὶ γραπτὸν, καὶ προφήτας, ὅσα τε παρα-
δόξως ὁ θεὸς εἰργάζετο ἐν αὐτοῖς. Κακεῖνοι μὲν ἡμαρ-
τον εἰς ἀγγέλους, καὶ τοὺς ὁμοίους ἀνθρώπους· οὗτοι
δὲ εἰς τὸν σωτήρα καὶ λυτρωτὴν πάλαι μὲν ἐξ Αἰγύπτου,
νῦν δὲ δαιμόνων λατρείας, εἶπερ ἐδέξαντο τὸν πρὸς
αὐτοὺς ἐλθόντα προηγουμένως. „Οὐκ⁴⁾ ἀπεστάλην
γὰρ, φησὶν, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραήλ.“

„Ἐκαθαριώθησαν⁵⁾ Ναζηραῖοι,“ κ. τ. ε. Σύμ-
μαχος· „ἄχραντοι, ἀφωρισμένοι αὐτῆς ὑπὲρ χιόνα, λαμ-
πρότεροι γάλακτος, πυρρότεροι τὴν ἔξιν ὑπὲρ τὰ περί-
βλεπτα. Σάπφειρος τὰ μέλη αὐτῶν, σκοτεινότερον
ἀσβόλης τὸ εἶδος αὐτῶν.“ Τοὺς ἀγιάσαντας ἑαυτοὺς
φησι τῷ θεῷ· „ἡγιασμένοι“ γὰρ τὸ „Ναζηραῖοι“ δηλοῖ.
Οὕτω γὰρ Σύμμαχος καὶ Θεοδοτίων ἐν τῷ Ἀμῶς⁶⁾
ἡγιασμένους ἐξέδωκαν, Ναζηραίους εἰπόντες. Μέμνηται

¹⁾ Thren. IV, 5.

²⁾ Cfr. Thren. IV, 6.

³⁾ Matth. XXIII, 38.

⁴⁾ Matth. XV, 24.

⁵⁾ Thren. IV, 7.

⁶⁾ Cfr. Amos. II, 11. 12.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ὑποκάτω σου πεσοῦνται·“ τὴν αὐτοῦ ὁμολογήσαντας βασιλείαν, ἀλλ’ οὐχ ἁλῶναι λιμῶ ψυχικῶ. Γέννημα γὰρ χώρας ὁ Χριστὸς, ὁ ἐν Βεθλεὲμ γεννηθεὶς, ἥπερ οἶκος ἄρτου σημαίνεται, οὔπερ ἄγευστοι γεγονότες Ἰουδαῖοι εἰς δαιμόνων ἀπήχθησαν χώραν. Ἄγρὸς δὲ εὐλογημένος¹⁾ ὑπὸ κυρίου, καὶ λίαν εὐώδης, οὔπερ ἔπνεεν Ἰακώβ, δηλοῖ Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν.

„Χεῖρες²⁾ γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἤψησαν τὰ παιδία αὐτῶν.“ Ἴνα μὴ δόξωσιν αἱ γυναῖκες δι’ ὠμότητα βεβρωκέναι τὰ τέκνα, οἰκτίρμονας μὲν εἶναί φησιν· τῇ δὲ τῆς ἐνδείας ἀνάγκη προσάπτει τὸ πάθος. Τὸ δὲ „ἤψησαν,“ ἀνάψαι καὶ ὀπιῆσαι δηλοῖ, ὃ δὴ γέγονεν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων πολιορκίας· διὸ καὶ σύντριμμα καλεῖ τὴν παντελεῆ τοῦ ἔθνους ἀπώλειαν. Καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν θρήνων στοιχειώσει, τοῦ παρόντος μέμνηται πάθους. Καὶ τοῦτο δὲ καὶ τ’ ἄλλα πάθη μετ’ ἀκριβείας Ἰώσηπος³⁾ ἐν τοῖς περὶ ἀλώσεως παρέδωκεν.

„Συνειτέλεσε⁴⁾ κύριος θυμὸν αὐτοῦ.“ Μετὰ γὰρ τὴν κατὰ Χριστοῦ παροινίαν συνετελέσθησαν.

„Οὐκ⁵⁾ ἐπίστευσαν βασιλεῖς γῆς.“ Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ τῶν τόπων ὀχυρὸν, καὶ τὴν οἰκητόρων ἰσχὺν, καὶ μάλιστα διὰ τὸν αἰὲ τῆς πόλεως ὑπερασπικότητα θεόν· καίτοι πρὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ εἰσελθῶν ὁ Αἰγύπτιος πολλάκις ἔλαβε⁶⁾ τοὺς θησαυροὺς ἐκ τοῦ οἴκου κυρίου, ἀλλ’ οὐ πορθήσας τὴν πόλιν· οὐ γὰρ ἄγαν ἔθλιβεν, εἰ καὶ ὑπῆρχεν ἐχθρὸς, πρὸς τῷ μηδὲ ἀπεμφραῖνον εἶναι, καὶ δύο, καὶ τρεῖς τὸ παράδοξον γενέσθαι. Λέγει δ’ ἂν βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τοὺς δαίμονας τοὺς τῶν χοῖκῶν βασιλεύσαντας, περὶ ὧν εἴρηται· „παρέστησαν⁷⁾ πάντες

¹⁾ Cfr. Gen. XXVII, 27.   ²⁾ Thren. IV, 10.

³⁾ Cfr. Joseph. lib. VI. de captiv. cap. 21.

⁴⁾ Thren. IV, 11.   ⁵⁾ Thren. IV, 12.

⁶⁾ Cfr. I Regg. XIV, 26. (III Regg.) coll. II Chronic. XII, 9.

⁷⁾ Psalm. II, 2.

οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·“ περὶ ὧν τίνες εἰσὶν ἐδήλωσε τό· „εἰ¹⁾ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Χριστὸν τῆς δόξης ἐσταύρωσαν·“ καὶ τό· „ἵνα²⁾ γνωρισθῇ ταῖς ἀρχαῖς, καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας ἢ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ·“ ὥντο γὰρ μὴ παραδιδόσθαι τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τέλος, μέχρι τοῦ ἔθνους τούτου τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν οἰόμενοι, μηδὲν εἰδότες περὶ Χριστοῦ.

„Ἐξ³⁾ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς,“ καὶ τὰ ἐξῆς. Αἷμα δίκαιον κυρίως τὸ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, ὅπερ ἐκχέαντες τελείως ἀπώλοντο, ἐπὶ τοῖς τῶν προφητῶν αἵμασι μετρίως σωφρονιζόμενοι.

„Ἐσαλεύθησαν⁴⁾ ἐγρήγοροι,“ κ. τ. ε. Σύμμαχος φησιν· „ἀκατάστατοι ἐγένοντο, τυφλοὶ ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἐφύρασαν ἐν αἵματι, ὥστε μὴ δύνασθαι ἄψασθαι τῆς ἐσθῆτος αὐτῶν.“ Ἐγρηγόρους γραφὴ τοὺς ἀγγέλους καλεῖ, ὡς παρὰ τῷ Δανιήλ.⁵⁾ Οὗτοι δὲ ἦσαν, δι' ὧν ἴσως καὶ ὁ διὰ Μωυσέως νόμος ἐδόθη κατὰ τό· „εἰ⁶⁾ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς νόμος.“ Οὗτοι γὰρ προσκαρτεροῦντες αὐτῇ καὶ τῷ θεῷ ναῶ, σαλευθέντες μετέστησαν. Ἰώσηπος⁷⁾ γὰρ ἐν τοῖς περὶ ἀλώσεως ἱστορεῖ, ὡς νύκτωρ οἱ ἱερεῖς προσελθόντες εἰς τὸ ἱερόν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἦν, πρὸς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως ἔφασαν ἀντιλαμβάνεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα φωνῆς ἀθρόας· „μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν·“ ὅτε καὶ κατὰ Σύμμαχον „ἀκατάστατοι καὶ ἀλῆται γέγονασιν, καὶ τυφλοὶ, φησὶν, ἐν ταῖς ἐξόδοις.“ Οὐ γὰρ ἦν ὄρασις διαστέλλουσα, οὐ βασιλεὺς, οὐ προφήτης, οὐδὲ ἡγού-

1) I Cor. II, 8.   2) Ephes. III, 10.

3) Thren. IV, 13.   4) Thren. IV, 14.

5) Cfr. Dan. IV, 10.   6) Hebr. II, 2.

7) Cfr. Joseph. lib. VI. de captiv. cap. 31.

μενος· ἐξέλιπον γὰρ, ἐπεὶ παρεγένετο ᾧ ἀπέκειτο, ¹⁾ ὅς ἦν προσδοκία ἐθνῶν.

„Ἀπόστητε ²⁾ ἀκαθάρτων.“ Τοῖς ἀποστόλοις ἐντέλλεται ἐκ μέσου τῶν Ἰουδαίων φυγεῖν ἐπὶ τῷ αἵματι μολυθέντων Χριστοῦ. Τὴν δὲ κλήσιν αὐτῶν καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἐπέτρεψεν· εἰ μὴ ἄρα τοῖς ἀποστόλοις καλεῖν εἰς μετάνοιαν αὐτοὺς τοὺς ἀκαθάρτους κελεύει. Ὅπερ ἐποίησαν εἰπόντες· „ὑμῖν ³⁾ ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον.“ μὴ βουλομένων δὲ, προσιάττει φυγεῖν. Διό φασιν ὡς μὴ θελόντων, τό· „ἰδοὺ, ⁴⁾ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.“

„Οὐ ⁵⁾ ἀνήφθησαν, καὶ γε ἔσαλεύθησαν.“ Δηλοῦ δὲ, τὸ μὲν· „ἀνήφθησαν“ τὸ τῆς ἀλώσεως πῦρ, τὸ δὲ· „ἔσαλεύθησαν“ τὴν εἰς δουλείαν μετάστασιν· τὸ δὲ· „οὐ ⁶⁾ μὴ προσθῶσιν τοῦ παροικεῖν“ ὅτι διηνεκῆ σχῆσουσι παροικίαν, δευτέρας μηκέτι δεόμενοι.

„Πρόσωπον ⁷⁾ κυρίου μερὶς αὐτῶν.“ Τὴν παρὰ Χριστοῦ τιμωρίαν δηλοῦ λέγει γὰρ ὁ Δαυίδ· „πρόσωπον ⁸⁾ δὲ κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακά.“ Οὐκ ἐπιβλέπονται δὲ παρ' αὐτοῦ, μένοντες ὅπερ εἰσὶν· „ὅταν ⁹⁾ γὰρ εἰσέλθῃ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται,“ καὶ λοιπὸν ὡς πιστὸς ἐπιβλέπεται. Εἰ δὲ γράφοιτο· „μερὶς ¹⁰⁾ αὐτῶν.“ δῆλον ὅτι ἐξιόντων ἐκ μέσου φησὶν. Περὶ δὲ τῶν πολεμίων τό· πρόσωπον ¹¹⁾ ἱερέων οὐκ ἔλαβον·“ πάντας γὰρ ἀπήγαγον.

„Ἐτι ¹²⁾ ὄντων ἡμῶν,“ κ. τ. ε. Ὑπὸ τῶν αἰχμαλώτων ὁ λόγος εἶναι δοκεῖ, μετανοούντων ἐφ' οἷς

¹⁾ Cfr. Gen. XLIX, 10.   ²⁾ Thren. IV, 15.

³⁾ Act. XIII, 46.   ⁴⁾ Act. XIII, 46.

⁵⁾ Thren. IV, 15.   ⁶⁾ Thren. IV, 15.

⁷⁾ Thren. IV, 16.

⁸⁾ Psalm. XXXIV, 16. (XXXIII.)

⁹⁾ Cfr. Rom. XI, 25.   ¹⁰⁾ Thren. IV, 16.

¹¹⁾ Thren. IV, 16.   ¹²⁾ Thren. IV, 17.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

τῷ προσώπῳ τῶν Ἰουδαίων ἐπίκειται Μωυσέως ἀναγνωσχομένου· ἐὰν δὲ ἐπιστραφῆ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα· ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν. Διὰ δὲ τοῦ προφήτου ῥητὸν πνεῦμα λέγει τὸν κύριον. Οἷς οὖν ἐπίκειται κάλυμμα, οὐκ ἂν εἴποιεν· „πνεῦμα προσώπου ἡμῶν Χριστὸς κύριος.“ ἀλλ' οἱ ἀνακαλυμμένοι¹⁾ προσώπῳ εἰς δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, ὧν ἀεὶ πρὸ τῶν τῆς διανοίας ὀφθαλμῶν ἐστιν ὁ κύριος· ὡς δῆλον, ὅτι τὸ ἐνεργῆσαν ἐν τοῖς προφήταις πνεῦμα ἦν ὁ Χριστὸς, ὅς καὶ ἐνανθρωπήσας φησὶν· „αὐτὸς²⁾ ὁ λαλῶν πάρεμι.“ αὐτὸς ὧν πνεῦμα, καὶ κύριος, καὶ Χριστός. Τοῦτον συνέλαβον οἱ διαφθείραντες πρῶτον ἐν ἑαυτοῖς τῆς θεοσεβείας σπέρματα. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ προφηται οὐκ ἄλλον ἠγούμενοι τὸ πνεῦμα τοῦ προσώπου ἡμῶν, μετὰ τὴν ἡμῶν σύλληψιν μηκέτι τόπον ἔχοντες ἐν αὐτοῖς, ὑπὸ τῆ τοῦ Χριστοῦ χάριτι σκιαζόμεθα, οὐκέτι παρ' Ἰουδαίοις, ἀλλ' ἐν ὅλοις τοῖς ἔθνεσιν, ὅτε ἀρθεῖσα ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπ' αὐτῶν διὰ τὸ κατὰ τοῦ Χριστοῦ τόλμημα ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν. Ἴδου γὰρ ζῶσιν ἐν ἡμῖν οἱ προφηται, λαλοῦντες περὶ αὐτοῦ καὶ κηρύσσοντες, ἀλλ' οὐκέτι παρ' ἑκείνοις, τοῖς ἔτι καὶ νῦν αὐτὸν ταῖς ἑαυτῶν διαφθοραῖς περιβάλλουσιν, ὁσημέραι βλασφημοῦντες αὐτόν. Ὁ δὲ Ἀκύλας ἔφη· „πνεῦμα μυκτῆρων ἡμῶν.“ Σύμμαχος δέ· „πνοὴ μυκτῆρων ἡμῶν.“ Οἱ γὰρ θεοφιλεῖς διὰ παντὸς Χριστὸν ἀναπνέουσιν, πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτὸν ἔχοντες. Ἰστέον δὲ, ὅτι ὡσπερ ὁ Χριστὸς πνεῦμα ὧν ἐν τοῖς προφήταις ἐλάλησεν, οὕτω καὶ ὁ πατήρ. Λέγει γὰρ ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ὁ Παῦλος· „πολυμερῶς³⁾ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ.“ Οὕτως δὲ καὶ τὸ

¹⁾ Cfr. II Cor. III, 18.

²⁾ Cfr. Jesai. LII, 6.

³⁾ Cfr. Hebr. I, 1.

πνεῦμα τὸ ἅγιον· φησὶ γὰρ ὁ σωτὴρ· „καλῶς¹⁾ εἶπεν ἐν Ἡσαΐα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀκοῆ ἀκούσητε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε.“ Ἐν δὲ τῇ πρὸς Κορινθίους ὁ Παῦλος εἰπὼν τὰ χαρίσματα, ἐν οἷς ἔστιν ἡ προφητεία, φησὶν· „ταῦτα²⁾ δὲ πάντα ἐνεργεῖ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, χορηγοῦν ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.“ τουτέστιν αὐθεντικῶς, οὐ δουλικῶς. Λέγοις δ' ἂν πνεῦμα προσώπου Χριστὸν, τὸν δωρησάμενον ἡμῖν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας. Αὕτη γὰρ προφητῶν πρόσωπον, πνεῦμα δὲ χάρισμα, σκιά δὲ ὁ νόμος· σκιὰν³⁾ γὰρ ἔχει ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Ἐξῆσαν οὖν ἐν ἡμῖν οἱ προφηταί, καὶ ἐν τῇ τοῦ νόμου σκιᾷ. Τὸ οὖν χάρισμα τὸ προφητικόν, πρὸς ὃ βλέπει πάσης τῆς προφητείας ἡ ἔκβασις, Χριστὸς ἔστιν, τουτέστιν, ἀπὸ Χριστοῦ. Τέλος⁴⁾ γὰρ νόμου καὶ προφητῶν ὁ Χριστός. Ῥηθεΐη δὲ καὶ ἐκ προσώπου τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν πιστῶν· „ἐν⁵⁾ αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἔσμεν.“ ὧ εἶπομεν· „ἐν⁶⁾ τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζήσομεθα,“ τουτέστιν κατὰ μίμησιν αὐτοῦ. Λέγει γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος· „μιμηταί⁷⁾ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

„Χαῖρε⁸⁾ καὶ εὐφραίνου, θύγατερ Ἰδουμαίας.“ Ὁ λόγος πρὸς τοὺς ἐξ Ἐδῶμ καὶ Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰακώβ, ὑπερβολὴν αὐτοῖς προσαγορευῶν κακῶν. Τοῦτο γὰρ τό· „μεθυσθήσῃ⁹⁾ καὶ ἀποχεεῖς.“ περὶ ὧν φησὶ καὶ Δαυίδ· „μνήσθητι,¹⁰⁾ κύριε, τῶν υἰῶν Ἐδῶμ, τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ, τῶν λεγόντων· ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.“ Ἀδελφοὶ γὰρ ὄντες καὶ γείτονες, τὸ προγονικὸν διεφύλαξαν μῖσος. Περὶ δὲ Χριστοῦ

¹⁾ Cfr. Matth. XIII, 14. coll. Jesai. VI, 9.

²⁾ Cfr. I Cor. XII, 11.

³⁾ Cfr. Hebr. X, 1.

⁴⁾ Cfr. Rom. X, 4.

⁵⁾ Cfr. Act. XVII, 28.

⁶⁾ Cfr. Thren. IV, 20.

⁷⁾ I Cor. XI, 1.

⁸⁾ Thren. IV, 21.

⁹⁾ Thren. IV, 21.

¹⁰⁾ Psalm. CXXXVII, 7. (CXXXVI.)

φήσας, εἰς καιρὸν καὶ ταύτης ἐμνήσθη. Τὴν γὰρ γῆινον προσαγορευομένην πορθεῖν ἔμελλεν ὁ Χριστὸς, οὐράνιον ἐργαζόμενος. Ἀπειλητικὸν γὰρ ἡ ἀρετὴ τε, καὶ γνῶσις πρὸς τοὺς φιληδοῦντας πλάναις καὶ μέθαις· ὧν μέθη μὲν ἡ νέκρωσις τῆς σαρκὸς, ὑπερέκχυσις δὲ, καὶ τὸ νεκρῶσαι ταύτης τὸ φρόνημα.

„Ἐξέλιπεν ¹⁾ ἡ ἀνομία σου, θύγατερ Σιών, οὐ προσθήσει τοῦ ἀποικίσαι σε.“ Ἰκανὴν ἐξέτισας δίκην, ἐν ἧ Ἐδὼμ διαδέξεται. Τὸ δὲ τό· „οὐ ²⁾ προσθήσει τοῦ ἀποικίσαι σε.“ ἢ πρὸς τὴν ἀνάκλησίν φησιν· — οὐ γὰρ ἐπιμενεῖς τῇ αἰχμαλωσίᾳ τὸ τέλειον μέτρον πληρώσασα· μειοῖ γὰρ τὴν δίκην ὁ θεὸς, οὐ προστίθησιν· — ἢ γοῦν εἰ πρὸς δευτέραν ὡς μὴ γενησομένην ἄλωσιν εἴρηται, πῶς ἢ μετ' ἐκείνην ὑπὸ Ῥωμαίων ἐγένετο; Μήποτε τοίνυν περὶ τῆς ἐσχάτης ὁ λόγος τῆς γεγонуίας διὰ Χριστὸν, μεθ' ἣν οὐ γέγονεν ἕτερα. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, μετὰ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, τὴν ἀνομίαν ἀπολιπών· μεθ' ὃ λοιπὸν ἡ συντέλεια, καὶ τῶν γῆινων ἡ κόλασις, ἐκδεχομένης τῆς κρίσεως. Ῥηθεῖη δ' ἂν καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁ λόγος, ἥτις ἐστὶ θυγάτηρ τῆς πάλαι συναγωγῆς· ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα τοῦ θεοῦ. Ἐξέλιπε δὲ ταύτης ἡ ἀνομία διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος. Ἦν οὐκέτι τοῖς ἐχθροῖς παραδίδωσιν ὁ φήσας· „ᾧδε ³⁾ κατοικήσω, ὅτι ἠρετισάμην αὐτήν.“ καὶ τό· „ἰδοὺ ⁴⁾ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.“ ὅτε καὶ τὴν ἀσέβειαν ἐστηλίτευσε τῶν φρονοῦντων τὰ γῆϊνα.

¹⁾ Thren. IV, 22.   ²⁾ Thren. IV, 22.

³⁾ Psalm. CXXXII, 14. (CXXXI.)

⁴⁾ Matth. XXVIII, 20.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

sit illa, quam Dominus sua sententia designavit, dicens: „ite ¹⁾ in ignem aeternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus:” ostendens, quia eadem species poenarúm peccatoribus hominibus, et diabolo, et angelis ejus praeparata sit, licet in eadem poena diversa sit quantitas poenae. Alius enim gravius ac vehementius cruciatur pro magnitudine peccatorum: alius autem remissius, cujus leviora et facilia peccata sunt.

---

¹⁾ Cfr. Matth. XXV, 41.

ΕΚ ΤΩΝ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Κεφάλαιον πρῶτον.

„Παροιμία¹⁾ Σολομῶντος υἱοῦ Δαυίδ.“ Υἱὸς Δαυίδ καὶ ὁ σωτὴρ λέγεται. Οὗτος εἰρηνικὸς ἡμῶν σωτὴρ ὁ γενόμενος²⁾ ἐκ σπέρματος Δαυίδ, τὸ κατὰ σάρκα, ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ. Διὸ καὶ ἐπεγράφη τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων οἰκονομίαν τελῶν· „οὗτός³⁾ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.“ Ἰουδαῖοί εἰσιν ὁ Ἰσραήλ, ὧν εἰρηνικὸς σωτὴρ βασιλεύει ὡς διορατικῶν, ἐὰν ὧσιν ἀληθῶς Ἰσραήλ. Οὐ⁴⁾ γὰρ ὅσοι σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ, πάντως καὶ τέκνα, τῷ μὴ ποιεῖν⁵⁾ τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ.

„Τοῦ⁶⁾ γνῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν.“ Σοφία ἐστὶν ἐπιστήμη θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατάληψις· κατὰ δέ τινας· „ἀτμὶς⁷⁾ ἐστὶ τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόρροια τῆς τοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινῆς· οὐδὲν γὰρ εἰς αὐτὴν σκοτεινὸν ἐμπίπτει· ἀπαύγασμα γάρ ἐστὶ φωτὸς αἰδίου, καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνεργείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ.“ Ὁ γινώσκων ἔργα σοφίας, ταῦτα γινώσκει, τουτέστι, τὸ ἀπαύγασμα τοῦ αἰδίου, καὶ τὸ ἀκηλίδωτον ἔσοπτρον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνεργείας, καὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστὶν, ἢ γνῶναι τὸν υἱὸν τῆς τοῦ θεοῦ ἀγάπης, καὶ τὴν σοφίαν τὸν Χριστόν. Χριστὸς γὰρ θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ

1) Prov. I, 1.   2) Cfr. Rom. I, 3.

3) Luc. XXIII, 38.   4) Cfr. Rom. IX, 7.

5) Cfr. ev. Joann. VIII, 39.   6) Prov. I, 2.

7) Cfr. Sap. Sal. VII, 25. 26.

σοφία. Τοῦτο δὲ οὐκ ἀπὸ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πατρὸς ἀποκαλύπτεται. Γινώσκει δὲ σοφίαν, καὶ ὁ τὴν ἐπιστήμην εἰδὼς τῶν θείων, νομικῶν καὶ προφητικῶν, εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν λόγων. Ἐπὶ τὴν πέτραν τίθησι τὸν θεμέλιον, τουτέστιν ἐπὶ τῇ πίστει Χριστοῦ, ὡς ἀντέχειν πρὸς βροχὰς, καὶ ἀνέμους, καὶ πνεύματα, δηλαδὴ τοὺς ὀφεινοῦν γινόμενους πειρασμούς. Εἰ δέ φησιν ὁ Λουκᾶς, ὡς „ἐπήνεσε¹⁾ τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας,“ κατεχρήσατο, τὸν ἔπαινον ἐπὶ τῆς ἐντροχίας λαβὼν, διὰ τε τῆς διανοίας ὀξύ. Ὅπερ ἔοικε δηλοῦσθαι καὶ τῷ „ὄ²⁾ δὲ ὄφισ φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων.“ καθ' ὃ λέλεχται καὶ τό· „γίνεσθε³⁾ φρόνιμοι ὡς ὁ ὄφισ.“ οἶονεὶ μὴ ἄπειροι τῶν τοῦ ὄφεως πανουρηγιμάτων.

„Νοήσει⁴⁾ τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα.“ Τίνα διαφορὰν ἔχει ταῦτα πρὸς ἀλληλα, κατανοήσωμεν· καὶ πρῶτον, τί ποτέ ἐστι παραβολή, ἴδωμεν ἀφ' ὧν ἔχομεν εὐαγγελικῶν ἀφορμῶν. Ἐχρήσαντο γὰρ τῷ ὀνόματι τῆς παραβολῆς ἄλλοι τε, καὶ Ματθαῖος οὕτως· „ἐν⁵⁾ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς· ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι.“ Ἔστι τοίνυν παραβολή, λόγος ὡς περὶ γενομένου, μὴ γενομένου μὲν κατὰ τὸ ῥητόν, δυναμένου δὲ γενέσθαι, τροπικῶς δηλωτικὸς πραγμάτων ἐκ μεταλήψεως τῶν ἐν τῇ παραβολῇ λελεγμένων. Οὐ γὰρ γέγονε κατὰ τὴν λέξιν τό· „ἐξῆλθεν⁶⁾ ὁ σπείρων.“ ὡς λέγομεν γεγονέναι τὰ τῆς ἱστορίας· πλὴν δυνατὸν γενέσθαι κατὰ τὸ ῥητόν· „ἰδοὺ,⁷⁾ ἐξῆλθεν

¹⁾ Cfr. Luc. XVI, 8.   ²⁾ Gen. III, 1.

³⁾ Cfr. Matth. X, 16.   ⁴⁾ Prov. I, 6.

⁵⁾ Cfr. Matth. XIII, 1—3.

⁶⁾ Matth. XIII, 3.   ⁷⁾ Matth. XIII, 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

μακράν. Παρατήρει δὲ, ὅτι πρὸς μὲν τὸν ἐξελθόντα τῆς οἰκίας, καὶ καθήμενον παρὰ τὴν θάλασσαν Ἰησοῦν, συνήχθησαν ὄχλοι πολλοί. Οὐκ ἔτι δὲ ὄχλοι πολλοὶ, ἀλλ' οἱ τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδεύοντες ὀλίγοι, καὶ εὐρίσκοντες τὴν ἐπάγουσαν εἰς τὴν ζωὴν ὁδὸν μαθηταί, εἰσέρχονται πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. Λόγω τοίνυν τὸ πρέπον εὐαγγελικῶς κατὰ δύναμιν ἐξετάζων, καὶ τῷ τοῦ Ἰησοῦ βουλήματι ἐμβάντιος εἰς τὸ πλοῖον, καὶ λέγοντος παντὶ τῷ ὄχλῳ τῷ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐν παραβολαῖς, φημι, μήποτε ὁ λόγος τοῖς ὄχλοις οὐ βεβηκῶς, οὐδὲ ἐστῶς, ἀλλ' ἐν ὕδατι θαλάσσης τυγχάνων, λαλεῖ ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ, ὡς οἶόν τέ ἐστι, δυναμένου βεβηκέναι ἐπὶ ὕδατος· ὅπερ πλοῖον εἴρηται. Μὴ θαυμάσης δὲ, εἰ τὰ τοιαῦτα νοήματα ὠραιότερον ἐνήνεκται, ὡς ἂν τὸν ἔξω καὶ τὸν ὄχλον μὴ νομίσαι, μηδὲ νοῦν τινα εἶναι κεκρυμμένον καὶ ἐχόμενον πυκνῆς γλαφυρότητος τὸν τῇ εὐαγγελικῇ διαθέσει ἀποκείμενον· καὶ γὰρ ἦν τῆς οἰκονομούσης χάριτος τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἔργον. Ἐγὼ δὲ καὶ τό· „προσελθόντες¹⁾ οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;“ καὶ τό· „ἀφείς²⁾ τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν·“ βαθυτέρον ἀκούειν πειρωμαί. Ἀεὶ γὰρ οἱ μὲν ὄχλοι, εἰ μὴ ἀκούωσι παραβολῆς, οὐδὲ ἐφιστᾶσιν αὐτῇ δεομένη ἐξηγήσεως· οἱ δὲ μαθηταὶ θεωροῦντες, ὅτι ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις λαλεῖ, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς ἔξω, ἀφιέντι τοὺς ὄχλους τῷ Ἰησοῦ ἔπονται, καὶ ἰδόντες, ὅτι οὐκ ἀλλαχοῦ δύνανται μανθάνειν τὰ τῶν παραβολῶν, ἢ εἰσελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ εἰσέρχονται πρὸς αὐτὸν, καὶ προσελθόντες αὐτῷ φασί· „φράσον³⁾ ἡμῖν τὴν παραβολήν·“

¹⁾ Matth. XIII, 10.

²⁾ Matth. XIII, 36.

³⁾ Matth. XIII, 36.

περὶ ἧς μαθεῖν βούλονται. Ἀλλὰ τοιαύτη μὲν ἡ παραβολή.

Ἐξῆς δέ ἐστιν ὁ σκοτεινὸς λόγος. Ἔστι τοίνυν ἐν ταῖς γραφαῖς τινα τοσοῦτον ἐπιτηδῆς σκοτεινῶς εἰρημένα, ὥστε μηδὲ τὸ τυχὸν ἐκλαβεῖν ἂν τινα ἐν αὐτοῖς χωρὶς πολλῆς καὶ μεγάλης ἐξετάσεως, συγκεχυμένης καὶ κατὰ τὴν φράσιν, καὶ κατὰ τὸ διανόημα, καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως· ἅπερ νομίζω εἶναι τὸν λεγόμενον ἐν βίβλῳ σκοτεινὸν λόγον. Παράδειγμα τῶν τοιούτων ἐκθήσομαι ἀπὸ ψαλμῶν ἐκ τοῦ τριακοστοῦ πρώτου ψαλμοῦ τὰ οὕτω λελεγμένα· „ὅτι ¹⁾ ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστέα μου,“ καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ ἀπλῶς τοῦ μὲν νοήματος νοῆσαι ἐστὶ τὸ ῥητὸν, ὡς δείξομεν· τοῦ δὲ σκοτεινοῦ λόγου, οὐδὲ τὸ τοιοῦτον, οἷον ἀκεῖνο ἐν Ἡσαΐα· „οὐαὶ ²⁾ γῆς πλοίων πτέρυγες, ἐπέκεινα ποταμῶν Αἰθιοπίας· ἀποσιέλλων ἐν θαλάσῃ ὄμηρα, καὶ ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος.“ Ἐκαστον δὲ τούτων σαφηνίσαι, καὶ νοῆσαι φωτίζοντα τῇ διηγήσει τὸ σκοτεινὸν αὐτοῦ, οὐ τοῦ παρόντος ἐστὶ καιροῦ, ἵνα μὴ πολλὰς καὶ ἀκαίρους ποιῶμεθα παρεκβάσεις. Ἀρκεῖ δὲ μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ψαλμοῦ οὕτω πως σαφηνίσαι λεγόμενον. Ὅσον γὰρ ἐκεκράγειν ὕμνων τὸν θεόν, καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας θεολογῶν, οὐδέν μου ἐπαλαιούτο, ἀλλ' ὅσον ἀνεκαίνουμένην. Ὅτι δὲ ἀργήσας ἀπὸ τοῦ λέγειν τὰ τῆς θεολογίας ἐσιώπησα, τότε ἡ παλαιότης εἰσέδου μέχρι τῶν ὀστέων μου, καὶ τῶν δοκούντων ἐν ἐμοὶ στεῤῥοτάτων. Καὶ τούτοις ἠκολούθησε τὸ βαρεῖαν γενέσθαι τὴν χειρὰ σου νυκτὸς καὶ ἡμέρας κατ' ἐμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς προτέρας ἐπισκοπῆς ἐστράφη εἰς τὴν ἐμὴν ταλαιπωρίαν ἢ βαρυνομένη σου χεὶρ κατ' ἐμοῦ. Καὶ ἀξίως γε ταῦτα πέπονθα, παγείσης μοι ἀκάνθης, ἥνικα ἐκρατήθην ὑπὸ μεριμνῶν, ἢ καὶ πλούτου, καὶ ἡδονῶν βιω-

¹⁾ Psalm. XXXII, 3. (XXXI)

²⁾ Jesai. XVIII, 1. 2.

τικῶν. Ὅτι δὲ τοιαῦτά τινα τῷ προφήτῃ ἐν τούτοις γενόηται, δῆλον ἐκ τοῦ ἐπιφέρεσθαι τούτοις τό· „τὴν¹⁾ ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα,“ καὶ τὰ ἑξῆς.

Μετὰ ταῦτά ἐστιν ἰδεῖν, τίνες αἱ ῥήσεις τῶν σοφῶν· εἶτα τίνα τὰ αἰνίγματα· ποίων σοφῶν ῥήσεις ὁ τῶνδε ἀκούσας σοφός, καὶ διὰ τὸ ἀκηχοέναι αὐτῶν ἑαυτοῦ γενόμενος σοφώτερος. Ἄρα γὰρ μόνων τῶν κατὰ θεὸν, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ σοφῶν, ἢ οὐ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὧν δράζεται ὁ θεὸς τῆς πανουργίας; Καὶ γὰρ τούτους ὠνόμασεν ὁ λόγος σοφούς. Διὰ τί γὰρ ὁ εἰρημένος νοήσει μὲν τὰς τῶν μακαρίων σοφῶν ῥήσεις, οὐ διαρκέσει δὲ πρὸς τὸ νοῆσαι καὶ τοὺς τῶν λοιπῶν σοφῶν λόγους, ἀλλ' ἔσται αὐτῷ ὁ νοῦς ἐλάττων τοῦ νοῦ τῶν σοφῶν τοῦ κόσμου τούτου, καὶ μὴ δυνάμενος παρακλουθεῖν τοῖς ὑπ' ἐκείνων λεγομένοις; Καὶ ἄρα μήποτε ὡσπερ ὀφθαλμοῦ ἔργον ἐστίν, οὐ μόνον τὰ τεταγμένα ὁρᾶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, ἢ ὡς τὸ ἐν τούτοις τεχνικὸν βούλεται· οὕτω νοῦ ἔργον ἐστὶ, τὰ τε ἐπιτυγχανόμενα ἐννοήματα θεωρεῖν, καὶ τὰ μὴ, εἴ πως αὐτός τε ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς ψεύδεσι πιθανότητος οὐχ ἀλώσεται, καὶ τοὺς ἀλόντας ῥύσεται, εἰν νοήσῃ καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν τὰς ῥήσεις, εἴ που σοφίζονται, καὶ τίνα τρόπον παραλογίζονται· καὶ πῶς τὸ σόφισμα λύεται, καὶ ὁ παραλογισμὸς ἐλέγχεται. Οὕτω γὰρ καὶ διὰ τῶν ἑαυτοῦ σοφῶν ἀπειλεῖ ὁ θεὸς, ὅτι τὴν διὰ τὸ ψεῦδος ἀξίαν ἀπολέσθαι σοφίαν τῶν σοφῶν ἀθετήσῃ, καὶ τὴν ἀπατηλὴν σύνεσιν τῶν μὴ κατ' αὐτὸν συνετῶν, καὶ οὕτω διὰ τῶν ἰδίων δράζεται τῆς πανουργίας τοῦ αἰῶνος τούτου σοφῶν. Αὐτίκα οἱ μαθηταὶ τοῦ κυρίου, εἰ μὴ ἐνόουν τὰς τῶν κοσμικῶν σοφῶν ῥήσεις, πῶς ἐστρατεύοντο πρὸς καθάρσεις ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ; Πῶς δὲ καὶ τὸ

¹⁾ Psalm. XXXII, 5. (XXXI)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

δυνήμεθα εἰς τὸ προκείμενον· ταῦτα, δὲ ἦν παραβολὴ καὶ σκοτεινὸς λόγος, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. Παραβολὴ ἐστὶ λόγος ὡς περὶ γενομένου τοῦ μὴ γενομένου μὲν κατὰ τὸ ῥητὸν, δυναμένου δὲ γενέσθαι, τροπικῶς δηλωτικὸς αἰνιγμάτων, ὡς τό· „ἐξῆλθεν ¹⁾ ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι.“ Οὐ γὰρ γέγονε κατὰ τὴν λέξιν, καὶ ἀνάγεται εἰς ἕτερα. Καὶ πῶς ἁρμόσαι τούτῳ τό· „ἀνοίξω ²⁾ ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου.“ Γέγονε γὰρ ὅπερ ἐπήγαγεν· „ἐναντίον ³⁾ τῶν πατέρων αὐτῶν ἐποίησε θαυμάσια.“ Καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν· „διέῤῥηξε ⁴⁾ θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς.“ Πάντα γὰρ γέγονεν, εἰ καὶ σύμβολά ἐστι τῶν ἐφ’ ἅπερ ἀνάγεται τρόπων παραβολῶν εὐαγγελικῶν λαμβανόμενα. Ἔτερος δέ τις ἔρει, οὐκ ἐπὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐξόδου ἀναφέρεσθαι τό· „ἀνοίξω ⁵⁾ ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου.“ ἀλλ’ ἐπὶ τὰς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ παραβολὰς, τοῦ Χριστοῦ λέγοντος ἐν τῷ προφήτῃ· „προσέχετε ⁶⁾ λαός μου νόμον μου,“ καὶ τὰ ἐπ’ αὐτῷ.

„Στέφανος ⁷⁾ χαρίτων.“ Ἡ περιοχὴ τῶν ἀρετῶν, διὰ τὸ συνδεδέσθαι ἀλλήλαις.

„Κλοιὸν ⁸⁾ χρύσειον περὶ σῶν τραχήλων.“ Κλοιὸν χρύσειον λέγει τὸν περιουσιασμὸν καὶ τὸ κυκλοειδὲς σέλας τῶν θείων λογίων. Τράχηλον δὲ λέγει τὸν νοῦν.

„Ἀρωμεν ⁹⁾ αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς.“ Φήσαιεν δὲ ταῦτα καὶ οἱ εἰπόντες· „οὗτός ¹⁰⁾ ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.“

¹⁾ Luc. VIII, 5.

²⁾ Psalm. LXXVIII, 2. (LXXVII.)

³⁾ Psalm. LXXVIII, 12. (LXXVII.)

⁴⁾ Psalm. LXXVIII, 13. (LXXVII.)

⁵⁾ Psalm. LXXVIII, 2. (LXXVII.)

⁶⁾ Psalm. LXXVIII, 1. (LXXVII.)

⁷⁾ Prov. I, 9.

⁸⁾ Prov. I, 9.

⁹⁾ Prov. I, 12.

¹⁰⁾ Luc. XX, 14. coll. Matth. XXI, 38.

„Τὸν¹⁾ δὲ σὸν κληρὸν βάλε ἐν ἡμῖν.“ Ἐκείνης τῆς πολιτείας ἀποστὰς, γενοῦ μεθ' ἡμῶν· σαββάτιζε μεθ' ἡμῶν, τὰ ἄζυμα ποίει μεθ' ἡμῶν, καὶ τὰς ἄλλας τοῦ νόμου παρατηρήσεις.

„Αὐτοὶ²⁾ γὰρ οἱ φόνου μετέχοντες.“ Ἀγαθῶν μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ θεὸς δοτῆρ· κακῶν δὲ ἡμεῖς αἴτιοι, δηλαδὴ κακωτικῶν. Φαίης δ' εἶν ταῦτα καὶ περὶ τῶν μετασχόντων αἵματος Ἰουδαίων, τῶν τε προφητῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ.

„Αὐταὶ³⁾ αἱ ὁδοὶ εἰσι πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα.“ Συντελεῖν οὐχ ἀπλῶς οἶμαί τι ποιεῖν, ἀλλὰ πληρῶσαι⁴⁾ τὸ μέτρον τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ὑποκεῖσθαι παντὶ αἵματι ἀπὸ Ἀβελ⁵⁾ μέχρι Ζαχαρίου.

„Σοφία⁶⁾ ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται.“ Σιωπωμένη μὲν ὑπὸ σοφοῦ, οὐχ ὑμνεῖται· ἐξόδου δὲ τυχοῦσα ὑμνεῖται.

„Ἔσται⁷⁾ γὰρ, ὅταν ἐπικαλέσησθέ με.“ Ὡς κύριον γὰρ ἐπιζαλούμεθα τὴν σοφίαν οὔσαν Χριστόν. Ὁ οὖν ἐπικαλούμενος τὸν Χριστόν, εἰ νόει, τίς ἐστὶν, ἐπικαλεῖται σοφίαν, ἁγιασμόν, δικαιοσύνην, καὶ πᾶσαν ἀρετήν· εἰ καὶ μὴ χεῖλεσιν, ἀλλὰ πράξεσιν. Ἀλλὰ μὴ τοιοῦτοι γενώμεθα, ὡς ἐπικαλεῖσθαι ἡμᾶς, αὐτὸν δὲ μὴ ὑπακούειν.

Κεφάλαιον δεύτερον.

„Ἐὰν⁸⁾ δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντολῆς, κρούσης παρὰ σεαυτῷ.“ Κρύπτει δέ τις, μὴ ἐπὶ κενοδοξίᾳ ταύτην ποιῶν, ἀλλὰ σπουδάζων λανθάνειν.

---

¹⁾ Prov. I, 14.

²⁾ Prov. I, 18.

³⁾ Prov. I, 19.

⁴⁾ Cfr. Matth. XXIII, 32.

⁵⁾ Cfr. Matth. XXIII, 35.

⁶⁾ Prov. I, 20.

⁷⁾ Prov. I, 28.

⁸⁾ Prov. II, 1.

„Τότε ¹⁾ συνήσεις φόβον κυρίου.“ Ὅρα δὲ, μεθ' ὅσα συνήσομεν φόβον κυρίου· ἀσαφῆς γὰρ καὶ αὐτός, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἀπλουσιτέρων. Ἔστι γὰρ τινες ἰδεῖν οὐκ ἐν οἷς δεῖ φοβουμένους τὸν κύριον, καὶ ἐν οἷς χρὴ μὴ φοβουμένους.

„Καὶ ²⁾ τῇ συνέσει δῶς φωνήν σου.“ Ἐκαστος δὲ δίδωσι τὴν ἑαυτοῦ φωνήν τινι, ἢ τῇ ὀργῇ τυχόν τὸ αὐτῆς φθεγγόμενος, ἢ τῇ λύπῃ, ἢ τῇ πορνείᾳ. Ὁ δὲ μακάριος ὅλην τὴν ἑαυτοῦ φωνήν ἀνατίθῃσι τῷ κυρίῳ, ἵνα ἂ δ' ἂν λαλῇ, σοφία ἦ. Ὡς ἄλλος δὲ τὸ ἀργύριον, οὕτω ζῆτει σὺ τὴν σοφίαν, οἷονεὶ φιλάργυρος ἐν τούτῳ γινόμενος.

„Μὴ ³⁾ σὲ καταλάβῃ βουλή κακῆ.“ Οἱ ἀλλότριοι τῆς ἐκκλησίας, ἄλλα μὲν ἐπαγγέλλονται κατ' ἀρχάς, ἄλλα δὲ κατὰ τέλη. Ἀφιστᾶσι μὲν γὰρ εἰδωλολατρίας ἐξ ἀρχῆς, καὶ προσάγουσι τῷ δημιουργῷ· εἶτα μετατιθέμενοι τὴν παλαιὰν ἀθετοῦσι γραφὴν, ἐναντιούμενοι τῇ στοιχειώδει νεότητι. Παρὰ δὲ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς διδασκάλοις σύμφωνα τοῖς ἐν ἀρχῇ στοιχείοις τὰ τέλη.

Κεφάλαιον τρίτον.

„Τὰ ⁴⁾ δὲ ῥήματά μου τηρεῖτω σὴ καρδία.“ Μετὰ τὰ προστακτικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ ἀπαγγέλλει τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τό· „ἐκ ⁵⁾ Σιών ἐξελεύσεται ὁ νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ.“ Ὁ γὰρ τηρῶν τοὺς νόμους, ἀναλήψεται τὴν σοφίαν. „Σπείρατε ⁶⁾ γὰρ, φησὶν, ἑαυτοῖς δικαιοσύνην“

¹⁾ Prov. II, 5.

²⁾ Prov. II, 3.

³⁾ Prov. II, 16.

⁴⁾ Prov. III, 1.

⁵⁾ Jesai. II, 3.

⁶⁾ Hos. X, 12.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ροῦσα. Αὕτη δὲ ἐκ τῆς πιότητος, ἣ ἔστι σοφία, σοφὴ γίνεται, θεμελιοῦντος αὐτὴν ἐπ' αὐτῇ τοῦ θεοῦ. Ἐδράζει γὰρ αὐτῇ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διδασκαλίας, πῆξιν ἀπὸ σοφίας ποιούμενος, καὶ αἰεὶ προκόπτουσαν οὐρανὸν ἀπεργάζεται, καθαρῶτατον κίσμα, ἀγγέλων τε καὶ νοερῶν οὐσιῶν οἰκητήριον. Λαβοῦσα αἴσθησιν τοῦ ὄντος, καὶ κατανοοῦσα τὴν τῶν πραγμάτων ἀκρίβειαν, ἄρχεται διαιρεῖν καὶ ἀνατέμνειν αὐτά.

Κεφάλαιον πέμπτον.

„Μακρὰν¹⁾ ποίησον ἀπ' αὐτῆς σὴν ὁδόν.“ Ὅδόν φησι, τὸν ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὁδεύοντα νοῦν· ἢ καὶ τὴν ἀρετὴν κελεύει τῆς κακίας χωρῖσαι.

Κεφάλαιον ἕκτον.

„Γυνὴ²⁾ δὲ ἀνδρῶν τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει.“ Καὶ ἡ ἀγρευομένη ὑπὸ γυναικὸς ψυχὴ, τιμία ἐστὶ τῇ φύσει· οὐ γὰρ ἐστὶ τῇ φύσει χοϊκὴ. Ἡ ἐπειδὴ τῶν ἀνδρείων τὸ φρόνημα καὶ ἡ ψυχὴ τιμία, ὁμῶς καὶ ταύτας ἀγρεύει.

Κεφάλαιον ὄγδοον.

„Ἐγὼ³⁾ ἦμην ἢ προσέχαιρε.“ Τό· „ἦμην.“ ἐπὶ θεοῦ, χρόνον οὐ προσημαίνει· χρονικὸν γὰρ, ἠνίκα τι τῶν ὑπὸ χρόνον προσημαίνει, ὡς τό· ἦμην ἐν ἀγορᾷ. Εἰ δὲ παρὰ θεῷ ἦν „ἀρμόζουσα“ τῷ ἀνάρχῳ, αἰδῖος καὶ αὐτή.

---

1) Prov. V, 8.

2) Prov. VI, 26.

3) Prov. VIII, 30.

Κεφάλαιον δέκατον.

„Αὐτὴ ¹⁾ πλουτίζει.“ Εἰ πᾶς ὁ εὐλογημένος παρὰ κυρίου, πλούσιος· οἱ δὲ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου εὐλογοῦνται ὑπὸ κυρίου· ἐπορεύθησαν δὲ ἐν νόμῳ κυρίου προφηταί· οὗτοι ἄρα πλούσιοι ἦσαν.

„Ἐν ²⁾ γέλῳτι ἄφρων πρόσσει κακά.“ Πράττων τὰ κακὰ ἤδεται καὶ χαίρει· „ἡ ³⁾ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίπτει φρόνησιν,“ πρακτικὴν ἀρετὴν.

Κεφάλαιον ἑνδέκατον.

„Ὁ ⁴⁾ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ, κληρονομήσει ἀνέμους.“ Οἶκος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐστίν, ἐν ᾧ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Ὁ ἐν ταῖς ἐντολαῖς οὖν τοῦ θεοῦ μὴ περιπατῶν, συγκληρονόμος ἐστὶ τῶν ἐναντίων δυνάμεων.

„Ἐκ ⁵⁾ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς.“ Καρπὸς δικαιοσύνης, τὸ τέλος τῆς ἀρετῆς. Τοσαῦτα δένδρα ζωῆς ἔχει τις, ὅσους καρποὺς δικαιοσύνης. Τοῦτο τὸ δένδρον τῆς ζωῆς ἐστὶ τὸ φυτευθὲν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, οὗ ἄψασθαι μετὰ τὴν ἁμαρτίαν κωλύεται Ἀδὰμ, τὰ σπέρματα τῆς δικαιοσύνης ἀποβαλὼν, ἀφ' ὧν φύεται τὸ δένδρον τῆς ζωῆς.

Κεφάλαιον δωδέκατον.

„Ἐαυτοῦ ⁶⁾ φίλος ἐστὶ.“ Τοῦτον ⁷⁾ τὸν στίχον ὄλως οὐ μέμνηται Ὠριγένης· εὐρέθη δὲ ἐν τισὶν ἀντι-

1) Prov. X, 22.

2) Prov. X, 23.

3) Prov. X, 23.

4) Prov. XI, 29.

5) Prov. XI, 30.

6) Prov. XII, 26.

7) Ruacus ad marginem: Scholion Procopii Gazaei.

γράφους· οὔτε γὰρ παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα, οὐδὲ παρ' ἄλλοις κεῖται.

Κεφάλαιον ἑκκαιδέκατον.

„Θυμὸς ¹⁾ βασιλέως ἄγγελος θανάτου, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν.“ Εἶπερ ὁ ἅγιος ἀπαθήσ· ἦ τὸν θυμὸν ἀλληγορητέον.

Κεφάλαιον εἰκοστὸν ὄγδοον.

„Ἐν ²⁾ δὲ τόποις ἀσεβῶν ἀλίσκονται ἄνθρωποι.“ Τόποι δὲ αὐτῶν καὶ τῶν αἰρετικῶν αἱ συνάξεις.

Κεφάλαιον τριακοστόν.

„Τρία ³⁾ δέ μοι ἔστιν ἀδύνατα νοῆσαι.“ Ἀδύνατον εἰς νόησιν ἐπιστημονικὴν εἰσαγομένῳ θεώρημα, καὶ ἀδύνατον ἀνθρώπῳ θεωρεῖν τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον, καὶ νοεῖν, οἷον τοῦ καρκίνου τὴν θεραπείαν, καὶ ἄγγελοι ταύτην ἐπίστανται, ἀδύνατον νοηθῆναί τινι· καὶ τὸ μηδαμῶς ὑπάροχον, μηδὲ γίνεσθαι δυνάμενον, οἷον τὸ τρία τέσσαρα εἶναι. Ἔοικε τοίνυν περὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων εἰρησθαι. Μὴ καταλιπόντος γὰρ ἀετοῦ ἴχνη ἐν τῷ πέτεσθαι περὶ τὸν ἀέρα, ἀνάλογον τοῖς καταλειπομένοις ἴχνεσιν ἐν τῇ γῆ τῇ ψαμμώδει τῶν ἐπιβάντων αὐτῆς, ἀδύνατόν ἐστι νοηθῆναι· οὕτω καὶ ἐπὶ ὄψεως· ἐν μὲν εὐείκτῳ γῆ δυνατόν νοεῖσθαι ὁδοῦς, ἐν δὲ τῇ πέτρῳ, μή.

¹⁾ Prov. XVI, 14.

²⁾ Prov. XXVIII, 12.

³⁾ Prov. XXX, 18. (XXIV.)

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ἰησοῦ συνάγεσθαι, καὶ μὴ σκορπίζειν, ἀλλ' ἐνδύεσθαι τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἀντιστῆ πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος εὐτάκτως στρατοπεδεύουσα· ἔστι δὲ ἀβασίλευτος ὑπὸ τοῦ Φαραῶ, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων οἱ πόνοι παραδίδονται ταύτῃ. Ἴσως δὲ, διὰ μὴ βασιλεύεσθαι ἡμᾶς πρὸ τῆς Χριστοῦ βασιλείας, ἀβασίλευτον ἢ ἀκρίς. Οὐ γὰρ ἔχουσιν ἡγούμενον, καθάπερ αἱ μέλισσαι· ἀλλ' ἐκάστη ἡγεῖται. Οὗτοί εἰσιν οἱ προαιρέσει κουφιζόμενοι τῶν γηϊνῶν, τεταγμένην ὀδεύοντες ζωὴν. Ἡ καὶ ἀκρίδες, ὅσοι τῇ νοήσει βουλούμενοι πέτεσθαι, ἀδυνατοῦντες ὀλίγον τῆς γῆς ἀνατρέχουσιν. Εἰ δὲ πρακτικὸν μεταλάβοιεν, εἰς ἓν τάγμα πρακτικὸν ἐναχθήσονται.

„Καὶ¹⁾ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου.“ Τρίτος ὁ τράγος, κατὰ μόνους τοὺς ἑβδομήκοντα „ἡγούμενος αἰπολίου,“ αὐξῶν τε καὶ πληθύνων αὐτὸ, καὶ ἐπὶ τὰς ἐν ὑψηλοῖς νομάς ὀδκῶν. Οὐδεμία γὰρ ἀγέλη ζώων οὕτως ἐπιβαίνει τῶν ὑψηλῶν. Τοιοῦτος ὁ ἡγούμενος Χριστοῦ, τοὺς ἐν τῷ αἰπολίῳ πρὸς ὕψος ἀνάγων. Ἄλλως ὁ τράγος τυποῖ τὸν Χριστὸν, ὑπὲρ ἁμαρτίας προσφερόμενος. Τούτῳ ἐν ὕψει ὄντι ἔπεται πᾶσα τῶν θεοσεβῶν ἢ πληθύς.

¹⁾ Prov. XXX, 31. (XXIV.)

EX LIBRO PRIMO ORIGENIS SUPER ISAIAM.

Sicut ¹⁾ dicit Apostolus: „quoniam ²⁾ aemulatores estis spirituum:“ sicut cum unus sit spiritus, tanti per singulos dicuntur Spiritus sancti, quanti sunt hi, qui habent in se Spiritum sanctum: ita et de Christo dicendum est. Ab uno enim Christo multi fiunt Christi, de quibus Scriptura dicit: „nolite ³⁾ tangere Christos meos, et in prophetis meis nolite malignari.“ Sic et ab uno Deo multi Dii dicuntur, omnes scilicet hi, in quibus habitat Deus. Sed nobis unus est Deus pater, ex quo omnia; unus est ergo verus Deus, qui, ut ita dixerim, praestator est Deitatis, et unus Christus factor Christorum, et unus Spiritus sanctus, qui per singulas animas sanctorum facit Spiritum sanctum. Christus vero, sicut per hoc, quod Christus est, facit Christos, ita et per hoc, quod est filius Dei, et filius proprius et unigenitus, omnes eos, qui percipiunt ab eo spiritum adoptionis, filios Dei facit.

---

¹⁾ Ruaeus in notis: Exstat hocce fragmentum in Apologia Pamphili martyris pro Origene. — Cfr. ed. Ruaei Tom. III. pag. 105. seqq. coll. prolegomenis.

²⁾ I Cor. XIV, 12.

³⁾ Psalm. CV, 15. (CIV.)

E VICESIMO OCTAVO LIBRO ORIGENIS IN ISAIAM PROPHETAM.

—————

De illo Capitulo, in quo dicitur: „resuscitabuntur ¹⁾ mortui, et resurgent hi, qui in sepulcris sunt.“

Melius ²⁾ ergo est dicere, quod omnes quidem resurgemus, ut et impii veniant in illum locum, ubi fletus est et stridor dentium, et ubi justi recipient unusquisque in suo ordine secundum meritum bonorum gestorum suorum, cum transformabitur corpus humilitatis eorum, ut sit conforme corporis gloriae Christi: quod seminatum quidem est in corruptione, surget vero in incorruptione: quod seminatum est in ignominia, surget in gloria: quod seminatum est in infirmitate, surget in virtute, resurrectionis scilicet tempore: et quod seminatum est corpus animale, surget autem corpus spirituale. Licet ergo omnes resurgant, et unusquisque in suo ordine resurgat, considerandum est tamen propter illum sermonem Joannis, quem in revelatione sua dicit: „beatus, ³⁾ qui habet partem in resurrectione prima, in hoc secunda mors non habet potestatem:“ ne forte dividi omnis resurrectionis ratio in duas partes possit, id est, in eos, qui salvandi sunt, justos, et eos, qui cruciandi sunt, peccatores: ut sit una quidem bonorum, quae dicitur prima: illa vero,

---

¹⁾ Jesai. XXVI, 19.

²⁾ Ruaeus in notis: Habetur hocce fragmentum in eadem Apologia Pamphili martyris pro Origene.

³⁾ Cfr. Apoc. XX, 6.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

corruptione, aut in infirmitate, aut in ignominia. Denique evidenter adjungit his omnibus, et dicit: „seminatur¹⁾ corpus animale:“ ut ne quis putaret, animam esse, quae seminatur in corruptione, vel in ignominia, vel in infirmitate.

---

¹⁾ I Cor. XV, 44.

O R I G E N I S

HOMILIAE¹⁾ IN VISIONES ISAIAE.

H O M I L I A I.

Visio prima. „Et²⁾ factum est in anno, quo mortuus est Ozias rex, vidi Dominum sedentem super solium excelsum.“

1. **Q**uamdiu Ozias rex vixit, non potuit visionem videre Isaias propheta. Erat enim Ozias peccator, et faciens malignum ante conspectum Domini, et agens adversus voluntatem divinae legis. Ingressus est templum et sancta sanctorum, et ob hoc lepra perfusus in fronte est, ita, ut foras³⁾ civitatem vadens, inter immundos computaretur. Talem igitur principem animae oportet mori, ut visionem Dei videre possimus. Neque enim frustra scriptum est: „et⁴⁾ factum est in anno, quo mortuus est Ozias rex, vidi Dominum.“ Unicuique nostrum vivit Ozias, sive Pharaon, et non suspiramus, Aegyptia opera facientes. Si autem moritur, tunc suspiramus, ut in Exodo scriptum est. Si Ozias vivit, non videmus gloriam Dei; si autem

---

¹⁾ Ruæus in notis: Collatae sunt hae homiliae cum quatuor Nss., cum Mscr. nimirum Cathedralis ecclesiae Ebroicensis, cum Mscr. Majoris monasterii Turonensis, cum Mscr. porro Cathedralis ecclesiae Laudunensis, cum Mscr. denique Abbatiae S. Petri de Selincarte ordinis Praemonstratensis.

²⁾ Jesai. VI, 1.

³⁾ Mss. „foras.“ Libri editi (v. c. edd. Merlini): „extra.“

⁴⁾ Jesai. VI, 1.

moritur, tunc videmus statim, ut moritur Ozias, gloriam Dei, tantum hoc sit, ut regnet in nobis sermo ejus, qui dixit: „ego ¹⁾ autem constitutus sum rex ab eo:“ et non regnet ira. Est quidem et peccati rex. Apostolus ita sciens ait: „non ²⁾ ergo regnet peccatum in mortali vestro corpore.“ Miserabilis ille homo, cui peccatum regnat, qui tali se tradit regi, despiciens regnum Dei, et subijciens se voluptati. Propterea voluptatis amator non est amator Dei. Et secundum Apostolum de quibusdam dicitur: „amantes ³⁾ voluptatem magis quam Deum.“ Et quidem id ipsum non de his dictum est, qui omnino sunt infideles, sed de his, qui intrinsecus commorantur, voluptatem ⁴⁾ „magis quam Deum amantes, qui habent figurationem pietatis, virtutem autem ejus negantes.“ Haec propter mortem regis Oziae, post cujus interitum vidisse se ait visionem propheta. Quae est autem visio? „Vidi ⁵⁾ Dominum sedentem super thronum excelsum et elevatum,“ et cetera. Non omnis, qui videt Deum, videt eum sedentem super thronum excelsum et elevatum. Scio, alium prophetam vidisse Dominum, et vidisse eum super thronum sedentem, sed non excelsum, neque elevatum. Disserens scripturam Daniel, dicit: „throni ⁶⁾ positi sunt:“ et non erat excelsus ille thronus. Et: „veniam, ⁷⁾ ut sedeam ad judicandum populum in valle Josaphat.“ Ergo hic in valle sedit, et in valle eum judicaturus est, quem est condemnaturus. Aliud autem est, videre eum sedentem super thronum excelsum et elevatum. Et in Michea egreditur, ⁸⁾ et descendit Deus. Et ut videat Sodomam,

¹⁾ Psalm. II, 6.   ²⁾ Rom. VI, 12.

³⁾ II Tim. III, 4.   ⁴⁾ II Tim. III, 4. 5.

⁵⁾ Jesai. VI, 1.   ⁶⁾ Dan. VII, 9.

⁷⁾ Cfr. Joel. III, 2. coll. 12.

⁸⁾ Mss. „egreditur.“ Libri editi (e. c. edd. Merlini): „egredere.“ — Cfr. Mich. I, 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

quodque eorum in semet ipso habens sex alas. Deinde dispositio alarum. Et duabus quidem alis velabant faciem, non propriam, sed Dei: duabus alis velabant pedes, non proprios, sed Dei: duabus autem alis volabant. Juxta quod scriptum est, contrarium sibi videtur. Si stabant, volare non poterant. Scriptum vero est: „Seraphim¹⁾ duo stabant in circuitu ejus, sex alae uni et sex alae alteri: et duabus quidem velabant faciem, et duabus velabant pedes, et duabus volabant: et clamabant alter ad alterum.“ Verum haec Seraphim, quae circa Deum sunt, quae sola cognitione dicunt: „Sanctus,²⁾ Sanctus, Sanctus!“ propter hoc servant mysterium Trinitatis, quia et ipsa sunt sancta. His enim in omnibus, quae sunt, sanctius nihil est. Et non leviter dicunt alter ad alterum: „Sanctus,³⁾ Sanctus, Sanctus!“ sed salutarem omnibus confessionem clamore pronuntiant. Quae sunt ista duo Seraphim? Dominus meus Jesus et Spiritus sanctus. Nec⁴⁾ putes Trinitatis dissidere⁵⁾ naturam, si nominum servantur officia. Operiebant faciem Dei. Exordium enim Dei ignotum est. Sed et pedes. Novissimum enim, quod in Deo nostro est, non comprehenditur. Sola enim media videntur. Ante ista quae fuerint, nescio: ex iis, quae sunt, intelligo Deum. Post ista quae futura sunt,⁶⁾ juxta quod futura sunt, nescio. „Quis⁷⁾ pronuntiavit ei?“ Dixit Ecclesiastes. Annuntiate mihi priora et novissima, quae crunt, et dieam, quoniam Dii estis. Hinc et Isaias

---

¹⁾ Jesai. VI, 2. 3.   ²⁾ Jesai. VI, 3.

³⁾ Jesai. VI, 3.

⁴⁾ Verba: „Nec putes — naturam, si — officia,“ de suo addidit Hieronymus, teste Rufino lib. II. invectiv. in Hieronymum. Ruaeus.

⁵⁾ Cod. majoris monasterii Turonensis: „dissidere.“ Libri editi (v. c. edd. Merlini): „deserere.“ R.

⁶⁾ Edd. Merlini: sint.

⁷⁾ Cfr. Ecclesiast. I, 10.

ait: „priora ¹⁾ annuntiate nobis, et ponemus cor nostrum, et sciemus et novissima eorum, quae ventura sunt, indicate nobis. Quae ventura sunt, in futurum nuntiate, et dicemus, quoniam Dii estis.“ Ex quo si quis dixerit praeterita, et poterit novissima dicere: Deus est: quis ergo potest dicere praeter Seraphim: „Sanctus, ²⁾ Sanctus, Sanctus?“ Seraphim autem nudaverunt quandam partem Dei, ut ita dicam, medietatem ejus, et clamabant aliud ad aliud assistentia Deo, atque dicentia: „Sanctus, Sanctus, Sanctus!“ Stant igitur et moventur, stant cum Deo, moventur demonstrantia Deum. Intellige enim, quia velant faciem, velant pedes, non moventur, quae velata sunt, non velantur, quae volant, et dicunt: „Sanctus, ³⁾ Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena est omnis terra gloria ejus.“ Domini mei Jesu Christi nuntiatur adventus; nunc itaque plena est omnis terra gloria ejus. Aut certe necdum plena est, sed futurum, ⁴⁾ ut impleatur, cum expleta fuerit oratio, qua patrem nos ipse Dominus jussit orare. „Cum ⁵⁾ oraveritis, inquit, dicite: Pater noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum! Adveniat regnum tuum! Fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra!“ Adhuc in coelo voluntas est patris, in terris necdum voluntas ejus expleta est, ut ipse Jesus juxta dispensationem carnis, quam induerat, ait: „dedit ⁶⁾ mihi universam potestatem, ut in coelo et in terra.“ Numquid potestatem non haberet ⁷⁾ in terra is, qui habebat in coelis? et aliquid de mundo acciperet, qui in sua venerat? Sed ut ita crederetur Deus in terra,

¹⁾ Cfr. Jesai. XLI, 22. 23.

²⁾ Jesai. VI, 3.   ³⁾ Jesai. VI, 3.

⁴⁾ Edd. Merlini: futurum est.

⁵⁾ Cfr. Matth. VI, 9. 10.

⁶⁾ Cfr. Matth. XXVIII, 18.

⁷⁾ Nss. „haberet.“ Libri editi (e. c. edd. M.): „habet.“ R.

quomodo credebatur in cœlo, ergo accepit potestatem homo Christus, quam ante non habuit: et usque ad praesens necdum habet in terra omnium potestatem. In his quippe, qui peccant, necdum regnat, sed quando ei data est et horum potestas, cum ei subdita fuerint omnia, tunc complebitur potestas, et perambulabit, subjiciens sibi omnia. Quidam autem necdum volunt subjici ei, verum adhuc inimicis ejus subjiciuntur. Nos porro dicamus: „nonne ¹⁾ Deo subjecta erit anima mea?“ Apud Deum ²⁾ enim salutare meum.

3. „Et ³⁾ duabus volabant, et dicebat ⁴⁾ alterum ad alterum: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabbath, plena est omnis terra gloria ejus! Et elevatum est superliminare a voce, qua clamabant:“ voce Jesu Christi et voce Spiritus sancti. Si aliquis e nobis clamantium audierit vocem Jesu Christi et Spiritus sancti, elevatur superliminare, et altius fit quam eo tempore, cum elevatum est, cumque dictum est: „attollite ⁵⁾ portas principes vestras, et elevamini portae aeternales, et introibit rex gloriae.“

4. „Et ⁶⁾ domus impleta est fumo.“ Ex remissione ignis cuneta impleta est domus. Fumus autem vapor ignis est. „Et ⁷⁾ dixi: o miser ego, quoniam compunctus sum, quia, cum sim homo, et immunda labia habeam.“ Non possum sentire, quare humiliaverit se ipsum Isaias. Verum dicit: testimonium enim dat Scriptura, quia ejus mundantur labia ab uno ex Seraphim, qui missus est, ad auferenda ejus peccata. Unus autem ex Seraphim Dominus meus Jesus Christus est, qui ad auferenda peccata

¹⁾ Psalm. LXII, 1. (LXI.)

²⁾ Edd. Merlini: eum. ³⁾ Jesai. VI, 2. 3. 4.

⁴⁾ Edd. Merlini: dicebant.

⁵⁾ Psalm. XXIV, 7. (XXIII.)

⁶⁾ Jesai. VI, 4. ⁷⁾ Jesai. VI, 5.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

„nemo ¹⁾ videbit faciem meam, et vivet.“ Iste vero ait: „vidi ²⁾ Dominum Sabaoth.“ Moses, aiunt, non vidit, et tu vidisti? Et propter hoc eum secuerunt, et condemnaverunt eum ut impium. Non enim sciebant, quia duabus alis velaverunt faciem Dei Seraphim. „Vidi ³⁾ Dominum:“ sed faciem non vidit Isaias, nec Moses vidit. Posteriora vidit, ut scriptum est, Moses. Verumtamen vidit Dominum, etsi faciem ejus non vidit. Et hic ergo vidit, licet faciem non viderit. Male igitur condemnaverunt prophetam. „Et ⁴⁾ regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis, et missus est ad me unus de Seraphim.“ Non est unus Domini mei Jesu Christi adventus, quo descendit ad terras: et ad Isaiam venit, et ad Mosen venit, et ad populum venit, et ad unumquemque prophetarum venit: neque tu timeas, etiam si jam coelo receptus est, iterum veniet. Quia autem et ante praesentiam carnalem ad homines venerit, ipsum accipe testem denuntiantem, atque dicentem: „Hierusalem! ⁵⁾ Hierusalem! quae occidis prophetas, et lapidas eos, qui missi sunt ad te, quoties volui colligere filios tuos!“ „Quoties volui.“ Non dicit: non vidi te nisi isto adventu: sed dicit: „quoties volui.“ Et per singulos prophetarum convertens se, ego, inquit, eram Christus, qui loquebar per prophetas. Dixi, neque tu timeas, et nunc mittitur Jesus Christus. Non mentitur. „Vobiscum ⁶⁾ sum, ait Dominus, omnes dies usque ad consummationem saeculi.“ Non mentitur. „Ubi ⁷⁾ duo vel tres collecti sunt in nomine meo, et ego sum in medio eorum.“ Quoniam igitur praesto est, et assistit Jesus Christus, et paratus est et praecinctus sum-

---

¹⁾ Cfr. Exod. XXXIII, 20.

²⁾ Jesai. VI, 5.

³⁾ Edd. Merlini: „Vidit.“ — Cfr. Jesai. VI, 5.

⁴⁾ Jesai. VI, 5. 6.   ⁵⁾ Matth. XXIII, 37.

⁶⁾ Matth. XXVIII, 20.   ⁷⁾ Matth. XVIII, 20.

mus sacerdos, offerre patri interpellationes nostras, surgentes per ipsum sacrificia patri offeramus. Ipse enim propitiatio est pro peccatis nostris: cui est gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen!

H O M I L I A II.

De eo, quod scriptum est: „ecce,¹⁾ virgo in utero concipiet,“ et cetera.

1. Quantum ad dictum attinet, verecunde fecit Achaz, cum ei fuisset imperatum, ut peteret signum in profundum, aut in excelsum, et rationem reddidit, cur petere noluerit. Ait quippe: „non²⁾ petam, et non tentabo Dominum.“ Est tamen super hoc verbo culpatus, et dicitur ad eum: „audite³⁾ nunc domus David. Numquid modicum vobis, praestare certamen hominibus, et quomodo Domino praestatis certamen?“ Deinde dicitur haec repromissio: „ideo⁴⁾ Dominus ipse dabit vobis signum. Ecce, virgo in utero concipiet,⁵⁾ et pariet filium, et vocabis nomen ejus Emmanuel.“ Haec exponantur, et de reliquis videbimus, indigentes et in illis gratia Dei, ut manifestentur. Jubetur, ut petat signum, non simpliciter, sed sibi ipsi. Sermo quippe ait: „pete⁶⁾ tibi signum a Domino Deo tuo in profundum, aut in excelsum.“ Propositum est signum Dominus meus Jesus Christus. Hoc enim est signum, quod jubetur, ut sibi postulet in profundum aut in excelsum. In profundum quidem, quia, qui descendit, ipse est. In excelsum vero, quia, qui

---

¹⁾ Jesai. VII, 14.

²⁾ Jesai. VII, 12.

³⁾ Jesai. VII, 13.

⁴⁾ Jesai. VII, 14.

⁵⁾ Ed. Ruaei hic illic: accipiet.

⁶⁾ Jesai. VII, 11.

adscendit super omnes coclos, ipse est. Mihi autem hoc signum propositum Dominus meus Jesus Christus in profundum et in excelsum, nihil prodest, si non mihi fiat mysterium de profundo et excelso ejus. Cum enim ego recepero mysterium de Christo Jesu, de profundo et excelso, tunc accipiam signum secundum praeceptum Domini, et dicetur mihi quasi habenti in memet ipso profundum et excelsum: „neque ¹⁾ dixeris in corde tuo: Quis adscendit in coelum? Hoc est Christum deducere. Aut quis descendit in abyssum? Hoc est Christum ex mortuis reducere. Juxta est verbum“ tuum vehemens „in ore tuo, et in corde tuo.“ Praecipitur ergo nobis omnibus, ut petamus nobis hoc signum, ut nobis utile fiat signum, quod dat Dominus Deus in profundum et in excelsum. Si quis autem est, qui seiat, et rationabili contemplatione cognoscat hoc, quod dictum est: „in ²⁾ profundum et in excelsum:“ non disjunctive esse dictum; significat enim hoc, quod utrumque possit. „Pete ³⁾ tibi signum a Domino in profundum et in excelsum.“ Et in promissione autem dixit Apostolus: „ut ⁴⁾ cognoscamus, quid sit profundum et excelsum, et longitudo, et latitudo.“ „Et ⁵⁾ dixit Achaz: non petam.“ Incredulus fuit. Dixit enim: pete tibi ipsi. Populus autem usque hodie non petit signum, propterea non habet illum, et praebet Domino certamen populus, qui non recipit Dominum meum Jesum Christum. Deinde alia sequitur quaestio. Isto enim dicente: „non ⁶⁾ petam, neque tentabo Dominum:“ et aestimante, tentationem esse, si peteret signum, ait: „audite ⁷⁾ nunc domus David. Numquid vobis modicum est, praestare certamen hominibus, et quomodo

---

¹⁾ Rom. X, 6. 7. 8. coll. Deut. XXX, 11 — 14.

²⁾ Jesai. VII, 11.   ³⁾ Jesai. VII, 11.

⁴⁾ Cfr. Ephes. III, 18.   ⁵⁾ Jesai. VII, 12.

⁶⁾ Jesai. VII, 12.   ⁷⁾ Jesai. VII, 13.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

manifeste dictum: „audite ¹⁾ nunc domus David: Numquid modicum vobis est, praestare certamen hominibus, et quomodo Domino praestatis certamen? Ideo dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce, virgo in utero concipiet, et pariet liliū, et vocabis nomen ejus Emmanuel.“ Sed quando itaque non intelligimus hoc, quod dictum est, nihil ex eo minus faciamus, neque ad faciliora curramus, sed expectemus, donec gratia Dei subjiciat nobis per illuminationem scientiae explanationem ²⁾ quaestionis: aut certe rursus gratia Dei, per quem vult, illuminet nos, ut non ultra quaeramus, sed quaestio nostra solvatur. Si autem temere ad non intellecta prorumpimus, nos ipsos causabimur. ³⁾ Quae est ergo domus David? Si David Christus est, ut frequenter probavi, domus David nos sumus ecclesia Dei: et dicitur nobis, qui ecclesia sumus, ut non praestemus certamen Deo supra dictum, sed dante Domino signum suscipiamus illud. Nobis, non domui David ista dicuntur. Et prophetatur, quia, si quis est domus David, vocabit nomen ejus Emmanuel. In adventu enim Christi sola ecclesia nostra de Christo dicit: „nobiscum ⁴⁾ Deus.“ His, ut dedit gratia Dei, explanatis, alia jam quaeramus aenigmata.

2. „Butyrum ⁵⁾ et mel manducabit.“ Quomodo Christus prophetatur butyrum et mel comesturus? Si hoc fuerit expositum Domino tribuente, rursus ea, quae sequuntur, aliam nobis ingerent quaestionem. Utinamque omnes faceremus illud, quod scriptum est: „scrutamini ⁶⁾ Scripturas.“ Plura ex corporalibus cibis nominata sunt in Scripturis pro escis spiritualibus. „Quasi ⁷⁾ modo nati

¹⁾ Jesai. VII, 13. 14.

²⁾ Mss. „explanationem.“ Libri editi (e. c. edd. Merlini): „illuminationem.“

³⁾ Edd. Merlini: causabitur.

⁴⁾ Cfr. Matth. I, 23.

⁵⁾ Jesai. VII, 15.

⁶⁾ Ev. Joann. V, 39.

⁷⁾ I Petr. II, 2.

parvuli rationabile et ¹⁾ sine dolo lac desiderate.“ Ergo est ²⁾ sine dubio lac rationabile, et oportet nobis istiusmodi lac quaerere. Rursum in Proverbiis de melle scriptum: „mel ³⁾ inveniens comede quod sufficit, ne forte plenus evomas.“ Num curavit Spiritus sanctus de melle isto, quod notum est, ne forte plus comedamus? Sed sentiens ⁴⁾ utique Spiritus sanctus mel spirituale, ait: „mel ⁵⁾ inveniens comede quod sufficit.“ Quid autem sentiens Spiritus sanctus praecepit nobis, ut, si inveniremus mel, invenibile est si quidem mel, comedamus quod sufficit? Vade, ⁶⁾ ait, ad apem, et discce, quomodo operatrix est. Et inveniuntur prophetae apes esse. Fingunt si quidem ceras, et mella conficiunt, et si audienti mihi expedit dicere, favi eorum scripturae sunt, quas reliquerunt. Et volens veni ad scripturas, et inveni mel. Sed „comede ⁷⁾ mel.“ Et in Proverbiis rursus dicitur: „bonus ⁸⁾ est enim favus, ut indulcentur fauces tuae.“ Putasne, hoc dicit Spiritus sanctus, comede mel, quod in usu est, bonum enim est? Ego non audeo dicere, quia de melle corporeo mihi praecipiat ⁹⁾ Spiritus sanctus: „comede ¹⁰⁾ mel.“ Ecce non habeo, aut certe naturae huiusmodi sum, ut de melle comedere non possim: qua ratione mihi dicit: comede mel, et noli comedere carnes, sed „comede ¹¹⁾ fili mel, bonum est enim?“ Si videas apes prophetas, et opus eorum mella vel favos, tunc videbis, quomodo pro dignitate sancti Spiritus intelligas: „comede ¹²⁾ mel fili,

---

¹⁾ Deest „et“ in edd. Merlini.

²⁾ Edd. Merlini: et.   ³⁾ Prov. XXV, 16.

⁴⁾ Edd. Merlini: sciens.   ⁵⁾ Prov. XXV, 16.

⁶⁾ Cfr. Prov. VI, 6.   ⁷⁾ Prov. XXV, 16.

⁸⁾ Prov. XXIV, 13. — Edd. Merlini: enim est.

⁹⁾ Edd. Merlini: praecipit.

¹⁰⁾ Prov. XXIV, 13.   ¹¹⁾ Prov. XXIV, 13.

¹²⁾ Prov. XXIV, 13.

bonum est enim.“ Si quis meditatur eloquia divina, et nutritur sermonibus Scripturarum, complet mandatum divinum jubens: „comede¹⁾ mel fili:“ et faciens, quod jussum est, potitur sermone, qui sequitur: „bonum est enim.“ Quia bonum est hoc mel, quod in Scripturis invenitur. Quod autem dicitur: „vade²⁾ ad apem:“ istiusmodi est. Est quaedam, ut ita dicam, apis super apes: et quomodo inter apes rex quidam est, qui nominatur esse rex, sic princeps apum Dominus meus³⁾ est Jesus Christus, ad quem mittit me Spiritus sanctus, ut comedam mel: bonum est enim; et favus ejus, ut indulcentur fauces meae. Et forte subtiliores literae favi erunt; mel vero est, qui in his est, intellectus. Iste porro, qui est natus ex virgine Emmanuel, butyrum et mel manducat, et quaerit, ab unoquoque nostrum butyrum manducare. Quomodo a singulis nostrum butyrum quaerit et mel, sermo edocebit. Opera nostra dulcia, sermones nostri suavissimi et utiles, mella sunt, quae manducat Emmanuel, quae manducat iste, qui natus est de virgine. Si vero sermones nostri amaritudine pleni sunt,⁴⁾ ira, animositate, molestia, turpiloquio, vitiis, contentione, dedit in os meum fel, et non comedit de⁵⁾ his sermonibus salvator. Comedet autem salvator de sermonibus, qui sunt apud homines, si fuerint sermones eorum mel. Approbemus hoc de Scripturis. „Ecce,⁶⁾ sto ad ostium, et pulso. Si quis aperuerit mihi ostium, ingrediar ad eum, et coenabo cum illo, et ille mecum.“ Igitur ipse pollicetur, se ex nostris coenaturum nobiscum esse. Certum est autem, quia et nos cum illo coenamur, si coenemus illum. Comedens quippe de nostris bonis sermonibus, operibus et intellectu,

---

¹⁾ Prov. XXIV, 13.   ²⁾ Cfr. Prov. VI, 6.

³⁾ Deest „meus“ in ed. R.

⁴⁾ Edd. Merlini: sint.

⁵⁾ Ed. Ruaei sola: ab his.

⁶⁾ Cfr. Apocal. III, 20.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ista virtus maledicatur a quadam, quae, cum non sit virtus, repromittit, se esse virtutem. Ista scientia patitur opprobrium a quadam falsi nominis scientia, nomen suum surripiente. Ista pietas exprobratur ab ea, quae, cum se dicat esse pietatem, impietas est, et impios instruit. Iste timor patitur opprobrium ab eo, qui putatur esse timor. Multi enim pollicentur divinum metum, sed non cum scientia metuunt. Quomodo ergo istae septem patiuntur opprobrium, consideremus. Vide sapientiam sacculi hujus, vide sapientiam principum mundi hujus, quomodo exprobrant sapientiam Christi mei, et quomodo exprobrant sapientiam judaismi veri, juxta quem nos circumcidimur spiritualiter, isti vero praeceduntur. Intellige itaque, quomodo sapientia sacculi hujus et principum mundi istius maledicunt sapientiae: et ob hoc quaeritur homo, qui cum istis septem spiritualibus velut mulieribus sit, ut auferat earum opprobrium. Proprie unus est homo, qui auferat earum opprobrium. Quis est iste homo? Jesus, qui exivit juxta carnem de radice Jesse, factus¹⁾ ex semine David secundum carnem, praedestinatus filius Dei in virtute juxta spiritum justificationis. Exiit quippe virga²⁾ de radice Jesse. Virga³⁾ non est primogenitus omnis creaturae, virga non est, qui in principio erat apud Deum Deus verbum, sed virga de radice Jesse, qui juxta carnem natus est. Exiit⁴⁾ ergo virga de radice Jesse, et flos de radice ejus adscendit. Quis est flos, et quae est radix? Ambo enim in unum id ipsum subjacent. Differentia autem est negotiorum. Nam si peccator es, non est tibi flos, neque videbis florem, qui est ex radice Jesse. Veniet enim et

¹⁾ Cfr. Rom. I, 3. 4.

²⁾ Omittitur „virga“ in editis (v. c. edd. M.), sed exstat in Mss. Ruaeus.

³⁾ Mss. „Virga non est primogenitus.“ Libri editi (e. c. edd. M.): „Virga enim primogenitus.“ R.

⁴⁾ Cfr. Jesai. XI, 1.

ad te virga, quomodo discipulus¹⁾ virgae et floris loquitur. De virga quidem dicit: „quid²⁾ vultis? in virga veniam ad vos?“ De flore vero: „an³⁾ in caritate Dei et spiritu mansuetudinis?“ Exiit ergo de radice Jesse virga sapientiae ei, qui suppliciis plectitur, virga ei, qui indiget increpatione, virga ei, qui necesse habet, ut arguatur: flos vero ei, qui jam eruditus est, et non indiget dura correctione, vel certe non indiget poenis, sed valenti jam florere incipere, et ad perfectum fructum exire. Primum enim flos ostenditur, deinde post florem virga fit, et ad fructum exit. Exiit⁴⁾ virga de radice Jesse, et flos de radice ejus adscendet, et requiescent super eum septem mulieres, spiritus Domini, spiritus sapientiae et intellectus requiescet super eum. Spiritus enim sapientiae non requievit in Mose, spiritus sapientiae non requievit in Jesu Nave, spiritus sapientiae non requievit in singulis prophetarum, in Isaia, in Hieremia.

2. Nec vero quasi blasphemantem me lapidatis, dum velim glorificare Dominum meum Jesum Christum: sed sustinentes considerate, quod dicitur, et videbitis, quia in nullo eorum requieverit spiritus, non quod ad nullum eorum venerit, sed quod in nullo requieverit. Venit super Mosē, et non credidit Moses post spiritum sapientiae, qui venit ad eum. „Audite⁵⁾ enim, ait,⁶⁾ contumaces: numquid ex petra ista educam vobis aquam?“ Venit super omnes justos, venit et super Isaiam. Sed quid ait? „Immunda⁷⁾ labia habens: et in medio populi, immunda labia habentis, ego habito.“ Venit spiritus sapientiae post illam forcipem,⁸⁾ et ignem, venit ad immunda labia ha-

¹⁾ Mss. „discipulus.“ Editi (e. c. edd. M.): „Apostolus.“ R.

²⁾ I Cor. IV, 21.   ³⁾ I Cor. IV, 21.

⁴⁾ Cfr. Jesai. XI, 1. 2.   ⁵⁾ Num. XX, 10.

⁶⁾ Deest „ait“ in edd. M.   ⁷⁾ Jesai. VI, 5.

⁸⁾ Edd. Merlini: forficem.

bentem, sed non requievit. Ministro quidem eo usus est, non autem requievit. Tribulatur, ad quemcunque venerit hominem. Peccat enim omnis homo, nec est justus super terram, qui faciat bonum, et non peccet. Nemo mundus a sordibus, nequē si una¹⁾ dies sit vita ejus, numerati autem menses ejus. Igitur super nullum requiescit. Possumus et de evangelio probare, quia venit spiritus super multos, et non mansit in iis. Ante paululum lectum est: „non²⁾ permanebit spiritus meus in hominibus istis in aeternum.“ Non ait: non erit: sed: „non permanebit.“ Unum vidit Joannes solum, in quo permansit, et signum hoc erat: „super³⁾ quem videris Spiritum descendentem, et manentem in eo, iste est filius Dei.“ Ministravit quidem verbo Dei spiritu descendente: post modicum peccat, post modicum otiosum verbum loquitur: nescio autem, si et sine peccato maneat. Putasne, praesente spiritu peccare conceditur? Super nullum ergo requievit spiritus Dei, secundum quod scriptum est: „exiit⁴⁾ virga de radice Jesse, et flos de radice ejus adscendit, et requiescit super eum spiritus Dei, spiritus sapientiae, spiritus intellectus, spiritus consilii et virtutis.“ Propter hoc magni consilii est angelus, propter hoc invaluit, et invalescens adscendit, et mirantur eum virtutes adscendentem, et dicunt de eo: iste est Dominus fortis et potens in proelio. Ad hunc ergo dicam in coelestia adscendentem, vel ad fortitudinem ejus: „et⁵⁾ requievit super eum spiritus consilii et fortitudinis.“ „Fortitudo⁶⁾ mea, et laus mea Dominus, et factus est mihi in salutem.“ Requievit ergo super eum spiritus Dei, spiritus sapientiae et intellectus,

---

¹⁾ Ed. Ruaei sola: una die sit.

²⁾ Gen. VI, 3.

³⁾ Cfr. ev. Joann. I, 33. 34.

⁴⁾ Cfr. Jesai. XI, 1. 2.

⁵⁾ Jesai. XI, 2.   ⁶⁾ Jesai. XII, 2.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui me misit, ut consummem opus ejus.“ Nec putandum est, aliquo indigere sapientiam et intellectum, ceterosque spiritus, quia alium cibum habeant, cum totius dispensationis unus sit cibus natura Dei. „Panem¹⁾ nostrum manducabimus, et vestimentis nostris operiemur.“ Est quidam ornatus sapientiae, quo decoratur. Ornata est sermone sapientia. Singulae harum mulierum habent ornamenta. „Verumtamen²⁾ nomen tuum invocetur super nos, aufer opprobrium nostrum.“ Quod est nomen sapientiae? Jesus. Quid est: „invocetur³⁾ nomen tuum super nos?“ Ego sum sapientia, volo tuo nomine vocari, ut ego sapientia dicar Jesus, ut intellectus et consilium magnum et fortitudo, et scientia et pietas et timor Dei nominentur Jesus, ut omnia in omnibus nomen tuum fiat. „Nomen⁴⁾ tuum invocetur super nos, aufer opprobrium nostrum.“ Revera abstulit opprobrium Jesus. Idcirco surgentes, oremus Deum, qui hunc misit hominem, ut septem mulierum spiritus in eo requiesceret, ut et nobis iste homo tribuat communionem harum mulierum: ut assumentes eas, fiamus sapientes, intelligentes in Deo et hominibus, virtutibus adornantes⁵⁾ animam nostram in Christo Jesu, cui est gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen!

H O M I L I A IV.

De visione⁶⁾ Dei et Seraphim.

1. Impossibile est, invenire principium Dei. Principium ortus Dei nusquam comprehendis. Non dico tu,

---

1) Jesai. IV, 1.   2) Jesai. IV, 1.

3) Jesai. IV, 1.   4) Jesai. IV, 1.

5) Edd. Merlini: adornent.

6) Cfr. Jesai. VI.

sed neque aliquis, neque aliud quicquam eorum, quae subsistunt. Solus Salvator et Spiritus sanctus, qui semper fuerunt cum Deo, vident faciem ejus: et forte angeli, qui vident jugiter faciem patris, qui est in coelis, vident et principia negotiorum. Sic autem et pedes abscondunt ante homines Seraphim. Novissima enim ut sunt, non valent enarrari. „Quis¹⁾ annuntiavit de novissimis?“ ait Scriptura. Quae videmus, — ut tamen concedatur, quia aliqua videmus —, media sunt: quae ante mundum fuerint, ignoramus. Fuerunt porro quaedam ante mundum. Quae post mundum secutura sint, ad certum non apprehendimus. Erunt autem alia post mundum. Ea igitur, quae scripta sunt: „in²⁾ principio fecit Deus coelum et terram. Terra autem erat invisibilis et³⁾ incomposita, et tenebrae erant super abyssum, et spiritus Dei ferebatur super aquas:“ apprehenduntur. Mundae erant aquae istae, in quibus incubabat spiritus Dei. Sed et tenebrae, quae super abyssum erant, non sunt ingenitae. Utrumque enim ex nihilo creatum est. Audi in Isaia dicentem Dominum: „Ego⁴⁾ Deus, qui construxi lucem, et feci tenebras.“ Audi sapientiam in Proverbiis praedicantem: „ante⁵⁾ omnes abyssos nata sum.“ Non erant ista ingenita, sed quando, vel quomodo sunt nata, nescio. Velantur enim a Seraphim priora operum Dei, id est, facies Dei: similiter autem et pedes. Ea, quae post extremum saeculum futura sunt in saecula saeculorum, quis potest exponere? Garrulorum est hominum, horum notitiam polliceri, nescientium, quia homo ea tantum potest capere, quae media sunt, et ea, quae post mundum usque ad consummationem in judicio sunt futura, de poenis, de retributione. Et horum quoque multa absconsa sunt nobis, ut propter hoc

1) Jesai. XLI, 26.   2) Genes. I, 1. 2.

3) Desideratur „et“ in edd. M.

4) Jesai. XLV, 7.   5) Cfr. Prov. VIII, 24.

quidem scriptum sit: „duabus¹⁾ velabant faciem.“ Non solum autem velabant, sed et contegebant, id est, sic velabant, ut nec modicum videretur priorum, dico autem faciei: neque paululum quid agnosceretur novissimorum, hoc est, pedum ejus. „Duabus²⁾ volabant.“ Aperta sunt media ad contemplandum. „Et³⁾ clamabant alter ad alterum.“ Non alter ad plures, sed alter ad alterum. Audire enim sanctitudinem Dei, quae annuntiatur a Salvatore, juxta dignitatem rei nemo potest nisi Spiritus sanctus: quomodo rursum inhabitare sanctimoniam Dei, quae annuntiatur a Spiritu sancto, nemo potest nisi solus Salvator. Oh id alter ad alterum clamabant, et dicebant: „Sanctus,⁴⁾ Sanctus, Sanctus!“ Non iis sufficit, semel clamare: „Sanctus!“ neque bis, sed perfectum numerum Trinitatis assumunt, ut multitudinem sanctitatis manifestent Dei, quae est trinae sanctitatis repetita communitas, sanctitas patris, sanctitas unigeniti filii, et Spiritus sancti „Etenim⁵⁾ sanctificans et sanctificati ex uno omnes.“ Qui sanctificat, Salvator est, juxta hoc, quod homo est a Deo patre accipiens sanctitatem. Dicunt itaque: „Sanctus,⁶⁾ Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth!“ Interpretatur „Sabaoth,“ ut Aquila tradidit, Dominus militiarum.

2. „Plena⁷⁾ est omnis terra gloria ejus.“ Olim plena domus erat gloria, nunc vero his, qui super terram sunt, a Seraphim prophetatur, quia futurum sit, ut universam terram gloria Dei mei Christus impleat. In omnibus quippe, qui conversatione sua glorificant⁸⁾ Deum, gloria Dei est, atque ita universa terra plena est gloria Dei. Olim non omnis terra plena erat gloria Dei, sed unus

---

¹⁾ Jesai. VI, 2.

²⁾ Jesai. VI, 2.

³⁾ Jesai. VI, 3.

⁴⁾ Jesai. VI, 3.

⁵⁾ Hebr. II, 11.

⁶⁾ Jesai. VI, 3.

⁷⁾ Jesai. VI, 3.

⁸⁾ Ed. Ruaei sola: glorificent.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

dicere de memet ipso: „o miser ego!“ quomodo Isaias dicit: „o miser ego!“ Proxime autem huic et Apostolus dicit: „miser¹⁾ ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?“ Beatum est ergo, ut miserum me fatear. Si me humiliavero, et poenitens super peccatis meis flevero, exaudiet me Deus, et dabit mihi liberatorem, et dicam: „gratias²⁾ Deo per Jesum Christum dominum nostrum!“ Verum ex corde dicamus: miser ego sum. Unusquisque recordetur causas miseriarum suarum, et delicta, et dicamus surgentes ad orationem, memores quidem quasi confitentes, obliti autem quasi jam non facientes, et dicamus: „miser³⁾ ego, quoniam compunctus sum!“ Non est compunctus, antequam videret visionem, antequam Osias moreretur: cum incipit poenitentiam agere, statim dicit: „quoniam⁴⁾ compunctus sum.“ Si quis sine sensu est juxta interiorem hominem, cum peccator sit, non compungitur: sed quasi in exteriora membra licet adhibeas stimulum, non sentit mortuum corpus, eodem modo si adhibeas peccatori verba divina mortificato per peccatum, et non agenti poenitentiam, neque moestus est, neque poenitet, neque habet tristitiam, operantem confessionem, tristitiam; quae secundum Deum est. Si quis autem vult salvari, et audierit sermones arguentis se, et corripientis, statim dicit: o miser ego! Nec sufficit dicere: „miser ego!“ apponendum est ei: „quia⁵⁾ compunctus sum.“ Utinamque amplius compungamur! Quanto enim plus compungimur, tanto plus nobis peccatorum vincula laxantur. Propter hoc Achab⁶⁾ ille non multum utilitatis est consecutus, quia non multum compunctus est: sed compunctus quidem est semel tantum. Quam

---

¹⁾ Rom. VII, 24.

²⁾ Rom. VII, 25.

³⁾ Jesai. VI, 5.

⁴⁾ Jesai. VI, 5.

⁵⁾ Jesai. VI, 5.

⁶⁾ Edd. Merlini hoc loco et sequenti: Achaz.

ob rem dictum est: „vidisti,¹⁾ quomodo compunctus est Achab.“ Si vero quis talis fuerit, ut non cesset compungi, dicit similiter ut Apostolus: „non²⁾ sum dignus vocari Apostolus propter hoc, quod persecutus sum ecclesiam Dei:“ et: „mihi³⁾ minimo omnium sanctorum data est ista gratia:“ et: „fidelis⁴⁾ Deus, quia Jesus Christus venit in hunc mundum, peccatores salvare, quorum primus ego sum.“ Videsne, quia multum compunctus est, et non semel, sed semper scribens, et loquens, et agens compunctus est? Quomodo et Isaias in praesenti, qui dicit: „o⁵⁾ miser ego sum, compunctus sum, quia cum sim homo, et immunda labia habeam, et in medio quoque populi immunda labia habentis habitem.“ Annotemus et aliud quiddam,⁶⁾ quia peccata Isaias non in factis, sed tantum in sermonibus erant. Propter quod ait: „quia⁷⁾ cum homo sim, et immunda labia habeam.“ Erat autem et populus immunda labia habens. Non decuit, eum accusare populum, et dicere, plura peccata in eo esse quam immundorum labiorum.

4. „Et⁸⁾ regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis.“ Si quando de Deo cogitaverimus, cum adhuc sumus peccatores, et nos dicamus, quae nunc dicit propheta: „et⁹⁾ missus est ad me unus de Seraphim.“ Quam bonus Deus? Quia, inquit, audio confitentem Isaiam; dixit enim: „o¹⁰⁾ miser ego!“ quoniam audio poenitentem; ait quippe: „compunctus¹¹⁾ sum:“ quia propria delicta pronuntiavit, dicens: „quia¹²⁾ cum sim homo, et im-

¹⁾ I Regg. XXI, 29. (III Regg.)

²⁾ I Gor. XV, 9.

³⁾ Ephes. III, 8.

⁴⁾ I Tim. I, 15.

⁵⁾ Cfr. Jesai. VI, 5.

⁶⁾ Edd. Merlini: quidem.

⁷⁾ Jesai. VI, 5.

⁸⁾ Jesai. VI, 5.

⁹⁾ Jesai. VI, 6.

¹⁰⁾ Jesai. VI, 5.

¹¹⁾ Jesai. VI, 5.

¹²⁾ Jesai. VI, 5.

munda labia habeam, ¹⁾ et in medio quoque populi immunda labia habentis habitem:“ et ego adhuc loquente eo dico: ecce adsum. „Et ²⁾ missus est ad me unus de Seraphim, et in manu sua habebat carbonem.“ Carbo defertur ad prophetam, ut per ignis ustionem purgentur labia ejus, quae aliquando peccaverant. Quis est iste unus de Seraphim? Dominus meus Jesus Christus: iste juxta dispensationem carnis missus est, habens in manu sua carbonem, et dicens: „ignem ³⁾ veni mittere super terram; et utinam jam ardeat!“

5. „Et ⁴⁾ missus est ad me unus de Seraphim, et in manu ejus habebat carbonem, quem acceperat forcipe ⁵⁾ de altari.“ Non quocunque simpliciter et fortuito propheta igne purgatur, sed qui est de ⁶⁾ altari Dei. Si purgatus non fueris altaris igne, residet tibi ille, de quo dictum est: „ite ⁷⁾ a me in ignem aeternum, qui praeparatus est Zabulo et angelis ejus.“ Non est talis ignis de altari. Omnes igni tradendi sunt, sed non omnes uni igni, alios de altari ignis expectat, alios ignis, qui praeparatus est Zabulo et angelis ejus. Tangat ergo labia mentis et animae nostrae sermo corripiciens, ut et nos dicamus: „et ⁸⁾ tetigit os meum.“ Si mundavero os meum, ut nihil otiosum, nihil fatuum, nihil turpe, nihil scurrile, — ut omnia semel nominem —, nihil eorum, quae interdicta sunt, loquar, tunc possumus dicere: „tetigit ⁹⁾ os meum.“ Porro quamdiu immunda labia habeo, et immundas res gero, propter verba peccati non tangit os meum ignis de altari, neque mittitur ad me unus de Seraphim.

¹⁾ Ed. R. sola: habeo.   ²⁾ Jesai. VI, 6.

³⁾ Luc. XII, 49.   ⁴⁾ Jesai. VI, 6.

⁵⁾ Edd. Merlini: forcice.

⁶⁾ Edd. M. constanter fere: de altario.

⁷⁾ Cfr. Matth. XXV, 41.

⁸⁾ Jesai. VI, 7.   ⁹⁾ Jesai. VI, 7.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

inquit, surgere fecit ab oriente justitiam, et vocavit eam ad pedes suos?“ Vocavit justitiam. Manifestum est, animatam¹⁾ eam esse, si ambulet vocata. Vocavit autem Christum pater, quo ob nostram salutem ad nos iter faceret, et descenderet de coelo ad nos: „nemo²⁾ enim adscendit in coelum, nisi qui de coelo descendit, filius hominis.“ Vocavit eum de oriente: non de isto sensibili, sed de oriente lucis verae. Propter quod scriptum est: „quis³⁾ exurgere de oriente fecit justitiam, et vocavit eam ad pedes suos?“ Pater vocavit filium, imo ut vere dicamus, Deus hominem vocavit justitiam ad pedes suos, id est, incarnationem filii sui. Ideo et adoramus scabellum pedum illius, juxta quod scriptum est: „adorate⁴⁾ scabellum pedum ejus, quia sanctum est.“ Caro si quidem Domini honorem Deitatis assumit. Quia autem principium lectionis altiori indiget expositione, oremus summum regem, ut sermo, qui vocatus abierat, ad nos iterum revertatur, ut pauca juxta possibilitatem nostram edisseramus.

2. „Et⁵⁾ factum est in anno, quo mortuus est rex Osias,⁶⁾ vidi Dominum sedentem supra thronum excelsum; et plena erat domus gloria ejus. Et Seraphim stabant in circuitu ejus, sex alae uni, et sex alae alteri: et duabus quidem velabant faciem ejus, et duabus velabant pedes, et duabus volabant. Et clamabant alter⁷⁾ ad alterum, et dicebant: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena est terra gloria ejus!“ et reliqua. Verum ut et nos videamus visionem, quam vidit Isaias, vocemus Jesum, qui non videntibus largitus est oculos.

1) Edd. Merlini: animale.

2) Ev. Joann. III, 13.

3) Jesai. XLI, 2.

4) Psalm. XCIX, 5.

5) Jesai. VI, 1. 2. 3.

6) Ed. R. constanter „Osias,“ edd. vero Merlini: „Ozias.“

7) Edd. Merlini: alterum.

Potest enim etiam nunc venire et facere, ut ea, quae in lectione sacramenta dicta sunt, apertis oculis intueamur: repromittamus ei jam nos non ultra facere corpus Christi corpus meretricis, nec facere opera digna luetu. Unusquisque nostrum haec corde loquatur ad Deum, et precemur, ut adventus ejus etiam nunc fiat. Si enim non advenerit Jesus, ista videre non possumus. Precor, ut mittatur etiam ad me Seraphim, et comprehenso de forcipe ¹⁾ carbone purget labia mea, et quid dico labia mea? Isaias sanctus erat, et ideo tantum labia ejus purgata sunt, quia labiis tantum, id est, sermone deliquerat. Ego vero non sum talis, ut possim dicere, quod solum immunda labia habeo, sed metuo, ne immundum cor habeam, immundos oculos, immundas aures, immundum os. Quamdiu in omnibus istis pecco, totus immundus sum. Si videro mulierem ad concupiscendum, jam moechatus sum eam in corde meo. Ecce, immundos oculos habeo. Si de pectore meo exeant cogitationes pessimae, adulteria, fornicationes, falsa testimonia, ecce, cor immundum habeo. „Quam ²⁾ formosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona!“ Ego vero timeo, ne currens ad mala immundos pedes habeam. Extendo ad Dominum manus meas. Et forte avertens faciem suam dicit: „si ³⁾ extenderitis manus, avertam faciem meam a vobis.“ Quis ergo me mundat? Quis lavat pedes meos? Jesu veni, sordidos habeo pedes, propter me fias ⁴⁾ servus, mitte aquam tuam in pelvim tuam, veni, lava pedes meos. Et scio, temerarium esse, quod dico, sed timeo comminationem dicentis: „si ⁵⁾ non laveris pedes tuos, non habebis partem mecum.“ Ideo lava pedes meos, ut habeam par-

---

¹⁾ Edd. Merlini: forcice.

²⁾ Cfr. Jesai. LII, 7. coll. Rom. X, 15.

³⁾ Jesai. I, 15.   ⁴⁾ Edd. Merlini: fiere.

⁵⁾ Cfr. ev. Joann. XIII, 8.

tem tecum. Sed quid aio: lava pedes meos? Petrus hoc potuit dicere, qui non habuit necesse, nisi tantum ut pedes ejus lavarentur; totus quippe mundus erat. Ego potius cum semel lotus sim,¹⁾ illo indigeo baptismo, de quo Dominus ait: „ego²⁾ aliud baptisma habeo baptizari.“³⁾ Cur ista diximus? Praeparo et me et audientes ad majora mysteria. Si tamen veniat, si descendat ad nos sermo Dei: timeo enim, ne me fugiat, ne benedictionem quoque meam dedignetur. Fugit quondam sermo populum propter Achar⁴⁾ unum peccatorem, fugit, inquam, sermo populum propter unum peccatorem Achar⁵⁾ filium Zambri, filii Zara, ex tribu Juda, qui inobediens fuit Deo, et ideo anathematizatus est. Et quia nunc populi multitudo est propter⁶⁾ parasceven, et maxime in dominica die, quae passionis Christi commemoratrix est: — neque enim resurrectio Domini semel in anno, et non semper post septem dies celebratur —: orate Deum omnipotentem, ut veniat ad nos sermo ejus. Etiamsi peccatores estis, orate Dominum. Peccatores exaudit Deus. Quod si timetis illud, quod in evangelio dicitur: „scimus,⁷⁾ quia peccatores non exaudit Deus:“ nolite pertimescere, nolite credere. Caecus erat, qui hoc dixit. Magis autem credite ei, qui dicit, et non mentitur:

---

1) Edd. Merlini: sum.   2) Cfr. Luc. XII, 50.

3) Sic Mss., male vero editi (v. c. edd. Merlini): „baptizare.“ R.

4) Perperam edd. a Genebrardo et Erasmo proeuratae habent „Achaz“; paulo melius edd. Merlini: „Achan“; optime vero Cod. Ebroicensis: „Achar“, de quo vide Jos. VII, 25. Ruaeus.

5) Cfr. Jos. VII, 18.

6) Verba quidem interpretationis ex Graeco corrupto adornatae sic habent; at res postulat: „propter parasceven, quae passionis Christi commemoratrix est, et maxime in dominica die; neque enim“ etc. R.

7) Ev. Joann. IX, 31.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

dotes cum eo, dixit ad eum princeps sacerdotum: nonne ¹⁾ tu es Osias, et non sacerdos? Violenter perseveravit, et lepra adscendit in frontem ejus. Projectus est mortuus, egressus est de templo, eduxit cum Dominus. Igitur leprosus factus est propter praevaricationem legis. Unusquisque sub regno est, sive peccati, sive justitiae. Si peccatum mihi regnat, unus sum de regibus Israel, qui templum violenter ingressi sunt. Si justus sum juxta mensuram profectus mei, et facio rectum, et persevero ante conspectum Dei, regnat mihi justitia. Quamdiu vixit leprosus, Isaias immunda labia habuit. Quamdiu vixit iniquus, non potuit Isaias Dominum Sabaoth videre, et immunda labia habuit; sub iniquo quippe rege erat. Quando cuim incipit videre visionem Dei? Anno, quo mortuus est Osias. His similia et de multis scriptis poteris dicere tribuente Deo. In Exodo istiusmodi quiddam scriptum est: „et ²⁾ factum est post dies aliquot, mortuus est rex Aegypti, et suspiraverunt filii Israel, et adscendit clamor eorum ad Deum.“ Quamdiu vixit Pharaos, non suspiraverunt filii Israel, et in pejus positi, ne gemendi quidem habuerunt liberam facultatem. Vivebat quippe rex, qui imperabat iis et lateres et paleas facere. Quamdiu vixit Pharaos, non suspiraverunt ad Deum: cum mortuus est Pharaos, tunc valuerunt madida fletibus ora sustollere. Vivit rex malignus in pectore nostro, quamdiu vivit Pharaos Zabulus. Tunc lateres operamur, et paleas, tunc lacrimas intra silentium devoramus, et iniquitatis opera prima facimus. Cum autem mortuus fuerit, Domino Deo nos visitante, tunc suspiramus ad Dominum. Idcirco oremus Dominum, ut regnum peccati, quod est in mortali nostro corpore, moriatur. „Peccatum ³⁾ enim,

¹⁾ Cfr. II Chron. XXVI, 18.

²⁾ Exod. II, 23.

³⁾ Cfr. Rom. VII, 8. 9.

ait, mortuum est, ego autem revixi.“ Et rursum: „peccatum¹⁾ revixit, ego autem mortuus sum.“ Moriente uno, qui potitur regno peccati, Osia, moritur et Pharao. Cum moritur rex pessimus, erigo ad coelum oculos, et exaudit²⁾ vocem meam Deus, quomodo Abraham, et Isaac, et Jacob: et video Dominum Sabaoth sedentem et regnantem super excelsum solium, quem populus non vidit. Nondum enim Osias mortuus fuerat. Volo quidam simile interponere bonae rei, quae huic contraria est. Iste ipse Osias, quamdiu vixit Zacharias intelligens, non fecit peccatum in conspectu Dei: moriente Zacharia declinavit a Domino, ubi imperavit populo, et rexit urbem. Haec diebus et noctibus legentes, et audientes Dominum dicentem: „oportuit³⁾ te mittere pecuniam meam ad mensam, et ego veniens cum usuris eam exegissem:“ non colligemus⁴⁾ in sudario mnam creditam, nec pecuniam mittamus in terram, sed foeneremur eam populis. Et cum nos crediderimus dominicam rationem vobis, erit videndum, quomodo credita cum usuris exsolvatis. Quam, et cetera. Amen!

H O M I L I A VI.

De eo, quod scriptum est: „quem⁵⁾ mittam, et quis ibit nobis,“ et cetera, usque ad eum locum, in quo ait: „et⁶⁾ convertantur, et sanem eos.“

1. Videns Isaias Dominum Sabaoth sedentem super thronum excelsum et elevatum, videns autem et Seraphim

---

1) Rom. VII, 9. 10.   2) Ed. R. sola: exaudivit.

3) Cfr. Matth. XXV, 27. coll. Luc. XIX, 23.

4) Edd. Merlini: colligamus.

5) Jesai. VI, 8.   6) Jesai. VI, 10.

circumstantia eum, et remissam¹⁾ peccatorum accipiens per eum ignem, qui allatus de altario, labia ejus contactu purgavit, ait se audisse vocem Domini non imperantis, sed excitantis atque dicentis: „quem²⁾ mittam, et quis ibit ad populum istum?“ Deinde dicit se respondisse Domino: „ecce,³⁾ sum ego: mitte me.“ Factus autem in hoc loco, et scrutans ea, quae scripta sunt, invenio aliud fecisse Mosen, aliud Isaiam. Moses enim electus ad educationem populi de terra Aegypti, ait: „provide⁴⁾ alium, quem mittas:“ etiam videtur contradicere Deo. Isaias vero non electus, sed audiens: „quem⁵⁾ mittam, et quis ibit?“ „ecce,⁶⁾ inquit, ego sum: mitte me.“ Dignum est ergo, spiritualibus spiritualia comparare, et requirere, quis e duobus melius fecerit: Mosesne, qui, postquam electus est, recusavit: an Isaias, qui ne electus quidem, ipse se⁷⁾ obtulit, ut mitteretur ad populum. Nescio enim, si potest quis eam contrarietatem negotiorum, quae in utroque videtur, intendens, dicere, quia id ipsum fecerit Moses, quod Isaias. Ego audacter feci comparans duos sanctos et beatos viros, et decernens, et dicens verecundius Mosen fecisse, quam Isaiam. Moses quippe magnitudinem considerabat, praesse populo ad educendum eum de terra Aegypti, et repugnare Aegyptiorum incantationibus et maleficiis. Propter hoc ait: „provide⁸⁾ alium, quem mittas.“ Iste autem, non expectans audire, quid ei juberetur, ut diceret, ac si electus fuisset: „ecce,⁹⁾ inquit, sum ego: mitte me.“ Unde quia ignorans, quid

---

¹⁾ Edd. M. et R. in textu: „remissam“; ed. vero R. in notis: „Cod. Turonensis: *remissionem*, alii: *remissam*: *remissa* autem pro remissione usurpatur interdum a veteribus Theologis, Tertulliano, Cypriano, et aliis.“

²⁾ Jesai. VI, 8.

³⁾ Jesai. VI, 8.

⁴⁾ Exod. IV, 13.

⁵⁾ Jesai. VI, 8.

⁶⁾ Jesai. VI, 8.

⁷⁾ Deest „se“ in ed. R.

⁸⁾ Exod. IV, 13.

⁹⁾ Jesai. VI, 8.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Si vis credere de Scripturis, quia in ecclesia servus sit omnium, qui praeest, suadeat tibi ipse salvator et Dominus, qui talis tantusque factus est in medio discipulorum, non quasi discumbens, sed quasi ministrans. Accipiens enim linteum, postquam exutus est vestimentis, praecinxit se, et mittens aquam in pelvim, coepit lavare pedes discipulorum, et detergere linteo, quo erat praecinctus. Et docens, quales oporteat esse principes tanquam servos, ait: „vos ¹⁾ vocatis me magistrum et dominum, et benedicitis; sum etenim. Si ergo ego ²⁾ dominus et magister vester lavi vobis pedes, et vos debetis alterutrum lavare pedes.“ In servitute igitur vocatur ³⁾ ecclesiae princeps, ut possit ex servitute ista ire ad solium coeleste, sicut scriptum est: „sedebitis ⁴⁾ super thronos duodecim, judicantes duodecim tribus Israel.“ Audi vero et Paulum tam praeclarum virum dicentem, quia servus fuerit omnium credentium. „Ego ⁵⁾ enim ⁶⁾ sum, ait, minimus Apostolorum, non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum ecclesiam Dei.“ Porro si ⁷⁾ hoc non videtur approbare servitute ejus, sed tantum humilitatem, audi eum dicentem: „facti ⁸⁾ sumus parvuli in medio vestrum, quasi si ⁹⁾ nutrix foveat filios suos, cum possemus graves esse, ut Christi Apostoli.“ Imitatores ergo nos esse expedit humilium ipsius Domini sermonum atque factorum, et Apostoli ejus, et facere, quod factum est a Mose, ut etiam si vocatur aliquis ad principatum, dicat: „provide ¹⁰⁾ alium, quem mittas.“ Deo dicit: „non ¹¹⁾ sum dignus

---

¹⁾ Ev. Joann. XIII, 13. 14.

²⁾ Deest „ego“ in ed. Ruaei.

³⁾ Edd. Merlini: vocatus.

⁴⁾ Matth. XIX, 28.

⁵⁾ Cfr. I Cor. XV, 9.

⁶⁾ Deest „enim“ in ed. R.

⁷⁾ Ed. Ruaei sola: sic.

⁸⁾ Cfr. I Thess. II, 7. 6.

⁹⁾ Deest „si“ in ed. R.

¹⁰⁾ Exod. IV, 13.

¹¹⁾ Cfr. Exod. IV, 10.

ante heri et nudius tertius. Exilis voeis sum, et tardilinguis.“ Et quia Deo dixit humiliter: „exilis¹⁾ voeis²⁾ sum, et tardilinguis:“ audit a Deo: „quis³⁾ dedit os homini, et quis fecit surdum et mutum, videntem et caecum? Nonne ego Dominus Deus?“ Crede Deo, conserva te ei. Licet subtilis voeis sis, tardaeque linguae, trade te sermoni Dei. Dices⁴⁾ postea: „os⁵⁾ meum aperui, et attraxi spiritum.“ Haec quidem propter hoc, quod ait Isaias: „ecce,⁶⁾ sum ego: mitte me.“

2. Faciamus autem ex parte et cum eo. Voluit enim, cum accepisset jam gratiam a Deo, non in vacuum eam accipere, sed uti ea ad necessaria. Videns Seraphim, videns Dominum Sabaoth sedentem super thronum excelsum et elevatum, dixit: „o⁷⁾ miser ego, quoniam compunctus sum, quia cum homo sim, et immunda labia habeam, in medio quoque populi labia immunda habentis habitem: regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis.“ Hoc dicens, et miserum se faciens, meretur auxilium, suscipiente Deo humilitatem ejus. Quod est istud auxilium? „Missus⁸⁾ est, ait, ad me unus de Seraphim, et habebat in forcipe⁹⁾ carbonem, quem attulerat de altari, et tetigit labia mea, et dixit: ecce, abstuli iniquitates tuas, et peccata tua circumcumpurgavi.“ Consecutus est beneficium, mundus effectus, et remissionem accipiens peccatorum. Cum audisset: „quem¹⁰⁾ mittam ad populum, et quis ibit nobis?“ non propter priorem conscientiam ausus fuit dicere: „ecce¹¹⁾ ego: mitte me:“ sed ubi audierat: „ecce,¹²⁾ abstuli

---

1) Exod. IV, 10.

2) Deest „vocis“ in edd. M.

3) Exod. IV, 11.

4) Edd. Merlini: Dicitis.

5) Psalm. CXIX, 131. (CXVIII.)

6) Jesai. VI, 8.

7) Jesai. VI, 5.

8) Jesai. VI, 6. 7.

9) Edd. Merlini: forfice.

10) Jesai. VI, 8.

11) Jesai. VI, 8.

12) Cfr. Jesai. VI, 7.

iniquitates tuas.“ Igitur quia sancti compunguntur, et requiritur inter Mosen et Isaiam, satisfaciamus pro Mose, et etiam pro Isaia, dantes et ñs de Scripturis sortem suam. Moses non accepit remissionem peccatorum, ut diceret quasi jam conscius se mundatum: mitte me. Propter quod ait: „provide¹⁾ alium, quem mittas:“ habebat enim in conscientia interfectionem Aegyptii: forte autem ut homo sciebat, se et quaedam alia habere peccata, propterea recusat. Iste autem non quasi natura justus postulat ministerium, sed quasi gratiam consecutus. Sic et Moses, si similem gratiam percepisset, audissetque: „ecce,²⁾ abstuli iniquitates tuas:“ et hoc: „circumundavi³⁾ peccata tua:“ nunquam forte dixisset: „provide⁴⁾ alium, quem mittas.“ Habet ergo aliquid rationis, et Moses recusans, et Isaias dicens: „ecce,⁵⁾ ego sum: mitte me.“

3. Sed videamus ea⁶⁾ etiam, quae praecipit Dominus, ut populo diceret: „vade,⁷⁾ et dic populo: aure audietis, et non intelligetis, et videntes cernetis, et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos clauserunt, ne quando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et salvem⁸⁾ eos:“ bifariam sciens sermonis auditionem, et duplicem noscens constitutionem, hoc est, aliud eorum corporale, aliud spirituale, ait⁹⁾ ad populum prophetizans de his, quae in adventu Christi futura erant, quia esset tempus, quando audirent, et non intelligerent

---

1) Exod. IV, 13.

2) Cfr. Jesai. VI, 7.

3) Cfr. Jesai. VI, 7.

4) Exod. IV, 13.

5) Jesai. VI, 8.

6) Edd. Merlini: etiam ea, quae etc.

7) Jesai. VI, 9. 10.

8) Edd. M. perperam: salutem.

9) Ed. R. sola: aut ad etc.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

adscendant ad dicentem: „ego ¹⁾ sum via:“ et non pleni pulvere, quem excutere voluit super indignos, et non suscipientes pacem, neque dignos eorum, quae dicebantur. Et quia hoc erat, quod significabatur, ideo ait: „quod ²⁾ ego facio, tu nescis modo, scies autem postea.“ Erat autem hoc, quod et reliquis dictum est: quia „vos ³⁾ vocatis me magistrum et Dominum, et bene dicitis; sum etenim. Si igitur ego Dominus et magister lavi pedes vestros, et vos debetis invicem lavare.“ Ergo hoc dicit, ut episcopus mittens aquam in pelvim, et exutus vestibus suis, et praecinctus linteo me extendente lavet pedes meos? Si quidem vos, inquit, debetis invicem lavare pedes vestros. Si hoc est, quod dicitur, nemo vestrum mandatum servabit. Nemo enim quibuscunque venientibus assumens linteum diaconus, vel presbyter, sive episcopus, lavat pedes. Sed si intelligas ea, quae scripta sunt, qui vere beati sunt episcopi, servientes ecclesiae, mittunt aquam de Scripturis in pelvim animae, quod est secundum Scripturas, et tentant pedum discipulorum sordes lavare, et eluere, et projicere. Et sic custodiunt episcopi mandatum imitantes Jesum, sic et presbyteri. Utinam et ego accipiam nunc aquam, quae possit animae vestrae pedes lavare, ut unusquisque vestrum dicat, cum fuerit lotus: „lavi ⁴⁾ pedes meos, quomodo inquinabo illos?“ Hoc enim sponsa dicit in Canticis Canticorum, non ostendens corporeos pedes lotos, sed pedes non offendentes. De quibus dicit Salomon: „pes ⁵⁾ autem tuus non offendat.“ De quibus et in Psalmis scriptum est: „mei ⁶⁾ autem pene moti sunt pedes.“ Verum et quae constituuntur

---

¹⁾ Ev. Joann. XIV, 6.   ²⁾ Ev. Joann. XIII, 7.

³⁾ Ev. Joann. XIII, 13. 14.

⁴⁾ Cantic. V, 3.

⁵⁾ Prov. III, 23. — Deest „autem“ in ed. R.

⁶⁾ Psalm. LXXIII, 2. (LXXII.)

viduae in ecclesiis: „si ¹⁾ sanctorum, inquit, pedes lavit.“ Si autem vis apertius audire, quomodo vidua lavat sanctorum pedes, audi Paulum in alio loco constituentem viduis, et dicentem: „bene ²⁾ docentes, ut pudicas efficiant adolescentulas:“ lavantes sordes pedum juvenularum. Et istae viduae dignae sunt ecclesiastico honore, quaecumque sanctorum pedes lavant sermone spiritualis doctrinae, sanctorum vero non masculorum, sed mulierum. Docere enim mulierem non permittit, neque principari viro. Vult esse mulieres bene ³⁾ docentes, ut ad castitatem suadeant non adolescentes, sed adolescentulas: indecens quippe est, ut mulier magistra viri fiat: sed ut castitatem suadeant adolescentulis, et amare viros et liberos suos. Discamus ergo lavare pedes discipulorum. Ista propter hoc dicta sunt: „videntes ³⁾ videbitis, et non scietis.“ Quoniam, si quid fiebat a Salvatore, ab his quidem, qui non intelligebant, videbatur juxta corpus, non videbatur juxta rationem: ab his vero, qui intelligebant, videbatur quidem juxta oculos, videbatur autem et juxta intellectum: ita ut non compleretur super beate videntes hoc, quod dictum est: „videntes ⁴⁾ videbitis, et non scietis:“ sed super peccatores. Sed et cuncta evangeliorum oremus videntes dupliciter videre, quomodo facta sint juxta corpus, quando Salvator noster venit ad terras. Etenim similitudo erat, et typus futurorum unumquodque, quod fiebat in corpore. Veluti nescio quis a nativitate caecus ⁵⁾ visum recuperavit: vere autem caecus iste ⁶⁾ a nativitate erat gentilium populus, cui Salvator reddidit visum, saliva sua ungens oculos ejus, et mittens ad Siloam, quod interpretatur „missus.“ Mittebat quippe eos, quos spiritu unxit, ut

---

¹⁾ I Tim. V, 10.

²⁾ Cfr. Tit. II, 3. 4.

³⁾ Cfr. Jesai. VI, 9.

⁴⁾ Jesai. VI, 9.

⁵⁾ Cfr. ev. Joann. IX.

⁶⁾ Edd. Merlini: iste erat a nativitate gentilium etc.

crederent, ad Siloam, id est, ad Apostolos et magistros, propter quod scriptum est de Siloa, quia „interpretatur ¹⁾ missus.“ Et quotiescunque incipimus ab Jesu visitari, ut recipiamus animae oculos, mittit nos ad Siloam, hoc est, missus. Et unusquisque ergo nostrum, quando legit ea, quae in evangeliiis facta sunt, oret, ne etiam in se compleatur: „videntes ²⁾ videbitis, et non scietis.“

4. Si autem, ut existimant ³⁾ simpliciores, illa, quae facta sunt, non propter nos, sed propter se tantum facta sunt, et non erant exempla alterius rei, exponant quem hoc, quod dictum est: „videntes ⁴⁾ videbitis, et non scietis:“ habeat sensum. Nam si non ea, quae videbantur, habebant aliquem sensum secretum, ⁵⁾ ut cum carnalibus oculis etiam spiritualiter inspicerentur, nunquam dixisset: „videntes ⁶⁾ videbitis, et non scietis.“ Ad approbationem autem horum et alterius scripti de evangelio testimonium proferemus, quod juxta eos, qui tantum literam sequuntur, mendacium est. Dicit Salvator et Dominus noster ad discipulos in evangelio secundum Joannem: „si ⁷⁾ credideritis, non solum, quae ego facio, facietis: sed et majora horum facietis.“ Videamus ergo, si majora aliqua fecerint discipuli. Quid majus est, quam mortuum suscitare? Quis non dico nostrum, sed Apostolorum mortuum suscitavit? Refert historia, quia Paulus Eutychem ⁸⁾ resuscitaverit a mortuis, et Petrus Tabitham, ⁹⁾ quae interpretatur Dorcas. Ista autem et alia istiusmodi inveniri possunt: ubi sunt majora? Sed et caecos ¹⁰⁾ Salvator

¹⁾ Ev. Joann. IX, 7.   ²⁾ Jesai. VI, 9.

³⁾ Edd. Merlini: aestimant.   ⁴⁾ Jesai. VI, 9.

⁵⁾ Edd. Merlini: sacratum.   ⁶⁾ Jesai. VI, 9.

⁷⁾ Cfr. ev. Joann. XIV, 12.

⁸⁾ Edd. Merlini: Euticius. — Cfr. Act. XX, 9. seqq.

⁹⁾ Edd. M. „Tabitam,“ ed. vero R. „Thabitam.“ — Cfr. Act. IX, 36. seqq.

¹⁰⁾ Cfr. Matth. IX, 27. seqq.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

tualis. Etenim quod corporaliter crassum est, in carne fit, et nihil mihi nocet cor carneum, si incrassetur, neque prodest si ¹⁾ a languore, vel a quacunque causa attenuetur. Tale autem existimo ²⁾ fieri cor carneum eorum, qui formidine continentur. Quomodo enim toti tabescunt ab aegrotatione, sic aiunt et crassitudinem, et quidquid pingue est circa cor eorum, extenuari. Quid ergo mihi nocet, si corporale cor meum incrassetur? Esto vero et attenuari cor meum, quid mihi ex isto prodest? Sed cor nuncupativo cum corporeo corde vocabulo animae nostrae principale nominatur, ut manifestum est ex eo, quod in evangelio dicitur: „beati ³⁾ mundo corde.“ Neque enim hi mundo corde sunt, qui sanguinem, vel quodcunque materiae corporalis intrinsecus non habent. Sed dictum est: „beati ⁴⁾ mundo corde:“ pro eo, quod est, beati, qui mundum habent principale animae. Principale nominatur pro corde. Quoniam igitur principale animae nostrae, quod esse dicitur in corde corporeo, sive mundum est cor nostrum, sive immundum: immundum quidem, quando cogitationes pessimae egrediuntur ex eo, homicidia, adulteria, furta, falsum testimonium, blasphemiae: mundum autem, quando cogitationes sanctae, et intellectus divini, et mens pura: propter hoc arbitrandum est, attenuatum quidem esse dictum, attenuatum a sancto Spiritu ejus, qui salvatur: incrassatum autem, et praefocatum a malitia ejus, qui peccat. Dicitur enim de sancto Spiritu, qui est secundum sapientiam, quia sit „multifarius, ⁵⁾ tenuis, mobilis,“ et quia justus accipiat hunc subtilem spiritum. Differt quippe hic spiritus ab omnibus spiritibus intellectualibus, mundis, subtilibus. Est ergo principale cordis tenue quidem, quod spirituale est: pingue autem, quod ex corporalis materiae vitio con-

¹⁾ Deest „si“ in ed R.

²⁾ Edd. Merlini: aestimo.   ³⁾ Matth. V, 8.

⁴⁾ Matth. V, 8.   ⁵⁾ Sap. Sal. VII, 22.

cretum est, plenum cogitationibus corporalibus, quae sunt in reprehensione. Sic dicitur: „incrassatum¹⁾ est cor populi hujus.“ Intellige ex eo, incrassatum esse cor, quia nihil sit in eo praeter humanas et carnales sollicitudines. Quo modo enim materia corporis pinguis est, eodem modo etiam corporei intellectus et cogitationes. Ex quo cum duo posita sint, incrassari cor ex secularibus curis, et attenuari ex sollicitudine spirituali, cum quis cogitat ea, quae Domini sunt, projiciens pinguedinem ex corde, et sciens, quia, si incrassatum fuerit cor ejus, neque accipiat sermones Dei, neque videat salutis sacramenta: deponamus et nos crassitudinem, et assumamus eam, quae dieta est, tenuitatem, ut et nos dicamus, quomodo prophetae: „sitivit²⁾ in te anima mea; quam multipliciter tibi caro mea, in terra deserta, invia et inaquosa, sic in sancto apparui tibi:“ non quasi sanctus fuerim naturaliter, sed si carnis prudentia tabescit, et si prudentia carnis extabuerit, tunc in sancto apparebo ei.³⁾ Haec in explanationem ejus, quod dictum est: „incrassatum⁴⁾ est cor populi hujus.“

6. Sequitur autem: „et⁵⁾ auribus suis graviter audierunt.“ Nihil mihi nocet, si graviter audiam corporaliter, neque ista mihi causa fit, ut non audiam sermones Dei. Quomodo enim nihil mihi nocet caecitas corporalis, si non fuerit obcaecata anima mea: sic⁶⁾ neque levitas, neque gravitudo auditionis corporalis impedit quicquam mihi. Est alia⁷⁾ quaedam gravitudo auditionis, quae noceat animae hominis. Quae est ista gravitudo, quae est in auditionem animae? Peccatum, secundum Scripturas,

¹⁾ Jesai. VI, 10.

²⁾ Psalm. LXIII, 1. 2. (LXII.)

³⁾ Edd. Merlini: dei.

⁴⁾ Jesai. VI, 10.

⁵⁾ Jesai. VI, 10.

⁶⁾ Ed. R. sola: si neque etc.

⁷⁾ Edd. Merlini: autem.

grave est. Propter quod scutiens quis peccata sua, dicit: „quasi ¹⁾ onus grave gravatae sunt super me.“ Et quia gravis est iniquitas, propter hoc super talentum plumbi sedet, ut in Zacharia ²⁾ scriptum est. Aegyptii autem, non quoniam gravia habebant corpora, submersi ³⁾ sunt quasi plumbum in aqua vehementi, sed quia animae eorum ad talentum plumbi, super quod sedebat iniquitas, aggravatae crant: propter quod submersi sunt tanquam plumbum in aqua vehementi. Gravitudo ergo aurium a peccato fit, et levitas a justitia. Quid est, quod faciat auditum non graviter audire, sed leviter? Pennae verbi, pennae virtutis. Etenim pennae verbi multum levitatis afferunt. „Quis ⁴⁾ dahit mihi pennas sicut columbae, et requiescam?“ Hoc dicit propheta, non orans, ut corporalis pennas accipiat columbae, sed pennas columbae Spiritus sancti. Dicit autem rursus Salomon de divite: „componet ⁵⁾ autem sibi pennas quomodo aquila, et convertitur in domo ejus, qui praeest illi.“ Si accipiamus igitur pennas, leviter audiemus. Si autem peccaverimus, et negligentes fuerimus circa alas, et defluerint pennae nostrae, gravabimur, et graviter audiemus. Auribus ergo suis peccatores graviter audierunt. Omnes quidem Judaei, qui tunc audierunt Salvatorem, graviter eum audierunt, ideo non crediderunt. Usque hodie autem, quotquot audientes Scripturas, non audiunt sermonem spiritualiter, qui levis est, sed literam, quae est gravis et occidens, graviter audiunt. Atque ita dupliciter auditur Scriptura. Ab eo, qui non intelligit quae dicuntur, graviter auditur: ab eo vero, qui intelligit eam, non solum auditur non graviter, sed potius acute. Unde et qui fit intelligens, fit auditor.

---

¹⁾ Psalm. XXXVIII, 4. (X-XXVII.)

²⁾ Cfr. Zachar. V.   ³⁾ Cfr. Exod. XV, 10.

⁴⁾ Psalm. LV, 6. (LIV.)   ⁵⁾ Prov. XXIII, 5.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

oculos ab eo, quod clauderas: tunc poteris videre reeta, et considerare lumen veritatis. Et accusat quidem eos, de quibus quaeritur, cur oculos claudant, ne videant. Non autem et hoc dicit, quia non expediat aliquando et claudere animae oculos. Expedi enim, sicut manifestum fecit Isaias, dicens in his, quae sequuntur: „quis ¹⁾ annuntiavit vobis locum aeternum? Qui ambulat in justitia, et loquitur veram viam et reetam, obturans aures, ut non audiat iudicium sanguinis, et ²⁾ claudens oculos, ut non videat iniquitatem.“ Si futurum est, ut aperiens oculos animae audiam et sentiam turpiloquia, melius est, claudere auditus, quam audire, quae noceant. Quando ergo claudam? Quando mala dicuntur, ut neque intelligam ea. Quando videnda sunt eloquia Dei? Quando convertimur, et sanat nos Deus, mittens verbum, quod sanat eos, qui volunt curari in Christo Jesu, cui est gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen!

H O M I L I A VII.

De eo, quod scriptum est: „ecce, ³⁾ ego et pueri,“ et cetera.

1. „Da ⁴⁾ sapienti occasionem, et sapientior erit:“ dicit sermo divinus. Occasionem autem acceperunt sacratissimi Apostoli ad intellectum propheticorum sermonum. Oremus Deum, ut accipiamus sapientiam, et possimus fieri sapientiores per occasionem Apostolorum ad prophetas exponendos. Apóstolus, recordans hujus dicti:

---

¹⁾ Cfr. Jesai. XXXIII, 14. 15.

²⁾ Deest „et“ in edd. M.

³⁾ Jesai. VIII, 18. — Edd. Merlini: „da sapienti occasionem,“ et cetera. Cfr. Prov. IX, 9.

⁴⁾ Prov. IX, 9.

„ecce, ¹⁾ ego et pueri, quos Deus dedit mihi:“ deinde infert, et edisserit: „quid ²⁾ ergo pueri communicaverunt sanguini et carni, et ipse proxime eos factus est, ³⁾ qui participantur eorum: ut per mortem destruat eum, qui imperium habet mortis, hoc est, Zabulon, et eruat eos, quicumque metu mortis in sempiternam vitam rei erant servitutis.“ Igitur quia pueri participes effecti sunt sanguinis et carnis, et Salvator noster communicavit carni atque sanguini. Alienum enim erat a natura et divinitate ejus, sanguinem et carnem suscipere: propter nos autem ea, quae sibi erant aliena, suscepit, ut domesticos sibi faceret, qui fueramus alieni per peccatum. Et quidem Apostolus sic exposuit, dicens: „quia ⁴⁾ ergo pueri communicaverunt sanguini et carni, et ipse proxime eos factus est, qui participantur eorum.“ Ego autem dicam, quoniam, quomodo et pueri communicaverunt sanguini et carni, et ipse proxime eos factus est, ⁵⁾ qui participantur eorum: sic quia pueri non possunt fortiores audire sermones; — debent enim ut pueri audire sermones Dei: — propter hoc factus in sanguine puerorum causa, qui communicaverunt carni et sanguini, quasi parvulis loquens, loquitur non divina et ineffabilia, sed quaecumque capere possunt parvuli. Parvuli autem omnes homines sunt, si eos comparas ad perfectionem Verbi: licet Mosen nomen, licet unum dixeris de prophetis, licet Joannem, quo major in natis mulierum nemo fuit: licet ad Apostolos venias: Petrum, cui portae inferi non invalescent, vel Paulum, qui raptus est usque ad tertium coelum, et au-

---

¹⁾ Jesai. VIII, 18. coll. Hebr. II, 13.

²⁾ Hebr. II, 14. 15.

³⁾ Desideratur hoc loco „est“ in edd. M.

⁴⁾ Hebr. II, 14.

⁵⁾ Deest hoc quoque loco, cfr. pag. huj. not. 3. „est“ in edd. M.

divit indicibilia verba: non deponis eorum gloriam, dicens, quia et ipsi in iis, quae intellexerunt, comparatione eorum, quae non intellexerunt, parvulorum disciplinis eruditi sunt, quae hominibus traduntur. Dicit ergo Salvator non de his, quos Paulus in Christo parvulos nuncupat, et asserit lacte potandos, et non forti cibo, sed de omnibus simul hominibus: „eccce,¹⁾ ego et parvuli mei, quos mihi dedit Deus.“ Verum quomodo in pueris alii sunt alius alacriores, et ea, quae²⁾ iis sunt tradita, velocius consequuntur: sic, inquam, similem ingeniosis pueris factum Mosen, et prophetas, sed et Domini nostri Jesu Christi Apostolos. Propterea sentientes semet ipsos, quia,³⁾ etiamsi profecerint, puerorum profecerint profectu, dixerunt: „ex⁴⁾ parte cognoscimus, et ex parte prophetamus.“ Nec enim adhuc veritatis negotia, sed umbras negotiorum conspiciebant, nec plenam lucem, sed obscuram imaginem. Ideoque repetebant, dicentes: „videmus⁵⁾ nunc per speculum, et in aenigmate, tunc autem facie ad faciem.“ Quis ergo haec legens et intelligens inflabitur et erigetur super scientiam, seu super quodcunque donorum? Etenim cuneta, quae ad pueros devenerunt, multo inferiora sunt his, quae reposita sunt viris. Debent ergo non elevari, et superbire ii, qui videntur inter pueros acrioris ingenii et velocioris. Istos autem pueros homines dicit omnes, quos et Salvator demonstrabat: „ecce,⁶⁾ inquiens, ego, et pueri mei, quos mihi dedit Deus.“ Donum accepit et Salvator a Deo. Nemo enim venit ad eum, si non, qui misit eum, attraxerit venientem ad Salvatorem, sicut in evangelio, quod secundum Joannem est, didicimus. Et quoniam accepit

---

1) Jesai. VIII, 18.

2) Edd. Merlini: quae in iis etc.

3) Ed. Ruaei sola: qui.

4) I Cor. XIII, 9.

5) I Cor. XIII, 12.

6) Jesai. VIII, 18.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

specie daemonis ventriloqui τροπιζῶς omnia daemona nuncupavit. „Si¹⁾ dixerint vobis: quaerite ventriloquos:“ hoc est, quaerite a daemonibus sive divinationem, sive veritatem, sive sacratam contemplationem, respondete iis, quae dico. Quae sunt, quae eos docet? In sequentibus dicit. Et sunt quidam, qui mittunt vos, magis autem catechumenos, quantum in ipsis est, ad ventriloquos. Qui enim volunt vos ire ad idola, de quibus scriptum est: „et²⁾ omnes dii gentium daemona:“ volunt vos ire non solum ad ventriloquos, sed ad omnem speciem daemonum. Verumtamen Deus noster, qui in coelo et in terra universa facit, evellat nos a daemonibus, et familiares sibi faciat per salvatorem nostrum Jesum Christum. Videte ergo, ne quando decipiatur alicujus ex vobis anima, ut adhuc ambigat et dubitet, cum audierit illum et illum hominem, in illo idolo daemoni curavit illum languorem, illud et illud divinavit. Ista omnia idola sunt daemonum, et hominum non cognoscentium veritatem. Adscendite animo ad Deum, qui est omnium creator, et comparate pietatem istam omni,³⁾ quae annuntiatur esse pietas, nec est pietas, et videte, quia vos beati estis. Quis enim similis tibi, popule salvate a Domino? Et „beata⁴⁾ gens, cujus Dominus Deus ejus, populus, quem elegit in habitationem sibi.“ Beata quippe gens fuit quondam Judaeorum, sed perdidit beatitudinem, et ejecta est de loco suo, quia eum, qui missus est, et testimonium habuit patris, non solum per legem et prophetas, verum et in signis et prodigiis, insidians interfecit. Beatitudo ergo transmigravit ad nos Jesu Christi discipulos, et credimus in eo inconcusse et firme, viventes juxta quod docti sumus.

---

¹⁾ Jesai. VIII, 19.

²⁾ Psalm. XCVI, 5. (XCŪ.)

³⁾ Mss. „omni.“ Editi (v. c. edd. M.): „omnium.“ R.

⁴⁾ Psalm. XXXIII, 12. (XXXII.)

3. „Et ¹⁾ si dixerint ²⁾ ad vos: quaerite ventriloquos, et eos, qui de terra clamant.“ Quia ³⁾ inania loquuntur, vaniloquos nominavit. Omnis sermo, qui dicitur, aut vacuus est, aut plenus veritate. Vacuus est sermo *omnis*, qui mendax est. Plenus est autem veritate, qui habet scientiam Dei universorum, et docet, ut credamus Deo, pollicenti regna coelorum sanctis suis. Vide ergo, quid dicant, qui non fuerunt vaniloqui, neque vacui unquam apparuerunt in conspectu Domini: „nos ⁴⁾ omnes ex plenitudine ejus accepimus.“ Qui vaniloqui sunt, non habent hoc ex plenitudine, sed omnes vacui sunt veritate, vacui sunt virtute, vacui sunt Christo. „Si ⁵⁾ dixerint vobis: quaerite eos, qui de terra clamant, qui inania loquuntur, qui de ventre clamant.“ Volo dicere et causam, quare hoc potissimum daemonium ventriloquorum nunc assumerit sermo, ut dicat: „si ⁶⁾ dixerint ad vos: quaerite ventriloquos.“ Invenies omnes, qui repromittunt, nec habent veritatem, ventri suo servientes, et quodammodo propter voluptatem ejus et abundantiam cuncta facere. Non solum autem gentiles, sed et eos, qui, cum repromittant in Christo religionem, haeretici sunt: et non tantum illos, sed etiam in nobis, qui ecclesiastici sumus, invenies aliquem pro saturitate ventris cuncta gerere, ut honoretur, et accipiat munera, quae in ecclesia deferuntur. Iste talis de ventre loquitur, et fons sermonum ejus in ventre consistit. Non enim fons sermonum ejus de corde bono fluit, non de bonis cogitationibus, non de sancto Spiritu. Si quis ergo aliquando se docere promittit, observate, utrum sermones ejus de ventre habeant principium, an non. Propositionem autem, quae mihi dici

---

¹⁾ Jesai. VIII, 19.

²⁾ Edd. M. perperam: dixerit.

³⁾ Edd. Merlini: qui etc.   ⁴⁾ Ev. Joann. I, 16.

⁵⁾ Jesai. VIII, 19.   ⁶⁾ Jesai. VIII, 19.

potest, ipse interponam, ne forte quis ex vobis, a quoquam eam audiens, existimet, ¹⁾ aut Scripturam sibi esse contrariam, aut nos non ²⁾ inspexisse, quomodo oporteat approbare sermonem in eos accusatorium, qui de ventre clamant. Quae est ergo propositio? „Si ³⁾ quis, ait, credit in me, flumina de ventre ejus fluent, fons aquae salientis in vitam aeternam.“ Dicat itaque aliquis de his, qui proponunt. Si Salvator repromittit, hunc esse de ventre fontem aquae salientis in vitam aeternam, de justo egreditur, et justus de ventre clamat. Si quidem fons aquae, quem Deus repromittit, in ventre ejus est. Sed dicendum est, ne forte duos habeamus ventres, et alius sit corporalis, alius spiritualis, quomodo reliquae partes, quae videntur in corpore nominari, veluti sunt oculi, verum alii corporis, alii animae. Si enim dicitur de oculis: „mandatum ⁴⁾ Domini lucidum, illuminans oculos:“ non puto, hoc referendum ad oculos corporales. Et si dicitur: „qui ⁵⁾ habet aures audiendi, audiat:“ non est putandum, hoc dici de corporis auribus, sed de animae, quas habent qui mundi sunt in auditu animae. Sed et si dicitur in repromissionem: „pes ⁶⁾ tuus non offendet:“ non est arbitrandum de corporis pede. Est enim quidam pes cordis, ingrediens ad eum, qui dixit: „Ego ⁷⁾ sum via.“ Sic igitur similis ventri corporali venter est animae, de quo loquitur justus: „a ⁸⁾ timore tuo, Domine, in ventre concepimus, et parturivimus, et peperimus spiritum salutis tuae, quam fecisti super terram.“ Quicumque autem plenum habent ventrem vanis sermonibus, qui de

¹⁾ Edd. Merlini: aestimet.

²⁾ Deest „non“ in sola ed. R.

³⁾ Cfr. ev. Joann. VII, 38. coll. IV, 14.

⁴⁾ Psalm. XIX, 8. (XVIII.)

⁵⁾ Matth. XIII, 9.

⁶⁾ Prov. III, 23.

⁷⁾ Ev. Joann. XIV, 6.

⁸⁾ Jesai. XXVI, 18.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

attendatis ventriloquis, neque his, qui de terra clamant. „Legem ¹⁾ enim in adjutorium dedit, ut dicant: non est sicut verbum istud, pro quo non est munera dare.“ Qui enim assumpsit legem, et novit, quia lex in adjutorium est, et praecipue spiritualis, quae interdicit a ventriloquis et auguriis quaerere: hic, cum intellexerit legem, debet admirans eam dicere, nullum verbum ita mundum apud Graecos et Barbaros, quale est verbum legis. Ab omni enim verbo, ab universa doctrina veritatem pollicente, differt lex, quae a Deo nobis data est. „Legem ²⁾ enim in adjutorium dedit, ut dicant: non sicut verbum istud.“ Quid est, quod non est sicut verbum istud? Multa sunt verba, sed non sicut verbum istud. Nullum enim verbum post verbum Mosis, post verbum prophetarum, multo autem amplius post verbum Jesu Christi, et Apostolorum ejus. Vide, si non clamant sensus Dei, quod dictum est: legem enim in adjutorium dedit, ut dicant, qui acceperunt legem in adjutorium: non est ut verbum istud, quod ³⁾ locutus est Moses in lege, lata ⁴⁾ per angelos in manu mediatoris. Multo autem dignius potest hoc ecclesia dicere: non est sicut verbum istud, quod caro factum est, quod habitavit in nobis, cujus videmus gloriam, non sicut Moses velamine obtectam, sed ⁵⁾ gloriam tanquam unigeniti a patre, pleni gratiae et veritatis. Non est sicut verbum istud, quod suscepit ecclesia, in quo credit, per quod et salvabitur, verbum, quod in principio erat apud Deum Deus verbum: cui gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen!

---

¹⁾ Cfr. Jesai. VIII, 20.

²⁾ Jesai. VIII, 20.

³⁾ Edd. Merlini: quomodo.

⁴⁾ Cfr. Gal. III, 19.

⁵⁾ Cfr. ev. Joann. I, 14.

H O M I L I A VIII.

De eo, quod scriptum est: „ululate ¹⁾ sculptilia in Hierusalem et in Samaria:“ usque ad eum locum, in quo ait: „et ²⁾ commovebo civitates, quae habitantur.“

1. Olim quidem, quando peccavit populus prior, excidit a religione, et sculptilia fabricatus est Judas in Hierusalem, et is, qui Israel vocabatur, in Samaria. Si autem et nunc aliquis consideret ex multitudine eorum, qui colliguntur peccatores, non pigebit eum dicere, quod unusquisque Deum faciens quod existimat ³⁾ esse bonum, et serviens peccato, maledictus est faciens sculptile, et conflans opus manuum artificis, et ponens illud in absconso. In absconso quippe cordis multa facimus idola, si peccemus. Unde sermo nos edocet poenitentiam agere, et ululare super sculptilibus, et idolis, quae sunt in Hierusalem et Samaria. Et si quidem nos peccemus, qui esse de ecclesia cupimus, in Hierusalem facimus sculptilia. Si vero ii, qui extra ecclesiam constituti sunt, quomodo haeretici peccaverint, faciunt idola in Samaria. Verumtamen omnes omnipotens Deus juxta suam bonitatem ad poenitentiam provocat, dicens: „ululate ⁴⁾ sculptilia in Hierusalem et in Samaria.“ Quemadmodum etenim feci Samariae et manu factis ejus, ita faciam Hierusalem et idolis ejus. Comminatur quaecunque fecit Samaritanis, et his, qui de ecclesia sunt. „Cum ⁵⁾ autem consummaverit Deus omnia faciens in monte Sion, et in Hierusalem, inducet super sensum magnum principem Assyriorum, et super altitudinem gloriae oculorum ejus.“ Doce-

---

¹⁾ Jesai. X, 10.

²⁾ Jesai. X, 14. — Edd. Merlini: inhabitantur.

³⁾ Edd. Merlini: aestimat.

⁴⁾ Jesai. X, 10.

⁵⁾ Jesai. X, 12.

mur, quid futurum sit inimico nostro et zabulo, quem sensum quendam magnum nunc propheta nuncupavit. Quomodo enim serpens sapientior erat omnibus bestiis, quae sunt super terram, et filii sacculi hujus sapientiores super filios lucis in generatione sua sunt, et dispensator iniquitatis sapienter fecit secundum sapientiam non bonam, eodem modo iste, qui figuraliter princeps Assyriorum dicitur, magnus est sensus, et est mirari magnitudinem sensus ejus: in quo abusus est ad instruendos sapientes mundi istius, qui cum omni verisimilitudine, cunctaque virtute falsitatem sectarum suarum componentes exhibent. Cum ergo omnia fecerit Deus in monte Sion, et in Hierusalem, et reddiderit ea, quae justis repromissa sunt, tunc inducet super ¹⁾ sensum magnum principem Assyriorum, et super altitudinem gloriae oculorum ejus. Alta eum sapientem sermo novit, et exordium ruinae ejus ab inflatione coepisse. Unde et si inflati fuerimus, in judicium incidemus diaboli, in quod ²⁾ incidit ipse zabulus.

2. Videamus autem et inflationem ejus, quanta sit, ut eam caveamus, et non permittamus eum super nos vera dicere. Quid igitur dicit? „Viribus ³⁾ faciam, et sapientiam intellectus auferam, fines gentium.“ Existimat ⁴⁾ fortitudine sua, quod vult, in nobis se posse perficere. Et revera si vincamur, et post haec verba peccemus, si post ecclesiam rursus in circum, et ad equorum cursus, et ad conventus gentilium camus, quid aliud fit, quam superatos nos possidet? Et quid dixit zabulus: „viribus ⁵⁾ faciam?“ Consequitur in nobis peccatoribus, quod minatus est. Sed et si fornicemur post castitatem longi temporis, post sanctimoniam multam, quid aliud fit, quam vera locutus probatur super nos, qui dixit:

¹⁾ Ed. R. sola: supra.   ²⁾ Ed. R. sola: quo.

³⁾ Cfr. Jesai. X, 13.

⁴⁾ Edd. Merlini: Aestimat.

⁵⁾ Jesai. X, 13.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Jesum Christum, cui est gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen!

H O M I L I A IX.

De eo, quod scriptum est: „et ¹⁾ audivi vocem Domini dicentis: quem mittam, et quis ibit ad populum istum?“ Et transgrediens modica, pervenit usque ad locum, in quo scribitur: „pete ²⁾ tibi signum a Domino tuo in profundum, aut in excelsum.“

„Et ³⁾ audivi vocem Domini, dicentis: quem mittam, et quis ibit ad populum istum? Et dixi: ecce, ego sum: mitte me. Et ait: vade, et dic populo huic: aure audietis, et non intelligetis,“ et reliqua. De eo, qui nunc lectus est, Isaiae prophetae sermone, oremus Deum, ut nobis gratiam largiatur, ut digna prophetico spiritu valeamus exponere. „Et ⁴⁾ audivi, inquit, vocem Domini dicentis: quem mittam?“ Postquam purgatus est labiis ⁵⁾ propheta, paratus suscepit ⁶⁾ ministerium Domini, et dicit: „ego ⁷⁾ sum: mitte me.“ Sed ut paratior esset ad hoc, meminerat voeis Mosis. Nam et ille eadem utens voce: „mitte ⁸⁾ me:“ princeps populi, iudexque factus et famulus Dei nuncupatus est. Audivi autem quendam Hebraeum exponentem hunc locum, atque dicentem, quia libenter quidem prophetae et paratus prophetiam suscepit ad populum, ignorans, quae essent ei dicenda. Porro audiens tristia, quae essent populo nuntianda, hoc est:

---

¹⁾ Jesai. VI, 8.

²⁾ Jesai. VII, 11.

³⁾ Jesai. VI, 8. 9.

⁴⁾ Jesai. VI, 8.

⁵⁾ Edd. Merlini: labia.

⁶⁾ Edd. Merlini: suscipit.

⁷⁾ Jesai. VI, 8.

⁸⁾ Cfr. Exod. IV, 13. coll. 18.

„aure ¹⁾ audietis, et non intelligetis:“ et cetera, in sequentibus pigrior fit: dicente ei voce Dei: „clama:“ ²⁾ respondit ei, et dicit: „quid ³⁾ clamabo?“ Arbitror autem haec prophetari de Salvatore, quia futurum erat, ut audientes non audirent, et videntes non viderent. Manifestins porro fiet, quod dicitur, si consideremus paululum locum istum: „cernentes ⁴⁾ adspicietis, et non videbetis.“ Istiusmodi est. Videbant quidem videre tunc caecos respicientes, rationem autem visionis ignorabant. Audiebant parabolas, quas dissolvebat secreto discipulis Salvator. Ipsi vero non audiebant, nescientes quae dicebantur: propter hoc testificans eos dixit: „qui ⁵⁾ habet aures audiendi, audiat!“ Nec enim privati erant his auribus, ut non audirent, sed interiores eorum aures gravatae erant ad audiendum. Propter hoc praedicat ⁶⁾ ñs, et per prophetam futura praefatur, dicens: „aure ⁷⁾ audietis, et non intelligetis, et cernentes adspicietis, et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi hujus.“ Quid sit hoc, quod dicitur: „incrassatum ⁸⁾ est cor populi hujus:“ inspiciamus. Omnibus, qui in praesentis vitae curis versantur, cor incrassatum est: haud aliter ñs, qui in saecularibus morantur, incrassatum est cor, quam si a spinis enecentur. Idcirco pinguescit cor, et non potest tenuioris spiritus suscipere notiones. Fugiamus ergo a talibus curis, ut attenuatum cor nostrum Deo acceptabile fiat. Fugiamus terrena negotia. Ista sunt enim, quibus cor incrassatur. Propter hoc sermo subtilis erat, ut in Exodo ⁹⁾ scribitur de eo, quod ait: quicumque fuerint propter tenuitatem cordis ejusmodi, isti Deum videbunt. Talibus

---

¹⁾ Jesai. VI, 9.

²⁾ Jesai. XL, 6.

³⁾ Jesai. XL, 6.

⁴⁾ Jesai. VI, 9.

⁵⁾ Matth. XIII, 9.

⁶⁾ Edd. Merlini: praedicit.

⁷⁾ Jesai. VI, 9. 10.

⁸⁾ Jesai. VI, 10.

⁹⁾ Cfr. Exod. XXIV.

enim oculis Deus videtur. Tria sunt, quae dicuntur: „incrassatum¹⁾ est enim cor populi hujus, et auribus suis graviter audierunt, et oculos suos clausurunt.“ Possunt autem et aliter manifestius intelligi, quae hoc dicuntur in loco. Multi enim hominum putant inspicientes creaturas, et mundum istum contemplantes, videre se ea. Et quid dico hominum? Ecce volucres, et quadrupedia vident solem et lunam, et universum simul coelum cum stellarum choro, sed rationes eorum non intelligunt, soli vero justi et sancti per sapientiae Dei rationem comprehendentes inspiciunt ea. Ideo in VIII. Psalmo David dicit: „quoniam²⁾ videbo coelos tuos, opera digitorum tuorum, lunam et stellas, quae tu fundasti.“ Quid enim nunc propheta non videt coelum et lunam? Sed hoc, quod ait: „videbo:“³⁾ si consideremus, poterimus intelligere.⁴⁾

---

¹⁾ Jesai. VI, 10.

²⁾ Psalm. VIII, 3.

³⁾ Psalm. VIII, 3.

⁴⁾ Desinit hic textus Ruaei; edd. vero Merlini, quo jure nescio, haec habent adjuncta: „Conversi sunt ad iniquitates.“ Quorum? Non ait simpliciter: „patrum,“ sed cum additamento: „patrum suorum priorum.“ Diximus haec de nobis dici, et iis, qui inter nos sunt peccatores. Quomodo igitur, qui inter nos sunt peccatores, conversi sunt non ad iniquitates simpliciter „patrum,“ sed „patrum suorum priorum?“ Duplices habemus patres, et una species est pessimorum patrum. Si quidem antequam crederemus, zabulus pater noster fuit, ut sermo evangelicus ostendit, dicens: „vos de zabulo patre estis.“ Cum autem credidimus, facti sumus filii dei. Si ergo per haec peccaverimus, convertimur ad iniquitates non simpliciter „patrum,“ sed „patrum priorum.“ Ad probationem autem hujus rei, quia duplices habemus patres, utimur et David testimonio, in Psalmo XLV. dicentis: „audi filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populi tui, et domus patris tui.“ Pater dicit: „obliviscere domum patris tui:“ quasi pater quippe coepit: „audi filia.“ Ergo duplices nostri patres sunt. Sed obliviscere, inquit, domus patris tui prioris. Si igitur oblitus prius domus patris tui prioris, rursus fueris ad peccata conversus, incidisti in id, quod nunc dicitur, peccatum. „Conversi sunt ad iniquitates

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ΕΚ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ

ΩΣ Η Ε ΕΞ Η Γ Η Τ Ι Κ Ω Ν.¹⁾

Ἐπειδὴ²⁾ τὰ σολοικοειδῶς εἰρημένα κατὰ τὴν γραφὴν, ὅσα κατὰ τὴν λέξιν, συγγύνει τὸν ἐντυγχάνοντα, ὡς ὑπονοεῖν οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ ἀκολούθως, οὐδὲ, ὡς ἔχει, γεγράφθαι τὰ ῥητά· ὡς καὶ τολμᾶν τινὰς προφάσει διορθώσεως ἀλλοιοῦν, μετατιθέντας τὸν ἐγκείμενον περὶ τὰ δοκοῦντα ἀκολούθως γεγράφθαι ῥητὰ νοῦν· ἀναγκαίως καὶ ἐνθάδε τοῦ ὁμοίου ἐμπεσόντος, ὅσον κατὰ τὴν λέξιν περὶ τὰ προκείμενα ῥητά, εἶδωμεν τὸν ἐν αὐτοῖς ἐγκείμενον νοῦν. Πληθυντικῶς γὰρ εἰπὼν· „ἐκλαυσαν,³⁾ καὶ ἐδεήθησάν μου“ καὶ πάλιν πληθυντικῶς τὸ ἐξῆς δηλώσας· „ἐν⁴⁾ τῷ οἴκῳ ὧν εὐρόν με.“ τὸ ἐξῆς ἐπὶ ἐνικοῦ ἐπιφέρει λέγων· „καὶ⁵⁾ ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐτόν.“ Τῇ γὰρ λέξει ψιλῇ τις ἐνιδὼν κατὰ πλάνην δοκῶν γεγράφθαι, ἢ καὶ τὸ τελευταῖον πληθυντικῶς

---

1) Edd. Philocaliae, cfr. pag. huj. not. 2., hunc habent titulum: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰ σολοικοειδῆ, καὶ μὴ σώζοντα τὴν κατὰ τὸ ῥητὸν ἀκολουθίαν ῥητὰ τῆς γραφῆς, ἐπιχειρεῖν διορθοῦσθαι, πολὺ τοῖς συνιέναι δυναμένοις τὸ τῆς διανοίας ἀκόλουθον σώζοντα.

2) Desumptum est hoc fragmentum e Philocaliae cap. VIII. Ruacus. — Cfr. edd. Huet. Tom. I. pag. 201. seq. coll. ed. Ruaei. Tom. III. pag. 438. seqq. et prolegomenis Tomo huicce ed. nostrae praefixis.

3) Hos. XII, 4.

4) Hos. XII, 4.

5) Cfr. Hos. XII, 4.

γράφει, ἢ τὰ προάγοντα εἰς ἐνικὸν μεταθείη. Ἀναγνοὺς γάρ· „ἐκλαυσαν,¹⁾ καὶ ἐδεήθησάν μου.“ καί· „ἐν²⁾ τῷ οἴκῳ ὧν εὗρόν με.“ εἶποι ἄν, ὅτι καὶ τὸ ἐξῆς οὖν ἐστίν· „ἐκεῖ³⁾ ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.“ τουτέστι, τοὺς κλαύσαντας καὶ δεηθέντας, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ὧν, εὗρόντας τὸν θεόν. Ἐκ παρατηρήσεως δὲ ὁμοίων ῥητῶν, καὶ τοῦτο ἀκολούθως εἰρησθαι δείξομεν. Ἐν τῇ Γενέσει ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ ἐντολὴν διδοὺς, οὕτω φησὶν· „ἀπὸ⁴⁾ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ· ἢ ὄ ἄν ἡμέρα φάγητε ἀπ’ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.“ Ἀρξάμενος γὰρ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ ἐνικοῦ, ἐν τῷ εἰρηκέναι· „ἀπὸ⁵⁾ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ.“ ἐπιφέρει πληθυντικῶς εἰπών· „ἀπὸ⁶⁾ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ· ἢ ὄ ἄν ἡμέρα φάγητε ἀπ’ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.“ Ὅτι γὰρ περὶ τῆς ἐντολῆς, δι’ ἧς αὐτὸν ἐν ζωῇ ταύτην τηροῦντα ἠθέλησεν εἶναι, ἐνικῶς ἐντέλλεται, καί φησιν· „ἀπὸ⁷⁾ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ.“ οἱ γὰρ κατὰ θεὸν περιπαιτοῦντες, καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἀντεχόμενοι, καὶ πολλοὶ ὦσι, τῷ ὁμόφρονες εἶναι οἱ πολλοὶ ἐν εἰσι. Διὰ τοῦτο ὅτι περὶ ἀγαθοῦ ἐντολὴ δίδοται, ἐνικῶς αὐτὸ λέγεται, τό· „βρώσει⁸⁾ φαγῆ.“ ὅτε δὲ ἤδη περὶ παραβάσεως διαστέλλεται, οὐχ ἐνικῶς, ἀλλ’ ἤδη πληθυντικῶς φησιν· „οὐ⁹⁾ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ· ἢ ὄ ἄν ἡμέρα φάγητε, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.“ Οὕτως οὖν καὶ ἐνθάδε, ὅτε ἔτι κλαίουσι, καὶ δέονται πρὸς θεὸν, πληθυντικῶς

1) Hos. XII, 4.

2) Hos. XII, 4.

3) Cfr. Hos. XII, 4.

4) Genes. II, 16. 17.

5) Deest „ἀπό“ in sola ed. R. — Cfr. Genes. II, 16.

6) Genes. II, 17.

7) Genes. II, 16.

8) Genes. II, 16.

9) Cfr. Genes. II, 17. coll. pag. huj. not. 6.

λέγεται τό· „ἐκλαυσαν, ¹⁾ καὶ ἐδεήθησαν·“ ὅτε δὲ ²⁾ εὐρίσκουσι τὸν θεόν, οὐκέτι πληθυντικῶς φησι τό· „ἐκεῖ ³⁾ ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς·“ ἀλλά· „πρὸς αὐτόν.“
 Ἦδη γὰρ ἐν γεγόνασιν οἱ πολλοὶ ἐν τῷ εὐρηξένοι τὸν θεόν, καὶ ἐν τῷ ἀκούειν λόγον αὐτοῦ. Ὁ γὰρ εἷς ὅτε ἁμαρτάνει, πολλοσιός ἐστιν, ἀποσχιζόμενος ἀπὸ θεοῦ, καὶ μεριζόμενος, καὶ τῆς ἐνότητος ἐκπίπτων· οἱ δὲ πολλοὶ ταῖς ἐντολαῖς ἐπόμενοι ταῖς τοῦ θεοῦ, εἷς εἰσι· καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος μαρτυρεῖ, εἰπών· „ὅτι ⁴⁾ εἷς ἄρτος καὶ ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν·“ καὶ πάλιν· „εἷς ⁵⁾ θεός, καὶ εἷς Χριστός, καὶ μία πίστις, καὶ ἐν βάπτισμα·“ καὶ ἀλλαγῶ· „ὅτι ⁶⁾ πάντες ἐν ἐσμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·“ καὶ αὐθις· „ἡρμοσάμην ⁷⁾ γὰρ ὑμᾶς τοὺς πάντας ἐν ἀνδρὶ παροθένον ἀγνὴν παρασιτῆσαι, τῷ κυρίῳ.“ Καὶ ὅτι οἱ εὐαρεστοῦντες τῷ κυρίῳ ἐν εἰσιν, ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ σωτὴρ εὐχεται πρὸς τὸν πατέρα περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐστιν ἰδεῖν· „πάτερ ⁸⁾ γὰρ, φησὶν, ἅγιε, δὸς ἵνα καθὼς ἐγὼ καὶ σὺ ἐν ἐσμεν, οὕτω καὶ οὗτοι ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν.“ Ὅταν δὲ καὶ ἀλλήλων μέλη λέγωνται εἶναι οἱ ἅγιοι, τί ἄλλο εἰ μὴ ἐν σῶμά εἰσι; Καὶ ἐν τῷ Ποιμένι δὲ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, διὰ πολλῶν μὲν λίθων οἰκοδομουμένην, ἐξ ἑνὸς δὲ λίθου φαινομένην εἶναι τὴν οἰκοδομὴν, τί ἄλλο ἢ τὴν ἐκ πολλῶν συμφωνίαν καὶ ἐνότητα σημαίνει ἢ γραφή;

1) Cfr. Hos. XII, 4.

2) Deest „δέ“ in ed. R.

3) Cfr. Hos. XII, 4.

4) Cfr. I Cor. X, 17.

5) Cfr. Ephes. IV, 5. 6.

6) Cfr. Rom. XII, 5.

7) Cfr. II Cor. XI, 2.

8) Cfr. ev. Joann. XVII, 11. coll. 21.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
<i>Exod.</i>		XXVIII, 1.	<i>a.</i> 11.
I, 12.	<i>a.</i> 100	— 36.	<i>a.</i> 371.
II, 23.	<i>c.</i> 270.	XXXIII, 13.	<i>b.</i> 204.
III, 3.	<i>b.</i> 203. <i>c.</i> 126.	— 15.	<i>b.</i> 5.
— 5.	<i>a.</i> 59. 299.	— 20.	<i>b.</i> 98. <i>c.</i> 246.
— 6.	<i>b.</i> 204. <i>c.</i> 134.	— 22.	<i>b.</i> 204.
— 9.	<i>a.</i> 243.	— 23.	<i>b.</i> 205.
— 10. <i>sqq.</i>	<i>b.</i> 58.	XXXIV, 2.	<i>b.</i> 97.
— 14.	<i>a.</i> 310. <i>b.</i> 228.		
— 15.	<i>a.</i> 310.	<i>Levitic.</i>	
IV, 10.	<i>c.</i> 274. 275.	X, 3.	<i>c.</i> 194.
— 11.	<i>c.</i> 275.	XVI, 8.	<i>a.</i> 191.
— 13.	<i>c.</i> 272 — 274. 276.	— 10.	<i>a.</i> 191.
— 18.	<i>c.</i> 298.	XX, 24.	<i>a.</i> 114.
V, 2.	<i>b.</i> 32.	— 26.	<i>a.</i> 310.
XII, 29.	<i>b.</i> 114.	XXIII, 27.	<i>b.</i> 255.
— 46.	<i>b.</i> 87.	XXVI, 3 — 5.	<i>a.</i> 443.
XIII, 5.	<i>b.</i> 174.	— 12.	<i>c.</i> 22.
XIV.	<i>b.</i> 158. 182.	— 16.	<i>a.</i> 443.
—, 14.	<i>a.</i> 258.	— 27. 28.	<i>b.</i> 65.
— 15.	<i>a.</i> 432. <i>c.</i> 99.	— 29.	<i>b.</i> 54.
— 24.	<i>a.</i> 331.		
— 31.	<i>a.</i> 150.	<i>Num.</i>	
XV, 1.	<i>a.</i> 150.	VI.	<i>c.</i> 209.
— 10.	<i>c.</i> 284.	X, 35.	<i>b.</i> 401.
— 17.	<i>a.</i> 289. <i>b.</i> 319.	XI, 16.	<i>a.</i> 145.
— 26.	<i>a.</i> 442.	— 18.	<i>a.</i> 303.
XVI.	<i>b.</i> 197.	XIII, 16.	<i>a.</i> 11.
—, 18.	<i>a.</i> 156.	XVI, 5.	<i>a.</i> 392. <i>b.</i> 193.
XVII.	<i>a.</i> 305.	XX, 10.	<i>c.</i> 255.
—, 8. 9.	<i>a.</i> 9.	XXII, 4.	<i>a.</i> 150.
— 9.	<i>a.</i> 9. 10. 11.	XXXI.	<i>a.</i> 132.
— 11.	<i>a.</i> 10. <i>b.</i> 115.		
— 16.	<i>b.</i> 81.	<i>Deuteronom.</i>	
XVIII.	<i>a.</i> 11.	V, 16.	<i>c.</i> 229.
—, 11.	<i>c.</i> 132.	VI, 4.	<i>a.</i> 295.
XIX.	<i>b.</i> 204.	— 5.	<i>a.</i> 230.
XX, 12.	<i>b.</i> 120. <i>c.</i> 229.	— 7.	<i>b.</i> 220. 222.
— 13.	<i>c.</i> 116.	— 16.	<i>a.</i> 271.
XXI, 2.	<i>a.</i> 105.	VIII, 3.	<i>b.</i> 162.
XXIII.	<i>a.</i> 4.	XV, 6.	<i>a.</i> 447. <i>b.</i> 217.
—, 15.	<i>a.</i> 4.	— 12.	<i>c.</i> 70.
— 17.	<i>c.</i> 172.	XVI, 20.	<i>c.</i> 174.
— 22.	<i>b.</i> 201.	XIX, 13.	<i>c.</i> 56.
XXIV.	<i>c.</i> 299.	XXV, 4.	<i>a.</i> 95.
		XXVIII.	<i>a.</i> 300.
		—, 1 — 5.	<i>a.</i> 444.

	Pag.		Pag.
XXVIII, 5.	c. 229.	V, 15.	a. 54. 59.
— 16—18.	a. 444.	VI, 9.	a. 4.
— 22.	a. 443.	— 16.	a. 4.
— 53.	c. 197.	— 18.	a. 67.
— 58—61.	a. 443.	— 25.	a. 68. 103.
— 59.	a. 443.	— 26.	a. 4.
— 65.	a. 443.	VII; 18.	c. 268.
XXX, 11—14.	c. 140. 248.	— 21.	a. 72. 73.
XXXII, 4.	b. 123.	— 25.	c. 268.
— 8. 9.	a. 195.	VIII, 22.	a. 82.
— 15.	a. 315.	— 28.	a. 80.
— 21.	b. 153—155.	— 30. 31.	a. 86.
— 24.	a. 443.	— 31.	a. 86. 88.
— 32.	a. 338. c. 45.	— 32.	a. 89. 91.
— 35.	b. 70. 263. 279.	— 32. 33.	a. 86.
	<i>Jos.</i>	— 33.	a. 89. 92. 93.
I, 1. 2.	a. 23.	— 34. 35.	a. 95.
— 2.	a. 1. 21. 23.	— 35.	a. 96.
— 3.	a. 1. 17. 23.	IX, 1. 2.	a. 99.
— 3. 4.	a. 24.	— 9. 10.	a. 101. 104.
— 11.	a. 14.	— 24.	a. 101. 104.
— 17.	a. 28.	X, 12.	a. 16.
II, 1.	a. 1.	— 12—17.	a. 107.
— 6.	a. 2.	— 14.	a. 16.
— 9.	a. 33.	— 21.	a. 116.
— 15.	a. 2.	— 24.	a. 112.
— 16.	a. 34.	— 25.	a. 117.
— 17—19.	a. 34.	XI, 1—10.	a. 124.
— 22.	a. 2.	— 6.	a. 129. 135.
— 23.	a. 2.	— 9.	a. 130.
III.	a. 13.	— 9—11.	a. 131.
—, 4.	a. 41.	— 12.	a. 137.
— 7.	a. 38.	— 15.	a. 138.
IV.	a. 13.	— 19. 20.	a. 139.
—, 10. 11.	a. 44.	— 20.	a. 139. 143.
— 13.	a. 3. 46.	— 23.	a. 18. 144.
— 14.	a. 48. 49.	XIII.	b. 158.
— 19.	a. 41.	—, 1.	a. 145—147.
V, 2.	a. 3.	— 2.	a. 148.
— 8. 9.	a. 55.	— 6.	a. 149.
— 9.	a. 20. 50. 56.	XIV, 6.	a. 159.
— 10.	a. 56.	— 11.	a. 5. 160.
— 11.	a. 14.	— 12.	a. 160.
— 13.	a. 58. 274.	— 13.	a. 161.
— 13. 14.	a. 58.	— 15.	a. 162.
— 14.	a. 4. 58.	XV, 1.	a. 163. 164.
		— 3.	a. 163.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
II, 3.	c. 228.	IX, 5.	a. 405.
— 4.	b. 141.	X, 10.	c. 295.
III, 14.	b. 226.	— 12.	c. 295.
IV.	c. 253.	— 12. 13.	a. 125.
—, 1.	c. 257. 258.	— 13.	c. 296. 297.
V.	a. 218.	— 14.	c. 295. 297.
—, 1.	a. 308. b. 159. c. 191.	XI.	c. 253.
— 2.	a. 357.	—, 1.	c. 251.
— 5.	c. 191.	— 1. 2.	c. 255. 256.
— 6.	b. 59. 408.	— 1—3.	a. 401.
— 8.	b. 188.	— 2.	c. 256.
— 18.	c. 125.	— 2. 3.	a. 316. c. 253.
VI.	c. 258.	XII, 2.	c. 256.
— 1.	c. 239—241. 269.	XIV, 12.	a. 17. 451.
— 1—3.	c. 266.	— 14.	a. 134.
— 2.	c. 241. 260.	— 27.	c. 192.
— 2. 3.	c. 242.	XVI, 5.	a. 411.
— 2—4.	c. 244.	XVIII, 1. 2.	c. 223.
— 3.	c. 242. 243. 260.	XXI, 5.	c. 185.
	261.	XXII, 16.	b. 342.
— 4.	c. 244. 261.	XXVI, 18.	c. 292.
— 5.	c. 244—246. 255.	— 19.	c. 236.
	261—263. 275.	XXVIII, 16.	b. 48.
— 5. 6.	c. 246.	XXIX, 11. 12.	a. 373.
— 6.	c. 263. 264.	— 13.	b. 224. 348.
— 6. 7.	c. 245. 275.	— 14.	b. 342.
— 7.	c. 264. 265. 275. 276.	XXX, 14.	c. 206.
— 8.	c. 271—273. 275.	XXXII, 6.	a. 344.
	276. 298.	XXXIII, 14. 15.	c. 286.
— 8. 9.	c. 298.	XXXV, 3.	a. 281.
— 9.	c. 215. 277. 279—	XXXVII, 22.	c. 176.
	281. 299.	XL, 3.	a. 31. b. 121.
— 9. 10.	c. 273. 276. 299.	— 6.	b. 157. 159. c. 299.
— 10.	c. 271. 281. 283.	— 6. 7.	b. 157.
	285. 299. 300.	— 8.	b. 158.
VII, 11.	c. 247. 248. 298.	— 11.	b. 338.
— 12.	c. 247. 248.	— 12.	b. 287.
— 13.	c. 247. 248.	XLI, 2.	c. 265. 266.
— 13. 14.	c. 250.	— 22. 23.	c. 243.
— 14.	c. 247. 249.	— 26.	c. 259.
— 15.	c. 250.	XLIII, 2.	b. 182.
— 16.	b. 85.	— 2. 3.	a. 36.
VIII, 12.	b. 387.	— 26.	a. 313.
— 18.	c. 286—289.	XLIV, 22.	b. 298.
— 19.	c. 289—291. 293.	XLV, 7.	c. 259.
— 20.	c. 294.	XLIX, 2.	b. 179. 183.
IX, 2.	b. 91. c. 285.		244. c. 108.

	Pag.		Pag.
XLIX, 9.	c. 285.	XV, 1.	a. 298. 318—320.
— 20.	a. 2.		355. 426.
— 20. 21.	a. 32.	— 17.	c. 200.
LII, 6.	b. 5. c. 214.	XIX.	c. 206.
— 7.	c. 267.	XX, 2.	c. 199.
— 10.	b. 39.	— 7.	c. 198.
— 13.	a. 397.	— 9.	c. 200.
LIII, 1.	c. 194.	XXIII, 1. sqq.	a. 411.
LIV, 1.	a. 24. 315. c. 53.	— 23.	b. 23.
— 2.	a. 32.	XXIV.	c. 206.
LVI, 3.	b. 384.	XXV, 27.	c. 185.
LVIII, 9.	a. 425. b. 36.	XXVIII, 13.	c. 200.
LIX, 1. 2.	b. 175.	XXXI, 16.	c. 202.
— 2.	b. 418.	XL, 2. 3.	c. 195.
— 5.	b. 304.	XLVIII, 10.	a. 143.
— 20.	b. 37. 375.		
LX, 19.	b. 73. 194.		
LXI, 1.	a. 400. b. 115.	<i>Ezech.</i>	
— 1. 2.	b. 393.	II, 6.	a. 164.
LXIII, 1.	a. 267. b. 47.	III.	b. 186.
— 3.	b. 406.	—, 20.	a. 266.
LXIV, 3.	a. 439.	IX, 3—6.	a. 455.
— 4.	a. 57. 261. b. 93.	XI.	b. 303.
— 14.	a. 402.	XIII, 19.	c. 194.
		XVI.	b. 65.
		XVII, 3.	c. 225.
		XVIII, 4.	c. 57.
		— 8.	a. 448.
		— 22.	c. 185.
		XXII, 17. 18.	b. 398.
		XXIII, 5.	c. 187.
		— 9.	c. 188.
		— 11. 12.	c. 188.
		— 22. 23.	c. 187.
		XXVIII, 15.	a. 451.
		XXXI, 9.	b. 84.
		XXXVI, 28.	c. 22.
		XXXVII, 1—6.	a. 387.
		— 11.	a. 390.
		<i>Hos.</i>	
		I.	a. 32.
		III, 4.	a. 272.
		IV, 14.	b. 17.
		VI, 1.	c. 196.
		— 6.	a. 437. b. 201.
		VII, 4.	b. 81.
		— 6.	b. 81.

Jerem.

I, 5.	a. 320. b. 86. 213.
— 6.	b. 213.
— 7.	b. 211. 213. 214.
— 10.	a. 121.
— 13.	b. 303.
— 14—16.	c. 112.
II, 13.	b. 60. 114.
— 21.	b. 159. c. 24. 124.
IV, 22.	b. 342.
V, 8.	a. 346.
— 14.	b. 283.
VI, 16.	a. 392.
— 20.	a. 436.
VII, 22. 23.	a. 436.
VIII, 4. 5.	b. 209.
— 9.	c. 297.
IX, 23. 24.	b. 353. c. 161.
X, 24.	a. 405.
XII, 1.	c. 151.
— 5.	a. 396.
XIV, 11.	c. 200.

	Pag.		Pag.
VIII, 4.	a. 247.	<i>Zephan.</i>	
X, 12.	a. 165. b. 35. 138.	III, 10.	a. 148.
	c. 228. 229.		
XI, 4.	c. 60.	<i>Zachar.</i>	
XII, 4.	c. 302 — 304.	I, 14.	b. 295.
		II, 3.	a. 326.
<i>Joel.</i>		III, 1. 2.	c. 49.
II, 28.	b. 44.	V.	c. 284.
— 32.	a. 426. b. 356.	VI, 12.	a. 269.
	c. 56. 62.	IX, 9. 10.	a. 133.
III, 2.	c. 240.	XI, 3.	a. 396.
— 9.	a. 85.		
— 12.	c. 240.	<i>Malach.</i>	
		III, 1.	a. 31.
<i>Amos.</i>		— 6.	a. 295.
II, 11. 12.	c. 208.	— 14.	c. 6.
V, 13.	b. 196.	IV, 2.	a. 165. 219. b. 73.
VII, 7.	a. 287.		
VIII, 10.	a. 315.	<i>Psalms.</i>	
— 11.	a. 247. b. 59. 408.	I, 1.	a. 352. 379. 380.
	c. 207.	— 2.	a. 19. 381. 397.
— 11. 12.	b. 194.	— 3.	a. 379. 382. 383.
IX, 1—4.	c. 140.		c. 66.
— 14.	a. 121.	— 4.	a. 384.
		— 5.	a. 384. 392.
<i>Obadiah.</i>		— 6.	a. 120. 392. 397.
Vers. 16.	b. 305.	II, 1. 2.	a. 393.
		— 2.	a. 396. 397. c. 16.
			211.
<i>Jonas.</i>		— 3.	a. 397.
I.	c. 273.	— 5.	a. 398.
—, 7.	a. 192. 193.	— 6.	c. 240.
III.	a. 398.	— 8.	a. 109. 400. 402.
			403.
<i>Mich.</i>		— 9.	a. 401. 402.
I, 3.	c. 240.	— 10.	a. 403. 404. 408.
— 12.	a. 452. 453.	— 11.	a. 406. 407.
II, 1.	b. 145.	— 12.	a. 408. 409.
VI, 3.	a. 347. c. 148.	III.	a. 368. 409.
VII, 9.	a. 405.	—, 1.	a. 413.
		— 1. 2.	a. 411.
<i>Habacuc.</i>		— 2.	a. 413. b. 10.
I, 1—3.	a. 416.	— 3.	a. 413. b. 46. c. 193.
II, 1.	c. 196.	— 4.	a. 414. 415.
III, 2.	b. 404.	— 5.	a. 410. 416. 419.
— 9.	c. 190.		420.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
XI, 1.	<i>a.</i> 365.	XVII, 10.	<i>b.</i> 51.
— 2.	<i>a.</i> 314. <i>b.</i> 29. 182. 183.	— 11.	<i>b.</i> 51.
— 4.	<i>b.</i> 29.	— 12.	<i>b.</i> 52.
— 5.	<i>b.</i> 30.	— 13. 14.	<i>b.</i> 52.
— 6.	<i>b.</i> 31.	— 14.	<i>b.</i> 53. 54.
— 7.	<i>b.</i> 31.	— 15.	<i>b.</i> 54.
XII.	<i>b.</i> 6.	XVIII, 1. 2.	<i>b.</i> 55.
—, 1.	<i>a.</i> 358. <i>b.</i> 31.	— 2.	<i>b.</i> 55.
— 2.	<i>b.</i> 32.	— 3.	<i>b.</i> 56.
— 3.	<i>b.</i> 32.	— 4. 5.	<i>b.</i> 56.
— 4.	<i>a.</i> 313. <i>b.</i> 32.	— 6.	<i>a.</i> 416. <i>b.</i> 57.
— 5.	<i>a.</i> 358. <i>b.</i> 32 — 34.	— 7. 8.	<i>b.</i> 57.
— 6.	<i>a.</i> 375. <i>b.</i> 34. 199.	— 8.	<i>b.</i> 58.
XIII, 1.	<i>b.</i> 34.	— 10.	<i>b.</i> 405.
— 2.	<i>b.</i> 35.	— 11.	<i>b.</i> 59.
— 3.	<i>b.</i> 35.	— 14.	<i>b.</i> 61.
— 4.	<i>b.</i> 35. 36.	— 14. 15.	<i>b.</i> 60.
— 5.	<i>b.</i> 36.	— 15.	<i>b.</i> 61.
— 6.	<i>b.</i> 35. 36.	— 16.	<i>a.</i> 416.
XIV, 1.	<i>a.</i> 365. <i>b.</i> 37.	— 16. 17.	<i>b.</i> 61.
— 3.	<i>b.</i> 37. <i>c.</i> 27.	— 17.	<i>b.</i> 61.
— 7.	<i>b.</i> 37. 38.	— 18. 19.	<i>b.</i> 62.
XV, 1.	<i>a.</i> 440. <i>b.</i> 39.	— 20.	<i>b.</i> 63.
— 2.	96. 378.	— 20. 21.	<i>b.</i> 62.
— 3.	<i>b.</i> 39. 40.	— 22.	<i>b.</i> 62.
— 4.	<i>b.</i> 40.	— 23.	<i>b.</i> 63.
— 5.	<i>a.</i> 448.	— 24.	<i>b.</i> 63. 64.
XVI, 1.	<i>b.</i> 41.	— 25. 26.	<i>a.</i> 326. <i>b.</i> 64. 65.
— 1. 2.	<i>b.</i> 41.	— 26.	<i>b.</i> 64.
— 2.	<i>b.</i> 41.	— 27.	<i>b.</i> 65.
— 3. 4.	<i>b.</i> 41.	— 28.	<i>b.</i> 65.
— 4.	<i>b.</i> 42. 43.	— 29.	<i>b.</i> 65. <i>c.</i> 203.
— 5.	<i>b.</i> 43. 44.	— 30.	<i>b.</i> 64. 66.
— 6.	<i>b.</i> 44.	— 31.	<i>b.</i> 66.
— 7.	<i>b.</i> 45.	— 31 — 33.	<i>b.</i> 66.
— 9.	<i>b.</i> 44 — 47.	— 32.	<i>b.</i> 63.
— 1.	<i>a.</i> 325. <i>b.</i> 46. 343.	— 33.	<i>b.</i> 67.
XVII, 1.	<i>b.</i> 48.	— 34.	<i>b.</i> 67.
— 2.	<i>b.</i> 48.	— 35.	<i>b.</i> 67.
— 3. 4.	<i>b.</i> 48.	— 36.	<i>b.</i> 68.
— 4.	<i>b.</i> 49. 376.	— 37.	<i>b.</i> 68.
— 6. 7.	<i>b.</i> 49.	— 37. 38.	<i>b.</i> 68.
— 7. 8.	<i>b.</i> 50.	— 38.	<i>b.</i> 69.
— 8. 9.	<i>b.</i> 50.	— 40.	<i>b.</i> 69.
— 9.	<i>b.</i> 51.	— 43.	<i>b.</i> 69.
— 9. 10.	<i>b.</i> 51.	— 43. 44.	<i>a.</i> 397. <i>b.</i> 69.
		— 45.	<i>b.</i> 70.

	Pag.		Pag.
XVIII, 47.	<i>b.</i> 70.	XXII, 25.	<i>b.</i> 89.
— 48.	<i>b.</i> 70.	— 26.	<i>b.</i> 89.
XIX, 1.	<i>b.</i> 70. 71. 415.	— 27.	<i>b.</i> 89.
— 2.	<i>b.</i> 71.	— 28.	<i>b.</i> 90.
— 3.	<i>b.</i> 72.	— 29.	<i>b.</i> 90. 385.
— 4.	<i>b.</i> 72. 73. 111.	— 30.	<i>b.</i> 90.
— 5.	<i>b.</i> 74.	XXIII, 1.	<i>b.</i> 90.
— 7.	<i>b.</i> 74.	— 1. 2.	<i>b.</i> 94.
— 7—9.	<i>b.</i> 74.	— 2.	<i>b.</i> 161.
— 8.	<i>c.</i> 292.	— 3.	<i>b.</i> 90.
— 9.	<i>b.</i> 74. 75.	— 4.	<i>b.</i> 91. 92.
— 10.	<i>a.</i> 250.	— 5. <i>b.</i> 92—94. 146. 160.	
— 11.	<i>b.</i> 75.	— 6.	<i>b.</i> 95.
— 12.	<i>b.</i> 400.	XXIV, 1.	<i>b.</i> 95. <i>c.</i> 241.
— 13.	<i>b.</i> 75.	— 3.	<i>b.</i> 96.
XX, 1. 2.	<i>b.</i> 76. 77.	— 4.	<i>b.</i> 97. 98.
— 3.	<i>b.</i> 77.	— 6.	<i>b.</i> 98.
— 4.	<i>b.</i> 77.	— 7.	<i>b.</i> 99. <i>c.</i> 63. 244.
— 5.	<i>b.</i> 77. 78.	— 7. 8.	<i>b.</i> 98.
— 6.	<i>a.</i> 416. <i>b.</i> 78.	— 8.	<i>b.</i> 99. <i>c.</i> 63.
— 7.	<i>a.</i> 134.	— 9.	<i>c.</i> 63.
— 8.	<i>b.</i> 78.	— 10.	<i>b.</i> 99. <i>c.</i> 63.
XXI, 1.	<i>b.</i> 79.	XXV, 3.	<i>b.</i> 100.
— 2.	<i>b.</i> 79.	— 4.	<i>b.</i> 100. 101.
— 3.	<i>b.</i> 79.	— 5.	<i>b.</i> 101.
— 4.	<i>b.</i> 80.	— 7.	<i>b.</i> 101.
— 5.	<i>b.</i> 80. 81.	— 8. 9.	<i>b.</i> 102.
— 8.	<i>b.</i> 81.	— 9.	<i>b.</i> 100. 102.
— 9.	<i>b.</i> 81. 82.	— 16.	<i>b.</i> 102. <i>c.</i> 197.
— 10.	<i>b.</i> 82.	— 17. 18.	<i>b.</i> 102.
— 11.	<i>b.</i> 25. 82.	— 20.	<i>b.</i> 103.
— 12.	<i>b.</i> 82.	XXVI, 2.	<i>b.</i> 103.
— 13.	<i>b.</i> 83.	— 3.	<i>b.</i> 103. 104.
XXII, 1.	<i>b.</i> 83. 84. 123.	— 4. 5.	<i>b.</i> 104.
— 3.	<i>b.</i> 84.	— 6.	<i>b.</i> 105.
— 6.	<i>b.</i> 84.	— 8—10.	<i>b.</i> 105.
— 9.	<i>b.</i> 84. 85.	— 9.	<i>b.</i> 105.
— 9. 10.	<i>b.</i> 86.	— 10.	<i>b.</i> 105.
— 10.	<i>b.</i> 86.	XXVII, 1.	<i>a.</i> 278. 366.
— 11.	<i>b.</i> 86.		<i>b.</i> 106. 107.
— 12.	<i>b.</i> 86. 87.	— 2.	<i>b.</i> 107. 110.
— 12—14.	<i>a.</i> 325.	— 3. <i>a.</i> 278. 420. <i>b.</i> 108.	
— 14.	<i>a.</i> 390. <i>b.</i> 87.	— 4.	<i>b.</i> 109.
— 15.	<i>b.</i> 88. <i>c.</i> 73.	— 4. 5.	<i>b.</i> 109.
— 18. <i>a.</i> 397. <i>b.</i> 88. <i>c.</i> 111.		— 5.	<i>b.</i> 109—111.
— 20.	<i>b.</i> 88. 89.	— 6.	<i>b.</i> 111.
— 22.	<i>b.</i> 89.	— 8.	<i>b.</i> 111. 112.

	Pag.		Pag.
XXVII, 9.	c. 197.	XXXII, 11.	b. 133.
— 10.	b. 112.	— 17.	a. 134.
— 11.	b. 112.	XXXIII, 1.	b. 133. 394.
— 13.	c. 30.	— 2.	b. 133.
— 14.	b. 112. 113.	— 3.	b. 134.
XXVIII, 1.	b. 113. 114.	— 5.	b. 134.
— 2.	b. 115.	— 6.	b. 134.
— 3.	a. 47. b. 116. 117.	— 7.	b. 135.
— 4.	b. 117. 118.	— 8.	b. 135.
— 5.	b. 118.	— 9.	b. 135.
— 7.	b. 118.	— 10.	b. 136.
— 9.	b. 119.	— 12.	c. 290.
XXIX, 1.	b. 119. 120.	— 15.	b. 136.
— 3.	b. 120.	— 16.	a. 277.
— 6.	b. 120.	— 19.	b. 136.
— 7.	b. 120.	— 20.	b. 136.
— 8.	b. 121.	XXXIV.	a. 363. 364.
XXX.	b. 121.		b. 137.
—, 1.	b. 121. 122.	—, 1.	b. 137.
— 2.	b. 122.	— 2.	b. 89. 137.
— 3.	b. 121.	— 4.	b. 137.
— 4.	b. 123. 124.	— 5.	b. 137.
— 5.	b. 124.	— 6.	b. 138.
— 6.	b. 124.	— 7.	b. 138. c. 117.
— 7.	b. 125.		190. 191.
— 8. 9.	b. 126.	— 8.	a. 364. b. 138.
— 9.	b. 126. 127.	— 9.	a. 407. b. 138.
— 10.	b. 127.	— 10.	b. 33.
— 11.	b. 127. 310.	— 11.	b. 139.
— 12.	b. 127.	— 14.	b. 139.
XXXI, 1.	b. 128.	— 16.	b. 20. 58. c. 212.
— 2.	b. 128. 129.	— 18.	b. 139.
— 3.	b. 129.	— 19.	a. 413. 427. 447.
— 5.	b. 129.		b. 330.
— 6.	b. 130.	— 20.	b. 139.
— 8.	b. 130.	— 21.	b. 139.
— 9.	b. 130.	— 22.	b. 139.
— 15.	b. 130. 131.	XXXV, 1.	b. 140.
— 18.	b. 131.	— 2.	b. 140. 141.
— 20.	b. 131.	— 3.	b. 141. 142.
— 21.	b. 131.	— 4.	b. 142.
— 23.	b. 131. 132.	— 6.	b. 142.
XXXII, 1.	a. 346. b. 132.	— 8.	b. 142.
— 3.	b. 132. c. 223.	— 10.	b. 143.
— 5.	b. 132. c. 224.	— 12.	b. 143.
— 9.	a. 253. 346. b. 132.	— 13.	b. 143.
— 10.	a. 427. b. 133. 301.	— 16.	b. 143.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
XXXVIII, 18.	<i>b.</i> 259.	XLII, 2.	<i>b.</i> 312.
	266—268.	— 3.	<i>b.</i> 313.
— 19.	<i>b.</i> 236. 268. 269.	— 3. 4.	<i>a.</i> 43.
— 20.	<i>b.</i> 236. 270.	— 4.	<i>b.</i> 313.
— 20. 21.	<i>b.</i> 270.	— 5.	<i>b.</i> 314.
— 21.	<i>b.</i> 236. 270.	— 6.	<i>b.</i> 314. 360.
— 21. 22.	<i>b.</i> 236.	— 8.	<i>b.</i> 315.
— 22.	<i>b.</i> 270.	— 9.	<i>b.</i> 315.
XXXIX.	<i>b.</i> 151. 275. 276.	— 10.	<i>b.</i> 316.
—, 1.	<i>b.</i> 274. 276. 277.	XLIII, 1.	<i>b.</i> 316. 317.
	<i>c.</i> 119.	— 2.	<i>b.</i> 316.
— 1. 2.	<i>b.</i> 278. 279. 281.	— 3.	<i>b.</i> 317.
	298.	— 4.	<i>b.</i> 318.
— 2.	<i>b.</i> 271. 280. 281.	— 5.	<i>b.</i> 318. 319.
— 3.	<i>b.</i> 271. 281. 282.	XLIV, 1.	<i>b.</i> 319.
	284.	— 2.	<i>b.</i> 319.
— 4.	<i>b.</i> 271. 284. 286.	— 3.	<i>b.</i> 320.
	287.	— 4.	<i>b.</i> 320.
— 5.	<i>b.</i> 271. 273. 287.	— 5.	<i>a.</i> 308. <i>b.</i> 320.
	— 289.	— 8.	<i>b.</i> 321.
— 6.	<i>b.</i> 272. 290. 291.	— 10.	<i>b.</i> 321.
	293. 294. 296.	— 11.	<i>b.</i> 321.
— 7.	<i>b.</i> 174. 272. 296.	— 12.	<i>b.</i> 322.
— 8.	<i>b.</i> 272. 297.	— 13.	<i>b.</i> 322.
— 9.	<i>b.</i> 272. 298. 299.	— 14.	<i>b.</i> 322.
— 10.	<i>b.</i> 299. 301.	— 15.	<i>b.</i> 322.
— 11.	<i>b.</i> 300—302. 304.	— 16.	<i>b.</i> 323.
— 12.	<i>b.</i> 273. 304. 305.	— 17.	<i>b.</i> 323.
— 13.	<i>a.</i> 245. <i>b.</i> 305.	— 18.	<i>b.</i> 323.
XL, 2.	<i>b.</i> 97. 265. 307.	— 19.	<i>b.</i> 323. <i>c.</i> 198.
— 3.	<i>b.</i> 307.	— 20.	<i>b.</i> 324.
— 6.	<i>b.</i> 307.	— 22.	<i>b.</i> 324.
— 7.	<i>b.</i> 307.	— 23.	<i>b.</i> 324.
— 8.	<i>b.</i> 308.	— 24.	<i>a.</i> 393.
— 9.	<i>b.</i> 308.	— 25.	<i>c.</i> 73.
— 12.	<i>b.</i> 308.	— 26.	<i>b.</i> 324.
— 14.	<i>b.</i> 309.	XLV.	<i>a.</i> 359.
— 17.	<i>b.</i> 309.	—, 1.	<i>b.</i> 325.
XLI, 1.	<i>b.</i> 309.	— 2.	<i>b.</i> 325.
— 3.	<i>b.</i> 310.	— 3.	<i>b.</i> 326.
— 5.	<i>b.</i> 310.	— 3. 4.	<i>c.</i> 209.
— 6.	<i>b.</i> 310.	— 4.	<i>b.</i> 326.
— 8.	<i>b.</i> 311. 394.	— 5.	<i>b.</i> 327. <i>c.</i> 209.
— 10.	<i>b.</i> 311.	— 6.	<i>b.</i> 327.
— 11.	<i>b.</i> 311.	— 9.	<i>b.</i> 327.
— 12.	<i>b.</i> 312.	— 10.	<i>a.</i> 360. <i>b.</i> 328.
XLII, 1.	<i>a.</i> 352.	— 13.	<i>b.</i> 328.

		Pag.			Pag.
XLV, 14.		<i>b.</i> 329.	L, 2.		<i>b.</i> 345.
— 15.		<i>b.</i> 329.	— 3.	<i>b.</i> 345.	346.
— 16.		<i>b.</i> 329.	— 4.		<i>b.</i> 346.
XLVI, 1.		<i>b.</i> 329.	— 5. 6.		<i>b.</i> 347.
— 2.		<i>b.</i> 330.	— 7—15.		<i>a.</i> 435.
— 3.		<i>b.</i> 330.	— 8.		<i>b.</i> 347.
— 4.		<i>b.</i> 330.	— 10.		<i>b.</i> 347.
— 5.		<i>b.</i> 331.	— 13.		<i>b.</i> 348.
— 6.	<i>a.</i> 361.	<i>b.</i> 331.	— 16.		<i>b.</i> 348.
— 9.		<i>b.</i> 331.	— 17.		<i>b.</i> 348.
— 10.	<i>a.</i> 361.	<i>b.</i> 332.	— 18.		<i>b.</i> 349.
XLVII, 1.		<i>b.</i> 332.	333.	— 21.	<i>b.</i> 345. 349.
— 3.		<i>b.</i> 333.	— 22.		<i>b.</i> 349.
— 4.		<i>b.</i> 333.	— 23.		<i>b.</i> 349.
— 5.		<i>b.</i> 334.	LI.		<i>a.</i> 368.
— 6.		<i>b.</i> 334.	—, 1.		<i>b.</i> 351.
— 7.		<i>b.</i> 334.	— 2.		<i>b.</i> 351.
— 8.		<i>b.</i> 334.	— 3.		<i>b.</i> 207. 249.
— 9.		<i>b.</i> 334.	— 4.	<i>b.</i> 207.	317. 352.
XLVIII, 1.		<i>b.</i> 335.			<i>c.</i> 148.
— 2.	<i>b.</i> 335.	336.	— 9.		<i>b.</i> 312.
— 4.		<i>b.</i> 336.	— 10.		<i>c.</i> 81.
— 7.		<i>b.</i> 336.	— 11.	<i>a.</i> 330.	<i>b.</i> 270.
— 8.		<i>b.</i> 336.	— 12.		<i>b.</i> 352.
— 10.		<i>b.</i> 337.	— 16. 17.		<i>a.</i> 436.
— 11.		<i>b.</i> 337.	— 17.	<i>a.</i> 402. 436.	<i>b.</i> 139.
— 13.	<i>b.</i> 337.	338.	— 18.		<i>b.</i> 131.
— 13. 14.		<i>b.</i> 338.	LII, 1.	<i>a.</i> 365.	<i>b.</i> 353. 354.
XLIX, 1.	<i>b.</i> 338.	359.	— 1. 2.		<i>b.</i> 354.
— 2.		<i>a.</i> 430.	— 2.		<i>b.</i> 354.
— 3. 4.		<i>b.</i> 339.	— 3.		<i>b.</i> 354.
— 5.		<i>b.</i> 340.	— 4.		<i>b.</i> 354.
— 6.		<i>b.</i> 340.	— 5.		<i>b.</i> 354.
— 7.		<i>b.</i> 341.	— 7.		<i>b.</i> 355.
— 7. 8.		<i>b.</i> 340.	— 8.		<i>b.</i> 355.
— 8.		<i>b.</i> 341.	— 9.		<i>b.</i> 355.
— 8. 9.		<i>b.</i> 341.	LIII, 1.		<i>b.</i> 356.
— 9. 10.		<i>b.</i> 341.	— 5.		<i>b.</i> 356.
— 11.		<i>b.</i> 342.	343.	— 6.	<i>b.</i> 357.
— 12.	<i>b.</i> 18.	343.	<i>c.</i> 149.	LIV.	<i>a.</i> 369.
— 13.		<i>b.</i> 343.	—, 1.		<i>b.</i> 57. 358.
— 14.		<i>b.</i> 343.	344.	— 3.	<i>b.</i> 357. 358.
— 15.		<i>b.</i> 344.	— 4.		<i>b.</i> 358.
— 16.		<i>b.</i> 344.	— 5.		<i>b.</i> 358.
— 17.		<i>b.</i> 344.	— 6.		<i>b.</i> 358.
— 20.		<i>b.</i> 344.	— 7.		<i>b.</i> 358.
L, 1.		<i>b.</i> 345.	LV, 1.	<i>a.</i> 366.	<i>b.</i> 359.

		Pag.		Pag.
LV, 2.	<i>b.</i> 359.	360.	LIX, 11.	<i>b.</i> 374.
— 2. 3.	<i>b.</i> 360.	360.	— 12. 13.	<i>b.</i> 374.
— 3.	<i>b.</i> 360.	361.	LX, 1.	<i>b.</i> 375.
— 4.	<i>b.</i> 360.	361.	— 2.	<i>b.</i> 375.
— 5.	<i>b.</i> 361.	361.	— 2—4.	<i>a.</i> 434.
— 6. <i>b.</i> 362.	<i>c.</i> 203.	284.	— 3.	<i>b.</i> 375.
— 7.	<i>b.</i> 362.	362.	— 4.	<i>b.</i> 376.
— 8.	<i>b.</i> 362.	362.	— 4. 5.	<i>a.</i> 455.
— 9.	<i>b.</i> 362.	363.	— 6—8.	<i>a.</i> 359.
— 10. 11.	<i>b.</i> 370.	370.	— 12.	<i>b.</i> 42.
— 11.	<i>b.</i> 363.	370.	LXI, 1.	<i>b.</i> 376.
— 15.	<i>b.</i> 8. 363.	364.	— 2.	<i>b.</i> 376. 377.
— 17.	<i>b.</i> 364.	365.	— 2. 3.	<i>b.</i> 377.
— 19.	<i>b.</i> 365.	365.	— 3.	<i>b.</i> 377.
— 22.	<i>b.</i> 365.	365.	— 4.	<i>b.</i> 378.
LVI	<i>a.</i> 361.	361.	— 5.	<i>b.</i> 378.
—, 1. <i>a.</i> 361. <i>b.</i> 365.	<i>c.</i> 199.	365.	— 8.	<i>b.</i> 379.
— 4.	<i>b.</i> 366.	366.	LXII.	<i>b.</i> 380.
— 6.	<i>b.</i> 366.	366.	—, 1.	<i>b.</i> 380. <i>c.</i> 244.
— 13.	<i>b.</i> 366.	366.	— 2.	<i>b.</i> 381.
LVII.	<i>a.</i> 362.	362.	— 3.	<i>b.</i> 381.
—, 1.	<i>b.</i> 366.	366.	— 4.	<i>b.</i> 380. 381.
— 1. 2.	<i>b.</i> 367.	367.	— 5.	<i>b.</i> 168. 381.
— 3.	<i>a.</i> 361. <i>b.</i> 367.	367.	— 8.	<i>b.</i> 381. 382.
— 4.	<i>b.</i> 367.	367.	— 9.	<i>b.</i> 382.
— 5.	<i>b.</i> 368.	368.	— 10.	<i>b.</i> 383.
— 6.	<i>a.</i> 149.	368.	— 12.	<i>b.</i> 382.
— 8.	<i>b.</i> 368.	368.	LXIII, 1.	<i>b.</i> 383. 384.
— 9.	<i>b.</i> 368.	368.	— 1. 2.	<i>b.</i> 383. <i>c.</i> 283.
— 10.	<i>b.</i> 368.	368.	— 2.	<i>b.</i> 384.
— 11.	<i>b.</i> 368.	368.	— 3.	<i>b.</i> 384.
LVIII, 1.	<i>b.</i> 369.	369.	— 4.	<i>b.</i> 384.
— 2.	<i>b.</i> 369. 370.	370.	— 5.	<i>b.</i> 385.
— 3.	<i>b.</i> 370.	370.	— 6.	<i>b.</i> 385.
— 4.	<i>b.</i> 371. <i>c.</i> 156.	371.	— 6. 7.	<i>a.</i> 84.
— 4. 5.	<i>a.</i> 173.	371.	— 8.	<i>b.</i> 306. 385.
— 6.	<i>a.</i> 390. <i>b.</i> 371.	371.	— 9.	<i>b.</i> 386.
— 7.	<i>b.</i> 372.	372.	— 10.	<i>b.</i> 386.
— 8.	<i>b.</i> 372.	372.	LXIV, 1.	<i>b.</i> 386.
— 10.	<i>b.</i> 372.	372.	— 2.	<i>b.</i> 387.
LIX.	<i>a.</i> 362.	362.	— 3.	<i>b.</i> 387.
—, 1.	<i>b.</i> 373.	373.	— 4.	<i>b.</i> 387.
— 3.	<i>b.</i> 373.	373.	— 5.	<i>b.</i> 388.
— 4.	<i>b.</i> 373. 374.	374.	— 6.	<i>b.</i> 388.
— 5.	<i>b.</i> 373.	373.	— 7.	<i>b.</i> 388.
— 7.	<i>b.</i> 374.	374.	— 9.	<i>b.</i> 395.
— 9.	<i>b.</i> 373.	373.	— 10.	<i>b.</i> 389.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

		Pag.			Pag.
LXXI, 13.		<i>b.</i> 418.	LXXIII, 27.		<i>b.</i> 4. 23.
— 14.		<i>b.</i> 416. 419.			<i>c.</i> 7. 99.
— 15.		<i>b.</i> 419.	— 28.		<i>c.</i> 7.
— 16.		<i>b.</i> 419.	LXXIV, 1.		<i>c.</i> 7. 8.
— 18.		<i>b.</i> 419.	— 2.		<i>c.</i> 8.
— 19.		<i>b.</i> 419.	— 3. 4.		<i>c.</i> 8.
— 20.		<i>b.</i> 419.	— 5. 6.		<i>c.</i> 9.
— 21.		<i>b.</i> 417.	— 7.		<i>c.</i> 9.
— 22.		<i>b.</i> 420.	— 11.		<i>c.</i> 9.
LXXII.		<i>a.</i> 366. <i>c.</i> 1.	— 12.		<i>c.</i> 10.
—, 1.		<i>a.</i> 366. <i>c.</i> 1.	— 13.		<i>c.</i> 10.
— 2.		<i>c.</i> 1.	— 17.		<i>c.</i> 10.
— 3.		<i>c.</i> 1.	— 18.		<i>c.</i> 10.
— 4.		<i>c.</i> 2.	— 19.		<i>c.</i> 10.
— 6. <i>a.</i> 273.	<i>b.</i> 393.	<i>c.</i> 2.	— 20.		<i>c.</i> 11.
— 7.	<i>a.</i> 218. 219.		— 22.		<i>c.</i> 11.
	<i>b.</i> 177. <i>c.</i> 2.	LXXV.		<i>a.</i> 362. <i>c.</i> 12.	
— 8.	<i>a.</i> 366.	—, 1.		<i>a.</i> 355. <i>c.</i> 12.	
— 8. 9.	<i>a.</i> 148.	— 1. 2.		<i>c.</i> 12. 13.	
— 9. 10.	<i>a.</i> 148.	— 2.		<i>c.</i> 12.	
— 11.	<i>a.</i> 148. <i>c.</i> 3.	— 3.	<i>a.</i> 216. 355.	<i>c.</i> 13.	
— 15.	<i>c.</i> 3.	— 5.		<i>c.</i> 190.	
— 16.	<i>c.</i> 4.	— 8.	<i>b.</i> 375. <i>c.</i> 13.	184.	
— 17.	<i>a.</i> 367. <i>c.</i> 4.	— 10.	<i>a.</i> 308. <i>c.</i> 189.		
— 19.	<i>a.</i> 367.	LXXVI, 1.	<i>a.</i> 355. <i>c.</i> 261.		
— 20.	<i>a.</i> 366.	— 1. 2.		<i>c.</i> 14.	
LXXIII, 1.	<i>a.</i> 352. <i>c.</i> 4.	— 2.		<i>c.</i> 14. 15.	
— 2. <i>a.</i> 45. <i>b.</i> 36. 92. 202.	207. 265. <i>c.</i> 278.	— 3.		<i>a.</i> 355. <i>c.</i> 15.	
	<i>c.</i> 151.	— 4.		<i>c.</i> 15.	
— 2. 3.	<i>c.</i> 4.	— 5.	<i>a.</i> 418. <i>c.</i> 15.		
— 3.	<i>c.</i> 5.	— 6.	<i>a.</i> 418. <i>c.</i> 16.		
— 4.	<i>b.</i> 92.	— 9.	<i>a.</i> 356.		
— 4—6.	<i>b.</i> 265.	— 11. 12.	<i>c.</i> 16.		
— 5.	<i>b.</i> 301.	LXXVII, 1.	<i>c.</i> 16.		
— 5. 6.	<i>c.</i> 5.	— 2.	<i>c.</i> 17.		
— 6.	<i>c.</i> 5.	— 2. 3.	<i>c.</i> 17.		
— 7.	<i>c.</i> 5.	— 4.	<i>c.</i> 17. 196.		
— 9.	<i>c.</i> 5.	— 5.	<i>c.</i> 17.		
— 11.	<i>c.</i> 5.	— 6.	<i>c.</i> 18. 196.		
— 12.	<i>b.</i> 24.	— 8.	<i>c.</i> 18.		
— 13.	<i>c.</i> 5.	— 10.	<i>c.</i> 18.		
— 16.	<i>c.</i> 6.	— 13.	<i>c.</i> 18. 19.		
— 17.	<i>c.</i> 6.	— 14.	<i>c.</i> 19.		
— 20. <i>a.</i> 337. <i>b.</i> 292.	<i>c.</i> 6.	— 16.	<i>b.</i> 176. <i>c.</i> 19.		
— 21.	<i>c.</i> 6.	— 18.	<i>c.</i> 19.		
— 25.	<i>c.</i> 6.	— 19.	<i>c.</i> 19. 20.		
— 26.	<i>c.</i> 7.	LXXVIII, 1.	<i>c.</i> 226.		

	Pag.		Pag.
LXXVIII, 2.	c. 226.	LXXXIII, 12.	c. 25.
— 7.	c. 20.	— 13.	c. 25.
— 9.	c. 20.	— 16.	c. 25.
— 12.	c. 226.	— 17.	c. 25.
— 13.	c. 226.	LXXXIV.	a. 357. b. 15.
— 17.	c. 20.	—, 1. 2.	a. 357.
— 19.	c. 20.	— 3.	a. 358.
— 21.	c. 20.	— 4.	c. 25.
— 23.	c. 21.	— 5.	b. 113.
— 25.	c. 21.	— 9. 10.	a. 358.
— 27.	c. 21.	LXXXV, 2.	c. 25.
— 34. 35.	a. 403.	— 7.	b. 39.
— 39.	c. 21.	— 8.	c. 196.
— 45.	c. 21.	— 10.	c. 26.
— 51.	c. 21.	— 11.	a. 151.
— 54.	c. 21.	— 13.	c. 26.
— 55.	c. 21.	LXXXVI, 2.	c. 26.
— 56.	c. 22.	— 14.	c. 26.
— 57.	c. 22.	LXXXVII, 5.	c. 26.
— 60.	c. 22.	— 7.	c. 27.
— 62.	c. 22.	LXXXVIII, 3.	c. 27.
— 63.	c. 22.	— 5.	c. 27.
— 68.	c. 22.	— 7.	c. 27.
LXXIX, 8.	b. 33. 170.	— 10.	c. 27.
		c. 22.	c. 28.
		c. 23.	c. 28.
LXXX, 2.		c. 23.	c. 28.
— 5.		c. 23.	a. 405.
— 7.		c. 23.	c. 28.
— 8. a. 360. b. 59.	c. 23.	— 30—33.	c. 28.
		LXXXIX, 1.	c. 28.
		191.	c. 88.
— 10.		c. 23.	c. 28.
— 12.	c. 191.	— 5.	c. 28.
— 17.	c. 23.	— 12.	a. 64.
— 18.	c. 23.	— 15.	c. 28.
LXXXI.	c. 23.	— 17.	c. 29.
—, 1.	b. 15.	— 19.	c. 29.
— 3.	a. 357.	— 20.	b. 42. c. 29.
— 5.	c. 164.	— 20—29.	a. 410.
— 9.	c. 24.	— 22.	c. 29.
— 10.	c. 24.	— 25.	c. 29.
— 11. 12.	a. 308. c. 24.	— 29.	c. 29.
— 12.	a. 357.	— 30—32.	a. 428. b. 91.
— 16.	c. 24.	— 31.	c. 29.
LXXXII, 6. b. 264.	c. 158.	— 32.	b. 17. c. 29.
— 6. 7.	c. 134.	— 32. 33.	a. 401.
— 7. b. 264. c. 24.	a. 429.	— 44.	c. 30.
LXXXIII, 4.	c. 24. 58.	— 45.	c. 30.
	c. 24.	— 48.	c. 30.

	Pag.	
LXXXIX, 50.	c. 30.	XCV, 10.
— 51.	c. 30.	— 11.
XC.	a. 352.	XCVI, 1.
—, 1.	a. 352. 353.	— 4.
— 5.	c. 31.	— 5.
— 9.	c. 31.	— 10.
— 10.	c. 31.	— 11.
— 12.	c. 31.	— 12.
— 17.	c. 31.	XCVII, 1.
XCI, 1.	a. 353.	— 3.
— 4.	a. 438. c. 31.	— 10.
— 4. 5.	c. 32.	— 12.
— 5.	c. 32.	XCVIII.
— 6.	c. 32.	—, 1.
— 7.	a. 246.	— 2.
— 10.	c. 32.	— 8.
— 11.	c. 32.	XCIX.
— 12.	c. 32.	—, 1.
— 16.	c. 32.	— 4.
XCII.	a. 353. 363.	— 5.
—, 1.	a. 353.	— 5—7.
— 2.	a. 363.	— 6.
— 3.	c. 32.	— 6. 7.
— 6.	c. 33.	— 6—8.
— 9.	c. 33.	— 7.
— 10.	c. 33.	— 9.
— 12.	a. 250.	C.
— 13.	a. 363. b. 390.	—, 1.
	391. c. 33.	— 3.
— 15.	c. 33.	— 4.
XCIII, 1.	a. 353.	CL
— 3.	c. 33.	—, 1.
— 4.	c. 33.	— 5.
XCIV, 1.	a. 353.	— 6.
— 2.	c. 34.	— 8. a.
— 5.	c. 34.	CII, 7.
— 10.	a. 340.	— 9.
— 13.	c. 34.	— 11. 12.
— 15.	c. 34.	— 24.
— 18.	c. 34.	— 26.
— 19.	c. 35.	— 27.
— 20.	c. 35.	CIII, 1. a.
— 23.	c. 35.	— 5. b.
XCV, 1.	a. 353.	— 11.
— 4.	c. 35.	— 15.
— 6.	c. 35.	— 16.
— 7.	c. 35.	— 17.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
CXVI, 2.	c. 55.	CXIX, 18.	c. 72.
— 3.	c. 55.	— 19.	<i>a.</i> 215.
— 4.	c. 56.	— 20.	c. 72.
— 5.	c. 56.	— 21.	c. 72.
— 7.	c. 56.	— 23.	c. 73.
— 8.	<i>c.</i> 56. 57.	— 25.	<i>c.</i> 73. 202.
— 10.	c. 57.	— 27.	c. 73.
— 11.	c. 57.	— 28.	c. 74.
— 12.	c. 58.	— 29.	<i>b.</i> 162. c. 74.
— 13.	<i>c.</i> 58. 59.	— 32.	c. 74.
— 14.	<i>c.</i> 58. 59.	— 33.	c. 75.
— 15.	c. 59.	— 34.	c. 75.
— 16.	<i>c.</i> 58—60.	— 40.	c. 75.
— 17.	<i>c.</i> 59. 60.	— 42.	c. 76.
— 18.	c. 59.	— 43.	c. 76.
— 19.	<i>c.</i> 59. 60.	— 45.	c. 76.
CXVIII, 2.	c. 60.	— 46.	c. 77.
— 3.	c. 61.	— 47.	c. 77.
— 4.	c. 61.	— 49.	c. 77.
— 5.	c. 61.	— 50.	c. 77.
— 6.	c. 62.	— 51.	c. 78.
— 10.	c. 62.	— 53.	c. 78.
— 12.	c. 62.	— 54.	c. 78.
— 14.	<i>a.</i> 315. <i>c.</i> 62. 63.	— 55.	c. 79.
— 16.	<i>b.</i> 68.	— 56.	c. 79.
— 17.	<i>c.</i> 63.	— 57.	c. 79.
— 19.	<i>b.</i> 99. <i>c.</i> 63.	— 58.	c. 79.
— 20.	<i>c.</i> 64.	— 59.	c. 80.
— 22.	<i>c.</i> 64.	— 60.	c. 80.
— 23.	<i>c.</i> 64.	— 61.	c. 80.
— 24.	<i>c.</i> 65.	— 62.	c. 80.
— 26.	<i>c.</i> 65.	— 70.	c. 80.
— 27.	<i>c.</i> 66.	— 71.	<i>c.</i> 81. 191.
— 28.	<i>c.</i> 66. 67.	— 78.	c. 81.
— 29.	<i>c.</i> 67.	— 79.	c. 81.
CXIX, 1.	<i>c.</i> 67.	— 80.	c. 81.
— 3.	<i>c.</i> 69.	— 82.	c. 81.
— 4.	<i>c.</i> 69.	— 83.	c. 82.
— 5.	<i>c.</i> 69. 70.	— 84.	c. 82.
— 6.	<i>c.</i> 70.	— 85.	c. 82.
— 7.	<i>c.</i> 70.	— 87.	c. 83.
— 8.	<i>c.</i> 70.	— 88.	c. 83.
— 11.	<i>c.</i> 71.	— 89.	<i>c.</i> 83. 84.
— 12.	<i>c.</i> 71.	— 90.	c. 84.
— 14.	<i>c.</i> 71.	— 91.	c. 84.
— 16.	<i>c.</i> 71.	— 92.	c. 84.
— 17.	<i>b.</i> 64. <i>c.</i> 72.	— 96.	c. 85.

	Pag.		Pag.
CXIX, 97.	c. 85.	CXIX. 161.	c. 102.
— 98.	c. 86.	— 164.	c. 102.
— 99.	c. 86.	87. — 165.	a. 219. c. 103.
— 100.	c. 87.	— 166.	c. 103.
— 101.	c. 87.	— 169.	c. 104.
— 102.	c. 87.	— 170.	c. 105.
— 103.	a. 250. c. 88.	— 171.	c. 105.
— 104.	c. 88.	— 175.	c. 106.
— 105.	a. 40.	— 176.	c. 106.
— 106.	c. 88.	89. CXX.	c. 107.
— 108.	c. 89.	—, 1.	c. 107.
— 109.	c. 89.	90. — 2.	c. 108.
— 110.	c. 90.	— 4.	b. 66. c. 108.
— 111.	c. 90.	— 5.	c. 109.
— 112.	c. 90.	— 6.	a. 43. b. 39. 286.
— 113.	c. 91.	— 6. 7.	b. 168.
— 114.	c. 92.	CXXI, 1.	a. 16. c. 109.
— 115.	c. 92.	— 2.	c. 110.
— 116.	c. 92.	— 3.	c. 110.
— 117.	c. 92.	— 6.	c. 110. 195.
— 119.	c. 93.	— 8.	c. 110.
— 120.	c. 93.	CXXII, 1.	c. 111.
— 121.	c. 94.	— 1. 2.	c. 111.
— 125.	c. 94.	— 2.	c. 111.
— 126.	c. 94.	— 3.	c. 111.
— 128.	c. 95.	— 4.	c. 111.
— 129.	c. 95.	— 5.	c. 112.
— 131.	c. 95.	275. CXXIII, 1.	c. 112.
— 133.	c. 96.	— 2.	c. 112. 113.
— 136.	c. 96.	— 3.	c. 113.
— 137.	c. 97.	— 4.	c. 113.
— 139.	c. 96.	CXXIV, 1.	c. 60. 114.
— 140.	c. 97.	— 1. 2.	c. 114.
— 142.	c. 97.	197. — 2.	c. 114.
— 143.	c. 98.	— 2. 3.	b. 321. c. 195.
— 144.	c. 98.	— 3.	c. 115.
— 145.	c. 99.	— 4.	c. 115.
— 147.	c. 99.	— 7.	c. 115. 116. 205.
— 150.	c. 99.	CXXV, 1.	c. 117.
— 151.	c. 99.	— 2.	c. 117.
— 152.	c. 100.	— 3.	c. 117. 118.
— 153.	c. 100.	CXXVI, 1.	c. 118.
— 155.	c. 100.	101. — 1. 2.	c. 119.
— 156.	c. 101.	— 2.	c. 119. 120.
— 157.	c. 101.	— 3.	c. 119.
— 158.	c. 102.	— 4.	c. 120.
— 159.	c. 102.	— 5.	c. 120.

	Pag.		Pag.
CXXVII, 1.	<i>a.</i> 450. <i>b.</i> 352.	CXXXVI, 15.	<i>c.</i> 136.
— 2.	<i>c.</i> 120. 121.	— 23.	<i>c.</i> 136.
— 3.	<i>c.</i> 121. 122.	— 25.	<i>c.</i> 136.
CXXVIII, 1.	<i>c.</i> 122.	CXXXVII, 1.	<i>c.</i> 119. 137.
— 2.	<i>c.</i> 123.	— 2.	<i>c.</i> 137.
— 3.	<i>b.</i> 15. <i>c.</i> 123. 124.	— 3.	<i>c.</i> 137.
— 4.	151.	— 4.	<i>c.</i> 163.
— 6.	<i>c.</i> 124.	— 7.	<i>c.</i> 137. 215.
CXXIX, 1.	<i>c.</i> 61. 114. 125.	— 9.	<i>a.</i> 136. <i>c.</i> 138.
— 3.	<i>c.</i> 125.	CXXXIX, 1.	<i>c.</i> 138. 139.
— 6.	<i>c.</i> 125.	— 2.	<i>c.</i> 139.
CXXX, 1.	<i>b.</i> 412. <i>c.</i> 126.	— 3.	<i>c.</i> 139.
— 2.	<i>c.</i> 126.	— 4.	<i>c.</i> 139.
— 3.	<i>c.</i> 126.	— 4. 5.	<i>c.</i> 139.
— 4.	<i>c.</i> 127.	— 6.	<i>c.</i> 139.
— 4. 5.	<i>c.</i> 127.	— 8.	<i>c.</i> 140.
— 5. 6.	<i>c.</i> 127.	— 11.	<i>c.</i> 141.
— 6. 7.	<i>c.</i> 128.	— 13.	<i>c.</i> 141.
— 8.	<i>c.</i> 127.	— 15.	<i>c.</i> 141.
CXXXI, 1.	<i>c.</i> 128.	— 16.	<i>c.</i> 141. 142.
— 2.	<i>c.</i> 128.	— 18.	<i>c.</i> 142.
— 3.	<i>a.</i> 437. <i>c.</i> 128.	— 21.	<i>a.</i> 422.
CXXXII, 1.	<i>c.</i> 129.	— 21. 22.	<i>b.</i> 269.
— 5.	<i>c.</i> 129.	— 22.	<i>b.</i> 26. <i>c.</i> 142.
— 6.	<i>c.</i> 129.	— 23.	<i>c.</i> 138. 142.
— 9.	<i>c.</i> 129.	CXL, 2.	<i>c.</i> 143.
— 14.	<i>c.</i> 216.	— 3.	<i>c.</i> 143. 156.
CXXXIII, 2.	<i>c.</i> 130.	— 4.	<i>c.</i> 143.
— 3.	<i>c.</i> 130.	— 10.	<i>c.</i> 144.
CXXXIV, 1.	<i>c.</i> 131. 132.	— 12.	<i>c.</i> 144.
— 1. 2.	<i>c.</i> 131.	— 13.	<i>c.</i> 144.
— 2.	<i>c.</i> 131.	CXLI, 2.	<i>a.</i> 305. <i>b.</i> 62.
CXXXV, 1. 2.	<i>c.</i> 131. 132.	— 3.	116. <i>c.</i> 144.
— 2.	<i>c.</i> 132.	— 4.	<i>c.</i> 145.
— 5.	<i>c.</i> 132.	— 5.	<i>a.</i> 313.
— 6.	<i>c.</i> 132.	— 10.	<i>b.</i> 94. <i>c.</i> 145.
— 7.	<i>c.</i> 133.	CXLII, 1.	<i>c.</i> 145. 201.
— 12.	<i>c.</i> 133.	— 2.	<i>c.</i> 145.
— 19.	<i>c.</i> 117.	— 3.	<i>b.</i> 305. <i>c.</i> 145.
— 20.	<i>c.</i> 117.	— 4.	<i>c.</i> 146. 148.
— 21.	<i>c.</i> 133.	— 5.	<i>c.</i> 146.
CXXXVI, 1.	<i>c.</i> 134.	— 6.	<i>c.</i> 146.
— 2.	<i>c.</i> 134.	— 7.	<i>c.</i> 147.
— 4.	<i>c.</i> 135.	CXLIII, 1.	<i>c.</i> 147. 199.
— 6.	<i>c.</i> 135.	— 2.	<i>c.</i> 147.
		— 6.	<i>c.</i> 148.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
V, 8.	c. 230.	XXX, 20.	c. 233.
— 15.	c. 96.	— 27.	c. 233.
VI, 4.	c. 74.	— 31.	c. 234.
— 4. 5.	a. 418. c. 15.	XXXI, 8.	b. 220. c. 119.
— 6.	c. 251. 252.		<i>Job.</i>
— 7. 8.	c. 84.		
— 26.	c. 230.	I, 1.	c. 58.
VII, 4.	c. 124.	— 7.	b. 25.
— 12.	b. 105. 111.	— 11.	b. 192.
VIII, 10.	a. 406.	— 16.	b. 111.
— 22.	c. 69.	— 17.	a. 335.
— 24.	c. 259.	II, 10.	a. 452. b. 41.
— 30.	c. 230.	III, 3.	a. 223.
IX, 3.	a. 416.	— 11.	a. 419.
— 4. 5.	a. 416.	— 13. 14.	a. 418. 419.
— 5.	b. 411.	— 13—15.	a. 419.
— 8.	b. 239.	V, 23.	c. 11.
— 9.	b. 25. c. 286.	VI, 14.	c. 201.
X, 22.	c. 231.	VIII, 9.	c. 31.
— 23.	c. 231.	— 21.	c. 171.
XI, 29.	c. 231.	IX, 9.	c. 41.
— 30.	c. 231.	— 34.	b. 53.
XII, 5.	c. 89.	X, 11.	b. 46.
— 26.	c. 231.	XIV, 4. 5.	c. 127.
XIII, 8.	a. 448. b. 179.	XVIII, 5.	a. 219.
— 9.	191. c. 2.	XIX, 1.	a. 335. 336.
— 22.	a. 219. c. 195.	— 3.	a. 336.
— 24.	c. 125.	— 7.	a. 336.
XVI, 14.	b. 92.	— 21.	b. 192.
XVIII, 17.	c. 232.	XX, 6.	a. 337.
— 18.	a. 313. b. 25.	— 14.	a. 338.
— 21.	132. 260.	— 15.	a. 337. 338.
XX, 9.	a. 193.	— 17.	a. 338.
XXI, 22.	b. 124.	— 19.	a. 338.
XXII, 4.	c. 126.	— 28.	a. 338.
— 20.	a. 160.	XXI, 7.	a. 339.
XXIII, 5.	b. 90.	— 12.	a. 339.
XXIV, 13.	a. 184.	— 13.	a. 339.
XXV, 16.	c. 284.	XXII, 2.	a. 340.
XXVI, 13.	c. 251. 252.	— 4.	a. 340.
XXVIII, 12.	b. 301. c. 251.	— 6.	a. 340. 341.
— 22.	a. 313.	— 8.	a. 341.
XXIX, 8.	c. 232.	— 25.	a. 341.
XXX, 18.	b. 344.	— 27.	a. 341.
— 19.	b. 172.	— 29.	a. 342.
	c. 232.	XXV, 4.	a. 333.
	c. 233.	XXVI, 7.	c. 42. 135.

		Pag.			Pag.
XXVII, 1.	<i>a.</i>	342.	I, 6.	<i>c.</i>	175.
— 6.	<i>a.</i>	343.	— 7.	<i>c.</i>	176.
XXIX, 9.	<i>a.</i>	343.	— 8.	<i>c.</i>	177. 178.
— 14.	<i>a.</i>	343.	— 9.	<i>c.</i>	178 — 180.
XXXII, 6.	<i>a.</i>	343. 344.	— 10.	<i>c.</i>	180.
— 10.	<i>a.</i>	344.	— 11.	<i>c.</i>	181. 182.
— 11.	<i>a.</i>	344.	— 12.	<i>c.</i>	194.
— 12.	<i>a.</i>	344.	— 13.	<i>c.</i>	182.
— 18.	<i>a.</i>	344. 345.	— 14.	<i>c.</i>	183.
— 19.	<i>c.</i>	293.	— 15.	<i>c.</i>	184.
— 20.	<i>a.</i>	345.	— 16.	<i>c.</i>	185. 186.
XXXV, 5.	<i>a.</i>	345.	— 17.	<i>c.</i>	186.
— 6.	<i>a.</i>	345.	— 18.	<i>c.</i>	187.
— 10.	<i>a.</i>	346.	— 19.	<i>c.</i>	187.
— 11.	<i>a.</i>	346.	— 20.	<i>c.</i>	188.
XL, 7.	<i>a.</i>	347.	— 21.	<i>c.</i>	188.
— 8.	<i>a.</i>	347. 348. 447.	— 22.	<i>c.</i>	189.
— 10.	<i>a.</i>	348.	II, 3.	<i>c.</i>	189.
— 16.	<i>b.</i>	254.	— 4.	<i>c.</i>	190.
— 21.	<i>b.</i>	12.	— 5.	<i>c.</i>	190.
XLI, 5.	<i>a.</i>	348.	— 6.	<i>c.</i>	191.
— 6.	<i>a.</i>	349.	— 7.	<i>c.</i>	192.
— 7.	<i>a.</i>	349.	— 8.	<i>c.</i>	192.
— 13.	<i>a.</i>	349.	— 9.	<i>c.</i>	192.
— 16.	<i>a.</i>	349.	— 10.	<i>c.</i>	193.
— 18.	<i>a.</i>	350.	— 11.	<i>c.</i>	193.
— 19.	<i>a.</i>	350.	— 13.	<i>c.</i>	193. 194.
— 22.	<i>a.</i>	350.	— 14.		194.
XLII, 10.	<i>a.</i>	350.	— 16.		195.
			— 17.		195.
	<i>Cant. Cantic.</i>		— 18.	<i>c.</i>	195.
II, 5.	<i>c.</i>	108. 209.	— 19.	<i>c.</i>	196. 197.
— 10.	<i>b.</i>	394.	— 20.	<i>c.</i>	197.
V, 2.	<i>a.</i>	275.	— 21.	<i>c.</i>	197.
— 3.	<i>a.</i>	275. <i>c.</i> 278.	— 22.	<i>c.</i>	198.
— 8.	<i>b.</i>	183.	III, 1.	<i>c.</i>	198.
— 13.	<i>b.</i>	397.	— 3.	<i>c.</i>	199.
			— 4.	<i>c.</i>	199.
	<i>Ruth.</i>		— 5.	<i>c.</i>	199.
I, 4.	<i>a.</i>	284.	— 6.	<i>c.</i>	199.
			— 7.	<i>c.</i>	200.
	<i>Thren.</i>		— 8.	<i>c.</i>	200.
I, 1.	<i>c.</i>	167 — 170.	— 9.	<i>c.</i>	199. 200.
— 2.	<i>c.</i>	170. 171.	— 12.	<i>c.</i>	200.
— 3.	<i>c.</i>	171.	— 13.	<i>c.</i>	200.
— 4.	<i>c.</i>	172. 173.	— 16.	<i>c.</i>	201.
— 5.	<i>c.</i>	173. 174.	— 25.	<i>c.</i>	201.

	Pag.		Pag.
III, 26.	c. 201.	I, 10.	c. 242.
— 27.	c. 201.	II, 4. 5.	b. 15.
— 28.	c. 201.	IV, 2. 3.	b. 289.
— 30.	c. 202.	V, 1.	b. 226.
— 31.	c. 202.	VIII, 5.	a. 224.
— 36.	c. 202.	IX, 7.	b. 219.
— 38.	c. 132.	X, 4.	b. 52.
— 39.	c. 202.	XII, 14.	c. 144.
— 40.	c. 203.		
— 41.	c. 203.	<i>Esther.</i>	
— 43.	c. 203.	XIV, 11.	b. 228.
— 47.	c. 203.		
— 48.	c. 204.	<i>Dan.</i>	
— 49.	c. 204.	IV, 10.	c. 211.
— 51.	c. 204.	VII, 9.	c. 240.
— 52.	c. 204. 205.	— 10.	b. 345.
— 58.	c. 205.	VIII, 3.	c. 190.
— 63.	c. 205.	IX, 5.	c. 203.
— 64.	c. 205.	XII, 2.	a. 418.
— 65.	c. 205.		
— 66.	c. 205.	<i>I Chron.</i>	
IV, 1.	c. 206.	IX, 24—26.	b. 274.
— 2.	a. 403. c. 206.	XXIX, 15.	b. 294.
— 3.	c. 206.		
— 4.	c. 207.	<i>II Chron.</i>	
— 5.	c. 207. 208.	XII, 9.	c. 210.
— 6.	c. 208.	XXVII.	c. 269.
— 7.	c. 208.	—, 18.	c. 270.
— 8.	c. 209.	<i>I Esdr. (III Esdr.)</i>	
— 9.	c. 209.		
— 10.	c. 210.	IV, 59. 60.	a. 110.
— 11.	c. 210.		
— 12.	c. 210.	<i>Judith.</i>	
— 13.	c. 211.	XIII.	a. 279.
— 14.	c. 211.		
— 15.	c. 212.	<i>Sap. Salom.</i>	
— 16.	c. 212.	I, 4.	c. 29. 101.
— 17.	c. 212.	IV, 13.	c. 233.
— 18.	c. 213.	V, 4.	b. 227.
— 19.	c. 213.	— 17—20.	b. 140.
— 20.	a. 78. c. 213. 215.	VII, 22.	c. 282.
— 21.	c. 215.	— 25. 26.	c. 219.
— 22.	c. 216.	<i>Sap. Sir. (Ecclesiastic.)</i>	
		II, 1.	a. 108.
<i>Ecclesiast.</i>		III, 18.	a. 202.
I, 2.	b. 130.	— 21. 22.	a. 311.
— 4.	b. 90.		

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

	Pag.		Pag.
X, 38.	c. 93.	XIX, 14.	c. 213.
XI, 3.	a. 327. 328.	— 19.	c. 229.
— 4. 5.	b. 21.	— 21.	a. 155.
— 11.	a. 327.	— 28.	a. 158. c. 112. 274.
— 12.	a. 115.	— 29.	a. 181.
— 13.	a. 12.	XX, 8.	a. 332.
— 15.	a. 260.	— 10.	a. 332.
— 27.	a. 393.	— 16.	b. 390.
— 28.	b. 235. 338. 410.	— 30. sqq.	a. 60.
— 29.	a. 177. 361.	XXI, 3.	a. 133.
— 30.	c. 201.	— 9.	b. 16.
XII, 7.	a. 437.	— 15. 16.	b. 16.
— 20.	a. 27.	— 24. sqq.	a. 31.
— 29.	a. 126.	— 38.	c. 226.
— 35.	b. 123.	— 42.	c. 64.
— 36.	b. 276.	— 43.	a. 180.
— 37.	b. 276.	XXII, 30.	b. 288.
— 41. 42.	a. 405.	XXIII, 27.	a. 390.
— 43—45.	a. 234.	— 27. 28.	b. 342.
— 45.	a. 136.	— 28.	b. 258.
XIII, 1.	c. 221.	— 32.	b. 369.
— 1—3.	c. 220.	— 33.	c. 227.
— 3.	c. 220.	— 35.	b. 371.
— 9.	a. 97. c. 292. 299.	— 35. 36.	c. 227.
— 10.	c. 222.	— 37.	a. 213.
— 12.	c. 118.	— 38.	c. 168. 246.
— 14.	c. 215. 277.	XXIV, 6.	c. 208.
— 15.	a. 29. b. 302.	— 12.	c. 52.
— 28.	b. 173. c. 62.	— 22.	a. 222.
— 29.	a. 182.	— 45.	a. 222. 223.
— 30.	a. 182.	XXV, 20.	a. 440.
— 36.	c. 221. 222.	— 21.	b. 199.
XV, 7.	c. 277.	— 22.	a. 245. 441. b. 123.
— 8.	b. 348.	— 27.	b. 199.
— 13.	a. 289. b. 319.	— 34.	b. 200. 218. c. 271.
— 14.	a. 157.	— 41.	a. 80.
— 19.	a. 48.	a. 80. 130. 242.	c. 218. 264.
— 24.	a. 76. c. 208.	XXVI, 41.	a. 248.
— 26.	b. 89.	XXVII, 8.	a. 68.
XVI, 13.	a. 328.	— 25.	a. 34. 213.
— 16.	a. 328.	— 42.	a. 412.
— 17.	a. 328.	— 46.	b. 125.
— 22.	a. 328.	— 52. 53.	a. 418.
XVIII, 6.	c. 103.	XXVIII, 18.	c. 243.
— 10.	a. 91. 171. 257.	— 20.	a. 17. c. 216.
— 20.	b. 98.		246.
	c. 246.		

		Pag.		Pag.
	<i>Marc.</i>		XII, 35.	<i>a.</i> 128. 283.
I, 2.	<i>a.</i> 31.		— 35. 36.	<i>c.</i> 104.
II, 16.	<i>b.</i> 117.		— 39.	<i>c.</i> 197.
IV, 11.	<i>b.</i> 311.		— 47. 48.	<i>c.</i> 194.
V, 9.	<i>a.</i> 392.		— 49.	<i>a.</i> 134. <i>b.</i> 66.
— 30.	<i>a.</i> 393.	114. 283.	114. 283. 345.	<i>c.</i> 159.
VI, 50.	<i>b.</i> 387.		264.	
XIII, 35.	<i>c.</i> 196.		— 50.	<i>a.</i> 266. <i>c.</i> 268.
XIV, 71.	<i>b.</i> 207.		XIII, 27.	<i>a.</i> 242.
			— 28.	<i>a.</i> 423.
			— 35.	<i>a.</i> 214.
	<i>Luc.</i>		XIV, 11.	<i>a.</i> 177. <i>b.</i> 198.
I, 35.	<i>a.</i> 78.		— 26.	<i>a.</i> 155. 278.
— 44.	<i>a.</i> 327. <i>b.</i> 85.		— 27.	<i>a.</i> 278.
— 69.	<i>b.</i> 56. 321.		— 33.	<i>a.</i> 155. 278.
II, 11.	<i>b.</i> 78.		XV, 4. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 71.
— 14.	<i>b.</i> 332. <i>c.</i> 106.		— 7.	<i>b.</i> 314.
— 30.	<i>b.</i> 78.		XVI.	<i>b.</i> 171.
— 34.	<i>a.</i> 34.		—, 8.	<i>c.</i> 220.
— 35.	<i>b.</i> 88.		— 9.	<i>b.</i> 188.
— 52.	<i>b.</i> 213.		— 23.	<i>a.</i> 331.
III, 6.	<i>b.</i> 119.		— 25.	<i>b.</i> 164.
IV, 18.	<i>a.</i> 400.		— 29.	<i>a.</i> 12. 138.
VI, 21.	<i>b.</i> 8. <i>c.</i> 168. 171.		XVII, 10.	<i>a.</i> 116. <i>b.</i> 37.
— 25.	<i>b.</i> 253.		— 21.	<i>a.</i> 118.
— 26.	<i>b.</i> 269.		— 32.	<i>a.</i> 301.
— 45.	<i>a.</i> 441.		XVIII, 8.	<i>a.</i> 222.
VII, 22.	<i>b.</i> 21.		— 13.	<i>b.</i> 253.
— 44.	<i>b.</i> 297.		— 18.	<i>b.</i> 356.
— 48.	<i>a.</i> 51.		— 19.	<i>b.</i> 356.
VIII, 5.	<i>a.</i> 269. <i>c.</i> 226.		— 20.	<i>c.</i> 229.
— 12.	<i>a.</i> 269.		— 31.	<i>a.</i> 328.
— 13.	<i>a.</i> 269.		XIX, 10.	<i>c.</i> 101.
— 27. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 141.		— 13.	<i>b.</i> 200.
— 45.	<i>a.</i> 393.		— 17.	<i>a.</i> 59. 198.
IX, 22.	<i>a.</i> 328.		— 18.	<i>b.</i> 199.
— 62.	<i>a.</i> 300. <i>b.</i> 208.		— 19.	<i>a.</i> 59. 198.
X, 5. 6.	<i>b.</i> 187.		— 23.	<i>c.</i> 271.
— 16.	<i>b.</i> 202.		— 41.	<i>c.</i> 168.
— 19.	<i>a.</i> 164. <i>b.</i> 62. 70.		— 62.	<i>a.</i> 246.
— 30. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 60.		XX, 14.	<i>c.</i> 226.
— 38. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 298.		XXI, 33.	<i>b.</i> 175.
XI, 3.	<i>c.</i> 3.		XXII, 25. 26.	<i>c.</i> 273.
— 10.	<i>b.</i> 137.		— 29. 30.	<i>b.</i> 93.
— 13.	<i>b.</i> 173.		XXIII, 18.	<i>a.</i> 412.
— 23.	<i>c.</i> 156.		— 38.	<i>c.</i> 219.
— 52.	<i>a.</i> 373.		— 43.	<i>a.</i> 382.

		Pag.		Pag.
XXIV, 32.	<i>a.</i> 96.	135.	VI, 56.	<i>c.</i> 105.
	<i>b.</i> 66. 283.	<i>c.</i> 265.	— 63.	<i>b.</i> 72.
	<i>Joann.</i>		— 68.	<i>b.</i> 72.
			VII, 12.	<i>c.</i> 64.
I, 1.		<i>b.</i> 351.	— 19.	<i>a.</i> 10.
— 3.		<i>b.</i> 100.	— 24.	<i>b.</i> 135.
— 5.		<i>c.</i> 141.	— 37.	<i>a.</i> 415. <i>b.</i> 312.
— 9.	<i>a.</i> 217.	222.	— 38.	<i>c.</i> 37. 292.
— 13.		<i>a.</i> 22.	VIII, 12.	<i>b.</i> 317.
— 14.	<i>a.</i> 327.	<i>c.</i> 66. 294.	— 34.	<i>a.</i> 105.
— 15.		<i>a.</i> 327.	— 39.	<i>b.</i> 217. <i>c.</i> 219.
— 16.	<i>b.</i> 12. 96.	<i>c.</i> 291.	— 40.	<i>b.</i> 381.
— 17.		<i>a.</i> 298.	— 44.	<i>a.</i> 27.
— 30.		<i>a.</i> 328.	— 48.	<i>c.</i> 64.
— 33—34.	<i>a.</i> 328.	<i>c.</i> 256.	IX.	<i>c.</i> 279.
II, 17.	<i>b.</i> 411.	<i>c.</i> 102.	—, 4.	<i>b.</i> 197.
III, 13.		<i>c.</i> 266.	— 7.	<i>c.</i> 280.
— 16.		<i>a.</i> 225.	— 31.	<i>c.</i> 268.
— 18.		<i>c.</i> 2.	— 41.	<i>c.</i> 285.
— 20.		<i>b.</i> 147.	X, 9.	<i>a.</i> 331. <i>c.</i> 8.
— 20. 21.		<i>b.</i> 165.	— 38.	<i>b.</i> 416.
— 29.		<i>b.</i> 74.	XI, 42.	<i>b.</i> 264.
— 31.		<i>b.</i> 71.	XII, 26.	<i>a.</i> 24.
— 31. 32.		<i>c.</i> 289.	— 27.	<i>b.</i> 56. 125. 367.
— 34.		<i>b.</i> 44.	— 28.	<i>b.</i> 80.
IV, 14.	<i>a.</i> 165.	<i>b.</i> 162.	— 31.	<i>b.</i> 99.
		<i>c.</i> 292.	— 32.	<i>b.</i> 13. 121. 368.
— 21.		<i>a.</i> 152.	XIII, 4. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 274.
— 23.		<i>a.</i> 152.	— 5. <i>sqq.</i>	<i>a.</i> 60.
— 24.		<i>b.</i> 23.	— 7.	<i>c.</i> 179. 277. 278.
— 34.		<i>c.</i> 257.	— 8.	<i>a.</i> 275. <i>c.</i> 179. 267.
V, 14.	<i>a.</i> 51.	<i>b.</i> 166.		277.
— 22.	<i>b.</i> 347.	<i>c.</i> 34.	— 13. 14.	<i>a.</i> 275. <i>c.</i> 274.
— 27.	<i>a.</i> 411.	429.		278.
— 28.		<i>b.</i> 342.	XIV, 1.	<i>a.</i> 101.
— 30.		<i>b.</i> 308.	— 2.	<i>a.</i> 198. <i>b.</i> 390.
— 35.		<i>a.</i> 128.	— 6.	<i>a.</i> 244. 300. 331.
— 39.	<i>a.</i> 166.	<i>c.</i> 250.		393. <i>b.</i> 8. 13. 63. 66.
— 46.	<i>a.</i> 10. 29.	159.		80. 104. 106. 124. 205.
— 46. 47.		<i>a.</i> 325.		222. 236. 317. 342.
VI, 21.		<i>c.</i> 233.		367. 373. 397. 401.
— 33.		<i>c.</i> 257.		<i>c.</i> 18. 23. 27. 55. 115.
— 41.		<i>b.</i> 89. 149.		123. 179. 278. 292.
— 51.	<i>b.</i> 404.	<i>c.</i> 21. 205.		293.
		257.	— 10.	<i>b.</i> 72.
— 54.		<i>b.</i> 107.	— 12.	<i>c.</i> 280.
— 54. 55.		<i>c.</i> 105.	— 15.	<i>c.</i> 76.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS
Purchase full membership to immediately unlock this page

Never be without a book!

Forgotten Books Full Membership gives universal access to 797,885 books from our apps and website, across all your devices: tablet, phone, e-reader, laptop and desktop computer

A library in your pocket for \$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

C o r r i g e n d a.

- Leg. Tom. XI. pag. 49. in fine pag. ORIGENIS OPERA. TOM. XI.
 — — — pag. 81. lin. 19. salutis? “ qui fortasse.
 — — — pag. 158. not. 4. Deest „terra“ in libris.
 — — — pag. 184. not. 4. Cod. Sangerm.
 — — — pag. 196. not. 6. Hebr. X, 1.
 — — — pag. 213. not. 2. Cfr. Matth. XXIII, 35. 36.
 — — — pag. 215. lin. 5. a fine: „Καὶ³) γυνή.
 — — — pag. 247. not. 4. Amos. VIII, 11.
 — — — pag. 277. not. 3. Psalm.
 — — — pag. 285. lin. 12. ἀλλὰ τοῦ.
 — — — pag. 317. not. 6. Cfr. I Sam. XXVII. (I Regg.)
 — — — pag. 351. lin. 3. οὐ ἔνεκεν.
 — — — pag. 374. lin. 7. Μάρτυς ἔση μοι.
 — — — pag. 381. lin. 12. μεμελετηκῶς.
 — Tom. XII. pag. 20. not. 8. Psalm. XI, 5.
 — — — pag. 20. not. 9. Psalm. IX, 11.
 — — — pag. 56. not. 5. Psalm.
 — — — pag. 120. not. 4. Exod. XX, 12.
 — — — pag. 125. not. 7. Cfr. Psalm. XXX, 7. (XXIX.)
 — — — pag. 148. not. 6. Psalm. XXXVII, 10. (XXXVI.)
 — Tom. XIII. pag. 35. lin. 1. ἠΰφραναν.
 — — — pag. 178. lin. 8. Κατὰ.
 — — — pag. 179. not. 4. Thren.. I, 9.
 — — — pag. 302. lin. 4. τολμᾶν.

Leviora vitia, si qua praeterea aciem oculorum fugerunt, suo singula tempore accurate indicabuntur.